Commufemocratism

The Commufemocratism Manifesto

Commufemocratism လမ်းစဉ်ကြေညာချက်

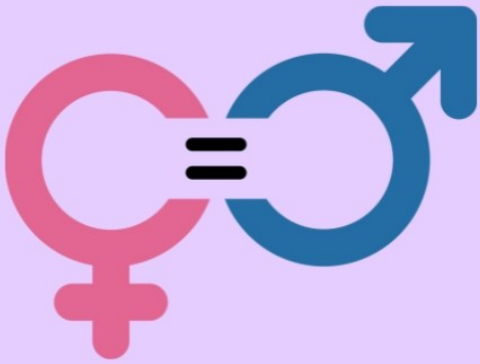
လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော လူ့ဘောင်သစ်ဆီသို့
(Towards a Liberated, Just New Society)

ဖိနှိပ်မှုအားလုံးကို တွန်းလှန်ခြင်းနှင့် အနာဂတ် တည်ဆောက်ခြင်း
(Combating All Oppression and Building the Future)

ဒဿန၊ တန်ဖိုးများ၊ ရည်မှန်းချက်နှင့် ရှေ့သို့ချီတက်မည့် လမ်း
(Philosophy, Values, Goals, and The Path Forward)

Commufemocratism လှုပ်ရှားမှု (The Commufemocratism Movement)

အပ်နှံခြင်း

ဤကြေညာချက်ကို

နှစ်ပေါင်းများစွာ ဖိနှိပ်မှု၊ မတရားမှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှုတို့၏ ဒဏ်ကို နာကျင်စွာ ခံစားနေရသော မြန်မာပြည်သူ အပေါင်းနှင့် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းမှ ဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူ အားလုံးတို့အား၊

ဒီမိုကရေစီ၊ ဖက်ဒရယ်၊ တရားမျှတမှုနှင့် လွတ်မြောက်ရေးအတွက် မိမိတို့၏ အသက်၊ သွေး၊ ချွေးမြောက်မြားစွာ ပေးဆပ်ခဲ့ကြသော သူရဲကောင်း အပေါင်းတို့အား၊

လိင်/ကျား/မ ကွဲပြားမှု၊ လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး၊ လူတန်းစား သို့မဟုတ် မသန်စွမ်းမှုတို့ကြောင့် စနစ်တကျ ခွဲခြား ဖိနှိပ်ခံနေရသော အနားသတ်ခံ အသိုင်းအဝိုင်း အသီးသီးအား၊

နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ဂရုစိုက်မှု၊ ဖေးမကူညီမှုနှင့် ခံနိုင်ရည်အားတို့ဖြင့် လူမှုအသိုက်အဝန်းကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နေသော အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ကျား/မ ကွဲပြားသူ အပေါင်းတို့အား၊

ကျွန်ုပ်တို့အား ရှင်သန်ခွင့် ပေးသော်လည်း လူသားတို့၏ ခေါင်းပုံဖြတ်မှုဒဏ်ကို နာကျင်စွာ ခံစားနေရသော သက်ရှိ ကမ္ဘာမြေကြီးအား၊

လူသားအားလုံးနှင့် သက်ရှိအားလုံး ဂုဏ်သိက္ခာ အပြည့်ဖြင့် ငြိမ်းချမ်း၊ တရားမျှတစွာ ရှင်သန်နိုင်မည့် Commufemocratism လူဘောင်သစ် ပေါ်ပေါက်လာစေရန် ရည်သန်၍ လေးနက်စွာ အပ်နှံအပ်ပါသည်။

"စနစ်ဟောင်းတို့၏ လမ်းဟောင်းများသည် ဒုက္ခန္ဓံထဲသို့သာ ဦးတည်နေသောအခါ ကျွန်ုပ်တို့သည် လမ်းသစ်တစ်ခုကို ဖောက်လုပ်ရမည်။ အာဏာ သို့မဟုတ် အစွဲအလမ်းတို့၏ လမ်းမဟုတ်ဘဲ ညီညွတ်ရေး၊ အခြေခံကျသော တန်းတူညီမျှမှု၊ ခိုင်မာသော တရားမျှတမှုနှင့် အချင်းချင်းအပေါ်၊ သက်ရှိကမ္ဘာအပေါ် နှုးညှဲ၍ မယိမ်းယိုင်သော စောင့်ရှောက်မှုတို့၏ လမ်းဖြစ်ရမည်။"

စာအုပ်မိတ်ဆက်

ယနေ့ ကမ္ဘာကြီးသည် နက်ရှိုင်းသော အကျပ်အတည်းများစုံနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။ စနစ်များ ပြိုကွဲပျက်စီးခြင်း၊ ဖိနှိပ်မှုပုံစံ အမျိုးမျိုး၊ မညီမျှမှုများ၊ ပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှုနှင့် မျှော်လင့်ချက်မဲ့ခြင်းတို့သည် လူသားဘဝကို လွှမ်းခြုံနေသည်။ အတိတ်က ဝါဒဟောင်းများနှင့် အတွေးအခေါ်ဟောင်းများသည် ဤရှုပ်ထွေးပွေလီသော ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန် လုံလောက်မှု မရှိတော့သည်ကို လက်တွေ့က သက်သေပြနေသည်။

ဤအခြေအနေမှ Commufemocratism လမ်းစဉ်သည် ပေါ်ထွန်းလာခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ရှိရင်းစွဲ ဝါဒများ၏ အားသာချက်များမှ သင်ယူပေါင်းစပ်ပြီး ၎င်းတို့၏ အားနည်းချက်များကို ကျော်လွန်ကာ ထူထောင်ထားသော လုံးဝ ဆန်းသစ်သည့် အတွေးအခေါ်၊ လမ်းစဉ် ဖြစ်သည်။ Commufemocratism သည် ဖိနှိပ်မှုအားလုံး၏ ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု ချိတ်ဆက်မှုကို နားလည်ပြီး "စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ်"၊ အခြေခံကျသော တန်းတူညီမျှမှု၊ တရားမျှတမှု၊ ဂေဟစနစ် လေးစားမှုနှင့် အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီတို့ကို အခြေခံ တန်ဖိုးများအဖြစ် ထားရှိသည်။

ဤ "The Commufemocratism Manifesto" သည် ဤလမ်းစဉ်၏ ခိုင်မာပြတ်သားသည့် ကြေညာချက် ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် လက်ရှိ အကျပ်အတည်းများကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း၊ Commufemocratism ၏ ထူးခြားသော ဒဿနိက အခြေခံများနှင့် အခြေခံ တန်ဖိုးများကို ရှင်းလင်းတင်ပြခြင်း၊ လွတ်မြောက်သော လူ့ဘောင်သစ်၏ ရည်မှန်းချက်ကို ပုံဖော်ခြင်းနှင့် ၎င်းကို လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်မည့် နည်းဗျူဟာများကို အသေးစိတ် ချပြထားသည်။

ဤစာအုပ်သည် ဖိနှိပ်မှုအောက်မှ ရုန်းထွက်လိုသူများ၊ တရားမျှတမှု၊ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာရှိသော ဘဝကို တောင့်တသူများ၊ အနာဂတ် မျိုးဆက်များနှင့် ကမ္ဘာဂြိုဟ်၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို စောင့်ရှောက်လိုသူများအတွက် ရည်ရွယ်သည်။

Commufemocratism နှင့်အတူ ဖိနှိပ်မှု အမှောင်ခေတ်ကို အဆုံးသတ်၍ လွတ်မြောက်သော အနာဂတ်ကို အတူတကွ တည်ဆောက်ရန် ဤစာအုပ်က လမ်းညွှန်ပါလိမ့်မည်။

Commufemocratism – လွတ်မြောက်ရေး၊ တရားမျှတမှု၊ အနာဂတ်။

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဤ Commufemocratism လမ်းစဉ်ကြေညာချက် (The Commufemocratism Manifesto) သည် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏ လုပ်ဆောင်ချက် သက်သက် မဟုတ်ပါ။ ၎င်းသည် ကမ္ဘာနှင့် မြန်မာပြည်ရှိ ပြည်သူ အမြောက်အများ၏ ရုန်းကန်မှုများ၊ နာကျင်မှုများ၊ သင်ခန်းစာများနှင့် မျှော်လင့်ချက်များမှ ပေါက်ဖွားလာသော ဘုံ အသိတရား၊ ဘုံ ရည်မှန်းချက် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤနေရာတွင် ဤ Manifesto ဖြစ်ပေါ်လာရေးအတွက် တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ ပံ့ပိုး ကူညီခဲ့ကြသူ၊ လှုံ့ဆော်မှု ပေးခဲ့ကြသူ၊ သင်ခန်းစာ ပေးခဲ့ကြသူ အားလုံးကို လေးစားစွာ မှတ်တမ်းတင် ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဦးစွာပထမ နှစ်ပေါင်းများစွာ ဖိနှိပ်မှု မှန်သမျှကို ဆန့်ကျင် တိုက်ခိုက်ရင်း မိမိတို့၏ အသက်၊ သွေး၊ ချွေး၊ ချွေးနဲစာ မြောက်မြားစွာ ပေးဆပ်ခဲ့ကြသော သမိုင်း အဆက်ဆက်မှ တော်လှန်ရေး သမားများ၊ လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်သူများ၊ ဒီမိုကရေစီ သူရဲကောင်းများနှင့် တရားမျှတမှုအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြသူ အပေါင်းတို့အား အနူးအညွတ် ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ သင်တို့၏ ရဲစွမ်း သတ္တိ၊ မဆုတ်မနစ်သော စိတ်ဓာတ်နှင့် ပေးဆပ်မှုများသည် ဤလမ်းစဉ်အတွက် အကြီးမားဆုံးသော ခွန်အားနှင့် လှုံ့ဆော်မှု ဖြစ်စေပါသည်။

ဤ Manifesto ၏ အနှစ်သာရနှင့် လက်တွေ့ အခြေခံများ ဖြစ်သော ဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူ အပေါင်းကို အနက်ရှိုင်းဆုံးသော လေးစားမှုနှင့် ကျေးဇူးတင်မှုများ ပေးအပ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် မြန်မာပြည်၏ လက်ရှိ စစ်အာဏာရှင်စနစ်နှင့် အခြား ဖိနှိပ်မှုပုံစံများအောက်တွင် နာကျင်စွာ ရုန်းကန်နေရသော ပြည်သူ အားလုံး၊ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစု အသီးသီး၊ အမျိုးသမီးများ၊ ကလေးသူငယ်များ၊ LGBTQIA+ အသိုင်းအဝိုင်း၊ အလုပ်သမားများ၊ တောင်သူလယ်သမားများ၊ မြေယာမဲ့များ၊ မသန်စွမ်းသူများ၊ နိုင်ငံမဲ့ဖြစ်သူများနှင့် အခြား အနားသတ်ခံ အသိုင်းအဝိုင်း အားလုံးတို့၏ နာကျင်ဖွယ်ရာ အတွေ့အကြုံများနှင့် ဘဝ နာကျင်မှုများ၊ သို့သော်လည်း မဆုတ်မနစ်သော ခုခံတွန်းလှန်မှုများနှင့် မျှော်လင့်ချက်များသည် ဤလမ်းစဉ်ကို အဓိပ္ပါယ် ပြည့်ဝစေပြီး လက်တွေ့ကျကျ ပုံဖော် ပေးခဲ့ပါသည်။ သင်တို့၏ ရုန်းကန်မှုသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ တိုက်ပွဲ ဖြစ်သည်။

ကွန်မြူနစ်ဝါဒ၊ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ၊ လစ်ဘရယ် ဒီမိုကရေစီ၊ အမျိုးသမီးဝါဒ၊ ဂေဟဗေဒဝါဒနှင့် အခြား လူမှု တရားမျှတမှုဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုများမှ အဖိုးတန်သော သင်ခန်းစာများ၊ ဝေဖန်ချက်များနှင့် ထိုးထွင်း သိမြင်မှုများ ပေးအပ်ခဲ့ကြသော ကမ္ဘာ့နှင့် မြန်မာ့ အတွေးအခေါ် ပညာရှင်များ၊ တက်ကြွ လှုပ်ရှားသူများ၊ ကွဲပြားသော လှုပ်ရှားမှုများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ အားလုံးကို ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ သင်တို့၏ ကြိုးပမ်းမှုများသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ လမ်းစဉ်အတွက် အခြေခံ အုတ်မြစ် ဖြစ်စေပါသည်။

သင်တို့၏ အောင်မြင်မှုများမှ ကျွန်ုပ်တို့ သင်ယူခဲ့ရသကဲ့သို့ သင်တို့၏ အမှားများနှင့် ကျရှုံးမှုများမှလည်း ကျွန်ုပ်တို့ သင်ခန်းစာ ရယူခဲ့ပါသည်။

ဤ Manifesto ၏ မူကြမ်းကို ရေးသား ပြုစုခြင်း၊ အကြံဉာဏ်များ ပေးအပ်ခြင်း၊ ဝေဖန် ထောက်ပြခြင်း၊ တည်းဖြတ်ခြင်းနှင့် ဘာသာပြန်ဆိုခြင်း လုပ်ငန်းများတွင် တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ ပါဝင် ကူညီခဲ့ကြသော အမည်မဖော်လိုသူများ အပါအဝင် အားလုံးကိုလည်း အထူး ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ သင်တို့၏ ပံ့ပိုးမှု မရှိပါက ဤစာအုပ်သည် အလင်း မမြင်နိုင်သေးပေ။

အချုပ်အားဖြင့် ဤ Commufemocratism လမ်းစဉ်ကြေညာချက်သည် လွတ်မြောက်ရေး၊ တရားမျှတမှုနှင့် လူသားအားလုံး၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို တောင့်တသော ပြည်သူ အပေါင်း၏ ဘုံ အသိတရားနှင့် ဘုံ ရည်မှန်းချက် ဖြစ်သည်။ Commufemocratism လမ်းစဉ် အကောင်အထည်ဖော်ပြီး လူသားအားလုံးနှင့် သက်ရှိအားလုံးအတွက် လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော၊ ဂေဟစနစ်နှင့် သဟဇာတဖြစ်သော၊ စောင့်ရှောက်မှုအပေါ် အခြေခံသော လူ့ဘောင်သစ် တစ်ရပ် တည်ဆောက်နိုင်ခြင်းသည်သာ ဤနေရာတွင် ကျေးဇူးတင်ထိုက်သူ အပေါင်းနှင့် အနာဂတ် မျိုးဆက်များအတွက် အကြီးကျယ်ဆုံး ဂုဏ်ပြုမှုနှင့် ကျေးဇူးဆပ်မှု ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

မာတိကာ

အပ်နှံခြင်း 1

စာအုပ်မိတ်ဆက် 3

ကျေးဇူးတင်လွှာ 4

နိဒါန်း 9

အခန်း (၁) - ခေတ်သစ်၏ အကျပ်အတည်းနှင့် လမ်းသစ်၏ မွေးဖွားခြင်း 16

၁.၁ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စနစ်များ၏ နွံနစ်မှုနှင့် လူသား၏ ဘုံဒုက္ခ 16

၁.၂ မြန်မာ့မြေမှ ပေါက်ဖွားလာသော လိုအပ်ချက် 20

၁.၃ Commufemocratism - လမ်းသစ်တစ်ခု၏ ကြေညာချက် 22

အခန်း (၂) - ဖိနှိပ်မှု၏ သဘောသဘာဝနှင့် စနစ်များ၏ ဝေဖန်ချက် 25

၂.၁ ဖိနှိပ်မှု ပုံစံမျိုးစုံကို နားလည်ခြင်း 25

၂.၂ ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု ဖိနှိပ်မှု သီအိုရီ (Theory of Intersectional Oppression) 31

အခန်း (၃) - Commufemocratism ၏ ထူးခြားသော ဒဿနိက အခြေခံများ 38

၃.၁ ပေါင်းစပ်ထားသော (Synthesized) နှင့် ကျော်လွန်သော (Transcendent) အယူအဆ 38

၃.၂ အစွန်းရောက်မှု မှန်သမျှကို ငြင်းပယ်ခြင်း 42

၃.၃ တက်ကြွသော အလယ်လမ်း (Active Middle Path) 44

၃.၄ "စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ်" (Ethics of Care) ကို ဗဟိုပြုခြင်း 46

အခန်း (၄) - Commufemocratism ၏ အခြေခံ တန်ဖိုးများ 48

၄.၁ အသိုက်အဝန်း (Community) 48

၄.၂ အမျိုးသမီးဝါဒ အမြင် (Feminist Lens) 50

၄.၃ LGBTQIA+ အားလုံး အကျုံးဝင်မှု (LGBTQIA+ Inclusivity) 52

၄.၄ အခြေခံကျသော တန်းတူညီမျှမှု (Radical Equality) 53

အခန်း (၅) - ရည်မှန်းချက်များ - လွတ်မြောက်သော လူ့ဘောင်သစ်ဆီသို့ 60

၅.၁ အဓိက ရည်မှန်းချက် - လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော၊ ဂေဟစနစ်နှင့် သဟဇာတဖြစ်သော၊ စောင့်ရှောက်မှုအပေါ် အခြေခံသော လူ့ဘောင်သစ် 60

၅.၂ မြန်မာပြည်အတွက် ဦးစားပေး ရည်မှန်းချက်များ အသေးစိတ် 64
၅.၃ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက် - ငြိမ်းချမ်း၊ တရားမျှတသော ကမ္ဘာ 68
အခန်း (၆) - အဓိက ကဏ္ဍများအပေါ် Commufemocratism ၏ ချဉ်းကပ်မှု (၁) 71
၆.၁ နိုင်ငံရေးစနစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး 71
၆.၂ လူမှုတရားမျှတမှုနှင့် တန်းတူညီမျှမှု အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း 77
အခန်း (၇) - အဓိက ကဏ္ဍများအပေါ် Commufemocratism ၏ ချဉ်းကပ်မှု (၂) 86
၇.၁ စီးပွားရေးစနစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး 86
၇.၂ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ပဋိပက္ခ ဖြေရှင်းရေးနှင့် လုံခြုံရေး 93
၇.၃ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စောင့်ရှောက်ရေး 96
၇.၄ နိုင်ငံတကာ ဆက်ဆံရေး ချဉ်းကပ်မှု 99
အခန်း (၈) - ရှေ့သို့ချီတက်မည့် လမ်းနှင့် လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း 102
၈.၁ အသိပညာ ပြန့်ပွားရေးနှင့် အခြေခံလူထု လှုပ်ရှားမှု တည်ဆောက်ခြင်း (Consciousness Raising and Grassroots Movement Building) 102
၈.၂ နမူနာ အသိုက်အဝန်းများ တည်ဆောက်ခြင်း (Building Pilot Communities/Prefigurative Politics) 104
၈.၃ နိုင်ငံရေး ပါဝင်မှု (Political Engagement) 106
၈.၄ မဟာမိတ် ဖွဲ့ခြင်း (Alliance Building) 108
၈.၅ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် အခက်အခဲများကို ကျော်လွှားခြင်း 110
နောက်ဆက်တွဲ 113
Commufemocratism ၏ စီးပွားရေး ပုံစံ 113
Commufemocratism ၏ လူ့အဖွဲ့အစည်း ပုံစံ 116
Commufemocratism ၏ အစိုးရ ပုံစံ 120
Commufemocratism ၏ အစိုးရ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ရာထူးအဆင့်ဆင့် ပုံစံနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ 123
နိုင်ငံတော် အတိုင်ပင်ခံ၏ အရေးပေါ် လုပ်ပိုင်ခွင့် (ဗီတို အာဏာ အပါအဝင်) 129
မည်သို့ပင် အများသဘောတူသည် ဖြစ်စေ၊ လုပ်ခွင့်၊ ဆောင်ရွက်ခွင့်မရှိသည့် ကိစ္စများ 131

အာဏာရပါက လူအများ မထောက်ခံသော်လည်း မဖြစ်မနေ လုပ်ကိုင်လုပ်ရမည့် ကိစ္စရပ်များ ...133
ရှိရင်းစွဲ ဖိနှိပ်မှုစနစ်များ၏ လွှမ်းမိုးမှု သို့မဟုတ် အသိပညာ နည်းပါးမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော လူများ၏ သဘောတူညီချက်များကို ကိုင်တွယ်ခြင်း 136
မဖြစ်မနေ လုပ်ကိုင်လုပ်ရမည့် တော်လှန်ရေး ၄ ခု 138
ဖိုဝါဒစနစ်နှင့် ဖိုဝါဒီများအပေါ် ကိုင်တွယ်ခြင်း....142
ပြစ်မှုနှင့် ပြစ်ဒဏ်များ....144
လွတ်လပ်သော တရားစီရင်ရေး စနစ် (Independent Judiciary System)....147
အစိုးရအတွင်း ကျား/မ နှင့် အခြား အချိုးအစား ညီမျှစွာ ကိုယ်စားပြုခြင်း (၅၀ : ၅၀ နှင့် သင့်လျော်သော အချိုးများ)....150
ပါတီစုံစနစ်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲ....153
အာဏာမရရှိသေးသည့်ကာလတွင် Commufemocratism ၏ ဆက်လက် ရပ်တည် လုပ်ဆောင်မှု 155
နိဂုံး....158
မှတ်စုများ 161
ဝေါဟာရ ရှင်းလင်းချက် (Glossary) 163

နိဒါန်း

ဤသည်ကား ခေတ်သစ်ကြီး၏ နာကျင်စွာ အော်ဟစ်သံများ၊ စနစ်များ၏ နှံနစ်မှုထဲမှ ရုန်းမထွက်နိုင်ခြင်း၊ လူသားမျိုးနွယ်၏ မျှော်လင့်ချက်များ တဖြည်းဖြည်း ပျောက်ဆုံးလာခြင်းနှင့် ဖိနှိပ်မှု အရိပ်မည်းများ လွှမ်းခြုံထားသော ကမ္ဘာတွင် မလွဲမသွေ ပေါ်ထွန်းလာရသော လမ်းသစ်တစ်ခု၏ ခိုင်မာ ပြတ်သားသည့် ကြေညာချက် ဖြစ်သည်။ ယနေ့ ကမ္ဘာကြီးသည် အကျပ်အတည်းပေါင်းစုံဖြင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။ ဤအကျပ်အတည်းများသည် တစ်ခုချင်းစီ သီးခြားစီ တည်ရှိနေခြင်း မဟုတ်ဘဲ ရှုပ်ထွေးပွေလီစွာ ဆက်စပ်နေသည်။ စီးပွားရေး မညီမျှမှုသည် ပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီး လူမျိုးရေး ခွဲခြားမှုသည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှင့် ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု မရရှိခြင်းကို ပိုမိုဆိုးရွားစေသည်။ ဖိုဝါဒစနစ်သည် အာဏာရှင်စနစ်များကို အားကောင်းစေပြီး စစ်မီးများကို ပိုမို တောက်လောင်စေသည်။ ဤသည်မှာ လူသားတို့ ဖန်တီးထားသော စနစ်များ၏ ပြိုကွဲပျက်စီးမှု၊ သဘာဝတရားကို မလေးစားခြင်းနှင့် တစ်ဦးအပေါ် တစ်ဦး စာနာမှု ကင်းမဲ့လာခြင်းတို့၏ ရလဒ်ဖြစ်သည်။

ဘဝပေါင်းများစွာကို ဆုံးရှုံးစေသော စစ်ပွဲများ၊ အမြတ်အစွန်းအတွက်သာ ရှေးရှုပြီး လူသား၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို မေ့လျော့ထားသော အထိန်းအကွပ်မဲ့ အရင်းရှင်စနစ်၊ လူသားကို လူသားချင်း တန်ဖိုးမထားဘဲ အသားအရောင်၊ လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ ကျား/မ၊ လိင်စိတ်ခံယူမှု၊ လူမှုစီးပွား အဆင့်အတန်းတို့အပေါ် အခြေခံ၍ ခွဲခြားဆက်ဆံသော အတွေးအခေါ်ဟောင်းများ၊ လူနည်းစုတို့၏ အသံကို လျစ်လျူရှုပြီး လူများစု၏ အာဏာဖြင့် ဖိနှိပ်သော လူများစုကြီးစိုးမှုဝါဒ၊ မိမိ၏ အယူအဆကိုသာ အမှန်ဟု ယုံကြည်ပြီး အခြားသူတို့၏ အမှန်တရားကို မျက်ကွယ်ပြုသော အစွန်းရောက်ဝါဒမျိုးစုံ၊ ဒီမိုကရေစီ အမည်ခံကာ အမှန်တကယ် ပြည်သူ့ဆန္ဒကို ချေဖျက်နေသော အာဏာရှင်စနစ်များ စသည်တို့သည် ကမ္ဘာကို လွှမ်းခြုံနေသော အမှောင်ထုကြီးပင် ဖြစ်သည်။ ဤအခြေအနေများသည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတည်း၏ ပြဿနာမဟုတ်ဘဲ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လူသားမျိုးနွယ်၏ ဘုံရန်သူများဖြစ်သည်။

မြန်မာ့မြေသည် ဤကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဒုက္ခသံသရာ၏ ရှေ့တန်းတစ်နေရာတွင် ရပ်တည်နေရသူ ဖြစ်သည်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာမြင့်ခဲ့သော ပြည်တွင်းစစ်မီး၊ စစ်အာဏာရှင်စနစ်၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှု၊ နိုင်ငံရေး မတည်ငြိမ်မှု၊ စီးပွားရေး ချွတ်ခြုံကျမှု၊ လူမှုရေး ပြိုကွဲမှုများနှင့် စနစ်တကျ ဖိနှိပ်ခံခဲ့ရမှုတို့သည် မြန်မာပြည်သူတို့၏ ဘဝတွင် နက်ရှိုင်းသော ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်များကို ချန်ရစ်ခဲ့သည်။ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများအပေါ် ဖိနှိပ်မှု၊ အမျိုးသမီးများအပေါ် ဖိဝါဒစနစ်၏ ချုပ်ချယ်မှု၊ ဘာသာရေး လူနည်းစုများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု၊ အလုပ်သမားများနှင့် တောင်သူလယ်သမားများ၏ အမြတ်ထုတ်ခံဘဝ၊ သဘာဝ သယံဇာတများကို မတရား ထုတ်ယူသုံးစွဲမှုတို့သည် မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အမှန်တရားပင် ဖြစ်သည်။ မကြာသေးမီကာလက

စစ်အာဏာရှင်၏ အာဏာသိမ်းယူမှုသည် ဤဒုက္ခများကို ပိုမိုဆိုးရွားစေပြီး ပြည်သူတို့၏ အသက်အိုးအိမ် စည်းစိမ်နှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို အကြီးအကျယ် ထိခိုက်စေခဲ့သည်။ မြန်မာပြည်သူတို့ ရင်ဆိုင်နေရသော နာကျင်မှု၊ ဆုံးရှုံးမှုနှင့် မျှော်လင့်ချက်မဲ့မှုတို့သည် ကမ္ဘာ့အခြားဒေသများမှ ဖိနှိပ်ခံပြည်သူတို့ ရင်ဆိုင်နေရသော ဒုက္ခများနှင့် မတူညီသော်လည်း အရင်းခံအားဖြင့် ဖိနှိပ်မှု စနစ်များ၏ သားကောင်များပင် ဖြစ်သည်။

ဤမျှ နက်ရှိုင်းပြီး ရှုပ်ထွေးသော အကျပ်အတည်းများကို ကျော်လွှားရန်အတွက် ရှိရင်းစွဲ ဝါဒဟောင်းများ၊ အတွေးအခေါ်ဟောင်းများသည် လုံလောက်မှု မရှိတော့သည်ကို သမိုင်းက သက်သေပြနေသည်။ ကွန်မြူနစ်ဝါဒသည် စီးပွားရေး မညီမျှမှုကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် ကြိုးစားခဲ့သော်လည်း တစ်ပါတီ အာဏာရှင်စနစ်နှင့် လူသား၏ တစ်ဦးချင်း လွတ်လပ်ခွင့်ကို ချေဖျက်မှုများကြောင့် ကျဆုံးခဲ့ရသည်။ အရင်းရှင်စနစ်သည် စီးပွားရေး တိုးတက်မှုနှင့် ဆန်းသစ်တီထွင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးခဲ့သော်လည်း မညီမျှမှုကို ပိုမိုနက်ရှိုင်းစေပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖျက်ဆီးကာ လူသားအများအပြားကို အမြတ်ထုတ်မှုအောက်တွင် ထားရှိခဲ့သည်။ လစ်ဘရယ် ဒီမိုကရေစီစနစ်သည် နိုင်ငံရေး လွတ်လပ်ခွင့် အချို့ကို ပေးအပ်နိုင်ခဲ့သော်လည်း ဖွဲ့စည်းပုံအရ ဖြစ်ပေါ်နေသော မညီမျှမှုများ (Structural Inequalities)၊ အရင်းရှင်စနစ်၏ လွှမ်းမိုးမှုနှင့် အနားသတ်ခံထားရသော လူတန်းစားများ၏ လိုအပ်ချက်ကို အပြည့်အဝ မဖြည့်ဆည်းနိုင်မှုတို့ကြောင့် စစ်မှန်သော တရားမျှတမှုကို မဖော်ဆောင်နိုင်ခဲ့ပေ။ အမျိုးသမီးဝါဒ (Feminism) ၏ လှိုင်းအမျိုးမျိုးသည် ဖိုဝါဒစနစ်ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် တိုက်ခိုက်ခဲ့သော်လည်း အချို့သော လှိုင်းများသည် လူတန်းစား၊ လူမျိုး စသည့် အခြားဖိနှိပ်မှုများနှင့် အမျိုးသမီးများအချင်းချင်းကြား ကွဲပြားမှုများကို လုံလောက်စွာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သည်။ ဂေဟဗေဒဝါဒ (Ecologism) သည် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးကို အလေးပေးခဲ့သော်လည်း လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေး မတရားမှုများနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှုတို့၏ ဆက်စပ်မှုကို အပြည့်အဝ မချိတ်ဆက်နိုင်ခဲ့ပေ။

ဤသို့ဖြင့် ဝါဒဟောင်းများသည် ပြဿနာ တစ်ခု သို့မဟုတ် နှစ်ခုကိုသာ အဓိကထား ကိုင်တွယ်ခဲ့ကြပြီး ဖိနှိပ်မှုများ၏ အပြန်အလှန် ချိတ်ဆက်မှုနှင့် လူသားတို့ ရင်ဆိုင်နေရသော အကျပ်အတည်းများ၏ ရှုပ်ထွေးမှုကို ခြုံငုံမိအောင် မမြင်နိုင်ခဲ့ကြပေ။ ၎င်းတို့သည် ခေတ်ကာလ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ပြောင်းလဲလာသော ကမ္ဘာ့အခြေအနေများကို လိုက်မီရန်လည်း ပျက်ကွက်ခဲ့ကြသည်။ အမှန်တရားကို မျက်ကွယ်ပြု၍ မိမိတို့၏ ဒေါက်ထောက်ရာ ဝါဒများကို ဆက်လက်ဆုပ်ကိုင်ထားခြင်း၊ အတိတ်က ကျရှုံးမှုများမှ သင်ခန်းစာ မယူခြင်းနှင့် ပြောင်းလဲမှုကို ကြောက်ရွံ့ခြင်းတို့သည် လူသားမျိုးနွယ်အား ဒုက္ခသံသရာတွင် ဆက်လက် နစ်မွန်းစေသော အကြောင်းရင်းများပင် ဖြစ်သည်။

ယခုအချိန်သည် အတိတ်၏ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများနှင့် ဝါဒဟောင်းများ၏ အကန့်အသတ်များမှ လွတ်မြောက်ရန် အချိန်ကျရောက်ပြီ ဖြစ်သည်။ ပြဿနာ၏ အရင်းမြစ်ကို ရဲရင့်စွာ မေးခွန်းထုတ်ရန်၊ ဖိနှိပ်မှု ယန္တရားအားလုံးကို တစ်ပြိုင်နက် တိုက်ဖျက်ရန်နှင့် လူသားဂုဏ်သိက္ခာ၊ တရားမျှတမှု၊ စာနာမှုနှင့် ဂေဟစနစ်ကို အခြေခံသော လူ့ဘောင်သစ်တစ်ခုကို တည်ဆောက်ရန်အတွက် လုံးဝ ခြားနားသည့်၊ ဘက်စုံလွှမ်းခြုံသည့် လမ်းသစ်တစ်ခု လိုအပ်နေသည်။ ဤလမ်းသစ်သည် အတိတ်က တော်လှန်ရေးများ၏ အောင်မြင်မှု၊ ကျရှုံးမှုများနှင့် ပေးအပ်သော သင်ခန်းစာများကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ်ဖြင့် သင်ယူကာ ခေတ်သစ်၏ ရှုပ်ထွေးမှုများကို ရင်ဆိုင်နိုင်စွမ်း ရှိရမည်။ ဤလမ်းသစ်သည် ခြောက်သွေ့သော အယူအဆများထက် လူသားဆန်မှုကို ရှေးရှုရမည်။

ဤသို့သော သမိုင်းဝင် အခြေအနေနှင့် လိုအပ်ချက်များမှ Commufemocratism သည် ပေါ်ထွန်းလာခြင်း ဖြစ်သည်။ Commufemocratism သည် ရိုးရာ ကွန်မြူနစ်ဝါဒ၊ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ၊ လစ်ဘရယ် ဒီမိုကရေစီ၊ အမျိုးသမီးဝါဒနှင့် ဂေဟဗေဒဝါဒတို့ကဲ့သို့သော ရှိရင်းစွဲ ဝါဒများ၏ အရိပ်အောက်တွင် ခိုလှုံခြင်း မရှိ။ ၎င်းသည် ထိုဝါဒများ၏ အကောင်းဆုံး အစိတ်အပိုင်းများကို ပေါင်းစပ်ခြင်း (Synthesize) နှင့် တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ၎င်းတို့၏ ကန့်သတ်ချက်များနှင့် အတွင်းသဘောထားကွဲလွဲမှုများ(Internal Contradictions) များကို ကျော်လွန်ခြင်း (Transcend) ဖြင့် ပေါ်ပေါက်လာသော လုံးဝ ဆန်းသစ်သည့်၊ **ပေါင်းစပ်ထားသော (Synthesized) နှင့် ကျော်လွန်သော (Transcendent)** အယူအဆသစ် ဖြစ်သည်။

Commufemocratism သည် ဝါဒအမျိုးမျိုးကို ပေါင်းနှောထားသည့် ဟန်ပြ စုစည်းမှု သက်သက် မဟုတ်။ ၎င်းသည် ဖိနှိပ်မှုနှင့် မတရားမှုများကို ရှုမြင်သည့် လုံးဝ ကွဲပြားသော မှန်ဘီလူး (Lens) ကို အသုံးပြုသည်။ ဤမှန်ဘီလူး၏ အဓိက အမြင်သုံးခုမှာ -

ပထမအချက် - **ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု သီအိုရီ(Theory of Intersectional Oppression)** ကို အခြေခံခြင်း။ လူတစ်ဦး သို့မဟုတ် အုပ်စုတစ်ခုသည် လူမျိုး၊ ကျား/မ၊ လူတန်းစား၊ လိင်စိတ်ခံယူမှု စသည့် အချက်များစွာ ပေါင်းစပ်ပြီး ဖိနှိပ်ခံရနိုင်သည်ဟူသော နက်ရှိုင်းသည့် နားလည်မှု ဖြစ်သည်။ မတူညီသော ဖိနှိပ်မှုပုံစံများသည် အချင်းချင်း သီးခြားစီ တည်ရှိနေခြင်း မဟုတ်ဘဲ ရှုပ်ထွေးစွာ ရောယှက်နေပြီး တစ်ခုက အခြားတစ်ခုကို ပိုမိုဆိုးရွားစေသည်။ ထို့ကြောင့် Commufemocratism သည် ဖိနှိပ်မှုတစ်ခုကို တိုက်ဖျက်ရာတွင် အခြား ဖိနှိပ်မှုများနှင့် ဆက်စပ်မှုကို အမြဲတမ်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး ဘက်စုံ ချဉ်းကပ်မှု (Holistic Approach) ကို ကျင့်သုံးသည်။

ဒုတိယအချက် - **"စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ်" (Ethics of Care)** ကို နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုဘဝတွင် ဗဟိုပြုခြင်း။ ရိုးရာ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးစနစ်များသည် အပြိုင်အဆိုင် သဘောတရား၊ တစ်ဦးချင်းစီ၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် အာဏာရယူခြင်းတို့ကို အဓိကထားလေ့ရှိသည်။

Commufemocratism ကမူ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေး ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် ဂရုစိုက်မှု၊ စာနာမှု၊ အပြန်အလှန် မှီခိုမှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတို့သည် အခြေခံ တန်ဖိုးများ ဖြစ်သင့်သည်ဟု ယုံကြည်သည်။ "စောင့်ရှောက်မှု" သည် မိသားစုဘဝနှင့် ပုဂ္ဂလိက ကိစ္စရပ်များအတွက်သာ မဟုတ်ဘဲ လူမှုအဖွဲ့အစည်း တည်ဆောက်ရေးနှင့် မူဝါဒရေးဆွဲရေး၏ အသက်သွေးကြော ဖြစ်ရမည်။

တတိယအချက် - **အစွန်းရောက်မှု မှန်သမျှကို ငြင်းပယ်ပြီး တက်ကြွသော အလယ်လမ်း (Active Middle Path)** ကို ကျင့်သုံးခြင်း။ ၎င်းသည် ညာ သို့မဟုတ် ဘယ် အစွန်းရောက်ဝါဒများကို ပြတ်သားစွာ ငြင်းပယ်သည်။ သို့သော် အခြေအနေကို လက်ခံထားပြီး မည်သည့်ဘက်မှ မပါသော သဘောရိုး အလယ်အလတ်ရပ်တည်မှု (Passive Centrism) လည်း မဟုတ်ပေ။ Commufemocratism ၏ အလယ်လမ်းသည် တက်ကြွသော၊ တရားမျှတမှုကို ရှေးရှုသော၊ ပြဿနာ၏ အရင်းမြစ်ကို ကိုင်တွယ်သော၊ ပါဝင်သင့်သူအားလုံး ပါဝင်ဆွေးနွေးပြီး အကောင်းဆုံး အဖြေကို ရှာဖွေသည့် ပြောင်းလဲတက်ကြွသော (Dynamic) လမ်းစဉ်ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အတ္တဝါဒနှင့် ကိုယ်ကျိုးရှာမှု ကင်းရှင်းသော၊ ဘုံအကျိုးစီးပွားနှင့် လူသားအားလုံး၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ဦးတည်သော လမ်းစဉ် ဖြစ်သည်။

ဤအမြင်များသည် Commufemocratism ကို ရှိရင်းစွဲ ဝါဒများထက် သာလွန် ကွဲပြားစေသော အဓိက အချက်များ ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အတွေးအခေါ်သက်သက် မဟုတ်ဘဲ ဖိနှိပ်မှု စနစ်များကြောင့် အသံတိတ်ခံနေရပြီး အနားသတ်ခံထားရသော (Marginalized) လူတန်းစား အလွှာပေါင်းစုံ၏ လက်တွေ့ဘဝ အတွေ့အကြုံများမှ ပေါက်ဖွားလာခြင်း ဖြစ်သည်။ "ဖိနှိပ်ခံလူတန်းစားများ" ဟု ဆိုရာတွင် ကွန်မြူနစ်ဝါဒနှင့် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကဲ့သို့ စီးပွားရေးအရ သတ်မှတ်သည့် "အလုပ်သမားနှင့်လယ်သမား လူတန်းစား" သက်သက်ကိုသာ ဆိုလိုခြင်း မဟုတ်ဘဲ ကျား/မ အခြေပြု ဖိနှိပ်ခံ အမျိုးသမီးများ၊ လိင်/လိင်စိတ်ခံယူမှု အခြေပြု ခွဲခြားခံရသော LGBTQIA+ များ၊ မြေယာမဲ့ တောင်သူလယ်သမားများ၊ နိမ့်ကျသော လုပ်အားခဖြင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရသော အလုပ်သမားများ (ကဏ္ဍာမျိုးစုံမှ)၊ လူမျိုး၊ ဘာသာ အခြေပြု ဖိနှိပ်ခံ တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများနှင့် ဘာသာရေး လူနည်းစုများ၊ ခန္ဓာကိုယ်ပိုင်းဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အတားအဆီးများကြောင့် လူမှုဘဝမှ ဖယ်ကြဉ်ခံထားရသော မသန်စွမ်းသူများ၊ နိုင်ငံမဲ့များ၊ ဒုက္ခသည်များနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များ အလွန်အကျွံ ထုတ်ယူသုံးစွဲမှုကြောင့် အနာဂတ် ပျောက်ဆုံးမည့် အန္တရာယ်နှင့် ရင်ဆိုင်နေရသော ဂေဟစနစ်နှင့် အနာဂတ် မျိုးဆက်များ အားလုံးကို လွှမ်းခြုံ ပါဝင်သည်။ Commufemocratism သည် ဤလူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အောက်ဆုံးအလွှာ၊ အနားသတ်ခံထားရဆုံး အလွှာမှ အခိုင်အမာ ရပ်တည်ကာ ၎င်းတို့၏ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်မည်ဟု သန္နိဋ္ဌာန်ချထားသည်။

ဤ "The Commufemocratism Manifesto" သည် Commufemocratism လမ်းစဉ်၏ ကြေညာချက် ဖြစ်သည်။ ဤကြေညာချက်သည် -

- Commufemocratism ၏ နက်ရှိုင်းသော ဒဿနိက အခြေခံများ၊ အမြင်များ၊ တန်ဖိုးများနှင့် မူဝါဒများကို စနစ်တကျ ရှင်းလင်းတင်ပြရန်၊
- Commufemocratism က ဖော်ဆောင်မည့် လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော၊ ဂေဟစနစ်နှင့် သဟဇာတဖြစ်သော၊ စောင့်ရှောက်မှုအပေါ် အခြေခံသော လူ့ဘောင်သစ်၏ ရည်မှန်းချက်နှင့် ပုံသဏ္ဌာန်ကို ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြရန်၊
- ဤလူ့ဘောင်သစ်ကို မည်သို့ တည်ဆောက်မည်ဆိုသော လက်တွေ့ကျသည့် နည်းဗျူဟာများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို အသေးစိတ် ချပြရန်၊
- မြန်မာပြည်၏ သီးခြား သမိုင်းဝင် အခြေအနေနှင့် လိုအပ်ချက်များကို Commufemocratism အမြင်ဖြင့် ချဉ်းကပ်ပြီး ဦးစားပေး ရည်မှန်းချက်များကို ဖော်ထုတ်တင်ပြရန်၊
- ကမ္ဘာတဝှမ်းရှိ တူညီသော ရည်မှန်းချက်နှင့် တန်ဖိုးများကို မျှဝေသော ပြည်သူများနှင့် လှုပ်ရှားမှုများအားလုံး Commufemocratism လမ်းစဉ်တွင် လက်တွဲ ပူးပေါင်းပါဝင်ရန် တိုက်တွန်း နှိုးဆော်ရန် - ရည်ရွယ်ပါသည်။

ဤကြေညာချက်သည် ပညာရှင်များအတွက် သီအိုရီစာတမ်း သက်သက် မဟုတ်။ ၎င်းသည် လက်တွေ့ လှုပ်ရှားသူများအတွက် လမ်းညွှန်ချက် ဖြစ်သည်။ ဤကြေညာချက်သည် ဖိနှိပ်မှုအောက်မှ ရုန်းထွက်လိုသော ပြည်သူများ၊ တရားမျှတမှု၊ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာရှိသော ဘဝကို တောင့်တသူများ၊ အနာဂတ် မျိုးဆက်များအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ကမ္ဘာကြီးကို တည်ဆောက်လိုသူများအတွက် ရည်ရွယ်ရေးသားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤကြေညာချက်ပါ အတွေးအခေါ်များ၊ ရည်မှန်းချက်များနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များသည် ဆွေးနွေးမှုများ၊ ဝေဖန်သုံးသပ်မှုများနှင့် လက်တွေ့အတွေ့အကြုံများမှတဆင့် အစဉ်အမြဲ ပြောင်းလဲ တိုးတက်နေမည် ဖြစ်သည်။ Commufemocratism သည် ပုံသေ အယူအဆ မဟုတ်ဘဲ ရှင်သန်နေသော၊ တက်ကြွသော အတွေးအခေါ်၊ လှုပ်ရှားမှု တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။

ဤ Manifesto သည် အောက်ပါ အခန်းများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး Commufemocratism လမ်းစဉ်ကို ဘက်ပေါင်းစုံမှ ရှင်းလင်းတင်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည် -

အခန်း (၂) တွင် ကမ္ဘာနှင့် မြန်မာပြည်တွင် နက်ရှိုင်းစွာ အမြစ်တွယ်နေသော ဖိနှိပ်မှုပုံစံ အမျိုးမျိုး (အရင်းရှင်စနစ်၊ ဖိဝါဒ၊ လူမျိုးရေး၊ လိင်/လိင်စိတ်၊ လူတန်းစား၊ ဂေဟစနစ် စသည်) တို့၏ သဘောသဘာဝ၊ ၎င်းတို့ မည်သို့ အချင်းချင်း ရောယှက် ဆက်စပ်နေပုံ (အပြန်အလှန် ဖိနှိပ်မှု) နှင့်

ရှိရင်းစွဲ စနစ်များ (အရင်းရှင်၊ အာဏာရှင်၊ လူများစုကြီးစိုးမှု၊ စစ်ဝါဒ) တို့၏ အားနည်းချက်များနှင့် ကျရှုံးမှုများကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ်ဖြင့် ဆန်းစစ် တင်ပြပါမည်။

အခန်း (၃) တွင် Commufemocratism ကို မည်သည့် ဒဿနိက အခြေခံများပေါ်တွင် တည်ဆောက်ထားကြောင်း၊ ၎င်းသည် ရှိရင်းစွဲ ဝါဒများမှ မည်သို့ သင်ယူပြီး မည်သို့ ကျော်လွန်ကာ ပေါင်းစပ် ပေါ်ထွန်းလာကြောင်း၊ အစွန်းရောက်မှု မှန်သမျှကို ငြင်းပယ်ပြီး တက်ကြွသော အလယ်လမ်းကို မည်သို့ ကျင့်သုံးပုံ နှင့် နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုရေးတွင် "စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ်" ကို ဗဟိုပြုခြင်း၏ အရေးပါပုံတို့ကို အသေးစိတ် ရှင်းလင်းတင်ပြပါမည်။

အခန်း (၄) တွင် Commufemocratism ၏ အခြေခံ တန်ဖိုးများ ဖြစ်ကြသော အသိုက်အဝန်း၊ အမျိုးသမီးဝါဒ အမြင်၊ LGBTQIA+ အားလုံး အကျုံးဝင်မှု၊ အခြေခံကျသော တန်းတူညီမျှမှု၊ အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် သက်ရှိအားလုံး၏ အခွင့်အရေး၊ တရားမျှတမှု (လူမှု၊ စီးပွားရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်၊ ပြန်လည်ကုစားရေး) နှင့် အသိပညာနှင့် ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ် တို့ကို နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ဖွင့်ဆို တင်ပြပါမည်။

အခန်း (၅) တွင် Commufemocratism က ပုံဖော်မည့် လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော၊ ဂေဟစနစ်နှင့် သဟဇာတဖြစ်သော၊ စောင့်ရှောက်မှုအပေါ် အခြေခံသော လူ့ဘောင်သစ်၏ အန္တိမ ရည်မှန်းချက်၊ ဤလူ့ဘောင်သစ်၏ အဓိက လက္ခဏာများ၊ မြန်မာပြည်အတွက် ဦးစားပေး ရည်မှန်းချက်များ (စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ၊ အမျိုးသား ရင်ကြားစေ့ရေး၊ ဖိုဝါဒစနစ် တိုက်ဖျက်ရေး၊ မြေယာနှင့် သယံဇာတ တရားမျှတမှု) နှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု (Global Justice) ကို အခြေခံသည့် ငြိမ်းချမ်းသော ကမ္ဘာကြီး တည်ဆောက်ရေး ရည်မှန်းချက်တို့ကို တင်ပြပါမည်။

အခန်း (၆) နှင့် (၇) တို့တွင် နိုင်ငံရေးစနစ်၊ လူမှုတရားမျှတမှု၊ စီးပွားရေးစနစ်၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခ ဖြေရှင်းရေး၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ နိုင်ငံတကာ ဆက်ဆံရေး စသည့် အဓိက ကဏ္ဍများအပေါ် Commufemocratism ၏ ထူးခြားသော ချဉ်းကပ်မှုများနှင့် မူဝါဒ အဆိုပြုချက်များကို အသေးစိတ် တင်ပြပါမည်။ အလွှာစုံ ဒီမိုကရေစီ၊ စောင့်ရှောက်မှုကို စီးပွားရေးအရ တန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်း၊ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များကို ဈေးကွက်မှ ဖယ်ထုတ်ခြင်း၊ ဂေဟစနစ် တရားမျှတမှုနှင့် သဘာဝတရား၏ အခွင့်အရေး စသည့် ဆန်းသစ်သော အတွေးအခေါ်များကို ဆွေးနွေးပါမည်။

အခန်း (၈) တွင် Commufemocratism လမ်းစဉ်ကို လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်မည့် နည်းလမ်းများ၊ ရှေ့သို့ချီတက်မည့် လမ်းကြောင်း၊ အသိပညာ ပြန့်ပွားရေး၊ အောက်ခြေလူထု

လူပ်ရှားမှု တည်ဆောက်ခြင်း၊ နမူနာ အသိုက်အဝန်းများ တည်ထောင်ခြင်း၊ နိုင်ငံရေး ပါဝင်မှုနှင့် မဟာမိတ် ဖွဲ့ခြင်းတို့ အပါအဝင် လူပ်ရှားမှုဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာများကို တင်ပြပါမည်။

နိဂုံးပိုင်းတွင် ဤကြေညာချက်၏ အနှစ်ချုပ်၊ လူသားမျိုးနွယ်နှင့် ကမ္ဘာဂြိုဟ် ရင်ဆိုင်နေရသော အခြေအနေ၏ အရေးပေါ် လိုအပ်ချက်၊ Commufemocratism လမ်းစဉ်တွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ရန် တိုက်တွန်း နှိုးဆော်ချက်နှင့် လွတ်မြောက်သော အနာဂတ်အတွက် ခိုင်မာသော ယုံကြည်ချက်တို့ကို တင်ပြ တင်ဆက်ထားပါသည်။

ဤခရီးလမ်းသည် လွယ်ကူမည် မဟုတ်သည်ကို Commufemocratism ကောင်းစွာ သဘောပေါက်သည်။ သမိုင်း၏ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများ၊ အာဏာရှင်တို့၏ ဖိနှိပ်မှုများ၊ အတွေးအခေါ်ချင်း ကွဲလွဲမှုများ၊ အကျိုးစီးပွား ပဋိပက္ခများနှင့် ရင်ဆိုင်ရမည်ကို သိရှိသည်။ သို့သော် မှန်ကန်သော ရည်မှန်းချက်၊ ပြည်သူလူထု၏ စုပေါင်းစွမ်းအား၊ ဖိနှိပ်ခံတို့၏ မဆုတ်မနစ်သော စိတ်ဓာတ်နှင့် စစ်မှန်သော စာနာမှုတို့ဖြင့် ဤလမ်းကို အောင်မြင်စွာ ဖောက်လုပ်နိုင်မည်ဟု ယုံကြည်သည်။ Commufemocratism သည် အတိတ်က ကျရှုံးမှုများကို ထပ်မံ မဖြစ်ပွားစေဘဲ လူသားအားလုံးနှင့် သဘာဝတရားတို့ သဟဇာတဖြစ်စွာ အတူယှဉ်တွဲ နေထိုင်နိုင်မည့် အနာဂတ်ကို ဖန်တီးရန် မွေးဖွားလာသော လမ်းစဉ် ဖြစ်သည်။ ဤကြေညာချက်သည် ထိုအနာဂတ်ဆီသို့ လှမ်းချီလိုက်သော ပထမဆုံး ရဲရင့်သည့် ခြေလှမ်း ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ဤကြေညာချက်ကို အလေးအနက် ဖတ်ရှုသုံးသပ်ရန်၊ ဆွေးနွေးရန်နှင့် Commufemocratism လမ်းစဉ်တွင် လက်တွဲ ပူးပေါင်း၍ ဖိနှိပ်မှု အမှောင်ခေတ်ကို အဆုံးသတ်ကာ တရားမျှတမှု၊ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် စောင့်ရှောက်မှု လွှမ်းခြုံသော လူ့ဘောင်သစ်ကို အတူတကွ တည်ဆောက်ကြပါစို့ဟု လေးနက်စွာ ပန်ကြား တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

Commufemocratism – လွတ်မြောက်ရေး၊ တရားမျှတမှု၊ အနာဂတ် !

အခန်း (၁) – ခေတ်သစ်၏ အကျပ်အတည်းနှင့် လမ်းသစ်၏ မွေးဖွားခြင်း

ကျယ်ပြန့်သော ကမ္ဘာမြေပြင်ပေါ်တွင်၊ လူသားမျိုးနွယ်၏ သမိုင်းခရီးသည် နာကျင်မှုများ၊ ရုန်းကန်မှုများ၊ ကြီးမားသော အောင်ပွဲများနှင့် နက်ရှိုင်းသော ကျရှုံးမှုများဖြင့် ပြည့်နှက်နေသည်။ နှစ်ထောင်ပေါင်းများစွာ တည်ဆောက်ခဲ့သော ယဉ်ကျေးမှုများ၊ တီထွင်ဆန်းသစ်မှုများ၊ နိုင်ငံရေးစနစ်များနှင့် စီးပွားရေးပုံစံများသည် လူသားတို့၏ ဘဝကို ပိုမို ကောင်းမွန်စေရန် ရည်ရွယ်ခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း ယနေ့ ၂၁ ရာစုသို့ ရောက်ရှိလာချိန်တွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် ကြီးမားလှသော၊ ရှုပ်ထွေးပွေလီလှသော၊ အချင်းချင်း ဆက်စပ်နေသော အကျပ်အတည်းများ၏ နှံနစ်မှုထဲတွင် နစ်မွန်းနေသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ဤသည်မှာ စနစ်များ၏ ပြိုကွဲပျက်စီးမှု၊ ရိုးရာ အတွေးအခေါ်များ၏ အသုံးမဝင်တော့ခြင်းနှင့် လူသား၏ နာမ်ဝိညာဉ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဆုတ်ယုတ်မှုတို့၏ ထင်ရှားသော သက်သေပင် ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးတွင် မျှော်လင့်ချက်မဲ့ခြင်း၊ အဖိနှိပ်ခံဘဝများ၏ နာကျင်စွာ အော်ဟစ်သံများ၊ မတရားမှုများ၏ အရိပ်မည်းများနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပုံစံ အမျိုးမျိုးတို့သည် ပုံစံသစ်များဖြင့် ပေါ်ထွန်းလျက်ရှိသည်။ ဤအခြေအနေများသည် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ပြဿနာများ သက်သက်မဟုတ်ဘဲ လူသားတို့ ဖန်တီးထားသော စနစ်များနှင့် သဘာဝတရားနှင့် လူသားတို့၏ ဆက်ဆံရေးတွင် အရင်းခံနေသော အခြေခံကျသည့် ချို့ယွင်းချက်များမှ ပေါက်ဖွားလာခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် လူသား သမိုင်း၏ အရေးကြီးဆုံး လမ်းဆုံလမ်းခွ တစ်ခုတွင် ရပ်တည်နေကြပြီ ဖြစ်သည်။ ရှေ့ဆက်သွားရမည့် လမ်းသည် အတိတ်က လမ်းဟောင်းများ၏ ထောင်ချောက်များ သို့မဟုတ် လုံးဝ ကွဲပြားခြားနားသော လမ်းသစ်တစ်ခုလား ဆိုသည်ကို ရွေးချယ်ရမည်ဖြစ်သည်။

၁.၁ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စနစ်များ၏ နှံနစ်မှုနှင့် လူသား၏ ဘုံဒုက္ခ

ကျွန်ုပ်တို့ ရှင်သန်နေထိုင်သော ခေတ်ကြီးသည် ကပ်ရောဂါများ၊ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှု၏ အဖျက်အမှောင့်များ၊ စီးပွားရေး မညီမျှမှု၏ မတရားမှုများ၊ နည်းပညာ တိုးတက်မှုနှင့်အတူ ပါလာသော လူမှုရေး ပြောင်းလဲမှုများနှင့် အာဏာအတွက် တိုက်ပွဲဝင်နေသော ပဋိပက္ခများဖြင့် ရှုပ်ထွေးနေသည်။ ဤပြဿနာများသည် သီးခြားစီ တည်ရှိနေသည်ဟု ထင်ရသော်လည်း အမှန်အားဖြင့် နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ဆက်စပ်နေသော၊ အချင်းချင်း အားဖြည့်နေသော စနစ်များ၏ ရလဒ်များပင် ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ဖန်တီးထားသော စနစ်များသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည့်အစား လူသားနှင့် သဘာဝတရားကို ခေါင်းပုံဖြတ်ရန်၊ ခွဲခြားမှုများကို ပိုမိုနက်ရှိုင်းစေရန်နှင့် အာဏာကို လူအနည်းငယ်၏ လက်ထဲတွင် စုစည်းထားရန် ပုံစံချထားသကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်။

၁.၁.၁ မျှော်လင့်ချက်မဲ့ခြင်းနှင့် ဖိနှိပ်ခံဘဝများ

ကမ္ဘာ့လူဦးရေ အများအပြားသည် မျှော်လင့်ချက်မဲ့ခြင်းနှင့် ဘဝ၏ မသေချာ မရေရာမှုများဖြင့် နေ့စဉ်ရင်ဆိုင်နေကြရသည်။ ဆင်းရဲမွဲတေမှု၊ အငတ်ဘေးနှင့် မလုံခြုံသော ဘဝများသည် လူပေါင်းသန်းပေါင်းများစွာကို ခြိမ်းခြောက်နေသည်။ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများ နည်းပါးခြင်း၊ လုပ်အားခ နိမ့်ကျခြင်း၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုနှင့် ပညာရေးကို လက်လှမ်းမမီခြင်းတို့သည် လူ့ဘဝ၏ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များကိုပင် ဖြည့်ဆည်းရန် ခက်ခဲစေသည်။ ငွေကြေးကြွယ်ဝသူ အနည်းငယ်၏ လက်ထဲတွင် ကမ္ဘာ့ဓန အများစု စုစည်းနေပြီး ကျန်လူအများစုမှာမူ ပိုမို ဆင်းရဲနွမ်းပါးလာသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤစီးပွားရေး မညီမျှမှုသည် လူမှုရေး မတည်ငြိမ်မှုများ၊ ရာဇဝတ်မှုများ တိုးပွားလာခြင်းနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း မကျေနပ်မှုများ မြင့်တက်လာခြင်း၏ အဓိက အကြောင်းရင်းများထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည်။

စီးပွားရေး ဖိနှိပ်မှုသည် လူသားတစ်ဦးချင်းစီ၏ ဘဝအပေါ် နက်ရှိုင်းစွာ သက်ရောက်မှု ရှိသည်။ အလုပ်သမားများသည် အသက်ဆက်နိုင်ရုံမျှသာရှိသော လုပ်အားခဖြင့် နာရီပေါင်းများစွာ ပင်ပန်းစွာ အလုပ်လုပ်ကြရသော်လည်း မိမိတို့၏ ကြိုးပမ်းမှုမှ ရရှိလာသော အကျိုးအမြတ်၏ အနည်းငယ်မျှကိုသာ ခံစားခွင့်ရရှိကြသည်။ ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းခွင်များသည် မကြာခဏဆိုသလို မလုံခြုံဘဲ အလုပ်သမား အခွင့်အရေးများကိုလည်း ချိုးဖောက်ခံရလေ့ရှိသည်။ တောင်သူလယ်သမားများသည် မိမိတို့၏ မြေယာများကို လက်လွှတ်ဆုံးရှုံးရပြီး ဓနရှင်ကြီးများ၏ မြေယာသိမ်းပိုက်မှုနှင့် စျေးကွက်ကို လက်ဝါးကြီးအုပ်မှုအောက်တွင် နစ်မွန်းနေကြရသည်။ ကြွေးမြီသံသရာသည် လူအများအပြားကို လည်ပင်းဖိထားပြီး မျိုးဆက်တစ်ခုမှ နောက်မျိုးဆက်တစ်ခုသို့ ဆင်းရဲမွဲတေမှုကို လက်ဆင့်ကမ်းနေရသည်။ ဤသည်မှာ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ပုံစံချထားသော စနစ်တစ်ခု၏ အကျိုးဆက်ပင် ဖြစ်သည်။ အမြတ်အစွန်းကိုသာ အလေးထားပြီး လူသား၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို လျစ်လျူရှုသော စီးပွားရေးစနစ်သည် လူသားဂုဏ်သိက္ခာကို ချေနင်းနေသည်။

စီးပွားရေး ဖိနှိပ်မှုနှင့်အတူ လူမှုရေး ဖိနှိပ်မှုပုံစံ အမျိုးမျိုးသည်လည်း ကမ္ဘာကို လွှမ်းခြုံနေသည်။ လူမျိုးရေး ခွဲခြားမှု (Racism) သည် လူအချို့ကို ၎င်းတို့၏ အသားအရောင် သို့မဟုတ် မွေးရပ်ဒေသအပေါ် အခြေခံ၍ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အခြေခံ အခွင့်အရေးများမှ ဖယ်ကြဉ်ထားသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအရ ဖြစ်ပေါ်နေသော လူမျိုးရေး ခွဲခြားမှုများသည် ဥပဒေများ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူမှုရေး ထုံးတမ်းစဉ်လာများတွင် အမြစ်တွယ်နေပြီး လူမည်းများ၊ ရောင်စုံလူမျိုးများနှင့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများကို ဆင်းရဲမွဲတေမှု၊ အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း မြင့်မားမှု၊ ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှု ညံ့ဖျင်းမှုနှင့် ရဲများ၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုတို့ကို ပိုမို ခံစားရစေသည်။

ဖိုဝါဒစနစ် (Patriarchy) သည် အမျိုးသားများအား အမျိုးသမီးများထက် သာလွန်သည်ဟု ရှုမြင်ပြီး အာဏာနှင့် အခွင့်အလမ်းများကို အမျိုးသားများ၏ လက်ထဲတွင် စုစည်းထားသည်။

အမျိုးသမီးများသည် လုပ်အားခ ကွာဟမှု၊ ဖန်သားမျက်နှာကျက် (Glass Ceiling)၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ စော်ကားမှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများ၊ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် ကိုယ်စားပြုမှု နည်းပါးခြင်းတို့ကို ကမ္ဘာ့နေရာအနှံ့အပြားတွင် ခံစားနေကြရသည်။ ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ခွင့် (Bodily Autonomy) ကိုလည်း ဘာသာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် နိုင်ငံရေး အခြေခံ အယူအဆများဖြင့် ချုပ်ချယ် ကန့်သတ်ထားသည်။

LGBTQIA+ အသိုင်းအဝိုင်းသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ လိင်/ကျား/မ စံနှုန်းသတ်မှတ်ချက်များ (Heteronormativity and Cisnormativity) နှင့် ကွဲပြားခြားနားခြင်းကြောင့် စနစ်ကျသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှု၊ အကြမ်းဖက်မှု၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ နာကျင်စေမှုနှင့် လူမှုရေးမှ ဖယ်ကြဉ်မှုများကို နေ့စဉ် ရင်ဆိုင်နေရသည်။ နိုင်ငံများစွာတွင် ၎င်းတို့၏ တည်ရှိမှုကိုပင် တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုခြင်း မရှိသေးဘဲ တန်းတူ အခွင့်အရေးများ၊ လုံခြုံမှုနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ ပါဝင်ခွင့်တို့သည် ဝေးကွာနေဆဲ ဖြစ်သည်။

မသန်စွမ်းသူများသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းက ဖန်တီးထားသော ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ (Physical) နှင့် အတွေးအခေါ်ပိုင်းဆိုင်ရာ (Attitudinal) အတားအဆီးများကြောင့် ပညာရေး၊ အလုပ်အကိုင်၊ ကျန်းမာရေးနှင့် လူမှုဘဝတွင် အပြည့်အဝ ပါဝင်နိုင်ခွင့် ဆုံးရှုံးနေရသည်။ ၎င်းတို့၏ အသံများကို လျစ်လျူရှုခံရပြီး ၎င်းတို့၏ လိုအပ်ချက်များကို မကြာခဏဆိုသလို မေ့လျော့ထားသည်။

အသက်အရွယ်အလိုက် ခွဲခြားမှု (Ageism) သည် လူငယ်များ၏ အသံနှင့် အတွေ့အကြုံများကို တန်ဖိုးမထားခြင်း သို့မဟုတ် သက်ကြီးရွယ်အိုများအား အားနည်းသူများအဖြစ် သတ်မှတ်ကာ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

ဤဖိနှိပ်မှုပုံစံများသည် သီးခြားစီ လည်ပတ်နေခြင်း မဟုတ်ဘဲ အချင်းချင်း ထပ်ဆင့်၍ လူတစ်ဦးအပေါ် ဖိနှိပ်မှုပုံစံမျိုးစုံကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် လူမည်း အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် လူမျိုးရေး ခွဲခြားမှုနှင့် ကျား/မ ခွဲခြားမှု နှစ်ခုစလုံး၏ ဒဏ်ကို ခံရပြီး ၎င်းတို့ပေါင်းစပ်ခြင်းဖြင့် လုံးဝ ကွဲပြားခြားနားသော၊ ပိုမို ပြင်းထန်သော ဖိနှိပ်မှုပုံစံ (Intersectional Oppression) ကို ရင်ဆိုင်ရသည်။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော တိုင်းရင်းသား LGBTQIA+ တစ်ဦးသည်မူ လူတန်းစား၊ လူမျိုး၊ လိင်/လိင်စိတ်ခံယူမှု အပေါ် အခြေခံသော ဖိနှိပ်မှုများ ပေါင်းစပ်ထပ်ဆင့်ခြင်းကို ခံရမည် ဖြစ်သည်။ ဤသို့ ရောယှက်နေသော ဖိနှိပ်မှု ကွန်ရက်သည် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း နက်ရှိုင်းသော ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်များကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီး လူသားအများအပြားကို ဘဝ၏ အောက်ဆုံးအလွှာတွင် ချုပ်နှောင်ထားသည်။ ဤသည်မှာ မျှော်လင့်ချက်မဲ့ခြင်း၏ အရင်းခံ အကြောင်းရင်းများပင် ဖြစ်သည်။ မိမိ မည်သူဖြစ်သည်၊ မည်သည့်အုပ်စုတွင် ပါဝင်သည်ဟူသောအချက်သည် မိမိ၏ ဘဝ အောင်မြင်မှု၊ လုံခြုံမှုနှင့် ပျော်ရွှင်မှုတို့ကို အဆုံးအဖြတ်ပေးနေခြင်းသည် တရားမျှတမှု ကင်းမဲ့လှသည်။

၁.၁.၂ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် ပဋိပက္ခများ၏ အရိပ်မည်း

ဖိနှိပ်မှုပုံစံမျိုးစုံသည် ကမ္ဘာ့နေရာအနှံ့အပြားတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပုံစံ အမျိုးမျိုးကို ပေါ်ပေါက်စေသည်။ ဤခွဲခြားဆက်ဆံမှုများသည် ပုဂ္ဂလိက အဆင့်တွင် တစ်ဦးချင်းစီအပေါ် ထိခိုက်စေရုံသာမက ဥပဒေများ၊ မူဝါဒများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ယဉ်ကျေးမှုထုံးတမ်းစဉ်လာများတွင်ပါ အမြစ်တွယ်နေသော ဖွဲ့စည်းပုံအရ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု (Structural Discrimination) အဖြစ် တည်ရှိနေသည်။ အလုပ်အကိုင် ခန့်အပ်မှု၊ အိမ်ရာ ရရှိမှု၊ ပညာရေး သင်ယူခွင့်၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု ရယူခွင့်၊ တရားမျှတမှု ရရှိရေးတို့တွင် လူမျိုး၊ ကျား/မ၊ ဘာသာ၊ လိင်စိတ်ခံယူမှု၊ မသန်စွမ်းမှု စသည်တို့ကို အခြေခံသော ခွဲခြားမှုများသည် ပုံမှန်ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်သဖွယ် ဖြစ်နေသည်။ ဤခွဲခြားမှုများသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းအား အစိတ်စိတ်အမြွာမြွာကွဲပြားစေပြီး လူအချင်းချင်းကြား ယုံကြည်မှုကို ပျက်ပြားစေသည်။

ဤခွဲခြားမှုများနှင့် မတရားမှုများသည် ပဋိပက္ခများ ပေါ်ပေါက်စေသော အဓိက တွန်းအားများပင် ဖြစ်သည်။ စီးပွားရေး မညီမျှမှု၊ လူမျိုးရေး မကျေနပ်မှု၊ ဘာသာရေး တင်းမာမှုများနှင့် နိုင်ငံရေး အခွင့်အရေး မရရှိမှုတို့သည် ပြည်တွင်းစစ်များ၊ လူမျိုးရေး ပဋိပက္ခများ၊ ဘာသာရေး ပဋိပက္ခများနှင့် နိုင်ငံတော်နှင့် ပြည်သူများအကြား ပဋိပက္ခများကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများသည် အသက်ပေါင်းများစွာကို ဆုံးရှုံးစေပြီး အိုးအိမ်များကို ဖျက်ဆီးကာ လူသန်းပေါင်းများစွာကို ဒုက္ခသည်များနှင့် နိုင်ငံမဲ့များအဖြစ် အသက်ရှင်ရပ်တည်စေသည်။ ဤပဋိပက္ခများသည် စစ်လက်နက်ကုန်သွယ်ရေးကို အားကောင်းစေပြီး စစ်ဝါဒ (Militarism) ကို ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအများအပြားတွင် ပုံမှန်ကိစ္စရပ်သဖွယ် ဖြစ်စေသည်။ စစ်ရေးအသုံးစရိတ် မြင့်မားလာခြင်းသည် လူမှုရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး ကဏ္ဍများအတွက် သုံးစွဲမည့် ဘဏ္ဍာငွေများကို လျှော့ချစေပြီး လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ထိခိုက်စေသည်။ စစ်တပ်များသည် နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးတွင် ဝင်ရောက် စွက်ဖက်လာပြီး အာဏာရှင်စနစ်များကို ပိုမို ခိုင်မာစေသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးကို လက်နက်ဖြင့် ဖော်ဆောင်ရန် ကြိုးပမ်းခြင်းသည် နောက်ထပ် ပဋိပက္ခများကိုသာ ဖန်တီးစေပြီး စစ်မှန်သော ငြိမ်းချမ်းမှုကို ဝေးကွာစေသည်။

လူသားတို့၏ လောဘနှင့် အမြတ်အစွန်း ရှာဖွေမှုသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုလည်း အကြီးအကျယ် ဖျက်ဆီးနေသည်။ သစ်တောပြုန်းတီးမှု၊ မြေဆီလွှာ ပျက်စီးမှု၊ ရေထုနှင့် လေထု ညစ်ညမ်းမှု၊ သတ္တုတူးဖော်မှုနှင့် ရေနံ ထုတ်လုပ်မှုတို့ကြောင့် ဂေဟစနစ်များ ပျက်စီးလျက်ရှိသည်။ ဤသည်မှာ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှု၏ အဓိက အကြောင်းရင်းဖြစ်ပြီး ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင် မြင့်တက်လာခြင်း၊ မိုးခေါင်ရေရှားမှုများ၊ ရေကြီးမှုများနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ပိုမို မကြာခဏ ဖြစ်ပွားလာခြင်းကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ဤပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကျပ်အတည်းသည် ဆင်းရဲသော၊ အနားသတ်ခံထားရသော လူ့အဖွဲ့အစည်းများကို အချိုးမမျှ ခံစားရစေသည်။ ၎င်းတို့သည်

သဘာဝဘေးဒဏ်ကို ပိုမို ထိခိုက်လွယ်ပြီး ပြန်လည်ထူထောင်ရန် အရင်းအမြစ်များ နည်းပါးသည်။ ဤသည်မှာ လူမှုရေး တရားမျှတမှုနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုတို့ မည်မျှ ဆက်စပ်နေကြောင်း ပြသနေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် သဘာဝတရားကို အခွင့်မဲ့ ထုတ်ယူသုံးစွဲရမည့် အရာအဖြစ် သဘောထားခြင်းသည် လူသားတို့၏ ရှင်သန်ရပ်တည်မှုကိုပင် ခြိမ်းခြောက်နေပြီ ဖြစ်သည်။

ယခု အခြေအနေတွင် ကမ္ဘာ့လူသားများသည် စနစ်များ၏ နှံနစ်မှု၊ မျှော်လင့်ချက် ပျောက်ဆုံးမှု၊ အဖိနှိပ်ခံဘဝများ၏ နာကျင်စွာ အော်ဟစ်သံများနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု၊ ပဋိပက္ခများနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှုတို့၏ ဝန်းရံခြင်းကို ခံနေရသည်။ ဤသည်မှာ အကြောင်းတိုက်ဆိုင်မှု သက်သက် မဟုတ်ဘဲ လူသား ဖန်တီးထားသော မတရားသည့် စနစ်များ၏ ရှောင်လွှဲမရသော ရလဒ်များ ဖြစ်သည်။ ဤစနစ်များကို အခြေခံကျကျ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း သို့မဟုတ် လုံးဝ အသစ် တည်ဆောက်ခြင်း မပြုလုပ်ပါက ဤအကျပ်အတည်းများမှ လွတ်မြောက်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

၁.၂ မြန်မာ့မြေမှ ပေါက်ဖွားလာသော လိုအပ်ချက်

ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အကျပ်အတည်းများသည် မြန်မာပြည်တွင် ပိုမို ထင်ရှား ပြင်းထန်စွာ ထင်ဟပ်နေသည်။ နှစ်ပေါင်းများစွာကြာမြင့်ခဲ့သော ပြည်တွင်းစစ်မီးသည် နိုင်ငံ၏ အနာဂတ်ကို ကြီးမားစွာ ထိခိုက်စေခဲ့သည်။ ဗမာ့ တပ်မတော်၏ နိုင်ငံရေးတွင် လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်မှုနှင့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများအပေါ် ဖိနှိပ်မှုတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို အမြဲတမ်း အဟန့်အတား ဖြစ်စေခဲ့သည်။ လွတ်လပ်ရေး ရပြီးနောက်ပိုင်း ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော နိုင်ငံရေး အကူးအပြောင်းကာလများသည် စစ်တပ်၏ အာဏာကို အခြေခံကျကျ လျှော့ချနိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိဘဲ တိုင်းရင်းသားတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကိုလည်း အပြည့်အဝ အာမခံချက် မပေးနိုင်ခဲ့ပေ။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် စစ်တပ်ကို နိုင်ငံရေးတွင် အခိုင်အမာ နေရာယူခွင့် ပေးခဲ့ပြီး ဒီမိုကရေစီ အင်အားစုများနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများအကြား ယုံကြည်မှုကို ပျက်ပြားစေခဲ့သည်။

၁.၂.၁ သမိုင်းအတွေ့အကြုံများနှင့် သင်ခန်းစာများ

မြန်မာ့သမိုင်းသည် ပြည်သူတို့၏ ဖိနှိပ်မှုမှ လွတ်မြောက်လိုသော ရုန်းကန်မှုများဖြင့် ပြည့်နှက်နေသည်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ် စစ်အာဏာသိမ်းမှုသည် မြန်မာပြည်အား အာဏာရှင်စနစ်၏ အမှောင်ထုထဲသို့ တွန်းပို့ခဲ့သည်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ် ဒီမိုကရေစီ အရေးတော်ပုံနှင့် ၂၀၀၇ ခုနှစ် ရွှေဝါရောင် တော်လှန်ရေးတို့သည် ပြည်သူတို့၏ ဒီမိုကရေစီနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်ကို တောင့်တ yearning ပြုခြင်းကို ပြသခဲ့သော်လည်း ရက်စက်စွာ နှိမ်နင်းခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် အရပ်ဘက် အစိုးရလက်သို့ အာဏာ လွှဲပြောင်းခဲ့သော်လည်း ၎င်းသည် စစ်တပ်၏ ချုပ်ကိုင်မှုအောက်တွင် ကန့်သတ်ထားသော

ဒီမိုကရေစီသာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဤကာလအတွင်းတွင်လည်း တိုင်းရင်းသား ဒေသများရှိ ပဋိပက္ခများ ဆက်လက် တည်ရှိနေပြီး လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများလည်း ဖြစ်ပေါ်နေဆဲ ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် ရိုဟင်ဂျာ လူနည်းစုအပေါ် ဖိနှိပ်မှုများသည် ကမ္ဘာ့အသိုင်းအဝိုင်း၏ ပြစ်တင်ရှုတ်ချခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။

ဤသမိုင်း အတွေ့အကြုံများမှ သင်ခန်းစာယူရမည်မှာ စစ်တပ်၏ အခန်းကဏ္ဍကို အခြေခံကျကျ မပြောင်းလဲဘဲ တိုင်းရင်းသားတို့၏ တရားဝင် လိုလားချက်များကို အမှန်တကယ် မဖြည့်ဆည်းပေးဘဲနှင့် စစ်မှန်သော ဒီမိုကရေစီနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို တည်ဆောက်နိုင်မည် မဟုတ်ဟူသော အချက်ပင် ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အရပ်ဘက် အစိုးရ ကာလအတွင်းတွင်ပင် စီးပွားရေး မညီမျှမှု၊ အဂတိ လိုက်စားမှုနှင့် လူမှုရေး ပြဿနာများ (ဥပမာ - လိင်/ကျား/မ အခြေပြု ခွဲခြားမှု) တို့ကို ထိရောက်စွာ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိသည်ကိုလည်း မြင်တွေ့ရသည်။ ၎င်းသည် ရိုးရာ နိုင်ငံရေး အဖွဲ့အစည်းများ၏ ကန့်သတ်ချက်များနှင့် ပြဿနာများကို အရင်းမြစ်အထိ မချဉ်းကပ်နိုင်ခြင်းကို ပြသနေသည်။

၁.၂.၂ လက်ရှိ စစ်အာဏာရှင်စနစ်နှင့် ဖိနှိပ်မှု

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော စစ်အာဏာသိမ်းမှုသည် မြန်မာပြည်၏ အကျပ်အတည်းများကို အမြင့်ဆုံး အခြေအနေသို့ တွန်းပို့လိုက်သည်။ စစ်အာဏာရှင်သည် ပြည်သူလူထု၏ ဆန္ဒကို လုံးဝ လျစ်လျူရှုပြီး အကြမ်းဖက်မှုဖြင့် အာဏာကို သိမ်းယူခဲ့သည်။ ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒပြသူများကို ရက်စက်စွာ နှိမ်နင်းခြင်း၊ လူပေါင်း ထောင်နှင့်ချီ၍ ဖမ်းဆီး သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ လေကြောင်း တိုက်ခိုက်မှုများဖြင့် ကျေးရွာများကို မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်းနှင့် အရပ်သားများကို ပစ်မှတ်ထား တိုက်ခိုက်ခြင်းတို့သည် နေ့စဉ် ဖြစ်ရပ်များ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ လူပေါင်း သန်းချီ၍ အိုးအိမ် စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးနေရပြီး စားနပ်ရိက္ခာနှင့် အခြေခံ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုများ လိုအပ်နေသည်။ ပညာရေးစနစ် ပျက်စီးပြီး စီးပွားရေး ရပ်တန့်လုနီးပါး ဖြစ်နေသည်။

လက်ရှိ စစ်အာဏာရှင်စနစ်သည် ယခင်ကတည်းက ရှိပြီးသား ဖိနှိပ်မှုပုံစံများကို ပိုမိုဆိုးရွားစေသည်။ တိုင်းရင်းသား ဒေသများတွင် စစ်ပွဲများ ပြင်းထန်လာပြီး လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ ပိုမို ဆိုးရွားလာသည်။ အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များသည် ပဋိပက္ခကာလ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် လူကုန်ကူးမှု အပါအဝင် အကြမ်းဖက်မှုပုံစံ အမျိုးမျိုးကို ပိုမို ခံစားနေရသည်။ LGBTQIA+ များသည် ဖမ်းဆီးခြင်း၊ နှိပ်စက်ခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းတို့ကို ပိုမို ကြုံတွေ့နေရသည်။ အလုပ်သမားများ၏ အခွင့်အရေးများ ချိုးဖောက်ခံရပြီး သမဂ္ဂ လှုပ်ရှားမှုများကို နှိမ်နင်းခြင်း ခံနေရသည်။ မြေယာ သိမ်းယူမှုများနှင့် သယံဇာတ ထုတ်ယူမှုများသည် ပဋိပက္ခကြားမှ ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်နေပြီး ပြည်သူလူထု အကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက်စေသည်။

မြန်မာပြည်သူတို့သည် နိုင်ငံရေး ဖိနှိပ်မှု၊ စီးပွားရေး ခေါင်းပုံဖြတ်မှု၊ လူမှုရေး ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ချုပ်ချယ်မှုများ ပေါင်းစပ်ထားသော အနက်ရှိုင်းဆုံး အကျပ်အတည်းကို ရင်ဆိုင်နေရသည်။ ဤအခြေအနေသည် Commufemocratism က အလေးထားသော ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု ဖိနှိပ်မှု၏ ရှင်းလင်းသော သာဓကပင် ဖြစ်သည်။ မြန်မာပြည်၏ အနာဂတ်သည် ဤဖိနှိပ်မှု ယန္တရားအားလုံးကို အခြေခံကျကျ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်မည့် လမ်းသစ်တစ်ခုပေါ်တွင် မူတည်နေသည်။ ရိုးရာ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် လုံလောက်မှု မရှိတော့ပေ။ လုံးဝ အသစ်သော အတွေးအခေါ်၊ လုံးဝ အသစ်သော လမ်းစဉ်တစ်ခု လိုအပ်နေပြီ ဖြစ်သည်။

၁.၃ Commufemocratism – လမ်းသစ်တစ်ခု၏ ကြေညာချက်

ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အကျပ်အတည်းများ၏ ရှုပ်ထွေးမှုနှင့် မြန်မာပြည်၏ သီးခြား သမိုင်းဝင် လိုအပ်ချက်များသည် Commufemocratism လမ်းစဉ် မွေးဖွားလာရခြင်း၏ အဓိက အကြောင်းရင်းများပင် ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ မည်သည့် ပညာရှင် တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ စားပွဲတင် စိတ်ကူးမှ ပေါက်ဖွားလာခြင်း မဟုတ်ဘဲ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးနှင့် အထူးသဖြင့် မြန်မာပြည်ရှိ ဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူတို့၏ နာကျင်မှု၊ ရုန်းကန်မှုနှင့် လွတ်မြောက်လိုသော ပြင်းပြသည့် ဆန္ဒတို့မှ မွေးဖွားလာသော လမ်းစဉ် ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် လက်တွေ့ဘဝ အတွေ့အကြုံများ၊ အတိတ်က တော်လှန်ရေးများ၏ သင်ခန်းစာများ (အောင်မြင်မှုရော ကျရှုံးမှုပါ) နှင့် ရှေ့သို့ချီတက်လိုသော ခိုင်မာသည့် သန္နိဋ္ဌာန်တို့ဖြင့် ပုံဖော်ထားသည်။

၁.၃.၁ ရှိရင်းစွဲ ဝါဒများ၏ အကန့်အသတ်များကို ကျော်လွန်ခြင်း

Commufemocratism သည် ရှိရင်းစွဲ ဝါဒများ၏ မပြည့်စုံမှုနှင့် အသုံးမဝင်တော့ခြင်းကို ကောင်းစွာ နားလည်သည်။ ၎င်းသည် ကွန်မြူနစ်ဝါဒ၏ အရင်းရှင်စနစ်အပေါ် ပြင်းထန်သော ဝေဖန်ချက်၊ ဒီမိုကရေစီ၏ ပြည်သူ့အာဏာ အယူအဆ၊ အမျိုးသမီးဝါဒ၏ ကျား/မ အခြေပြု အာဏာ မညီမျှမှုများအပေါ် ထိုးထွင်းသိမြင်မှု၊ ဂေဟဗေဒဝါဒ၏ သဘာဝတရားကို လေးစားမှုနှင့် လူမှုရေး တရားမျှတမှုဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုများ၏ တောင်းဆိုချက်များမှ အကောင်းဆုံး အစိတ်အပိုင်းများကို သင်ယူသည်။ သို့သော် ထိုဝါဒ တစ်ခုချင်းစီ၏ ကန့်သတ်ချက်များကို ကျော်လွန်ရန် ကြိုးပမ်းသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အတိတ်က ကွန်မြူနစ်စနစ်များ၏ အာဏာရှင်ဆန်မှုနှင့် လူသားတစ်ဦးချင်းစီ၏ လွတ်လပ်ခွင့်ကို ချေဖျက်မှု၊ လစ်ဘရယ် ဒီမိုကရေစီစနစ်၏ ဖွဲ့စည်းပုံအရ မညီမျှမှုများကို မဖြေရှင်းနိုင်မှု၊ အမျိုးသမီးဝါဒ၏ အချို့လှိုင်းများတွင် ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု ရှုမြင်မှု အားနည်းခြင်းတို့မှ သင်ခန်းစာယူသည်။

Commufemocratism သည် ရိုးရာ ဝါဒများကို ရောနှောလိုက်ခြင်း (Mixing) သက်သက် မဟုတ်။ ၎င်းသည် ထိုဝါဒများ၏ အနှစ်သာရများကို ပိုမို မြင့်မားသော အဆင့်တွင် ပေါင်းစပ်ခြင်း (Synthesizing) နှင့် ၎င်းတို့၏ အတွင်း သဘောထားကွဲလွဲမှုများများကို ကျော်လွန်ခြင်း (Transcending) ဖြင့် လုံးဝ အသစ်သော အတွေးအခေါ်ဘောင် (Framework) တစ်ခုကို တည်ဆောက်သည်။ ၎င်းသည် ခြောက်သွေ့သော သီအိုရီများထက် လူသားဆန်မှုကို ဦးစားပေးပြီး အမြတ်အစွန်း သို့မဟုတ် အာဏာထက် တရားမျှတမှု၊ စောင့်ရှောက်မှုနှင့် လူသားဂုဏ်သိက္ခာကို ရှေးရှုသည်။

၁.၃.၂ လူသားကို ဗဟိုပြုခြင်း၊ သက်ရှိအားလုံးကို လေးစားခြင်း

Commufemocratism ၏ အဓိက အခြေခံများထဲမှ တစ်ခုမှာ လူသားကို ဗဟိုပြုခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဤ "လူသားကို ဗဟိုပြုခြင်း" သည် သဘာဝတရားကို ခေါင်းပုံဖြတ်ရန်၊ အခြား သက်ရှိများကို လျစ်လျူရှုရန် ဆိုလိုခြင်း မဟုတ်။ ၎င်းသည် လူသားတိုင်း မိမိ၏ အစွမ်းအစ အလားအလာ အကုန်အစင် ထုတ်ဖော်နိုင်သော၊ ဂုဏ်သိက္ခာ အပြည့်ဖြင့် လုံခြုံစွာ၊ လွတ်လပ်စွာ နေထိုင်နိုင်သော လူ့ဘောင်တစ်ရပ်ကို တည်ဆောက်ရန် ရည်သန်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤသို့ တည်ဆောက်ရာတွင် လူသား၏ ရှင်သန်မှုသည် ကျန်းမာသော ဂေဟစနစ်ပေါ်တွင် မူတည်ကြောင်း နက်ရှိုင်းစွာ နားလည်ပြီး သက်ရှိအားလုံး (လူသားနှင့် အခြားမျိုးစိတ်များ) ၏ တည်ရှိခွင့်နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၏ ကျန်းမာရေးကို အလေးထား လေးစားသည်။ လူသားနှင့် သဘာဝတရားသည် ရန်သူများ မဟုတ်ဘဲ အပြန်အလှန် မှီခိုနေသော အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်သည်ဟူသော အမြင်ကို လက်ခံသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုကို တိုက်ဖျက်ရေးသည် လူသား၏ ရှင်သန်မှုအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော၊ Commufemocratism ၏ အဓိက တာဝန်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။

၁.၃.၃ အမြတ်ထုတ်မှုနှင့် ဖိနှိပ်မှု ယန္တရားအားလုံးကို အမြစ်ဖြတ်ရန် ရည်သန်ခြင်း

Commufemocratism သည် ရည်မှန်းချက်ကြီးမားသည်။ ၎င်းသည် ဖိနှိပ်မှုပုံစံ တစ်မျိုး သို့မဟုတ် နှစ်မျိုးကို တိုက်ဖျက်ရုံဖြင့် ကျေနပ်မည် မဟုတ်။ စီးပွားရေးအရ အမြတ်ထုတ်မှု (Capitalist Exploitation)၊ ကျား/မ အခြေပြု ဖိနှိပ်မှု (Patriarchy)၊ လူမျိုး၊ ဘာသာ အခြေပြု ခွဲခြားမှု (Racism, Religious Discrimination)၊ လိင်/လိင်စိတ် အခြေပြု ဖိနှိပ်မှု (Heteronormativity, Cisnormativity)၊ လူမှုအလွှာအလိုက် ခွဲခြားမှု (Classism)၊ အာဏာရှင်စနစ် (Authoritarianism)၊ စစ်ဝါဒ (Militarism) နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ဖိနှိပ်မှု (Ecological Oppression) စသည့် ဖိနှိပ်မှု ယန္တရား **အားလုံးကို အမြစ်ဖြတ်ရန်** ရည်သန်သည်။ ဤသို့ အမြစ်ဖြတ်ခြင်းသည် အပေါ်ယံ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု သို့မဟုတ် စနစ်အတွင်းမှ အပေးအယူ လုပ်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာမည် မဟုတ်ဘဲ

အခြေခံကျသော တော်လှန် ပြောင်းလဲမှု (Radical Transformation) မှသာ ဖြစ်ပေါ်လာမည် ဖြစ်သည်။ Commufemocratism သည် ဤတော်လှန်ရေးကို ဖော်ဆောင်မည့် လမ်းစဉ် ဖြစ်သည်။

ဤသည်ကား Commufemocratism လမ်းစဉ် ကြေညာချက် ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် လက်ရှိ ကမ္ဘာကြီးနှင့် မြန်မာပြည် ရင်ဆိုင်နေရသော နက်ရှိုင်းသော အကျပ်အတည်းများ၊ ရှိရင်းစွဲ ဝါဒများ၏ မပြည့်စုံမှုများမှ မွေးဖွားလာသော လမ်းသစ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ဖိနှိပ်မှု ယန္တရားအားလုံးကို ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု အမြင်ဖြင့် ရှုမြင်ကာ၊ စောင့်ရှောက်မှုနှင့် တရားမျှတမှုကို အခြေခံသည့်၊ လူသားအားလုံးနှင့် သက်ရှိအားလုံး၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ရှေးရှုသော၊ အမြတ်ထုတ်မှု ကင်းစင်သော လူ့ဘောင်သစ်တစ်ခုကို တည်ဆောက်ရန် ရည်သန်သည်။ ဤ Manifesto သည် Commufemocratism ၏ အတွေးအခေါ်၊ ရည်မှန်းချက်များ၊ မူဝါဒများနှင့် လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်မည့် နည်းဗျူဟာများကို အသေးစိတ် တင်ပြထားပါသည်။ ၎င်းသည် ဤလမ်းစဉ်တွင် ပူးပေါင်းပါဝင်လိုသူ အပေါင်းတို့အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်တစ်အုပ် ဖြစ်ပြီး ဖိနှိပ်ခံဘဝမှ လွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲကို အရှိန်မြှင့်တင်ရန် ခိုင်မာသော နှီးဆော်ချက် တစ်ရပ်လည်း ဖြစ်သည်။ လာမည့် အခန်းများတွင် ဤအခြေခံ အယူအဆများကို ပိုမို နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ဆွေးနွေး တင်ပြသွားမည် ဖြစ်သည်။

အခန်း (၂) – ဖိနှိပ်မှု၏ သဘောသဘာဝနှင့် စနစ်များ၏ ဝေဖန်ချက်

ဖိနှိပ်မှုဟူသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း လူတစ်ဦး သို့မဟုတ် အုပ်စုတစ်စုကို အခြားသူများ သို့မဟုတ် အခြားအုပ်စုများက အာဏာ သို့မဟုတ် ဩဇာကို အသုံးပြု၍ မတရား ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း၊ ထိန်းချုပ်ခြင်း၊ ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ခြင်း၊ ဖယ်ကြဉ်ခြင်း သို့မဟုတ် နာကျင်စေခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ပုဂ္ဂလိက အဆင့်တွင် တစ်ဦးချင်းစီအပေါ် ပြုလုပ်သော ပြုမူဆက်ဆံမှုများမှ စတင်၍ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ တည်ဆောက်ပုံ၊ ဥပဒေများ၊ မူဝါဒများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ထုံးတမ်းစဉ်လာများတွင်ပါ အမြစ်တွယ်နေသော စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ (Systemic) နှင့် ဖွဲ့စည်းပုံပိုင်းဆိုင်ရာ (Structural) ပုံစံများအထိ အမျိုးမျိုး ရှိသည်။ ဖိနှိပ်မှုသည် လူသား၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ချေနင်းပြီး လူသားဘဝကို နာကျင်စေသည်။ Commufemocratism သည် ဖိနှိပ်မှု ယန္တရားအားလုံးကို အမြစ်ဖြတ်ရန် ရည်သန်သောကြောင့် ဖိနှိပ်မှု၏ သဘောသဘာဝနှင့် ၎င်းကို ဖြစ်ပေါ်စေသော စနစ်များကို နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း နားလည်ရန် မဖြစ်မနေ လိုအပ်သည်။

၂.၁ ဖိနှိပ်မှု ပုံစံမျိုးစုံကို နားလည်ခြင်း

ဖိနှိပ်မှုသည် ပုံစံတစ်မျိုးတည်းဖြင့် တည်ရှိနေခြင်း မဟုတ်ဘဲ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ကဏ္ဍပေါင်းစုံ၊ လူသား အတွေ့အကြုံ ပုံစံမျိုးစုံတွင် နည်းလမ်း အမျိုးမျိုးဖြင့် ထင်ရှားနေသည်။ ဤကဏ္ဍတွင် အဓိက ဖိနှိပ်မှု ပုံစံကြီးများကို တစ်ခုချင်းစီ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ တင်ပြပါမည်။ ဤခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုသည် ဤဖိနှိပ်မှုများသည် သီးခြားစီ တည်ရှိနေခြင်း မဟုတ်ဘဲ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ဆက်စပ်နေသည်ဟူသော နားလည်မှု (ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု ဖိနှိပ်မှု) ကို နောင်လာမည့် အခန်းငယ်တွင် ပိုမို နားလည်နိုင်ရန် အထောက်အကူပြုမည် ဖြစ်သည်။

၂.၁.၁ အရင်းရှင်စနစ်၏ အမြတ်ထုတ်မှု (Capitalist Exploitation)

အရင်းရှင်စနစ်သည် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှု (Private Ownership)၊ အကျိုးအမြတ် ရှာဖွေမှု (Profit Motive)၊ ပြိုင်ဆိုင်မှု (Competition) နှင့် စျေးကွက် ယန္တရား (Market Mechanism) တို့အပေါ် အခြေခံသော စီးပွားရေးစနစ် ဖြစ်သည်။ ဤစနစ်၏ အဓိက ဖိနှိပ်မှုပုံစံမှာ "အမြတ်ထုတ်မှု" (Exploitation) ပင် ဖြစ်သည်။ ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းသုံး ပစ္စည်းများ (means of production - မြေ၊ စက်ရုံ၊ နည်းပညာ) ကို ပိုင်ဆိုင်သူ အရင်းရှင်များသည် လုပ်သားအင်အားကို ဝယ်ယူကြသည်။ လုပ်သားများသည် မိမိတို့၏ လုပ်အားကို ရောင်းချရသည်။ လုပ်သားများသည် မိမိတို့ ရရှိသော လုပ်အားခထက် များစွာ ပိုသော တန်ဖိုးကို ထုတ်လုပ်ပေးကြသည်။ ဤ ပိုလျှံသော တန်ဖိုး (Surplus Value) ကို အရင်းရှင်များက အမြတ်အဖြစ် သိမ်းယူကြသည်။ ဤသည်မှာ လုပ်သားအင်အားကို အမြတ်ထုတ်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

အရင်းရှင်စနစ်သည် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို အဓိက လူတန်းစားနှစ်ရပ် - ထုတ်လုပ်မှု အရင်းအမြစ်များကို ပိုင်ဆိုင်သော အရင်းရှင် လူတန်းစား (Bourgeoisie) နှင့် မိမိတို့၏ လုပ်အားကို ရောင်းချ အသက်မွေးရသော အလုပ်သမား လူတန်းစား (Proletariat) - ဟူ၍ ပိုင်းခြားထားသည်။ ဤသည်မှာ မွေးရာပါ မညီမျှသော ဆက်ဆံရေး ဖြစ်သည်။ အရင်းရှင်များသည် မိမိတို့၏ အမြတ်ကို အများဆုံး ရရှိရန်အတွက် လုပ်သားများ၏ လုပ်အားခကို အနည်းဆုံး ပေးချေရန်၊ အလုပ်ချိန် ပိုမို လုပ်ခိုင်းရန်နှင့် လုပ်ငန်းခွင် အခြေအနေများကို လျှော့ချရန် အစဉ်အမြဲ ကြိုးပမ်းသည်။ ဤသည်မှာ အလုပ်သမားများကို ဆင်းရဲမွဲတေမှု၊ မလုံခြုံသော အလုပ်အကိုင်နှင့် လူမှုရေး နိမ့်ကျမှုထဲတွင် နစ်မွန်းစေသည်။

အရင်းရှင်စနစ်၏ အမြတ်ထုတ်မှုသည် ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ကဏ္ဍတွင်သာမကဘဲ ဝန်ဆောင်မှု ကဏ္ဍ၊ ငွေကြေး ကဏ္ဍနှင့် ကမ္ဘာ့ ကုန်သွယ်ရေးတွင်ပါ ကျယ်ပြန့်စွာ ဖြစ်ပေါ်နေသည်။ ကမ္ဘာ့ အရင်းရှင်စနစ်သည် ကြွယ်ဝသော မြောက်ဘက်နိုင်ငံများ (Global North) က ဆင်းရဲသော တောင်ဘက်နိုင်ငံများ (Global South) ကို အမြတ်ထုတ်ခြင်း၊ ၎င်းတို့၏ သဘာဝအရင်းအမြစ်များနှင့် လုပ်အားကို ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းတို့မှတဆင့် ဓနဥစ္စာကို စုစည်းသည်။ ဤသည်မှာ သမိုင်းဝင် ကိုလိုနီစနစ်၏ ပုံစံသစ်တစ်မျိုးပင် ဖြစ်သည်။ အရင်းရှင်စနစ်သည် လူသား၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးမည့်အစား အမြတ်အစွန်းကိုသာ အဓိကထားပြီး လူတိုင်းအတွက် အခြေခံလိုအပ်ချက်များ (အိမ်ရာ၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ ရေ၊ စွမ်းအင်) ကိုပင် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားသည့် ကုန်စည် (Commodities) များအဖြစ် ပြောင်းလဲပစ်သည်။ ဤသည်မှာ ထိုအရာများကို ဝယ်ယူရန် ငွေကြေးမရှိသူများအား အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေးများမှ ငြင်းပယ်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

၂.၁.၂ ဖိုဝါဒစနစ် (Patriarchy) နှင့် မဟာဖိုပုရိသဝါဒ (Male Chauvinism)

ဖိုဝါဒစနစ်သည် အမျိုးသားများသည် အမျိုးသမီးများထက် သာလွန်သည်ဟု ယုံကြည်သော အမျိုးသားများက လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ကဏ္ဍအားလုံးတွင် အာဏာကို ဆုပ်ကိုင်ထားသော လူမှုရေး တည်ဆောက်ပုံ ဖြစ်သည်။ မဟာဖိုပုရိသဝါဒ (Male Chauvinism) သည် ဤဖိုဝါဒစနစ်ကို ထောက်ခံအားပေးသော အယူအဆများနှင့် အတွေးအခေါ်များ ဖြစ်သည်။ ဖိုဝါဒစနစ်သည် သမိုင်းအဆက်ဆက် လူ့အဖွဲ့အစည်း အများအပြားတွင် အမြစ်တွယ်နေခဲ့ပြီး အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားစံနှုန်းနှင့် မကိုက်ညီသော လိင်/ကျား/မ ခံယူမှုရှိသူများကို နည်းလမ်းမျိုးစုံဖြင့် ဖိနှိပ်ခဲ့သည်။

ဖိုဝါဒစနစ်သည် ဥပဒေများ (ဥပမာ - အမွေဆက်ခံခွင့် ဥပဒေများ၊ အိမ်ထောင်ရေး ဥပဒေများ)၊ အဖွဲ့အစည်းများ (ဥပမာ - ဘာသာရေး အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံရေး ပါတီများ၊ ကော်ပိုရေးရှင်းများ) နှင့်

လူမှုရေး ထုံးတမ်းစဉ်လာများတွင် ထင်ရှားသည်။ အမျိုးသမီးများကို အိမ်တွင်းမှုနှင့် ကလေးပြုစုစောင့်ရှောက်မှု ကဲ့သို့သော "စောင့်ရှောက်မှု" (Care Work) လုပ်ငန်းများအတွက် သတ်မှတ်ထားပြီး ၎င်းလုပ်ငန်းများကို တန်ဖိုးနိမ့်ကျသည်ဟု ရှုမြင်ကာ အခကြေးငွေ မပေးချေခြင်း သို့မဟုတ် နိမ့်ကျသော အခကြေးငွေသာ ပေးချေခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်သည်။ အလုပ်အကိုင် ခန့်အပ်မှု၊ ရာထူးတိုးမြှင့်မှုနှင့် လုပ်အားခတို့တွင် ကျား/မ ခွဲခြားမှု (Gender Discrimination) သည် အထင်အရှား ရှိသည်။ နိုင်ငံရေး ဦးဆောင်မှု ကဏ္ဍတွင် အမျိုးသမီးများ၏ ကိုယ်စားပြုမှု နည်းပါးပြီး ၎င်းတို့၏ အသံကို လျစ်လျူရှုခံရသည်။

ဖိုဝါဒစနစ်သည် အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု (Gender-Based Violence) ကိုလည်း ပုံမှန်ကိစ္စသဖွယ် ဖြစ်စေသည်။ အိမ်တွင်း အကြမ်းဖက်မှု၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ စော်ကားမှု၊ အဓမ္မပြုကျင့်မှုနှင့် အခြားသော အကြမ်းဖက်မှုများသည် အမျိုးသမီးများ၏ လုံခြုံမှုနှင့် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ခွင့် (Bodily Autonomy) ကို ခြိမ်းခြောက်နေသည်။ ယဉ်ကျေးမှုအရ ချုပ်ချယ်မှု (Cultural Subjugation) သည် အမျိုးသမီးများ မည်သို့ ဝတ်စားဆင်ယင်ရမည်၊ မည်သို့ ပြုမူနေထိုင်ရမည်၊ မည်သည့် ပညာရပ်များကို သင်ယူရမည် စသည်တို့ကို ကန့်သတ်ထားပြီး ၎င်းတို့၏ ဘဝ ရွေးချယ်ခွင့်များကို ချုပ်ကိုင်ထားသည်။ ဖိုဝါဒစနစ်သည် အမျိုးသားများအပေါ်တွင်လည်း အဆိပ်အတောက် ဖြစ်စေသော အမျိုးသားစံနှုန်းများ (Toxic Masculinity) ကို ချမှတ်ပြီး ၎င်းတို့၏ စိတ်ခံစားမှုများကို ဖော်ပြခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းနှင့် ခွန်အားကိုသာ အလေးထားခြင်းတို့ဖြင့် အမျိုးသားများ၏ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေနိုင်သည်။ ဖိုဝါဒစနစ်ကို အမြစ်ဖြတ်ခြင်းသည် တန်းတူညီမျှသော လူ့အဖွဲ့အစည်း တည်ဆောက်ရေးအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည်။

၂.၁.၃ လူမျိုးရေး အစွဲနှင့် မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒ (Racism & Ethnocentrism)

လူမျိုးရေး အစွဲ (Racism) သည် လူအချို့ကို ၎င်းတို့၏ လူမျိုး သို့မဟုတ် မွေးရာပါ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လက္ခဏာများ (အသားအရောင်၊ မျက်နှာသွင်ပြင် စသည်) အပေါ် အခြေခံ၍ မုန်းတီးခြင်း၊ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း သို့မဟုတ် ဖိနှိပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် လူမျိုးတစ်မျိုးသည် အခြားလူမျိုးထက် သာလွန်သည်ဟူသော ယုံကြည်ချက်အပေါ် အခြေခံသည်။ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒ (Ethnocentrism) သည် မိမိ၏ ယဉ်ကျေးမှု၊ လူမျိုး သို့မဟုတ် လူမျိုးစုကို အခြားသူများထက် သာလွန်သည်ဟု ရှုမြင်ပြီး အခြားယဉ်ကျေးမှုများကို မိမိ၏ စံနှုန်းများဖြင့် တိုင်းတာ ဆုံးဖြတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

လူမျိုးရေး အစွဲနှင့် မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒတို့သည် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း လူမျိုးရေး အဆင့်အတန်း ခွဲခြားမှုများ (Racial Hierarchies) ကို ဖန်တီးသည်။ ၎င်းသည် လူမျိုးရေး လူနည်းစုများကို စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖိနှိပ်မှုများ (Systemic Oppression) ကို ရင်ဆိုင်ရစေသည်။ ဥပမာအားဖြင့်

ဥပဒေများ (သမိုင်းတွင် လူမျိုးခွဲခြားရေး ဥပဒေများ)၊ ပညာရေးစနစ်၊ ကျန်းမာရေးစနစ်၊ အလုပ်အကိုင် စျေးကွက်နှင့် တရားစီရင်ရေးစနစ်တို့တွင် လူမျိုးရေး ခွဲခြားမှုများသည် အမြစ်တွယ်နေနိုင်သည်။ ၎င်းသည် လူမျိုးရေး လူနည်းစုများအား ဆင်းရဲမွဲတေမှု၊ ပညာရေး အခွင့်အလမ်း နည်းပါးမှု၊ ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှု ညံ့ဖျင်းမှု၊ ရဲများ၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုနှင့် မတရား ဖမ်းဆီးထောင်ချခြင်းတို့ကို ပိုမို ခံစားရစေသည်။

သမိုင်းတွင် ကိုလိုနီစနစ်နှင့် ကျွန်စနစ်သည် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လူမျိုးရေး အဆင့်အတန်း ခွဲခြားမှုများကို ဖန်တီးခဲ့ပြီး ၎င်း၏ အမွေအနှစ်များသည် ယနေ့တိုင် ကျန်ရှိနေဆဲ ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့မြောက်ဘက်ခြမ်းက တောင်ဘက်ခြမ်းကို ခေါင်းပုံဖြတ်မှုတွင် လူမျိုးရေး အမြင်များသည် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံအများအပြားတွင် လူများစု တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများက လူနည်းစု တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများအပေါ် မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒဖြင့် ဖိနှိပ်မှုများသည် ပြည်တွင်း ပဋိပက္ခများ၏ အဓိက အကြောင်းရင်း ဖြစ်နေသည်။ ၎င်းသည် လူနည်းစုတို့၏ ဘာသာစကား၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို ငြင်းပယ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

၂.၁.၄ လိင်/လိင်စိတ်ခံယူမှု အခြေပြု ခွဲခြားမှု (Sex/Sexual Orientation/Gender Identity–Based Discrimination)

ဤဖိနှိပ်မှု ပုံစံသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ကျား/မ နှင့် လိင်စိတ်ဆိုင်ရာ စံနှုန်းသတ်မှတ်ချက်များ (Heteronormativity - လိင်တူ ချစ်ခြင်းကို ပုံမှန် မဟုတ်ဟု သတ်မှတ်ခြင်း၊ Cisnormativity - မွေးရာပါ လိင်နှင့် မိမိ ခံယူသော ကျား/မ ကွဲပြားသူများကို ပုံမှန် မဟုတ်ဟု သတ်မှတ်ခြင်း) တို့အပေါ် အခြေခံသည်။ ၎င်းသည် မိမိတို့၏ လိင်စိတ်ခံယူမှု (Sexual Orientation) သို့မဟုတ် ကျား/မ ခံယူချက် (Gender Identity) သည် ပုံမှန်ဟု သတ်မှတ်ထားသော စံနှုန်းများနှင့် မကိုက်ညီသော LGBTQIA+ (Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer, Intersex, Asexual+) အသိုင်းအဝိုင်းကို ဖိနှိပ်သည်။

LGBTQIA+ အသိုင်းအဝိုင်းသည် ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု (ဥပမာ - တရားဝင် အိမ်ထောင်ပြုခွင့်၊ ကလေးမွေးစားခွင့် မရရှိခြင်း)၊ လူမှုရေး ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချမှု (Social Stigma)၊ အကြမ်းဖက်မှုများ (ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ)၊ အလုပ်အကိုင်နှင့် အိမ်ရာ ရရှိမှုတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံခံရခြင်း၊ ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှု ရယူရာတွင် အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့ရခြင်းနှင့် မိမိတို့ မည်သူဖြစ်သည်ကို ဖော်ထုတ် ပြသခွင့် (Expression) ကန့်သတ်ခံရခြင်းတို့ကို ရင်ဆိုင်နေရသည်။ Transgender (ကျား/မ ကူးပြောင်းသူများ) သည် အထူးသဖြင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု၊ အကြမ်းဖက်မှုနှင့် တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုမှု မရရှိခြင်းတို့ကို ပြင်းထန်စွာ ခံစားနေကြရသည်။

ဤဖိနှိပ်မှုသည် လူသားတစ်ဦး၏ အရင်းခံ တည်ရှိမှုကို ငြင်းပယ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ လူတစ်ဦးချင်းစီ မိမိတို့ မည်သူဖြစ်သည်ကို လွတ်လပ်စွာ ဆုံးဖြတ်ခွင့် (Self-determination) နှင့် မိမိ ချစ်ခင်သူကို ချစ်ခင်တွယ်တာခွင့်ကို ငြင်းဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ လိင်စိတ်ခံယူမှုနှင့် ကျား/မ ခံယူချက် အမျိုးမျိုးကို အပြည့်အဝ လက်ခံ အသိအမှတ်ပြုပြီး ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို ကာကွယ်ခြင်းသည် တရားမျှတသော လူ့အဖွဲ့အစည်း တည်ဆောက်ရေး၏ မရှိမဖြစ် အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည်။

၂.၁.၅ လူမှုအလွှာအလိုက် ခွဲခြားမှု (Classism)

လူမှုအလွှာအလိုက် ခွဲခြားမှု (Classism) သည် လူတစ်ဦး၏ လူမှုစီးပွား အဆင့်အတန်း (Social Class - ဝင်ငွေ၊ ပိုင်ဆိုင်မှု၊ ပညာရေး၊ အလုပ်အကိုင်) အပေါ် အခြေခံ၍ ၎င်းအပေါ် စွဲမှတ်ချက် ချမှတ်ခြင်း၊ ဘက်လိုက်ခြင်း သို့မဟုတ် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း ဖြစ်သည်။ အရင်းရှင်စနစ်နှင့် ဆက်စပ်နေသော်လည်း Classism သည် စီးပွားရေး ကဏ္ဍသက်သက်ထက် ပိုမို ကျယ်ပြန့်သည်။ ၎င်းသည် လူမှုရေး အဆင့်အတန်းများကို အခြေခံ၍ လူအချင်းချင်းကြား နားလည်မှု၊ ဆက်ဆံရေးနှင့် လေးစားမှုတို့ကို ထိခိုက်စေသည်။

Classism သည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ တည်ဆောက်ပုံတွင် အမြစ်တွယ်နေသည်။ ကောင်းမွန်သော ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု၊ နိုင်ငံရေး လွှမ်းမိုးမှုနှင့် လူမှုရေး ကွန်ရက်များ (Social Networks) ကို ရယူနိုင်မှုတို့သည် လူမှုအလွှာအပေါ် မူတည်နေသည်။ အောက်ခြေ လူတန်းစားမှ ပေါက်ဖွားလာသူများသည် လူမှုရေး အဆင့်အတန်း မြင့်မားသူများ ရရှိသည့် အခွင့်အလမ်းများကို ရယူရန် ခက်ခဲသည်။ ၎င်းတို့သည် နိမ့်ကျသည်ဟု သတ်မှတ်ခံရသော အလုပ်အကိုင်များကိုသာ လုပ်ကိုင်ရပြီး ၎င်းတို့၏ အသံနှင့် အတွေ့အကြုံများကို လျစ်လျူရှု ခံရလေ့ရှိသည်။ Classism သည် ဆင်းရဲမွဲတေမှုကို ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ချို့ယွင်းချက်အဖြစ် ရှုမြင်စေပြီး စနစ်၏ ပြဿနာကို မျက်ကွယ်ပြုစေသည်။

၂.၁.၆ အသက်အရွယ်အလိုက် ခွဲခြားမှု (Ageism) နှင့် မသန်စွမ်းမှု အခြေပြု ခွဲခြားမှု (Ableism)

အသက်အရွယ်အလိုက် ခွဲခြားမှု (Ageism) သည် လူတစ်ဦး၏ အသက်အပေါ် အခြေခံ၍ ၎င်းအပေါ် စွဲမှတ်ချက် ချမှတ်ခြင်း၊ ဘက်လိုက်ခြင်း သို့မဟုတ် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် လူငယ်များကို အတွေ့အကြုံ နည်းပါးသည်၊ တာဝန်မယူနိုင်ဟု သတ်မှတ်ခြင်း သို့မဟုတ် သက်ကြီးရွယ်အိုများကို ခေတ်နောက်ကျသည်၊ အားနည်းသည်ဟု ရှုမြင်ခြင်းတို့ဖြင့် ထင်ရှားသည်။ လူငယ်များ၏ အသံကို လျစ်လျူရှုခြင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုများတွင် ၎င်းတို့၏ အမြင်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း မရှိခြင်းသည် Ageism ၏ ပုံစံတစ်မျိုးဖြစ်သည်။ သက်ကြီးရွယ်အိုများကို အလုပ်အကိုင် ဈေးကွက်မှ ဖယ်ထုတ်ခြင်း၊ ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ကို ကန့်သတ်ခြင်း

သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ လိုအပ်ချက်များကို လျစ်လျူရှုခြင်းတို့သည်လည်း Ageism ၏ အကျိုးဆက်များ ဖြစ်သည်။

မသန်စွမ်းမှု အခြေပြု ခွဲခြားမှု (Ableism) သည် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို "ပုံမှန်" ဟု သတ်မှတ်ထားသော ကိုယ်ခန္ဓာနှင့် စိတ်စွမ်းရည်များရှိသူများအတွက် ဒီဇိုင်းဆွဲထားခြင်း ဖြစ်ပြီး မသန်စွမ်းသူများအား စနစ်တကျ ဖယ်ကြဉ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ Ableism သည် မသန်စွမ်းမှုကို ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ဆိုင်ရာ ချို့ယွင်းချက် သို့မဟုတ် ဝမ်းနည်းဖွယ် အဖြစ်အပျက်အဖြစ် ရှုမြင်သော ဆေးဘက်ဆိုင်ရာပုံစံ (Medical Model) အပေါ် အခြေခံသည်။ Commufemocratism ကမူ မသန်စွမ်းမှုကို လူမှုရေးပုံစံ (Social Model) ဖြင့် ရှုမြင်သည်။ ၎င်းသည် မသန်စွမ်းသူများကို ဖိနှိပ်ခြင်းမှာ ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာ အခြေအနေကြောင့် မဟုတ်ဘဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းက ဖန်တီးထားသော ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အတားအဆီးများ (လှေကားများ၊ လမ်းများ မညီညာမှု)၊ လူမှုရေး အတားအဆီးများ (အလုပ်ခေါ်ယူရာတွင် ခွဲခြားမှု) နှင့် အတွေးအခေါ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အတားအဆီးများ (မသန်စွမ်းသူများအပေါ် စွဲမှတ်ချက်များ၊ သနားကရုဏာသက်ခြင်း) တို့ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု မြင်သည်။ Ableism ကို တိုက်ဖျက်ခြင်းသည် အားလုံး အသုံးပြုနိုင်သော ဒီဇိုင်း (Universal Design) နှင့် အတားအဆီး ကင်းသော ပတ်ဝန်းကျင် (Barrier-free Environment) ဖန်တီးရေးကို လိုအပ်သည်။

၂.၁.၇ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် လွှမ်းမိုး ဖိနှိပ်မှု (Ecological Oppression)

လူသားတို့သည် မိမိကိုယ်ကိုယ် သဘာဝတရား၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် မရှုမြင်ဘဲ သဘာဝတရားကို မိမိတို့၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အမြတ်အစွန်းအတွက် အကန့်အသတ်မရှိ ခေါင်းပုံဖြတ် အသုံးပြုနိုင်သော အရာအဖြစ် ရှုမြင်သောအခါ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ဖိနှိပ်မှု ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ဤသည်မှာ အဓိကအားဖြင့် အရင်းရှင်စနစ်၏ အဆုံးမဲ့ တိုးတက်မှု လိုလားခြင်းနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်းများ၏ အကျိုးဆက် ဖြစ်သည်။ သဘာဝအရင်းအမြစ်များ အလွန်အကျွံ ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်း (သစ်တောပြုန်းတီးမှု၊ သတ္တု ထုတ်လုပ်မှု၊ ရေနံ ထုတ်လုပ်မှု)၊ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ညစ်ညမ်းစေခြင်း (လေထု၊ ရေထု၊ မြေထု ညစ်ညမ်းမှု) နှင့် မျိုးစိတ်များ မျိုးသုဉ်းပျောက်ကွယ်ခြင်းတို့သည် ဂေဟစနစ်များကို ပြိုကွဲစေသည်။

ဤဂေဟစနစ် ဖိနှိပ်မှု၏ အဆိုးဆုံး အကျိုးဆက်မှာ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုပင် ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာကြီး ပူနွေးလာခြင်းသည် ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင် မြင့်တက်လာခြင်း၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ (မုန်တိုင်း၊ ရေကြီး၊ မီးခိုး၊ မိုးခေါင်) ပိုမို ပြင်းထန် မကြာခဏ ဖြစ်ပွားလာခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေး ထိခိုက်ခြင်းနှင့် ရေအရင်းအမြစ် ရှားပါးလာခြင်းတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ဤသည်မှာ လူသားမျိုးနွယ်၏ ရှင်သန်မှုကို တိုက်ရိုက် ခြိမ်းခြောက်နေသည်။ ဂေဟစနစ် ဖိနှိပ်မှုသည် လူမှုရေး တရားမျှတမှုနှင့် ဆက်စပ်နေသည်။ ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှု၏ ဒဏ်ကို ဆင်းရဲသော

လူ့အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူနည်းစု အသိုင်းအဝိုင်းများက ပိုမို ခံစားရသည်။ ၎င်းတို့သည် စက်ရုံများ၊ အမှိုက်ပုံများနှင့် အဆိပ်သင့် နေရာများ အနီးအနားတွင် နေထိုင်ရလေ့ရှိပြီး သဘာဝဘေးဒဏ်ကိုလည်း ပိုမို ထိခိုက်လွယ်သည်။ ဤသည်မှာ သဘာဝတရားအပေါ် ဖိနှိပ်မှုသည် လူသားအပေါ် ဖိနှိပ်မှုနှင့် ခွဲခြား၍ မရကြောင်း ပြသနေသည်။ ဂေဟစနစ် ဖိနှိပ်မှုသည် လက်ရှိ မျိုးဆက်မှ အနာဂတ် မျိုးဆက်များအပေါ် ပြုလုပ်သော မတရားမှုလည်း ဖြစ်သည်။

၂.၂ ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု ဖိနှိပ်မှု သီအိုရီ (Theory of Intersectional Oppression)

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော ဖိနှိပ်မှု ပုံစံအမျိုးမျိုး (အရင်းရှင်စနစ်၊ ဖိုဝါဒစနစ်၊ လူမျိုးရေး၊ လိင်/လိင်စိတ်၊ လူတန်းစား၊ အသက်အရွယ်၊ မသန်စွမ်းမှု၊ ဂေဟစနစ်) သည် သီးခြားစီ တည်ရှိနေသော ပြဿနာများ သက်သက် မဟုတ်ပါ။ ၎င်းတို့သည် ရှုပ်ထွေးသော အချင်းချင်း ရောယှက် ထပ်ဆင့်နေသော ကွန်ရက်တစ်ခုကို ဖန်တီးထားသည်။ ဤအမြင်ကို အမေရိကန် ဥပဒေပညာရှင် Kimberlé Crenshaw က "ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု (Intersectional)" ဟူသော ဝေါဟာရဖြင့် စတင် မိတ်ဆက်ခဲ့သည်။ ၎င်းသည် အဓိကအားဖြင့် လူမည်း အမျိုးသမီးများ ရင်ဆိုင်ရသော လူမျိုးရေး ခွဲခြားမှုနှင့် ကျား/မ ခွဲခြားမှုတို့၏ ပေါင်းစပ်ထားသော၊ ထပ်ဆင့်ထားသော ဖိနှိပ်မှုကို ဖော်ပြရန် ရည်ရွယ်ခဲ့သည်။ သို့သော် ဤသီအိုရီကို ဖိနှိပ်မှုပုံစံ အားလုံးနှင့် လူသား၏ မတူကွဲပြားသော အမှတ်အသားများ (Identities) အားလုံးအပေါ် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသုံးပြုနိုင်သည်။

၂.၂.၁ ဖိနှိပ်မှုပုံစံများ ပေါင်းစပ်ထပ်ဆင့်ခြင်း

ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု ဖိနှိပ်မှု သီအိုရီအရ လူတစ်ဦး သို့မဟုတ် အုပ်စုတစ်စုသည် ဖိနှိပ်မှုပုံစံ တစ်မျိုးတည်းကိုသာ ခံရခြင်းမဟုတ်ဘဲ လူမျိုး၊ ကျား/မ၊ လိင်စိတ်ခံယူမှု၊ လူတန်းစား၊ ကိုးကွယ်ရာဘာသာ၊ မသန်စွမ်းမှု၊ အသက်အရွယ် စသည့် အချက်များစွာ ပေါင်းစပ်ပြီး ထပ်ဆင့် ဖိနှိပ်ခံရမှု (Multiple Layers of Oppression) ကို ရင်ဆိုင်ရသည်။ ဤဖိနှိပ်မှုများသည် ရိုးရိုးရှင်းရှင်း ပေါင်းခြင်း (Addition) သက်သက် မဟုတ်ဘဲ အချင်းချင်း အပြန်အလှန် သက်ရောက်မှု ရှိပြီး လုံးဝ ကွဲပြားခြားနားသော၊ ပိုမို ပြင်းထန်သော ဖိနှိပ်မှုပုံစံကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော တိုင်းရင်းသား အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် တိုင်းရင်းသားဖြစ်ခြင်းကြောင့် ခွဲခြားခံရမှု၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်းကြောင့် လူတန်းစား ခွဲခြားခံရမှုနှင့် အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကျား/မ ခွဲခြားမှုတို့ကို တစ်ပြိုင်နက် ရင်ဆိုင်ရသည်။ ဤအချက်များသည် ပေါင်းစပ်လိုက်သောအခါ သူမ၏ ဘဝ အတွေ့အကြုံသည် ဗမာ အမျိုးသား တစ်ဦး၏ အတွေ့အကြုံ၊ သို့မဟုတ် ကြွယ်ဝသော ဗမာ အမျိုးသမီးတစ်ဦး၏ အတွေ့အကြုံနှင့် လုံးဝ ကွဲပြားခြားနားသည်။ သူမသည် ဖိနှိပ်မှု ကွန်ရက်၏ ဗဟိုချက်တွင် ရပ်တည်နေရသည်။

ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု ဖိနှိပ်မှုကို နားလည်ခြင်းသည် လူမှုရေး ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရာတွင် အရေးကြီးသည်။ ပြဿနာများကို သီးခြားစီ (ဥပမာ - အမျိုးသမီး အခွင့်အရေးသက်သက်၊ သို့မဟုတ် အလုပ်သမား အခွင့်အရေးသက်သက်) ရှုမြင်ပါက ဖိနှိပ်ခံ အားလုံး၏ အတွေ့အကြုံကို အပြည့်အဝ မမြင်နိုင်ဘဲ အချို့သော အုပ်စုများ (ဥပမာ - လူဖြူ အမျိုးသမီးများ၊ သို့မဟုတ် ကျွမ်းကျင် အလုပ်သမားများ) ၏ လိုအပ်ချက်ကိုသာ အဓိကထား ကိုင်တွယ်မိနိုင်သည်။ ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု အမြင်ကမူ ဖိနှိပ်မှုအားလုံး၏ ဆက်စပ်မှုကို မြင်စေပြီး အားလုံး ပါဝင်သော (Inclusive) နှင့် ဘက်စုံ ချဉ်းကပ်မှု (Holistic Approach) ကို လိုအပ်ကြောင်း ပြသသည်။

၂.၂.၂ အနားသတ်ခံထားရသော လူတန်းစား အလွှာပေါင်းစုံ

ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု ဖိနှိပ်မှု သီအိုရီအရ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် အနားသတ်ခံထားရသော (Marginalized) လူတန်းစား အလွှာပေါင်းစုံ ရှိသည်။ ၎င်းတို့သည် အရင်းရှင်စနစ်၊ ဖိုဝါဒစနစ်၊ လူမျိုးရေး စနစ် သို့မဟုတ် အခြား ဖိနှိပ်မှု စနစ်များ၏ တိုက်ရိုက် သားကောင်များ ဖြစ်ကြသည်။ Commufemocratism သည် အထူးသဖြင့် အောက်ပါ အုပ်စုများအပါအဝင် မည်သည့် ဖိနှိပ်ခံမဆို၏ ဘက်မှ အခိုင်အမာ ရပ်တည် တိုက်ပွဲဝင်မည် -

- **အမျိုးသမီးများ:** ဖိုဝါဒနှင့် ကျား/မ အခြေပြု ခွဲခြားမှုများကြောင့်
- **LGBTQIA+ အသိုင်းအဝိုင်း:** လိင်/လိင်စိတ်နှင့် ကျား/မ ခံယူချက် အခြေပြု ခွဲခြားမှုများကြောင့်
- **တောင်သူလယ်သမားများနှင့် မြေယာမဲ့များ:** မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု မမျှတခြင်းနှင့် အရင်းရှင် ခေါင်းပုံဖြတ်မှုများကြောင့်
- **အလုပ်သမားများ (ကဏ္ဍပေါင်းစုံ):** နိမ့်ကျသော လုပ်အားခ၊ မလုံခြုံသော အလုပ်အကိုင်နှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်မှုများကြောင့်
- **တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများနှင့် ဘာသာရေး လူနည်းစုများ:** လူများစုကြီးစိုးမှုနှင့် လူမျိုးရေး/ဘာသာရေး ခွဲခြားမှုများကြောင့်
- **မသန်စွမ်းသူများ:** လူမှုရေး အတားအဆီးများနှင့် Ableism ကြောင့်
- **နိုင်ငံမဲ့ဖြစ်သူများနှင့် ဒုက္ခသည်များ:** နိုင်ငံမဲ့ဖြစ်မှုနှင့် လူသားချင်း စာနာမှုဆိုင်ရာ အကူအညီ လျစ်လျူရှုခံရမှုကြောင့်
- **ဂေဟစနစ်နှင့် အနာဂတ် မျိုးဆက်များ:** သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ဖိနှိပ်မှုကြောင့်

ဤအုပ်စုများသည် မတူညီသော ဖိနှိပ်မှုပုံစံများကို ရင်ဆိုင်နေကြရသော်လည်း ၎င်းတို့ အားလုံးသည် စနစ်များ၏ မတရားမှုနှင့် အမြတ်ထုတ်မှု၏ သားကောင်များပင် ဖြစ်ကြသည်။ Commufemocratism

သည် ၎င်းတို့အားလုံး၏ လွတ်မြောက်ရေးကို တစ်ဦးချင်းစီအတွက်သာ မဟုတ်ဘဲ အားလုံးအတွက် ဘုံရည်မှန်းချက်အဖြစ် ရှုမြင်သည်။ ဖိနှိပ်ခံ အားလုံး ပူးပေါင်းမှသာ စနစ်အားလုံးကို အနိုင်တိုက်နိုင်မည်ဟု ယုံကြည်သည်။

၂.၃ ရှိရင်းစွဲ စနစ်များ၏ အားနည်းချက်များနှင့် ကျရှုံးမှုများ

အထက်တွင် ဆွေးနွေးခဲ့သော ဖိနှိပ်မှု ပုံစံအမျိုးမျိုးသည် လေထဲက ပေါ်လာခြင်း မဟုတ်။ ၎င်းတို့ကို လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ တည်ဆောက်ပုံနှင့် အာဏာ ဆက်ဆံရေးများကို ပုံဖော်ထားသော ရှိရင်းစွဲ စနစ်များက ထိန်းသိမ်းထားပြီး ပိုမိုဆိုးရွားစေသည်။ Commufemocratism သည် အောက်ပါ အဓိက စနစ်များနှင့် အယူအဆများကို ၎င်းတို့၏ အားနည်းချက်များနှင့် ကျရှုံးမှုများအတွက် ပြင်းထန်စွာ ဝေဖန်သည်။

၂.၃.၁ အထိန်းအကွပ်မဲ့ အရင်းရှင်စနစ် (Unregulated Capitalism)

ယနေ့ ကမ္ဘာ့ စီးပွားရေးကို လွှမ်းမိုးထားသော အထိန်းအကွပ်မဲ့ အရင်းရှင်စနစ်သည် လူသား၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးမည့်အစား အမြတ်အစွန်းကို အများဆုံး ရှာဖွေရန်အတွက် ပုံစံချထားသည်။ ၎င်းသည် ဈေးကွက်ကို "မြင်သာ မမြင်ရသော လက်" က အရာရာကို စီမံခန့်ခွဲနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်ပြီး နိုင်ငံတော်၏ ဝင်ရောက် စွက်ဖက်မှုကို အနည်းဆုံး ဖြစ်စေရန် တောင်းဆိုသည်။ သို့သော် လက်တွေ့တွင် ဤစနစ်သည် -

- **မညီမျှမှုကို ပိုမိုနက်ရှိုင်းစေသည်:** ဓနဥစ္စာကို လူအနည်းငယ်၏ လက်ထဲတွင် စုစည်းစေပြီး လူအများစုကို ဆင်းရဲတွင်းနက်စေသည်။
- **အမြတ်ထုတ်မှုကို တရားဝင် ဖြစ်စေသည်:** အလုပ်သမားများ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်များနှင့် ဆင်းရဲသော နိုင်ငံများကို အမြတ်အစွန်းအတွက် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းကို ပုံမှန် ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်သဖွယ် ဖြစ်စေသည်။
- **ဂေဟစနစ်ကို ဖျက်ဆီးသည်:** အဆုံးမဲ့ တိုးတက်မှု လိုလားခြင်းသည် ကမ္ဘာမြေ၏ ခံနိုင်ရည်အားကို ကျော်လွန်သွားပြီး ပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။
- **အကျပ်အတည်းများကို ဖန်တီးသည်:** စီးပွားရေး ကျဆင်းမှုများ၊ ငွေကြေး အကျပ်အတည်းများနှင့် အလုပ်လက်မဲ့ ပြဿနာများသည် အရင်းရှင်စနစ်၏ မွေးရာပါ လက္ခဏာများ ဖြစ်သည်။
- **လူသားဂုဏ်သိက္ခာနှင့် စာနာမှုကို လျစ်လျူရှုသည်:** လူနှင့် သဘာဝတရားကို ကုန်ပစ္စည်းများအဖြစ် ရှုမြင်ပြီး လူမှုရေး တာဝန်ယူမှုထက် အမြတ်အစွန်းကိုသာ ဦးစားပေးသည်။

- **နိုင်ငံရေးတွင် လွှမ်းမိုးမှု ရှိသည်:** အရင်းရှင်ကြီးများသည် နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ပြီး မိမိတို့ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ရန် ဥပဒေများနှင့် မူဝါဒများကို ပုံဖော်သည်။

အရင်းရှင်စနစ်သည် တီထွင်ဆန်းသစ်မှု အချို့ကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်သော်လည်း ၎င်း၏ အရင်းခံသဘောသဘာဝသည် ဖိနှိပ်မှုနှင့် မညီမျှမှုကို အမြဲတမ်း ထပ်မံ ဖန်တီးနေမည် ဖြစ်သည်။ **သို့သော် အထူးသတိပြုရန်ကား အစိုးရအနေဖြင့် စီးပွားရေးတွင် အလွန်အမင်း စွက်ဖက်ခြင်းနှင့် ပြည်သူပိုင်သိမ်းခြင်း၊ နိုင်ငံပိုင်သိမ်းခြင်းများကို ဆန့်ကျင်ပါသည်။ ယှဉ်ပြိုင်မှုကို အားပေးပါသည်။**

၂.၃.၂ နာမ်ဝိညာဉ်မဲ့နေသော ခေတ်နောက်ပြန်ဆွဲ အယူအဆများ

လူ့အဖွဲ့အစည်း အများအပြားတွင် တရားမျှတမှုနှင့် တိုးတက်မှုကို ဟန့်တားနေသော နာမ်ဝိညာဉ်မဲ့နေသည့်၊ အမှန်တကယ် စာနာမှုနှင့် လူသားဆန်မှု ကင်းမဲ့နေသည့် ခေတ်နောက်ပြန်ဆွဲ အယူအဆများ အမြစ်တွယ်လျက် ရှိသည်။ ၎င်းတို့တွင် အမျိုးသမီးများကို နိမ့်ကျသည်ဟု ရှုမြင်သော ဘာသာရေး အယူအဆများ၊ လူမျိုးတစ်မျိုးသည် အခြားလူမျိုးထက် သာလွန်သည်ဟု ယုံကြည်သော အမျိုးသားရေးဝါဒ အစွန်းရောက်ပုံစံများ၊ သိပ္ပံနည်းကျ အမှန်တရားများကို ငြင်းပယ်သော အယူသည်းမှုများ၊ လိင်/လိင်စိတ် ကွဲပြားသူများကို သဘာဝမကျဟု သတ်မှတ်သော စွဲမှတ်ချက်ဟောင်းများ စသည်တို့ ပါဝင်သည်။ ဤအယူအဆများသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ခွဲခြားပြီး မုန်းတီးမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ၎င်းတို့သည် အပြောင်းအလဲကို ကြောက်ရွံ့ပြီး အတိတ်ကမှားယွင်းသော ထုံးတမ်းစဉ်လာများနှင့် အာဏာ ဆက်ဆံရေးများကို ထိန်းသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းသည်။ ဤအယူအဆများသည် လူသား၏ တိုးတက်မှုနှင့် ဘုံကောင်းကျိုးကို တားဆီးသော အမှောင်ထုများ ဖြစ်ကြသည်။

၂.၃.၃ အမှန်တရားကို မျက်ကွယ်ပြုသော အစွန်းရောက်ဝါဒများ

အစွန်းရောက်ဝါဒများသည် နိုင်ငံရေး၊ ဘာသာရေး သို့မဟုတ် အတွေးအခေါ်နယ်ပယ်များတွင် ပေါ်ထွန်းလာနိုင်သည်။ ၎င်းတို့သည် မိမိတို့၏ အယူအဆကိုသာ အမှန်တရားအဖြစ် လက်ခံပြီး အခြားအမြင်များကို လုံးဝ ငြင်းပယ်သည်။ အစွန်းရောက်ဝါဒများသည် ရှုပ်ထွေးသော ပြဿနာများကို ရိုးရှင်းလွယ်ကူအောင် ပြုလုပ်ခြင်း၊ မိမိတို့နှင့် သဘောမတူသူများကို ရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် အကြမ်းဖက်မှု သို့မဟုတ် ဖိနှိပ်မှုကို မိမိတို့၏ ရည်မှန်းချက်များ အောင်မြင်ရန် တရားဝင်နည်းလမ်းများအဖြစ် ရှုမြင်ခြင်းတို့ဖြင့် ထင်ရှားသည်။

ညာ သို့မဟုတ် ဘယ် အစွန်းရောက်ဝါဒများ နှစ်ခုစလုံးသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ကွဲပြားစေပြီး အမှန်တကယ် ဆွေးနွေး ညှိနှိုင်း အဖြေရှာခြင်းကို တားဆီးသည်။ ၎င်းတို့သည် ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ် (Critical Thinking) ကို ငြင်းပယ်ပြီး ဒေါသ၊ ကြောက်ရွံ့မှုနှင့် မုန်းတီးမှုတို့ကို အခြေခံ၍

လူအများအပြားကို စည်းရုံးသည်။ အစွန်းရောက်ဝါဒများသည် သမိုင်းဆိုင်ရာ အမှန်တရားများ၊ သိပ္ပံနည်းကျ အချက်အလက်များ သို့မဟုတ် လူသားချင်း စာနာမှုတို့ကို လျစ်လျူရှုကာ မိမိတို့၏ အစွန်းရောက် အမြင်များကို အတင်းအဓမ္မ ဖိအားပေး တင်သွင်းရန် ကြိုးပမ်းသည်။ ဤသည်မှာ လူသား၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ချေနင်းခြင်းနှင့် လူမှုရေး တိုးတက်မှုကို ဟန့်တားခြင်း ဖြစ်သည်။

၂.၃.၄ လူသားဂုဏ်သိက္ခာကို ချေနင်းသော အာဏာရှင်စနစ်များ

အာဏာရှင်စနစ် (Authoritarianism) သည် အာဏာကို လူတစ်ဦး၊ အုပ်စုငယ်တစ်ခု (ဥပမာ - စစ်တပ်) သို့မဟုတ် ပါတီတစ်ခုက ဆုပ်ကိုင်ထားပြီး ပြည်သူလူထု၏ နိုင်ငံရေး ပါဝင်မှုကို ချုပ်ချယ်ကန့်သတ်သော အစိုးရ ပုံစံဖြစ်သည်။ အာဏာရှင်စနစ်များသည် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ စည်းရုံးခွင့်နှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးခွင့် စသည့် အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေးများကို ငြင်းပယ်သည်။ ၎င်းတို့သည် မီဒီယာကို ထိန်းချုပ်ခြင်း၊ ဆန့်ကျင်ဘက် အမြင်ရှိသူများကို ဖမ်းဆီး နှိပ်စက်ခြင်းနှင့် သတ်ဖြတ်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်သည်။ ဥပဒေ၏ အထက်တွင် ရပ်တည်ပြီး တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှု ကင်းမဲ့သည်။

အာဏာရှင်စနစ်များသည် လူသား၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို အဆိုးဝါးဆုံး ချေနင်းသည်။ ၎င်းတို့သည် ပြည်သူများကို ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်မှုဖြင့် အုပ်ချုပ်ပြီး လူသားများကို ကိုယ်ပိုင်ဆန္ဒမရှိသော နိုင်ငံတော်က ချမှတ်သည့်အတိုင်း လိုက်နာရမည့် အရာများအဖြစ် ရှုမြင်သည်။ အာဏာရှင်စနစ်များသည် မကြာခဏဆိုသလို လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး သို့မဟုတ် အခြား ကွဲပြားမှုများကို အသုံးချ၍ ပြည်သူလူထုအချင်းချင်း ခွဲခြားပြီး အုပ်ချုပ်သည်။ ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံ၏ သယံဇာတများနှင့် စီးပွားရေးကို မိမိတို့ အကျိုးစီးပွားအတွက် ခေါင်းပုံဖြတ် အသုံးပြုသည်။ အာဏာရှင်စနစ်သည် ငြိမ်းချမ်းရေး၊ တရားမျှတမှုနှင့် လူသား တိုးတက်မှု၏ အဓိက ရန်သူ ဖြစ်သည်။ မြန်မာပြည်၏ သမိုင်းနှင့် လက်ရှိ အခြေအနေသည် အာဏာရှင်စနစ်၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုနှင့် ဆိုးကျိုးများကို အထင်ရှားဆုံး သက်သေပြနေသည်။

၂.၃.၅ စစ်ဝါဒနှင့် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများ၏ သဘောသဘာဝ

စစ်ဝါဒ (Militarism) သည် နိုင်ငံတော်၏ အာဏာကို တည်ဆောက်ရာတွင်နှင့် ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရာတွင် စစ်ရေးအင်အားနှင့် အကြမ်းဖက်မှုကို ဦးစားပေးသော အတွေးအခေါ်နှင့် လုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် စစ်တပ်နှင့် လုံခြုံရေး အဖွဲ့အစည်းများကို နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး ကဏ္ဍများတွင် အဓိက အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်စေသည်။ စစ်ဝါဒသည် -

- **ပဋိပက္ခများကို အားပေးသည်:** ပြဿနာများကို ဆွေးနွေး ညှိနှိုင်း အဖြေရှာခြင်းထက် လက်နက်ဖြင့် ဖြေရှင်းရန် လွယ်ကူသည်ဟု ယုံကြည်စေသည်။

- **အသုံးစရိတ်များကို လွဲမှားစေသည်:** နိုင်ငံတော်၏ ဘဏ္ဍာငွေ အမြောက်အမြားကို စစ်လက်နက် ဝယ်ယူရေးနှင့် စစ်တပ် ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် သုံးစွဲပြီး လူမှုရေး လိုအပ်ချက်များကို လျစ်လျူရှုစေသည်။
- **အာဏာရှင်စနစ်ကို အားကောင်းစေသည်:** စစ်တပ်သည် မိမိ၏ အင်အားကို အသုံးပြု၍ နိုင်ငံရေး အာဏာကို သိမ်းယူနိုင်ပြီး ပြည်သူ့ဆန္ဒကို ချေဖျက်နိုင်သည်။
- **လူအဖွဲ့အစည်းကို စစ်အမြင်ဖြင့် ပုံဖော်သည်:** လူသားချင်း ဆက်ဆံရေး၊ ပညာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုတို့ကို စစ်ရေး လိုအပ်ချက်များ သို့မဟုတ် စစ်ရေး အယူအဆများဖြင့် ပုံဖော်သည်။
- **လုံခြုံရေးကို မှားယွင်းစွာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုသည်:** စစ်ရေး အင်အား တောင့်တင်းခြင်းကိုသာ လုံခြုံရေးဟု သတ်မှတ်ပြီး လူသား လုံခြုံရေး (Human Security - စားနပ်ရိက္ခာ လုံခြုံမှု၊ ကျန်းမာရေး လုံခြုံမှု၊ ပတ်ဝန်းကျင် လုံခြုံမှု) ကို လျစ်လျူရှုသည်။

လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများသည် စစ်ဝါဒ၏ တိုက်ရိုက် အကျိုးဆက်များ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် အသက်ပေါင်းများစွာကို ဆုံးရှုံးစေပြီး ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်များ၊ မုဒိမ်းမှုများ၊ နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးမှုများနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ပဋိပက္ခများသည် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖျက်ဆီးပြီး စီးပွားရေးကို ရပ်တန့်စေသည်။ စစ်ဝါဒနှင့် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများသည် တရားမျှတသော၊ စောင့်ရှောက်မှုအပေါ် အခြေခံသော လူ့ဘောင် တည်ဆောက်ရေး၏ အကြီးမားဆုံး အတားအဆီးများ ဖြစ်ကြသည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် ဤအခန်းသည် ကမ္ဘာနှင့် မြန်မာပြည်တွင် ကြုံတွေ့နေရသော အဓိက ဖိနှိပ်မှု ပုံစံများ (အရင်းရှင် အမြတ်ထုတ်မှု၊ ဖိဝါဒစနစ်၊ လူမျိုးရေး၊ လိင်/လိင်စိတ်၊ လူတန်းစား၊ အသက်အရွယ်၊ မသန်စွမ်းမှုနှင့် ဂေဟစနစ်) ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ တင်ပြခဲ့ပြီး ၎င်းတို့ မည်သို့ အချင်းချင်း ဆက်စပ် ထပ်ဆင့်နေပုံ (ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု ဖိနှိပ်မှု) ကို ရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ဤဖိနှိပ်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေသော သို့မဟုတ် ထိရောက်စွာ မဖြေရှင်းနိုင်သော ရှိရင်းစွဲ စနစ်များနှင့် အယူအဆများ (အထိန်းအကွပ်မဲ့ အရင်းရှင်စနစ်၊ နာမ်ဝိညာဉ်မဲ့ ခေတ်နောက်ပြန်ဆွဲ အယူအဆများ၊ အစွန်းရောက်ဝါဒများ၊ အာဏာရှင်စနစ်များနှင့် စစ်ဝါဒ) တို့၏ အားနည်းချက်များနှင့် ကျရှုံးမှုများကိုလည်း ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဝေဖန်တင်ပြခဲ့သည်။ ဤသို့သော စနစ်များနှင့် အတွေးအခေါ်များသည် လက်ရှိ ကမ္ဘာနှင့် မြန်မာပြည် ရင်ဆိုင်နေရသော အကျပ်အတည်းများကို မည်သို့မျှ ဖြေရှင်းနိုင်မည် မဟုတ်ဟူသော အချက်ကို ဤအခန်းက ခိုင်မာစွာ တည်ထောင်ပေးသည်။ ထို့ကြောင့် Commufemocratism ကဲ့သို့သော လုံးဝ အသစ်ဖြစ်သည့်၊ ဘက်စုံလွှုံခြုံသော အခြေခံကျသည့် လမ်းသစ်တစ်ခု မည်မျှ လိုအပ်ကြောင်းကို ဤအခန်း၏ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုများက ထင်ရှားစေသည်။ နောက်အခန်းများတွင် Commufemocratism ၏ ဒဿနိက အခြေခံများနှင့်

တန်ဖိုးများသည် ဤအကျပ်အတည်းများအတွက် မည်သို့ အဖြေပေးနိုင်ကြောင်း ဆွေးနွေးတင်ပြသွားမည် ဖြစ်သည်။

အခန်း (၃) – Commufemocratism ၏ ထူးခြားသော ဒဿနိက အခြေခံများ

အခန်း (၂) တွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် ကမ္ဘာနှင့် မြန်မာပြည် ရင်ဆိုင်နေရသော ဖိနှိပ်မှုပုံစံ အမျိုးမျိုးနှင့် ၎င်းတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေသော ထိရောက်စွာ မဖြေရှင်းနိုင်သော ရှိရင်းစွဲ စနစ်များ၏ နက်ရှိုင်းသော အားနည်းချက်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ တင်ပြခဲ့သည်။ ဤခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုက ရှင်းလင်းစွာ ပြသသည်မှာ အတိတ်က ဝါဒဟောင်းများနှင့် အတွေးအခေါ်ဟောင်းများသည် ခေတ်သစ်၏ ရှုပ်ထွေးပွေလီသော၊ အချင်းချင်း ဆက်စပ်နေသော အကျပ်အတည်းများကို ဖြေရှင်းရန် လုံလောက်မှု မရှိတော့ဟူသော အချက်ပင်ဖြစ်သည်။ လွန်ခဲ့သော ရာစုနှစ်များစွာက ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ထိုဝါဒများသည် ၎င်းတို့ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ခေတ်ကာလ၏ သီးခြား ပြဿနာများကို အဓိကထား ကိုင်တွယ်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ယနေ့ ကျွန်ုပ်တို့ ရင်ဆိုင်နေရသော ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု ဖိနှိပ်မှုများ၊ ဂေဟစနစ် ပျက်စီးမှုများနှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အပြန်အလှန် မှီခိုမှုများသည် လုံးဝ ကွဲပြားခြားနားသော ချဉ်းကပ်မှုတစ်ခုကို လိုအပ်သည်။ ဤနေရာတွင် Commufemocratism လမ်းစဉ်၏ ထူးခြားသော ဒဿနိက အခြေခံများ၏ အရေးပါပုံ ပေါ်လွင်လာသည်။ Commufemocratism သည် လက်ရှိ အကျပ်အတည်းများအတွက် လမ်းသစ်၊ မျှော်လင့်ချက်သစ်တစ်ခုကို ပေးစွမ်းရန်အတွက် ရှိရင်းစွဲ ဝါဒများ၏ အကောင်းဆုံး အစိတ်အပိုင်းများကို ပေါင်းစပ်ယူငင်ပြီး ၎င်းတို့၏ ကန့်သတ်ချက်များကို ကျော်လွန်ကာ တည်ဆောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

၃.၁ ပေါင်းစပ်ထားသော (Synthesized) နှင့် ကျော်လွန်သော (Transcendent) အယူအဆ

Commufemocratism သည် ရိုးရာ ဝါဒများကို ရောနှောထားသည့် (Mixed) သို့မဟုတ် အချို့ အစိတ်အပိုင်းများကို စုစည်းထားသည့် (Eclectic) သဘောတရား သက်သက် မဟုတ်။ ၎င်းသည် ရှုပ်ထွေးသော၊ သိမ်မွေ့သော လုပ်ငန်းစဉ်နှစ်ခု - **ပေါင်းစပ်ခြင်း (Synthesizing)** နှင့် **ကျော်လွန်ခြင်း (Transcending)** - မှ ပေါ်ပေါက်လာသော လုံးဝ အသစ်ဖြစ်သည့် ဒဿနိက ဘောင်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ပေါင်းစပ်ခြင်းဆိုသည်မှာ အတိတ်က အတွေးအခေါ်များ၊ လှုပ်ရှားမှုများနှင့် အတွေ့အကြုံများမှ အဖိုးတန်သော ထိုးထွင်းသိမြင်မှုများ၊ သင်ခန်းစာများနှင့် အောင်မြင်သော ချဉ်းကပ်မှုများကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ်ဖြင့် ရယူ စုစည်းခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျော်လွန်ခြင်းဆိုသည်မှာ ထိုဝါဒဟောင်းများ၏ ကန့်သတ်ချက်များ၊ အတွင်း သဘောထားကွဲလွဲမှုများ(Internal Contradictions) များနှင့် ကျရှုံးမှုများကို လွန်မြောက်၍ ပိုမို ပြည့်စုံသော၊ ဘက်စုံလွှမ်းခြုံသော၊ ခေတ်မီသော အမြင်သစ်တစ်ခုကို ဖန်တီးခြင်း ဖြစ်သည်။ Commufemocratism သည် ရိုးရာ ဝါဒများ၏ အရိပ်အောက်တွင် နေခြင်းမဟုတ်ဘဲ ၎င်းတို့ အားလုံး၏ အပေါ်သို့ တက်လှမ်းပြီး လုံးဝ အသစ်သော

နေရာတစ်ခုမှ ကမ္ဘာကြီးကို ရှုမြင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤသို့ ကျော်လွန်နိုင်ခြင်းသည် Commufemocratism ၏ ထူးခြားသော ခွန်အားပင် ဖြစ်သည်။

၃.၁.၁ ကွန်မြူနစ်ဝါဒ၊ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒတို့မှ သင်ခန်းစာများ

ကွန်မြူနစ်ဝါဒနှင့် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒတို့သည် အရင်းရှင်စနစ်၏ အမြတ်ထုတ်မှုနှင့် လူမှုရေး မညီမျှမှုများကို ပြင်းထန်စွာ ဝေဖန်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ဓနဥစ္စာ ထုတ်လုပ်မှု အရင်းအမြစ်များကို လူအများစုက ပိုင်ဆိုင်သင့်ကြောင်း၊ လူမှုဖူလုံရေး ကွန်ရက်များ (Social Safety Nets) ထူထောင်ကာ လူတိုင်း၏ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးသင့်ကြောင်းနှင့် စုပေါင်း ကောင်းကျိုးချမ်းသာ (Collective Well-being) ကို ဦးစားပေးသင့်ကြောင်း တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့၏ အရင်းရှင်စနစ် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုသည် အမြတ်ထုတ်မှု ယန္တရားကို နားလည်ရန် အရေးပါသော အခြေခံကို ပေးခဲ့သည်။

သို့သော် သမိုင်းတွင် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သော ကွန်မြူနစ်နှင့် ဆိုရှယ်လစ်စနစ်များသည် အကြီးအကျယ် ကျဆုံးမှုများ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ အဓိက သင်ခန်းစာများမှာ -

- **အာဏာရှင်ဆန်ခြင်း:** နိုင်ငံတော်ကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လွန်ကဲခြင်းနှင့် တစ်ပါတီ အာဏာရှင်စနစ်များသည် လူသား တစ်ဦးချင်းစီ၏ လွတ်လပ်ခွင့်၊ တီထွင်ဖန်တီးနိုင်စွမ်းနှင့် ကွဲပြားသော အမြင်များကို ချေဖျက်ခဲ့သည်။
- **လူမှုရေး ဖိနှိပ်မှုပုံစံများကို လျစ်လျူရှုခြင်း:** လူတန်းစား ဖိနှိပ်မှုကို အဓိကထား ကိုင်တွယ်ခဲ့သော်လည်း ကျား/မ၊ လူမျိုး၊ လိင်စိတ်ခံယူမှု စသည့် ဖိနှိပ်မှုပုံစံများကို လုံလောက်စွာ အလေးမထားခဲ့ပေ။
- **စီးပွားရေး မအောင်မြင်ခြင်း:** ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းချမှုသည် မကြာခဏဆိုသလို ထိရောက်မှု မရှိဘဲ စီးပွားရေး တိုးတက်မှုကို ဟန့်တားခဲ့သည်။
- **ဂေဟစနစ်ကို မလေးစားခြင်း:** ကုန်ထုတ်လုပ်မှုကိုသာ ဦးစားပေးပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုကို လျစ်လျူရှုခဲ့သည်။

Commufemocratism သည် ကွန်မြူနစ်/ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒများ၏ အရင်းရှင်စနစ် ဝေဖန်ချက်၊ စုပေါင်းပိုင်ဆိုင်မှု အယူအဆ (အချို့ပုံစံများ) နှင့် လူမှုဖူလုံရေး လိုလားချက်များကို လက်ခံယူသည်။ သို့သော် ၎င်းတို့၏ အာဏာရှင်ဆန်သော သဘောသဘာဝနှင့် လူသား တစ်ဦးချင်းစီ၏ လွတ်လပ်ခွင့်ကို ချေဖျက်ခြင်းကို ပြတ်သားစွာ ငြင်းပယ်သည်။ ထို့အပြင် လူတန်းစား ဖိနှိပ်မှုအပြင် အခြား ဖိနှိပ်မှုပုံစံ အားလုံးကိုပါ အခြေခံကျကျ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် လိုအပ်ကြောင်းကို အလေးထားပြီး ဂေဟစနစ် လေးစားမှုကိုလည်း စနစ်၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ထည့်သွင်းထားသည်။

၃.၁.၂ လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစီ၏ ကောင်းကွက် ဆိုးကွက်များ

လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစီသည် လူသား တစ်ဦးချင်းစီ၏ အခွင့်အရေးနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များ (ဥပမာ - လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ စည်းရုံးခွင့်၊ မဲပေးခွင့်)၊ ဥပဒေ၏ အုပ်ချုပ်မှု (Rule of Law) နှင့် အာဏာခွဲဝေမှု (Separation of Powers) စသည့် အယူအဆများကို မိတ်ဆက် ပေးခဲ့သည်။ ၎င်းသည် အာဏာရှင်စနစ်ထက် ပိုမို ပွင့်လင်းပြီး ပြည်သူများ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်နိုင်သည့် ယန္တရားအချို့ကို ဖန်တီးပေးခဲ့သည်။

သို့သော် လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစီစနစ်သည်လည်း ကြီးမားသော အားနည်းချက်များ ရှိသည်။

- **ဖွဲ့စည်းပုံအရ မညီမျှမှုများကို မဖြေရှင်းနိုင်ခြင်း:** စီးပွားရေး မညီမျှမှု၊ လူမျိုးရေး ခွဲခြားမှု၊ ကျား/မ မညီမျှမှု စသည်တို့ကို ၎င်း၏ ဖွဲ့စည်းပုံအတွင်းမှ ထိရောက်စွာ မကိုင်တွယ်နိုင်ခဲ့ပေ။ ဥပဒေရှေ့မှောက်တွင် တန်းတူညီမျှမှု (Equality before the law) ကို အလေးထားသော်လည်း လက်တွေ့ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး ရလဒ်များတွင် တန်းတူညီမျှမှု (Equality of Outcome) ကို ဖော်ဆောင်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သည်။
- **ဓနရှင်စနစ်၏ လွှမ်းမိုးမှု:** အရင်းရှင်စနစ်၏ သြဇာကြောင့် နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ဓနရှင်ကြီးများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ရန် ဦးတည်သွားလေ့ရှိသည်။
- **လူနည်းစုများ ဖိနှိပ်ခံရခြင်း:** လူများစု အုပ်ချုပ်ရေး (Majority Rule) သည် လူနည်းစုတို့၏ အခွင့်အရေးနှင့် ဆန္ဒများကို လျစ်လျူရှုခြင်း သို့မဟုတ် ချေဖျက်ခြင်းတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။
- **အပြိုင်အဆိုင် သဘောတရား လွန်ကဲခြင်း:** နိုင်ငံရေးတွင် အနိုင်/အရှုံး သဘောတရား လွန်ကဲပြီး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုထက် အုပ်စုအချင်းချင်း တိုက်ခိုက်မှုများကို ဦးစားပေးစေသည်။
- **ပြဿနာ၏ အရင်းမြစ်ကို မကိုင်တွယ်နိုင်ခြင်း:** စနစ်၏ လက္ခဏာများ (ဥပမာ - ဆင်းရဲမွဲတေမှု၊ ရာဇဝတ်မှု) ကိုသာ ကိုင်တွယ်ပြီး အရင်းခံ စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို မဖြေရှင်းနိုင်ပေ။

Commufemocratism သည် လူသား တစ်ဦးချင်းစီ၏ လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် အခွင့်အရေးများကို လေးစား တန်ဖိုးထားသည်။ ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ပါဝင်မှု ယန္တရားများကိုလည်း အရေးကြီးသည်ဟု မှတ်ယူသည်။ သို့သော် လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစီ၏ မျက်နှာဖုံးအောက်မှ ဖွဲ့စည်းပုံအရ ဖြစ်ပေါ်နေသော မညီမျှမှုများနှင့် ဖိနှိပ်မှုများကို ပြင်းထန်စွာ ဝေဖန်သည်။ Commufemocratism ကမူ အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ (Grassroots Democracy)၊ ပါဝင်မှု ဒီမိုကရေစီ (Participatory Democracy) နှင့်

တန်းတူညီမျှမှု (Equality) ကို လစ်ဘရယ် ဒီမိုကရေစီထက် ပိုမိုနက်ရှိုင်း ကျယ်ပြန့်စွာ တင်ပြသည်။ နိုင်ငံရေး လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး တရားမျှတမှုတို့ကို ခွဲခြား၍ မရနိုင်ဟု ယုံကြည်သည်။

၃.၁.၃ အမျိုးသမီးဝါဒ (Feminism) ၏ အမျိုးမျိုးသော လှိုင်းများ

အမျိုးသမီးဝါဒသည် ဖိဝါဒစနစ် (Patriarchy) ၏ ဖိနှိပ်မှုများကို ထုတ်ဖော် ပြသပြီး ကျား/မ တန်းတူညီမျှမှုအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သော အရေးကြီးသည့် အတွေးအခေါ်နှင့် လှုပ်ရှားမှု ဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးဝါဒ၏ လှိုင်းအမျိုးမျိုး (ပထမလှိုင်း - မဲပေးခွင့်၊ ဒုတိယလှိုင်း - ကိုယ်ခန္ဓာနှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ လွတ်မြောက်မှု၊ တတိယလှိုင်း - ကွဲပြားမှုများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း) နှင့် အမျိုးမျိုးသော အမျိုးသမီးဝါဒ ပုံစံများ (Liberal Feminism, Radical Feminism, Socialist Feminism, Black Feminism, Intersectional Feminism) တို့သည် ဖိနှိပ်မှုနှင့် အာဏာ ဆက်ဆံရေးများအပေါ် မတူညီသော ရှုထောင့်များမှ ထိုးထွင်းသိမြင်မှုများကို ပေးခဲ့သည်။ အမျိုးသမီးများ၏ ဘဝ အတွေ့အကြုံများကို ဗဟိုပြုခြင်း၊ လိင်/ကျား/မ ကွဲပြားမှုများကို နားလည်ခြင်းနှင့် ဂရုစိုက်မှု (Care) ကဲ့သို့သော ရိုးရာအရ အမျိုးသမီးများနှင့် ဆက်စပ်ပြီး တန်ဖိုးနိမ့်ကျသည်ဟု သတ်မှတ်ခံထားရသော အရာများကို ပြန်လည် အကဲဖြတ်ခြင်းတို့သည် အမျိုးသမီးဝါဒ၏ အဖိုးတန်သော သင်ခန်းစာများ ဖြစ်သည်။

သို့သော် အမျိုးသမီးဝါဒ လှုပ်ရှားမှုအတွင်းတွင်လည်း အားနည်းချက်များနှင့် ကန့်သတ်ချက်များ ရှိခဲ့သည်။ အစောပိုင်း အမျိုးသမီးဝါဒ လှိုင်းအချို့သည် အဓိကအားဖြင့် လူဖြူ၊ အလယ်အလတ်တန်းစား အမျိုးသမီးများ၏ အတွေ့အကြုံကို ဗဟိုပြုခဲ့ပြီး လူတန်းစား၊ လူမျိုး သို့မဟုတ် လိင်စိတ်ခံယူမှု ကွဲပြားသော အမျိုးသမီးများ ရင်ဆိုင်ရသော ထပ်ဆင့် ဖိနှိပ်မှုများကို လုံလောက်စွာ အလေးမထားခဲ့ပေ။ အမျိုးသမီးဝါဒအတွင်းတွင်လည်း အမြင်ချင်း ကွဲလွဲမှုများနှင့် အုပ်စုကွဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။

Commufemocratism သည် အမျိုးသမီးဝါဒ၏ အနှစ်သာရကို လက်ခံပြီး ကျား/မ တန်းတူညီမျှမှုကို ၎င်း၏ အခြေခံ တန်ဖိုးများထဲမှ တစ်ခုအဖြစ် ထားရှိသည်။ Commufemocratism သည် **အမျိုးသမီးဝါဒ အမြင် (Feminist Lens)** ကို အသုံးပြု၍ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ အာဏာ ဆက်ဆံရေးများ၊ အထူးသဖြင့် ကျား/မ အခြေပြု အာဏာ မညီမျှမှုများကို ဝေဖန်ပိုင်းခြား စစ်ဆေးသည်။ အမျိုးသမီးများနှင့် အခြား လိင်/ကျား/မ ဖိနှိပ်ခံများ၏ အတွေ့အကြုံနှင့် အသံများကို ဗဟိုပြုသည်။ အထူးသဖြင့် **ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု အမျိုးသမီးဝါဒ (Intersectional Feminism)** မှ သင်ခန်းစာများကို အပြည့်အဝ လက်ခံပြီး ကျား/မ ဖိနှိပ်မှုသည် အခြား ဖိနှိပ်မှုပုံစံများနှင့် မည်သို့ ရောယှက်နေကြောင်းကို နက်ရှိုင်းစွာ နားလည်သည်။ Commufemocratism ကမူ အမျိုးသမီးများ၏ လွတ်မြောက်မှုသည် လူသားအားလုံး၏ လွတ်မြောက်မှုနှင့် ခွဲခြား၍ မရနိုင်ဟု ယူမြင်ပြီး

"စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ်" ကို နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုဘဝတွင် ဗဟိုပြုခြင်းဖြင့် ဖိုဝါဒစနစ်ကို အခြေခံကျကျ စိန်ခေါ်သည်။

၃.၁.၄ ဂေဟဗေဒဝါဒ (Ecologism) ၏ အရေးပါမှု

ဂေဟဗေဒဝါဒသည် လူသားတို့၏ လုပ်ဆောင်မှုများကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဆိုးကျိုးများကို ထုတ်ဖော် ပြသပြီး ဂေဟစနစ် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှု (Ecological Sustainability) နှင့် သဘာဝကမ္ဘာကို ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရန် လိုအပ်ကြောင်းကို အလေးပေးခဲ့သည်။ ၎င်းသည် အရင်းရှင်စနစ်၏ အဆုံးမဲ့ တိုးတက်မှု လိုလားခြင်းနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို အကန့်အသတ်မရှိ ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းတို့ကို ဝေဖန်ပြီး လူသားနှင့် သဘာဝတရားတို့အကြား သဟဇာတဖြစ်သော ဆက်ဆံရေးကို တည်ဆောက်ရန် တောင်းဆိုသည်။

သို့သော် ဂေဟဗေဒဝါဒ လှုပ်ရှားမှုအတွင်းတွင်လည်း အချို့သော အားနည်းချက်များ ရှိခဲ့သည်။ အချို့သော ဂေဟဗေဒဝါဒ ပုံစံများသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးကိုသာ အဓိကထားပြီး လူမှုရေး တရားမျှတမှုနှင့် စီးပွားရေး မညီမျှမှုများ (ဥပမာ - ဆင်းရဲသော လူ့အဖွဲ့အစည်းများက ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှုဒဏ်ကို ပိုခံရခြင်း) ကို လုံလောက်စွာ အလေးမထားခဲ့ပေ။ လူသားနှင့် သဘာဝတရားကို သီးခြားစီ သို့မဟုတ် ရန်သူများအဖြစ် ရှုမြင်သော အမြင်များလည်း ရှိခဲ့သည်။

Commufemocratism သည် ဂေဟဗေဒဝါဒ၏ အနှစ်သာရကို အပြည့်အဝ လက်ခံပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုကို တိုက်ဖျက်ရေးကို ၎င်း၏ အဓိက တာဝန်တစ်ရပ်အဖြစ် ထားရှိသည်။ Commufemocratism ကမူ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှုသည် လူမှုရေး မတရားမှုများနှင့် နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ဆက်စပ်နေသည် (Ecological Justice) ဟု မြင်သည်။ ဂေဟစနစ်ကို ခေါင်းပုံဖြတ် အမြတ်ထုတ်ခြင်းသည် လူသားကို ခေါင်းပုံဖြတ် အမြတ်ထုတ်ခြင်းနှင့် တစ်သားတည်း ဖြစ်သည်ဟု ရှုမြင်သည်။ Commufemocratism သည် လူသား၏ ရှင်သန်မှုသည် ကျန်းမာသော ဂေဟစနစ်ပေါ်တွင် မူတည်ကြောင်း နားလည်ပြီး သဘာဝတရားကို မိမိ၏ ကိုယ်ပိုင် တန်ဖိုးနှင့် အခွင့်အရေးများ (Rights of Nature) ရှိသည့် အရာအဖြစ် လေးစား တန်ဖိုးထားသည်။

၃.၂ အစွန်းရောက်မှု မှန်သမျှကို ငြင်းပယ်ခြင်း

ယနေ့ ကမ္ဘာကြီးသည် နိုင်ငံရေး၊ ဘာသာရေးနှင့် အတွေးအခေါ်ဆိုင်ရာ အစွန်းရောက်မှုများဖြင့် ပြည့်နှက်နေသည်။ ဤအစွန်းရောက်ဝါဒများသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ကွဲပြားစေပြီး ငြိမ်းချမ်းသော အတူယှဉ်တွဲ နေထိုင်ရေးကို ဟန့်တားသည်။ Commufemocratism သည် ဤအစွန်းရောက်မှု မှန်သမျှကို ပြတ်သားစွာ ငြင်းပယ်သည်။

၃.၂.၁ ညာ သို့မဟုတ် ဘယ် အစွန်းရောက်မှုများ

ညာ သို့မဟုတ် ဘယ် အစွန်းရောက်ဝါဒများသည် ရှုပ်ထွေးသော ပြဿနာများကို ရိုးရှင်းလွယ်ကူအောင် ပြုလုပ်ပြီး မိမိတို့၏ အယူအဆများကို အမှန်တရားအဖြစ် အတင်းအဓမ္မ လက်ခံစေရန် ကြိုးပမ်းသည်။ ၎င်းတို့သည် မကြာခဏဆိုသလို အကြမ်းဖက်မှု သို့မဟုတ် ဖိနှိပ်မှုကို မိမိတို့၏ နည်းလမ်းအဖြစ် အသုံးပြုသည်။ ညာအစွန်းရောက်ဝါဒသည် အမျိုးသားရေးဝါဒ အစွန်းရောက်ပုံစံများ၊ လူမျိုးရေး သာလွန်မှု အယူအဆများ၊ ရိုးရာဓလေ့များကို အစွဲအလမ်းကြီးစွာ ကာကွယ်ခြင်း၊ ဒီမိုကရေစီ ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် အာဏာရှင်ဆန်သော သဘောထားများဖြင့် ထင်ရှားသည်။ ဘယ်အစွန်းရောက်ဝါဒသည် အချို့သော သမိုင်းဝင် ကွန်မြူနစ်/ဆိုရှယ်လစ် လှုပ်ရှားမှုများတွင် တွေ့ရသော တော်လှန်ရေး ရှေ့ဆောင်အုပ်စု (Vanguard Party) အယူအဆ၊ ကွဲပြားသော အမြင်များကို နှိမ်နင်းခြင်းနှင့် အာဏာရှင်ဆန်သော စနစ်များ ထူထောင်ခြင်းတို့ဖြင့် ထင်ရှားခဲ့သည်။

Commufemocratism သည် ဤအစွန်းရောက်မှု နှစ်မျိုးစလုံးကို ငြင်းပယ်သည်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ၎င်းတို့သည် -

- **အမှန်တရားကို မျက်ကွယ်ပြုသည်:** မိမိတို့၏ ဒေါက်ထောက်ရာ ဝါဒကိုသာ အမှန်ဟု ယုံကြည်ပြီး ကွဲပြားသော အမှန်တရားများနှင့် အချက်အလက်များကို လျစ်လျူရှုသည်။
- **လူသားဆန်မှု ကင်းမဲ့သည်:** လူသားများကို စနစ်၏ အစိတ်အပိုင်းများအဖြစ် သို့မဟုတ် စုပေါင်းရည်မှန်းချက်များအတွက် စတေးခံရမည့်သူများအဖြစ် ရှုမြင်သည်။
- **အကြမ်းဖက်မှုကို အားပေးသည်:** မိမိတို့၏ ရည်မှန်းချက်များ အောင်မြင်ရန်အတွက် အကြမ်းဖက်မှုနှင့် ဖိနှိပ်မှုကို တရားဝင် နည်းလမ်းများအဖြစ် အသုံးပြုသည်။
- **ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ်ကို နှိမ်နင်းသည်:** မေးခွန်းထုတ်ခြင်းနှင့် သံသယများကို ခွင့်မပြုဘဲ ယုံကြည်သက်ဝင်ခြင်း (Dogmatism) ကို အားပေးသည်။
- **လူအဖွဲ့အစည်းကို ကွဲပြားစေသည်:** မုန်းတီးမှုနှင့် မယုံကြည်မှုများကို ဖန်တီးပြီး လူအချင်းချင်း တိုက်ခိုက်စေသည်။

အစွန်းရောက်ဝါဒများသည် လွတ်မြောက်ရေးနှင့် တရားမျှတမှုကို မည်သည့်အခါမျှ ဖော်ဆောင်နိုင်မည် မဟုတ်။ ၎င်းတို့သည် ရှိရင်းစွဲ ဖိနှိပ်မှုပုံစံများကို အစားထိုးရန် ဖိနှိပ်မှုပုံစံအသစ်များကိုသာ ဖန်တီးမည် ဖြစ်သည်။

၃.၂.၂ အခြေအနေကို တုံ့ဆိုင်းစွာ လက်ခံသော သဘောရိုး အလယ်အလတ်ရပ်တည်မှု (Passive Centrism)

အစွန်းရောက်မှုများကို ငြင်းပယ်ခြင်းသည် အလယ်အလတ်လမ်းကို ရွေးချယ်ခြင်း ဖြစ်သော်လည်း Commufemocratism ၏ အလယ်လမ်းသည် အခြေအနေကို တုံ့ဆိုင်းစွာ လက်ခံသော သဘောရိုး အလယ်အလတ်ရပ်တည်မှု (Passive Centrism) မဟုတ်ပေ။ Passive Centrism သည် ပြင်းထန်သော ရပ်တည်ချက်များ မယူဘဲ ပဋိပက္ခများကို ရှောင်ရှားပြီး လက်ရှိ အခြေအနေ (Status Quo) ကို ထိန်းသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ပြဿနာ၏ အရင်းမြစ်များကို ကိုင်တွယ်ရန် စွန့်စားခြင်း မပြုဘဲ အပေါ်ယံ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကိုသာ လုပ်ဆောင်သည်။ တရားမျှတမှုနှင့် မတရားမှုတို့အကြား "အလယ်အလတ်" ကို ရှာဖွေခြင်းဖြင့် မတရားမှုကို လက်ခံခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

Commufemocratism သည် Passive Centrism ကို ငြင်းပယ်သည်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ -

- **ထိရောက်မှု မရှိခြင်း:** စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကျပ်အတည်းများနှင့် အသက်ဝင် လှုပ်ရှားနေသော ဖိနှိပ်မှုများ (Active Oppression) ကို ရင်ဆိုင်ရာတွင် ထိရောက်မှု မရှိပေ။
- **မတရားမှုကို အားပေးခြင်း:** မတရားသော စနစ်တစ်ခုအတွင်း ဘက်မလိုက်ခြင်းသည် ထိုစနစ်ကို အားပေးခြင်းနှင့် အတူတူပင် ဖြစ်သည်။
- **အကျင့်စာရိတ္တ ကင်းမဲ့ခြင်း:** တရားမျှတမှုအတွက် ရပ်တည်ရန် မတရားမှုအပေါ် ဝေဖန်ရန် သတ္တိ မရှိခြင်းသည် လူမှုရေး တာဝန်မဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။
- **ပြောင်းလဲမှုကို ဟန့်တားခြင်း:** စနစ်၏ အရင်းမြစ်ကို မကိုင်တွယ်ဘဲ အပေါ်ယံ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများဖြင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ တိုးတက်မှုကို ဟန့်တားသည်။

Commufemocratism သည် အလယ်အလတ်ကို ရွေးချယ်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ လုံးဝ ကွဲပြားခြားနားသော၊ တက်ကြွသော လမ်းကြောင်းတစ်ခုကို ဖောက်လုပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

၃.၃ တက်ကြွသော အလယ်လမ်း (Active Middle Path)

အစွန်းရောက်မှုနှင့် Passive Centrism နှစ်ခုစလုံးကို ငြင်းပယ်ပြီး Commufemocratism က ကျင့်သုံးသော လမ်းစဉ်မှာ **တက်ကြွသော အလယ်လမ်း (Active Middle Path)** ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ ပျော့ညံ့သော၊ ဘက်ပေါင်းစုံကို ကျေနပ်အောင် လုပ်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ ခိုင်မာသော အခြေခံမူများ၊ တန်ဖိုးများပေါ်တွင် ရပ်တည်ပြီး တရားမျှတမှုကို ဦးတည်သော တက်ကြွ လှုပ်ရှားသည့် လမ်းစဉ် ဖြစ်သည်။

၃.၃.၁ တရားမျှတမှုကို ရှေးရှုခြင်း

တက်ကြွသော အလယ်လမ်းသည် တရားမျှတမှု (Justice) ကို ၎င်း၏ မြင့်မြတ်ဆုံး ရည်မှန်းချက်အဖြစ် ထားရှိသည်။ ၎င်းသည် လူမှုရေး တရားမျှတမှု၊ စီးပွားရေး တရားမျှတမှု၊

ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုနှင့် ပြန်လည်ကုစားရေးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု အားလုံးကို လိုလားသည်။ ဤလမ်းစဉ်သည် မတရားမှုနှင့် တရားမျှတမှုအကြား အပေးအယူ လုပ်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ လက်တွေ့ကျကျ၊ ထိရောက်စွာ၊ ပါဝင်မှုရှိစွာ တရားမျှတမှုကို မည်သို့ ဖော်ဆောင်မည်နည်းဟူသော မေးခွန်းကို အဖြေရှာခြင်း ဖြစ်သည်။ တရားမျှတမှု လမ်းပေါ်တွင် သွားနေသရွေ့ လိုအပ်ပါက ရေရေလည်လည် ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရန် ရဲရင့်သည်။

၃.၃.၂ ပြဿနာ၏ အရင်းမြစ်ကို ကိုင်တွယ်ခြင်း

တက်ကြွသော အလယ်လမ်းသည် ပြဿနာ၏ လက္ခဏာများကိုသာ ကိုင်တွယ်ခြင်း မရှိဘဲ ၎င်း၏ အရင်းခံ စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြောင်းရင်းများကို နားလည်ရန်နှင့် ဖြေရှင်းရန် ကြိုးပမ်းသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုကို လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ ပျင်းရိမှုအဖြစ် ရှုမြင်ခြင်းထက် အရင်းရှင်စနစ်၏ အမြတ်ထုတ်မှုနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအရ မညီမျှမှုများမှ ပေါက်ဖွားလာသည်ဟု နားလည်သည်။ ဤသို့ အရင်းမြစ်ကို ကိုင်တွယ်ခြင်းသည် ရေရှည်တည်တံ့သော ဖြေရှင်းနည်းများ ဖော်ဆောင်ရန် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည်။

၃.၃.၃ ပါဝင်သင့်သူအားလုံး ပါဝင်ဆွေးနွေးခြင်း

တက်ကြွသော အလယ်လမ်းသည် အာဏာကို အုပ်စုငယ် တစ်ခုက ချုပ်ကိုင်ထားခြင်း သို့မဟုတ် အယူအဆ တစ်ခုကို အတင်းအဓမ္မ လက်ခံစေခြင်းထက် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ပါဝင်သင့်သူ အားလုံး၏ အသံနှင့် အမြင်များကို နားထောင်ပြီး စုပေါင်း ဆုံးဖြတ်ခြင်း (Collective Decision-making) ကို အားပေးသည်။ အထူးသဖြင့် ဖိနှိပ်ခံ အသိုင်းအဝိုင်းများ၏ အသံကို ဦးစားပေး နားထောင်သည်။ ဤသည်မှာ ဒီမိုကရေစီနည်းကျသော၊ ပွင့်လင်းမြင်သာသော၊ တာဝန်ယူမှုရှိသော လမ်းစဉ် ဖြစ်သည်။ ကွဲပြားသော အမြင်များကို ရန်သူများအဖြစ် မရှုမြင်ဘဲ သင်ယူစရာ အခွင့်အလမ်းများအဖြစ် ရှုမြင်သည်။

၃.၃.၄ ပြောင်းလဲတက်ကြွသော (Dynamic) လမ်းစဉ်

တက်ကြွသော အလယ်လမ်းသည် ပုံသေ အယူအဆ မဟုတ်။ ၎င်းသည် ပြောင်းလဲတက်ကြွသော (Dynamic) လမ်းစဉ် ဖြစ်သည်။ လက်တွေ့ အတွေ့အကြုံများ၊ အသိပညာသစ်များ၊ ပြောင်းလဲလာသော အခြေအနေများနှင့်အညီ မိမိကိုယ်ကိုယ် ပြန်လည် သုံးသပ်ပြီး လိုအပ်ပါက ပြုပြင်ပြောင်းလဲ တိုးတက်ရန် အမြဲတမ်း အသင့်ရှိသည်။ ၎င်းသည် ခြောက်သွေ့သော ဒေါက်ထောက်ရာ ဝါဒများထက် ရှင်သန်နေသော၊ လိုက်လျောညီထွေရှိသော အတွေးအခေါ် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ၎င်း၏ အခြေခံ တန်ဖိုးများ (တရားမျှတမှု၊ စောင့်ရှောက်မှု၊ တန်းတူညီမျှမှု) ကိုမူ ခိုင်မာစွာ ဆုပ်ကိုင်ထားသည်။

၃.၄ "စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ်" (Ethics of Care) ကို ဗဟိုပြုခြင်း

Commufemocratism ၏ အထူးခြားဆုံးနှင့် ဗဟိုအကျဆုံး ဒဿနိက အခြေခံများထဲမှ တစ်ခုမှာ **"စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ်" (Ethics of Care)** ကို နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုရေးတွင် ဗဟိုပြုခြင်း ဖြစ်သည်။ ရိုးရာ နိုင်ငံရေး ဒဿန အများစုသည် တရားမျှတမှု၊ အခွင့်အရေး၊ တာဝန်များ၊ လွတ်လပ်ခွင့် သို့မဟုတ် အများဆုံး အကျိုးကျေးဇူး (Utility) စသည့် အယူအဆများကို အဓိကထားခဲ့ကြသည်။ "စောင့်ရှောက်မှု" ဟူသော အယူအဆကိုမူ မိသားစုနှင့် ပုဂ္ဂလိက ဆက်ဆံရေး နယ်ပယ်တွင်သာ သီးသန့်ထားရှိပြီး နိုင်ငံတော်နှင့် အများပြည်သူ ကိစ္စရပ်များအတွက် အရေးမကြီးဟု ရှုမြင်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းအပြင် စောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများကို အဓိကအားဖြင့် အမျိုးသမီးများက လုပ်ကိုင်ခဲ့ရပြီး ၎င်းတို့ကို တန်ဖိုးနိမ့်ကျသည်ဟု သတ်မှတ်ကာ အခကြေးငွေ မပေးချေခြင်း သို့မဟုတ် နည်းပါးသော အခကြေးငွေသာ ပေးချေခြင်းတို့ဖြင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခဲ့ကြသည်။

Commufemocratism ကမူ "စောင့်ရှောက်မှု" သည် လူ့အဖွဲ့အစည်း တည်ဆောက်ရေးနှင့် နိုင်ငံရေး ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် အခြေခံ အကျဆုံး တန်ဖိုး ဖြစ်သင့်သည်ဟု ယုံကြည်သည်။

၃.၄.၁ ဂရုစိုက်မှု၊ စာနာမှုနှင့် အပြန်အလှန် မှီခိုမှု၏ အရေးပါပုံ

စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ်သည် လူသားများသည် တစ်ဦးချင်းစီ သီးခြား လွတ်လပ်စွာ ရပ်တည်နေသူများ သက်သက် မဟုတ်ဘဲ အချင်းချင်း အပြန်အလှန် မှီခိုနေသော (Interdependent) ၊ အားနည်းချက်များ ရှိသော (Vulnerable) သက်ရှိများ ဖြစ်သည်ဟူသော အမှန်တရားကို အသိအမှတ်ပြုသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် မိမိ၏ အားနည်းဆုံး အဖွဲ့ဝင်များကိုပင် ဂရုစိုက်ရန်၊ လိုအပ်မှုများကို တုံ့ပြန်ရန်နှင့် လူတိုင်း လုံခြုံ စိတ်ချမှု ရှိစေရန် တာဝန်ရှိသည်။ ဂရုစိုက်မှု (Care) သည် ချစ်ခြင်းမေတ္တာ သက်သက် မဟုတ်ဘဲ လိုအပ်မှုများကို အမှန်တကယ် မြင်နိုင်ခြင်း၊ နားလည်နိုင်ခြင်းနှင့် ထိုလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းရန် တာဝန်ယူခြင်း ဖြစ်သည်။

စာနာမှု (Empathy) သည် စောင့်ရှောက်မှု၏ အခြေခံ ဖြစ်သည်။ အခြားသူတို့၏ နာကျင်မှု၊ ဒုက္ခနှင့် လိုအပ်မှုများကို မိမိကိုယ်တိုင် ခံစားသိရှိနိုင်ခြင်းသည် တရားမျှတမှုအတွက် လှုပ်ရှားရန် အဓိက တွန်းအား ဖြစ်သည်။ အပြန်အလှန် မှီခိုမှု (Interdependence) သည် ရှောင်ရှားရမည့် အားနည်းချက် မဟုတ်ဘဲ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ခွန်အား ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ အချင်းချင်း မှီခိုနေရကြောင်း လက်ခံခြင်းက လူမှုဖူလုံရေး ကွန်ရက်များ၊ အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုများ (Public Services) နှင့် စုပေါင်း တာဝန်ယူမှု စနစ်များကို တည်ဆောက်ရန် လိုအပ်ကြောင်း ပြသသည်။

၃.၄.၂ တာဝန်ယူမှုနှင့် လူသားဆန်သော လူ့အဖွဲ့အစည်း တည်ဆောက်ရေး

စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ်ကို ဗဟိုပြုသော နိုင်ငံရေးစနစ်တွင် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ချမှတ်ရာ၌ "ဤမူဝါဒသည် အမြတ်အစွန်းကို မည်သို့ တိုးမြှင့်မည်နည်း" သို့မဟုတ် "မည်သူ၏ အခွင့်အရေးများကို

အကာအကွယ် ပေးမည်နည်း" ဟူသော မေးခွန်းများအပြင် "ဤမူဝါဒသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အားနည်းဆုံး အဖွဲ့ဝင်များအပေါ် မည်သို့ သက်ရောက်မှု ရှိမည်နည်း"၊ "၎င်းသည် လူအချင်းချင်းကြား ဂရုစိုက်မှုနှင့် ပံ့ပိုးကူညီမှု ဆက်ဆံရေးကို မည်သို့ အားပေးမည်နည်း" နှင့် "၎င်းသည် ဂေဟစနစ်၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို မည်သို့ ထိန်းသိမ်း မည်နည်း" ဟူသော မေးခွန်းများကိုပါ မဖြစ်မနေ ထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည်။

နိုင်ငံတော်နှင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်း အားလုံးသည် မိမိတို့၏ ပြည်သူများအားလုံးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် စောင့်ရှောက်ရန် တာဝန်ရှိသည်။ ဤသည်မှာ အစိုးရ၏ လုပ်ငန်းများ၊ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ၊ ပညာရေးစနစ်နှင့် ကျန်းမာရေးစနစ် အားလုံးတွင် ထင်ဟပ်ရမည်။ စောင့်ရှောက်မှုကို တန်ဖိုးထားခြင်း၊ စောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများကို စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှုများ ပေးခြင်း (ဥပမာ - ကလေးပြုစုစောင့်ရှောက်မှုအတွက် အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုများ၊ သက်ကြီးရွယ်အို စောင့်ရှောက်မှု လုပ်သားများအတွက် တရားမျှတသော လုပ်အားခနှင့် အခွင့်အရေးများ) သည် ပိုမို တရားမျှတသော၊ ပိုမို လူသားဆန်သော၊ ပိုမို ခံနိုင်ရည်ရှိသော လူ့အဖွဲ့အစည်းကို တည်ဆောက်ရာတွင် အရေးပါသော ခြေလှမ်း ဖြစ်သည်။ စောင့်ရှောက်မှုသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အလှကုန် (Cosmetic) မဟုတ်ဘဲ ၎င်း၏ အသက်သွေးကြော (Lifeline) ဖြစ်သည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် ဤအခန်းသည် Commufemocratism လမ်းစဉ်၏ ထူးခြားသော ဒဿနိက အခြေခံများ ဖြစ်ကြသော ရှိရင်းစွဲ ဝါဒများမှ သင်ယူပြီး ကျော်လွန်ကာ ပေါင်းစပ် တည်ဆောက်ခြင်း၊ အစွန်းရောက်မှု မှန်သမျှနှင့် Passive Centrism ကို ပြတ်သားစွာ ငြင်းပယ်ပြီး တက်ကြွသော အလယ်လမ်းကို ကျင့်သုံးခြင်း နှင့် "စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ်" ကို နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုရေးတွင် ဗဟိုပြုခြင်းတို့ကို နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့သည်။ ဤအခြေခံများသည် Commufemocratism ကို အခြား ဝါဒများထက် ကွဲပြား ထူးခြားစေပြီး အခန်း (၁) နှင့် (၂) တွင် ဖော်ပြခဲ့သော ခေတ်သစ်၏ ရှုပ်ထွေးသော အကျပ်အတည်းများအတွက် တရားမျှတသော၊ ဘက်စုံလွှမ်းခြုံသော၊ လူသားဆန်သော ဖြေရှင်းနည်းများကို ပေးစွမ်းနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ဤဒဿနိက အုတ်မြစ်ပေါ်တွင် Commufemocratism ၏ အခြေခံ တန်ဖိုးများ၊ ရည်မှန်းချက်များနှင့် လက်တွေ့ မူဝါဒများကို လာမည့် အခန်းများတွင် ဆက်လက် တည်ဆောက် တင်ပြသွားမည် ဖြစ်သည်။

အခန်း (၄) – Commufemocratism ၏ အခြေခံ တန်ဖိုးများ

အခန်း (၃) တွင် Commufemocratism ၏ ထူးခြားသော ဒဿနိက အခြေခံများ ဖြစ်သည့် ပေါင်းစပ်ကျော်လွန်ခြင်း၊ တက်ကြွသော အလယ်လမ်းနှင့် စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ်တို့ကို ကျွန်ုပ်တို့ ဆွေးနွေးခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ဤဒဿနိက အုတ်မြစ်များပေါ်တွင် ရပ်တည်၍ Commufemocratism သည် လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော လူ့ဘောင်သစ်တစ်ခုကို တည်ဆောက်ရန်အတွက် လမ်းညွှန်ပေးမည့် ခိုင်မာသော အခြေခံ တန်ဖိုးများ အစုအဝေးကို ချမှတ်ထားသည်။ ဤတန်ဖိုးများသည် အတွေးအခေါ်သက်သက် မဟုတ်ဘဲ Commufemocratism လှုပ်ရှားမှု၏ လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များ၊ မူဝါဒများနှင့် လူသားချင်း ဆက်ဆံရေးများ အားလုံးကို ပုံဖော်မည့် အသက်သွေးကြော ဖြစ်သည်။ ဤအခန်းတွင် Commufemocratism ၏ အဓိက အခြေခံ တန်ဖိုးများကို တစ်ခုချင်းစီ အသေးစိတ် ရှင်းလင်းတင်ပြပါမည်။

၄.၁ အသိုက်အဝန်း (Community)

လူသားသည် အမှီအခို ကင်းသော တစ်ဦးချင်းစီ သက်သက် မဟုတ်ဘဲ အခြားသူများနှင့် ဆက်ဆံရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အပြန်အလှန် သက်ရောက်မှုများမှတဆင့် အဓိပ္ပါယ် ပြည့်ဝသော ဘဝကို ရရှိသူများ ဖြစ်သည်။ Commufemocratism သည် လူမှုအသိုက်အဝန်း (Community) ကို လူသားဘဝနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း တည်ဆောက်ရေး၏ ဗဟိုချက်အဖြစ် ရှုမြင်သည်။ ၎င်းသည် လူအနည်းငယ် သို့မဟုတ် အစိုးရက ချုပ်ကိုင်ထားသော အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်း သက်သက် မဟုတ်ဘဲ အဖွဲ့ဝင်အားလုံး အချင်းချင်း အပြန်အလှန် မှီခိုသော၊ ဂရုစိုက်သော၊ တာဝန်ယူသော ဆက်ဆံရေး ကွန်ရက်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ အသိုက်အဝန်းသည် လူသား၏ အခြေခံ လိုအပ်ချက်ဖြစ်သော ပိုင်ဆိုင်မှု (Belonging)၊ လုံခြုံမှုနှင့် ပံ့ပိုးကူညီမှုတို့ကို ပေးစွမ်းသည်။

ရိုးရာ လစ်ဘရယ်ဝါဒသည် တစ်ဦးချင်းစီ၏ လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် အခွင့်အရေးကို အလေးထားလွန်းသဖြင့် လူမှုအသိုက်အဝန်း၏ အရေးပါပုံကို လျစ်လျူရှုလေ့ရှိသည်။ အရင်းရှင်စနစ်ကမူ လူသားများကို တစ်ဦးချင်းစီ ပြိုင်ဆိုင်နေသော၊ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားကိုသာ ရှေးရှုသော ကုန်ပစ္စည်း စားသုံးသူများအဖြစ်သို့ လျှော့ချပစ်သည်။ အချို့သော ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ပုံစံများသည်မူ စုပေါင်းအဖွဲ့ (Collective) ကို ဦးစားပေးလွန်းသဖြင့် လူသား တစ်ဦးချင်းစီ၏ လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် ကွဲပြားမှုကို နှိမ်နင်းခဲ့သည်။ Commufemocratism ကမူ ဤတစ်ဖက်စွန်း ရောက်နေသော အမြင်များကို ကျော်လွန်ပြီး လူသားတစ်ဦးချင်းစီနှင့် လူမှုအသိုက်အဝန်းအကြား ကျန်းမာသော ဟန်ချက်ကို ဖော်ဆောင်ရန် ကြိုးပမ်းသည်။ **သို့သော် အထူးသတိပြုရန်ကား အစိုးရအနေဖြင့် စီးပွားရေးတွင် အလွန်အမင်း စွက်ဖက်ခြင်းနှင့် ပြည်သူပိုင်သိမ်းခြင်း၊ နိုင်ငံပိုင်သိမ်းခြင်းများကို ဆန့်ကျင်ပါသည်။ ယှဉ်ပြိုင်မှုကို အားပေးပါသည်။**

၄.၁.၁ တစ်ဦးချင်း လွတ်မြောက်မှုနှင့် အများစု ကောင်းကျိုး ဟန်ချက်ညီစေခြင်း

Commufemocratism သည် လူသားတစ်ဦးချင်းစီ၏ လွတ်မြောက်မှု (Individual Liberation) ကို အလေးထားသည်။ လူတိုင်း မိမိ၏ အစွမ်းအစ အလားအလာ အကုန်အစင် ထုတ်ဖော်နိုင်သော၊ မိမိ၏ ဘဝကို ကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်နိုင်သော၊ ဖိနှိပ်မှုနှင့် ချုပ်ချယ်မှု ကင်းရှင်းသော ဘဝကို ပိုင်ဆိုင်ရမည်ဟု ယုံကြည်သည်။ သို့သော် ဤတစ်ဦးချင်း လွတ်မြောက်မှုသည် အများစု၏ ကောင်းကျိုး (Collective Well-being) ကို လျစ်လျူရှုခြင်း သို့မဟုတ် အခြားသူတို့၏ လွတ်မြောက်မှုကို ထိခိုက်စေခြင်း မဖြစ်စေရ။ အမှန်တကယ်ဆိုရသော် လူသားတစ်ဦးချင်းစီသည် ခိုင်မာသော၊ ပံ့ပိုးကူညီသော လူမှုအသိုက်အဝန်းအတွင်း၌သာ အပြည့်အဝ လွတ်မြောက်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖိနှိပ်မှုများသည် တစ်ဦးချင်းစီ၏ အားထုတ်မှုဖြင့်သာ ကျော်လွှားနိုင်သော အတားအဆီးများ မဟုတ်ပေ။ ဆင်းရဲမွဲတေမှု၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု မရရှိခြင်းနှင့် ပညာရေး အခွင့်အလမ်း နည်းပါးခြင်းတို့သည် တစ်ဦးချင်းစီ၏ ချို့ယွင်းချက်များ မဟုတ်ဘဲ မတရားသော စနစ်များ၏ ရလဒ်များ ဖြစ်သည်။ ဤစနစ်များကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်၊ ဖိနှိပ်ခံများကို ကာကွယ်ရန်နှင့် လူတိုင်းအတွက် တန်းတူ အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးရန် စုပေါင်း အားထုတ်မှု (Collective Action) လိုအပ်သည်။ ထို့ကြောင့် တစ်ဦးချင်းစီ၏ လွတ်မြောက်ရေးသည် လူမှုအသိုက်အဝန်း၏ ကျန်းမာရေး၊ တရားမျှတမှုနှင့် ပံ့ပိုးကူညီမှုတို့အပေါ် မူတည်နေသည်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ခိုင်မာသော လူမှုအသိုက်အဝန်း တစ်ခုကို တည်ဆောက်ရန်အတွက် အဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးချင်းစီ၏ လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်ကို လေးစားရန် လိုအပ်သည်။ အသိုက်အဝန်း အမည်ခံကာ လူသား တစ်ဦးချင်းစီ၏ ကွဲပြားမှုများ (Diversity) ကို နှိမ်နင်းခြင်း သို့မဟုတ် ဆန္ဒများကို ချုပ်ချယ်ခြင်းသည် အာဏာရှင်ဆန်သော လုပ်ရပ် ဖြစ်ပြီး Commufemocratism လမ်းစဉ်နှင့် ကိုက်ညီမှု မရှိပေ။ Commufemocratism သည် လူသား တစ်ဦးချင်းစီ၏ ထူးခြားသော အရည်အချင်းများ၊ အမြင်များနှင့် ပံ့ပိုးမှုများသည် လူမှုအသိုက်အဝန်းကို ပိုမို ကြွယ်ဝစေသည်ဟု ယုံကြည်သည်။ ထို့ကြောင့် တစ်ဦးချင်း လွတ်မြောက်မှုနှင့် အများစု ကောင်းကျိုးအကြား ဟန်ချက်သည် အစဉ်အမြဲ ထိန်းညှိရမည့်၊ အလေးထားရမည့် အရေးကြီးသော တန်ဖိုး ဖြစ်သည်။ ဤဟန်ချက်ကို ဒီမိုကရေစီနည်းကျ စုပေါင်း ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြင့် ဖော်ဆောင်ရမည်။

၄.၁.၂ အပြန်အလှန် ဖေးမကူညီမှု၊ စုပေါင်းတာဝန်ယူမှု

လူမှုအသိုက်အဝန်း၏ တန်ဖိုးသည် အပြန်အလှန် ဖေးမကူညီမှု (Mutual Aid) နှင့် စုပေါင်း တာဝန်ယူမှု (Collective Responsibility) တို့ဖြင့် အသက်ဝင်သည်။ အပြန်အလှန် ဖေးမကူညီမှုဆိုသည်မှာ လူမှုအသိုက်အဝန်း အဖွဲ့ဝင်များက အစိုးရ သို့မဟုတ် ဗဟို အာဏာပိုင်တို့၏ ကြားဝင်မှု မပါဘဲ မိမိတို့

အချင်းချင်း၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းရန်အတွက် အရင်းအမြစ်များ၊ ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အသိပညာများကို စုပေါင်း မျှဝေခြင်း ဖြစ်သည်။ ကပ်ရောဂါ ကာလတွင် သို့မဟုတ် ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်ချိန်တွင် ပြည်သူများ မိမိတို့ အချင်းချင်း ကူညီ ထောက်ပံ့ခြင်း၊ အိမ်နီးချင်းများ အချင်းချင်း ဂရုစိုက်ခြင်း၊ အခမဲ့ ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးခြင်းတို့သည် အပြန်အလှန် ဖေးမကူညီမှု၏ ထင်ရှားသော ပုံစံများ ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ ယှဉ်ပြိုင်မှုထက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု၊ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားထက် ဘုံကောင်းကျိုးကို ဦးစားပေးသော လုပ်ရပ် ဖြစ်ပြီး လူမှုအသိုက်အဝန်း၏ ခံနိုင်ရည်အား (Resilience) ကို တည်ဆောက်ပေးသည်။ Commufemocratism သည် ဤအပြန်အလှန် ဖေးမကူညီမှု အလေ့အထကို အားပေး မြှင့်တင်ပြီး လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အခြေခံ နည်းလမ်းတစ်ခု ဖြစ်လာစေရန် ရည်သန်သည်။

စုပေါင်း တာဝန်ယူမှုဆိုသည်မှာ လူ့အဖွဲ့အစည်း အဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးချင်းစီနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ အားလုံးတွင် အခြားသူတို့၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံး၏ ကျန်းမာရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၏ ရေရှည်တည်တံ့မှုတို့အတွက် တာဝန်ရှိသည်ဟူသော သဘောတရား ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် တာဝန်ကို အစိုးရ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းများအပေါ်သာ ပုံအပ်ထားခြင်းကို ငြင်းပယ်သည်။ လူတိုင်းတွင် မိမိ၏ အိမ်နီးချင်း၊ မိမိ၏ အသိုက်အဝန်း၊ မိမိ၏ နိုင်ငံနှင့် ကမ္ဘာကြီးဟ် တစ်ခုလုံးအပေါ် တာဝန်ရှိသည်။ ဤတာဝန်ယူမှုသည် ဆင်းရဲမွဲတေမှုကို ဖြေရှင်းခြင်း၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု ပေးခြင်း၊ ပညာရေး အခွင့်အလမ်း ဖန်တီးခြင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ကာကွယ်ခြင်းနှင့် မတရားမှုများကို တိုက်ဖျက်ခြင်းတို့တွင် ပုံဖော်သည်။ စုပေါင်း တာဝန်ယူမှုသည် "စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ်" (Ethics of Care) နှင့် တိုက်ရိုက် ဆက်စပ်နေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဂရုစိုက်မှုသည် တာဝန်ယူခြင်းမှ ပေါက်ဖွားလာခြင်း ဖြစ်သည်။ Commufemocratism သည် ဤစုပေါင်း တာဝန်ယူမှု စိတ်ဓာတ်ကို လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြန့်ပွားစေရန် ပညာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းစဉ်များမှတဆင့် အားပေး မြှင့်တင်မည်။

၄.၂ အမျိုးသမီးဝါဒ အမြင် (Feminist Lens)

Commufemocratism ၏ အခြေခံ တန်ဖိုးများထဲတွင် အမျိုးသမီးဝါဒ အမြင် (Feminist Lens) သည် အရေးပါ ထူးခြားသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်သည်။ ဤသည်မှာ အမျိုးသမီး အခွင့်အရေးများကိုသာ သီးခြား တောင်းဆိုခြင်း မဟုတ်ဘဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ စနစ်များ၊ တည်ဆောက်ပုံများ၊ ဆက်ဆံရေးများနှင့် ပြဿနာများ အားလုံးကို ကျား/မ နှင့် အာဏာ ဆက်ဆံရေး ရှုထောင့်မှ ဝေဖန်ပိုင်းခြား စစ်ဆေးသော နည်းလမ်းဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးဝါဒ အမြင်သည် ရိုးရာ အာဏာ တည်ဆောက်ပုံများသည် အမျိုးသားများအား ဦးစားပေးရန် ပုံစံချထားကြောင်း၊ ကျား/မ ကွဲပြားမှုသည် မည်သို့ ဖိနှိပ်မှုများနှင့် မညီမျှမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေကြောင်း ထိုးထွင်းသိမြင်စေသည်။

Commufemocratism သည် ဤအမြင်ကို ၎င်း၏ လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် မူဝါဒများ အားလုံးတွင် အခြေခံ နည်းလမ်းအဖြစ် အသုံးပြုသည်။

၄.၂.၁ အာဏာဆက်ဆံရေးများအား ဝေဖန်ပိုင်းခြားခြင်း

အမျိုးသမီးဝါဒ အမြင်သည် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပုံသဏ္ဌာန် အမျိုးမျိုးဖြင့် တည်ရှိနေသော အာဏာ ဆက်ဆံရေးများ (Power Relations) ကို ထုတ်ဖော် ပြသရာတွင် အစွမ်းထက်သော ကိရိယာ ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး နယ်ပယ်များတွင် ကျား/မ အခြေပြု အာဏာ မညီမျှမှုများ မည်သို့ လည်ပတ်နေကြောင်းကို နားလည်စေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အလုပ်ခွင်တွင် ရာထူးတိုးမြှင့်မှုများ၊ လုပ်အားခများ သို့မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုများတွင် ကျား/မ ကွဲပြားမှုက မည်သို့ သက်ရောက်မှု ရှိနေကြောင်းကို အမျိုးသမီးဝါဒ အမြင်ဖြင့် စစ်ဆေးနိုင်သည်။ ၎င်းသည် မိသားစုအတွင်း၊ ပုဂ္ဂလိက ဆက်ဆံရေးများအတွင်းတွင်ပါ တည်ရှိနေသော အာဏာ ဆက်ဆံရေးများကို အသိအမှတ်ပြုသည်။

Commufemocratism ကမူ ဤအမျိုးသမီးဝါဒ အမြင်ကို ကျား/မ ကိစ္စရပ်များအတွက်သာ ကန့်သတ်ထားခြင်း မရှိဘဲ ဖိနှိပ်မှုပုံစံ အားလုံးကို နားလည်ရန်အတွက် အသုံးပြုသည်။ ၎င်းသည် လူတန်းစား၊ လူမျိုး၊ လိင်စိတ်ခံယူမှု၊ ဘာသာရေး စသည်တို့အပေါ် အခြေခံသော အာဏာ ဆက်ဆံရေးများကိုပါ ဝေဖန်ပိုင်းခြား စစ်ဆေးသည်။ မည်သည့် ဆက်ဆံရေးတွင်မဆို အာဏာ ပိုမို နည်းပါးသော၊ အနားသတ်ခံထားရသော သူတို့၏ အတွေ့အကြုံနှင့် အမြင်များကို နားလည်ရန် ကြိုးပမ်းသည်။ ဤသို့ဖြင့် အာဏာ ဆက်ဆံရေးများအား ဝေဖန်ပိုင်းခြားခြင်းသည် ဖိနှိပ်မှု၏ အရင်းခံ ယန္တရားများကို ထုတ်ဖော် ပြသပြီး ၎င်းတို့ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် လမ်းညွှန်ပေးသည်။

၄.၂.၂ အမျိုးသမီးများနှင့် ဖိနှိပ်ခံများ၏ အသံကို ဗဟိုပြုခြင်း

အမျိုးသမီးဝါဒ အမြင်၏ အရေးပါသော အစိတ်အပိုင်းမှာ အမျိုးသမီးများ၏ အသံနှင့် အတွေ့အကြုံများကို ဗဟိုပြုခြင်း ဖြစ်သည်။ သမိုင်းအဆက်ဆက် ဖိုဝါဒစနစ်အောက်တွင် အမျိုးသမီးများ၏ အသံများကို တိတ်ဆိတ်စေခဲ့ပြီး ၎င်းတို့၏ အတွေ့အကြုံများကို အရေးမကြီးဟု ရှုမြင်ခဲ့သည်။ သို့သော် ဖိနှိပ်ခံရသူများသာလျှင် ဖိနှိပ်မှု စနစ်များ မည်သို့ အမှန်တကယ် လည်ပတ်နေကြောင်းကို နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း သိရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အမျိုးသမီးများ၏ အသံ၊ အထူးသဖြင့် လူတန်းစား၊ လူမျိုး၊ လိင်စိတ်ခံယူမှု သို့မဟုတ် မသန်စွမ်းမှု စသည့် ကွဲပြားသော အမှတ်အသားများ၏ အနက် (Intersection) တွင် ရပ်တည်နေသော အမျိုးသမီးများ၏ အသံများကို နားထောင်ခြင်း၊ တန်ဖိုးထားခြင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုများတွင် ၎င်းတို့၏ အမြင်ကို ထည့်သွင်းခြင်းသည် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည်။

Commufemocratism သည် ဤနိယာမကို အမျိုးသမီးများအတွက်သာမက အခြား ဖိနှိပ်ခံ အုပ်စုများ (LGBTQIA+၊ တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများ၊ မသန်စွမ်းသူများ၊ အလုပ်သမားများ စသည်) အားလုံးအတွက်ပါ ကျင့်သုံးသည်။ ၎င်းတို့၏ အသံများကို ဗဟိုပြုခြင်းသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အနားသတ်ခံထားရဆုံး အလွှာများ၏ လိုအပ်ချက်များ၊ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ထိုးထွင်းသိမြင်မှုများကို ဖော်ထုတ်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ အားလုံး ပါဝင်သော (Inclusive) နှင့် တရားမျှတသော (Just) မူဝါဒများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဖန်တီးရန် အရေးကြီးသည်။ ဖိနှိပ်ခံများ၏ အသံကို ဗဟိုပြုခြင်းသည် အာဏာကို အောက်ခြေသို့ ပြန်လည် အပ်နှင်းခြင်း (Radical Devolution) နှင့် အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ (Grassroots Democracy) ကို အားကောင်းစေသည်။

၄.၃ LGBTQIA+ အားလုံး အကျုံးဝင်မှု (LGBTQIA+ Inclusivity)

Commufemocratism သည် လူသား၏ လိင်စိတ်ခံယူမှု (Sexual Orientation) နှင့် ကျား/မ ခံယူချက် (Gender Identity) အမျိုးမျိုးကို လေးစား တန်ဖိုးထားပြီး LGBTQIA+ (Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer, Intersex, Asexual +) အသိုင်းအဝိုင်းအားလုံး အကျုံးဝင်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းကို တည်ဆောက်ရန် ရည်သန်သည်။ လိင်နှင့် ကျား/မ ဆိုင်ရာ ကွဲပြားမှုများကို လူသားဖြစ်တည်မှု၏ သဘာဝ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ရှုမြင်သည်။ ၎င်းတို့အပေါ် အခြေခံသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှု၊ အကြမ်းဖက်မှုနှင့် ဖိနှိပ်မှု မှန်သမျှကို ပြတ်သားစွာ ဆန့်ကျင်သည်။ LGBTQIA+ အားလုံး အကျုံးဝင်မှုသည် တရားမျှတသော၊ လူသားဆန်သော လူ့အဖွဲ့အစည်း တည်ဆောက်ရေးအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော တန်ဖိုး ဖြစ်သည်။

၄.၃.၁ တည်ရှိမှုကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့် လေးစားမှု

LGBTQIA+ အသိုင်းအဝိုင်း ရင်ဆိုင်ရသော အဓိက ဖိနှိပ်မှုပုံစံများထဲမှ တစ်ခုမှာ ၎င်းတို့၏ တည်ရှိမှုကို ငြင်းပယ်ခြင်း သို့မဟုတ် ပုံမှန် မဟုတ်ဟု သတ်မှတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ Commufemocratism ကမူ လိင်စိတ်ခံယူမှုနှင့် ကျား/မ ခံယူချက် ကွဲပြားသူများ၏ တည်ရှိမှုကို အပြည့်အဝ အသိအမှတ်ပြုပြီး ၎င်းတို့၏ ဂုဏ်သိက္ခာ (Dignity) ကို လေးစား တန်ဖိုးထားသည်။ လူတစ်ဦးချင်းစီ မိမိ မည်သူဖြစ်သည်ကို ကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်ခွင့် (Self-determination) နှင့် ထိုအတိုင်း လူမှုအဖွဲ့အစည်းတွင် လွတ်လပ်စွာ နေထိုင်ခွင့်ကို အလေးထားသည်။ ၎င်းတို့အပေါ် ချမှတ်ထားသော ဘာသာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု သို့မဟုတ် လူမှုရေး စံနှုန်းဟောင်းများကို ငြင်းပယ်သည်။ လူတိုင်း မိမိ၏ အမှတ်အသား (Identity) ကြောင့် ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချခံရခြင်း၊ ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်ခြင်း သို့မဟုတ် ဖယ်ကြဉ်ခံရခြင်း မရှိဘဲ လုံခြုံ စိတ်ချမှု ရှိရမည်။ ဤသည်မှာ လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း အပြန်အလှန် လေးစားမှုနှင့် ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ရေး၏ အခြေခံ ဖြစ်သည်။

၄.၃.၂ အခွင့်အရေးနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာ ကာကွယ်ခြင်း

LGBTQIA+ အသိုင်းအဝိုင်း၏ အခွင့်အရေးနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို ကာကွယ်ရန်မှာ Commufemocratism ၏ အခိုင်အမာ ရပ်တည်ချက် ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် အခြားသော လူ့အဖွဲ့အစည်း အဖွဲ့ဝင်များနည်းတူ တရားဥပဒေရှေ့မှောက်တွင် တန်းတူညီမျှ အခွင့်အရေး ရရှိရမည်။ ဥပဒေများတွင် ပါရှိသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို ဖယ်ရှားပစ်ရမည်။ အလုပ်အကိုင်၊ အိမ်ရာ၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး ဝန်ဆောင်မှုများ ရယူရာတွင် လိင်စိတ်ခံယူမှု သို့မဟုတ် ကျား/မ ခံယူချက်အပေါ် အခြေခံသော ခွဲခြားမှု မှန်သမျှကို တားမြစ်ရမည်။ LGBTQIA+ အသိုင်းအဝိုင်းအပေါ် ပြုလုပ်သော မည်သည့် အကြမ်းဖက်မှု (ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ) ကိုမဆို တရားဥပဒေအရ အရေးယူရမည်။ ၎င်းတို့၏ လုံခြုံမှုကို အာမခံရမည်။

အထူးသဖြင့် Transgender (ကျား/မ ကူးပြောင်းသူများ) ၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ရန် လိုအပ်သည်။ ၎င်းတို့၏ ခံယူထားသော ကျား/မ အမှတ်အသားကို တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုခြင်း (ဥပမာ - မှတ်ပုံတင်များတွင် လိင်/ကျား/မ ပြင်ဆင်ခွင့်) နှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမှ ကာကွယ်ပေးခြင်းသည် အရေးကြီးသည်။ LGBTQIA+ အသိုင်းအဝိုင်းအား လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ကဏ္ဍတိုင်းတွင် (နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ မီဒီယာ) ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ ပါဝင်ခွင့် (Dignified Participation) ရရှိစေရန် ကြိုးပမ်းမည်။ ဤသည်မှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးအတွက် တရားမျှတမှု ဖော်ဆောင်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

၄.၄ အခြေခံကျသော တန်းတူညီမျှမှု (Radical Equality)

Commufemocratism သည် တန်းတူညီမျှမှု (Equality) ကို ၎င်း၏ ဗဟို တန်ဖိုးများထဲမှ တစ်ခုအဖြစ် အခိုင်အမာ ထားရှိသည်။ သို့သော် ဤတန်းတူညီမျှမှုသည် ရိုးရာ လစ်ဘရယ်ဝါဒကဲ့သို့ ဥပဒေရှေ့မှောက်တွင် တန်းတူညီမျှမှု (Formal Equality) သက်သက် သို့မဟုတ် အခွင့်အလမ်း တန်းတူညီမျှမှု (Equality of Opportunity) သက်သက်ထက် ပိုမို နက်ရှိုင်းသော၊ **အခြေခံကျသော တန်းတူညီမျှမှု (Radical Equality)** ဖြစ်သည်။ Radical Equality သည် ဖိနှိပ်မှု၏ အရင်းခံများကို ရှင်းလင်းဖယ်ရှားပြီး လူ့ဘဝ ရလဒ်များ (Outcome) တွင်ပါ ဖြစ်နိုင်သမျှ တန်းတူညီမျှမှု နီးစပ်အောင် ကြိုးပမ်းခြင်း ဖြစ်သည်။

၄.၄.၁ အခွင့်အရေး တန်းတူရုံသာမက အခွင့်အလမ်းနှင့် ရလဒ်များတွင်ပါ တန်းတူညီမျှမှု

Formal Equality သည် လူတိုင်းကို တူညီသော စည်းမျဉ်းများဖြင့် ဆက်ဆံရန် ဆိုလိုသည်။ သို့သော် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း လူများ၏ မူလ အစပြုရာ နေရာများသည် တူညီခြင်း မရှိပေ။ လူမျိုး၊ ကျား/မ၊ လူတန်းစား၊ မသန်စွမ်းမှု စသည်တို့အပေါ် အခြေခံသော သမိုင်းဝင်နှင့် စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖိနှိပ်မှုများသည် လူအချို့ကို ဘဝ စတင် ကတည်းက အားနည်းချက်များစွာဖြင့် ရင်ဆိုင်ရစေသည်။ ထို့ကြောင့် Formal Equality သက်သက်သည် မညီမျှမှုကို ပိုမို ခိုင်မာစေနိုင်သည်။ Equality of

Opportunity သည် လူတိုင်း အောင်မြင်ရန် တူညီသော အခွင့်အလမ်း ရှိသင့်သည်ဟု ဆိုသည်။ သို့သော် ဖွဲ့စည်းပုံအရ အတားအဆီးများ ရှိနေပါက အခွင့်အလမ်း တန်းတူညီမျှမှုသည် စာရွက်ပေါ်တွင်သာ ရှိနေမည် ဖြစ်သည်။

Radical Equality သည် ဤကန့်သတ်ချက်များကို ကျော်လွန်သည်။ ၎င်းသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းက လူတိုင်းအတွက် အခြေခံ လိုအပ်ချက်များ (စားနပ်ရိက္ခာ၊ အိမ်ရာ၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး) ကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် တာဝန်ရှိကြောင်း အသိအမှတ်ပြုသည်။ ၎င်းသည် ဓနဥစ္စာ၊ အာဏာနှင့် အခွင့်အလမ်းများ အလွန်အမင်း မညီမျှမှုကို ဖယ်ရှားရန် ကြိုးပမ်းသည်။ ရလဒ်များတွင် တန်းတူညီမျှမှု ဆိုသည်မှာ လူတိုင်း အားလုံး အတူတူ ဖြစ်ရမည် သို့မဟုတ် ပိုင်ဆိုင်မှု အားလုံးကို အညီအမျှ ခွဲဝေရမည်ဟု ဆိုလိုခြင်း မဟုတ်။ ၎င်းသည် လူတိုင်း ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ နေထိုင်နိုင်သော ဘဝ အရည်အသွေး (Quality of Life) ကို ရရှိစေရန်၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး ရလဒ်များတွင် ကြီးမားသော ကွာဟမှု မရှိစေရန်နှင့် လူဘောင်၏ အခြေခံ အရင်းအမြစ်များကို တရားမျှတစွာ ခံစားခွင့် ရရှိစေရန် ရည်ရွယ်သည်။

၄.၄.၂ သမိုင်းအရ ဖိနှိပ်ခံ အုပ်စုများအတွက် အထူး အစီအမံများ (Affirmative Action)

Radical Equality ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် သမိုင်းအရ ဖိနှိပ်ခံခဲ့ရသော အုပ်စုများ (Historically Oppressed Groups) အတွက် အထူး အစီအမံများ (Affirmative Action သို့မဟုတ် Positive Discrimination) လိုအပ်နိုင်သည်။ ဤအစီအမံများသည် ထိုအုပ်စုများ (ဥပမာ - လူမျိုးရေး လူနည်းစုများ၊ အမျိုးသမီးများ၊ မသန်စွမ်းသူများ) အား ပညာရေး၊ အလုပ်အကိုင်၊ နိုင်ငံရေး ကိုယ်စားပြုမှု စသည့် ကဏ္ဍများတွင် ကြုံတွေ့နေရသော စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အတားအဆီးများကို ကျော်လွှားနိုင်ရန် ယာယီ အကူအညီများ ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အတိတ်က မတရားမှုများကို ကုစားခြင်းနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပိုမို မျှတသော ကိုယ်စားပြုမှု ရရှိစေခြင်းတို့ကို ရည်ရွယ်သည်။ Commufemocratism ကမူ Affirmative Action သည် တန်းတူညီမျှမှု နိယာမကို ချိုးဖောက်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ စစ်မှန်သော တန်းတူညီမျှမှုကို အောင်မြင်ရန်အတွက် လိုအပ်သော ခြေလှမ်းတစ်ရပ် ဖြစ်သည်ဟု ရှုမြင်သည်။ ဤအစီအမံများကို လိုအပ်သည့် အတိုင်းအတာအထိ ကျင့်သုံးပြီး အခြေအနေ တိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ ပြန်လည် သုံးသပ်သွားမည်။

၄.၅ အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ (Grassroots Democracy)

Commufemocratism ၏ ဒီမိုကရေစီသည် ရိုးရာ ကိုယ်စားပြု ဒီမိုကရေစီ (Representative Democracy) ထက် ပိုမို ကျယ်ပြန့်ပြီး အခြေခံကျသည်။ ၎င်းသည် အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ (Grassroots Democracy) ကို ဗဟိုပြုသည်။ အာဏာသည် အထက်မှ အောက်သို့ စီးဆင်းခြင်း

မဟုတ်ဘဲ ပြည်သူလူထု၊ အထူးသဖြင့် ဒေသန္တရ အဆင့်ရှိ အခြေခံ ပြည်သူများထံမှ မြစ်ဖျားခံ စီးဆင်းရမည်ဟု ယုံကြည်သည်။

၄.၅.၁ ပြည်သူ့ပါဝင်မှုနှင့် တိုက်ရိုက် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှု

အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီသည် ပြည်သူလူထု၏ နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် တိုက်ရိုက် ပါဝင် ဆုံးဖြတ်မှု (Direct Participation and Decision Making) ကို အလေးထားသည်။ ၎င်းသည် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် မဲပေးခြင်းထက် ပိုမိုသည်။ ပြည်သူများသည် မိမိတို့၏ ဘဝအပေါ် တိုက်ရိုက် သက်ရောက်မှု ရှိသော ဆုံးဖြတ်ချက်များ (ဥပမာ - ဒေသန္တရ ဘတ်ဂျက် ခွဲဝေမှု၊ ပရောဂျက်များ ရွေးချယ်မှု) တွင် ပါဝင် ဆွေးနွေးပြီး ဆုံးဖြတ်နိုင်ရမည်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဝင်းများ (Citizens' Assemblies) ကဲ့သို့သော ကျပန်းစနစ်ဖြင့် ရွေးချယ်ထားသော ပြည်သူ့ အဖွဲ့အစည်းများသည် အရေးကြီးသော မူဝါဒများအပေါ် ပြည်သူ့အသံကို တိုက်ရိုက် ထင်ဟပ်စေရန် အသုံးပြုနိုင်သော ယန္တရားများ ဖြစ်သည်။ ဒီဂျစ်တယ် နည်းပညာများကို အသုံးပြု၍ ပြည်သူများ မူဝါဒ ရေးဆွဲမှုတွင် ပါဝင်ခြင်း၊ အစိုးရ လုပ်ငန်းများကို စောင့်ကြည့်ခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက် ရယူခြင်းတို့ကိုလည်း အားပေးမည်။

၄.၅.၂ ဒေသန္တရ အဆင့်မှ စတင်သော ဒီမိုကရေစီ

အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီသည် အာဏာကို ဒေသန္တရ အဆင့် (Local Level) သို့ တတ်နိုင်သမျှ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း (Radical Devolution) ကို လိုအပ်သည်။ ဒေသခံ ပြည်သူများက မိမိတို့၏ အသိုက်အဝန်း လိုအပ်ချက်များကို အကောင်းဆုံး သိရှိနားလည်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ဒေသန္တရ စီးပွားရေး စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းမှု စသည့် ကိစ္စရပ်များတွင် ဒေသခံ အသိုက်အဝန်းများအား မိမိတို့ ကိုယ်တိုင် စီမံခန့်ခွဲနိုင်သည့် အာဏာနှင့် အရင်းအမြစ်များ အပ်နှင်းရမည်။ ဒေသန္တရ ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့အစည်းများသည် ဗဟိုနှင့် ဒေသန္တရ အစိုးရ အဆင့်ဆင့်သို့ ပြည်သူ့အသံကို တင်ပြနိုင်ပြီး အပြန်အလှန် ထိန်းညှိ ကွပ်ကဲမှုများ ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ဤသို့ဖြင့် အာဏာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကို လျော့ချပြီး ပြည်သူ့အာဏာကို အမှန်တကယ် အကောင်အထည်ဖော်မည်။

၄.၆ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် သက်ရှိအားလုံး၏ အခွင့်အရေး (Human Rights and Rights of All Beings)

Commufemocratism သည် ကမ္ဘာ့ လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်းပါ အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေးများကို အပြည့်အဝ အသိအမှတ်ပြုပြီး ကာကွယ် မြှင့်တင်မည်။ သို့သော် လူ့အခွင့်အရေးဟူသည် နိုင်ငံရေးနှင့် အရပ်ဘက်ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ (Civil and Political Rights) သက်သက် မဟုတ်ဘဲ ပိုမို ကျယ်ပြန့်သော အဓိပ္ပါယ် ရှိသည်ဟု Commufemocratism က ရှုမြင်သည်။ ထို့အပြင် လူသားများ၏ အခွင့်အရေးများအပြင် အခြား သက်ရှိများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၏ အခွင့်အရေးများကိုပါ အသိအမှတ်ပြုသည်။

၄.၆.၁ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ

လူ့အခွင့်အရေးတွင် စီးပွားရေး အခွင့်အရေး (Right to Work, Fair Wage)၊ လူမှုရေး အခွင့်အရေး (Right to Healthcare, Education, Social Security) နှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ (Right to participate in cultural life, protect one's culture) တို့သည် နိုင်ငံရေးနှင့် အရပ်ဘက်ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများနည်းတူ အရေးကြီးသည်။ လူသားတစ်ဦး မိမိ၏ ဂုဏ်သိက္ခာဖြင့် အသက်ရှင်ရပ်တည်နိုင်ရန်အတွက် ဤအခွင့်အရေးများသည် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည်။ Commufemocratism သည် ဤအခွင့်အရေးများကို အစိုးရ၏ ကောင်းမှုကုသိုလ် အဖြစ် မဟုတ်ဘဲ ပြည်သူတိုင်း ရပိုင်ခွင့်ရှိသော အခြေခံ အခွင့်အရေးများအဖြစ် အာမခံချက် ပေးမည်။ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များကို ကုန်ပစ္စည်းများအဖြစ် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်းကို ဆန့်ကျင်ပြီး လူတိုင်း လက်လှမ်းမီနိုင်သော အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုများ (Universal Basic Services) အဖြစ် ဖော်ဆောင်မည်။

၄.၆.၂ စုပေါင်း အခွင့်အရေးများ (Collective Rights)

လူ့အခွင့်အရေးသည် တစ်ဦးချင်းစီ၏ အခွင့်အရေးများသာ မဟုတ်ဘဲ လူ့အဖွဲ့အစည်း သို့မဟုတ် အုပ်စုတစ်ခုလုံး၏ စုပေါင်း အခွင့်အရေးများ (Collective Rights) ကိုလည်း အသိအမှတ်ပြုရန် လိုအပ်သည်။ ၎င်းတွင် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် (Self-determination)၊ မိမိတို့၏ ဘာသာစကား၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ရိုးရာ ဓလေ့များကို ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ခွင့်၊ မိမိတို့၏ ဘိုးဘွားပိုင် မြေယာနှင့် သယံဇာတများကို စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ပါဝင်ခွင့်တို့ ပါဝင်သည်။ စုပေါင်း အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းသည် လူမျိုးရေးနှင့် ဘာသာရေး လူနည်းစုများ ဖိနှိပ်ခံရခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးပြီး စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်စနစ် တည်ဆောက်ရေး၏ အခြေခံ ဖြစ်သည်။

၄.၆.၃ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အခြား သက်ရှိမျိုးစိတ်များ၏ တည်ရှိခွင့်

Commufemocratism ၏ အထူးခြားဆုံး တန်ဖိုးများထဲမှ တစ်ခုမှာ လူသား၏ အခွင့်အရေးများအပြင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အခြား သက်ရှိမျိုးစိတ်များ၏ အခွင့်အရေးများကိုပါ အသိအမှတ်ပြုခြင်း ဖြစ်သည်။ သဘာဝတရားကို လူသားအတွက် အရင်းအမြစ် သက်သက်အဖြစ် ရှုမြင်ခြင်းကို ကျော်လွန်ပြီး ဂေဟစနစ်များနှင့် အခြား သက်ရှိမျိုးစိတ်များအား ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် တန်ဖိုးနှင့် တည်ရှိခွင့် (Right to Exist) ရှိသည်ဟု လေးစားသည်။ "သဘာဝတရား၏ အခွင့်အရေးများ" (Rights of Nature) ကို ဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြုရန် စဉ်းစားသုံးသပ်မည်။ သစ်တောများ၊ မြစ်ချောင်းများ၊ သမုဒ္ဒရာများနှင့် တိရစ္ဆာန်မျိုးစိတ်များသည် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် ဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍကို ထမ်းဆောင်နိုင်ရန်နှင့် ရှင်သန် ရပ်တည်နိုင်ရန် "အခွင့်အရေး" ရှိသည်။ လူသားများသည် ဤအခွင့်အရေးများကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရန် တာဝန်ရှိသည်။ ဤအမြင်သည် လူသားနှင့်

သဘာဝတရားတို့အကြား သဟဇာတဖြစ်သော ဆက်ဆံရေးကို ပြန်လည် တည်ဆောက်ရန် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည်။

၄.၇ တရားမျှတမှု (Justice)

တရားမျှတမှု (Justice) သည် Commufemocratism ၏ အရေးအကြီးဆုံး ဗဟို တန်ဖိုး ဖြစ်ပြီး ၎င်းသည် အောက်ပါ ရှုထောင့်မျိုးစုံကို လွှမ်းခြုံသည်။ တရားမျှတမှုသည် ဥပဒေရှေ့မှောက်တွင် တန်းတူညီမျှမှု သက်သက်ထက် များစွာ ပိုမို နက်ရှိုင်းသည်။

၄.၇.၁ လူမှုရေး တရားမျှတမှု (Social Justice)

လူမှုရေး တရားမျှတမှုဆိုသည်မှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ဓနဥစ္စာ၊ အခွင့်အလမ်းနှင့် အာဏာများကို တရားမျှတစွာ ခွဲဝေခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် လူမျိုး၊ ကျား/မ၊ လူတန်းစား၊ လိင်စိတ်ခံယူမှု၊ ဘာသာရေး၊ မသန်စွမ်းမှု သို့မဟုတ် အခြား အမှတ်အသားများအပေါ် အခြေခံသော စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခွဲခြားမှု မှန်သမျှကို ဖယ်ရှားရန် ရည်ရွယ်သည်။ လူမှုရေး တရားမျှတမှုသည် လူတိုင်း ဂုဏ်သိက္ခာရှိသော ဘဝကို နေထိုင်နိုင်ရန် အခြေခံ လိုအပ်ချက်များ (အိမ်ရာ၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး) ကို လက်လှမ်းမီစေခြင်းနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အားနည်းဆုံး အဖွဲ့ဝင်များကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ခြင်း တို့ကို အလေးထားသည်။ ၎င်းသည် ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု ဖိနှိပ်မှုကို တိုက်ဖျက်ခြင်းနှင့် တန်းတူညီမျှမှု အမှန်တကယ် ရရှိစေခြင်းနှင့် တိုက်ရိုက် ဆက်စပ်နေသည်။

၄.၇.၂ စီးပွားရေး တရားမျှတမှု (Economic Justice)

စီးပွားရေး တရားမျှတမှုဆိုသည်မှာ စီးပွားရေးစနစ်၏ တရားမျှတမှု ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အရင်းရှင်စနစ်၏ အမြတ်ထုတ်မှုနှင့် ဓနဥစ္စာ အလွန်အမင်း မညီမျှမှုကို ဆန့်ကျင်သည်။ စီးပွားရေး တရားမျှတမှုသည် လူတိုင်း မိမိ၏ လုပ်အားအတွက် တရားမျှတသော လုပ်အားခ (Living Wage) ရရှိစေခြင်း၊ အလုပ်သမား အခွင့်အရေးများကို အကာအကွယ် ပေးခြင်း၊ ဓနဥစ္စာ ထုတ်လုပ်မှု အရင်းအမြစ်များကို ပိုမို ကျယ်ပြန့်စွာ ပိုင်ဆိုင်စေခြင်း (ဥပမာ - သမဝါယမ လုပ်ငန်းများ) နှင့် ဓနဥစ္စာများကို တိုးတက်သော အခွန်စနစ်ဖြင့် ပြန်လည် ခွဲဝေခြင်းတို့ကို ရည်ရွယ်သည်။ စီးပွားရေးသည် အမြတ်အစွန်းအတွက်သာ မဟုတ်ဘဲ လူ့အဖွဲ့အစည်း အားလုံး၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ဦးတည်ရမည်ဟူသော အခြေခံပေါ်တွင် ရပ်တည်သည်။

၄.၇.၃ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု (Environmental Justice)

ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုဆိုသည်မှာ ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုများ (ညစ်ညမ်းမှု၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်) ၏ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း တရားမျှတစွာ ခွဲဝေခြင်း ဖြစ်သည်။ သမိုင်းအရနှင့် ပုံစံပိုင်းဆိုင်ရာအားဖြင့်

ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော လူ့အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူနည်းစုများက ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှုနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှု၏ ဒဏ်ကို အချိုးမမျှ ခံစားနေကြရသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုသည် ဤမညီမျှမှုကို ဖြေရှင်းရန်၊ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် ဖိနှိပ်ခံ အသိုင်းအဝိုင်းများ၏ ပါဝင်မှုကို သေချာစေရန်နှင့် လူတိုင်း ကျန်းမာသော၊ ဘေးအန္တရာယ် ကင်းသော ပတ်ဝန်းကျင်တွင် နေထိုင်ခွင့်ကို အာမခံရန် ရည်ရွယ်သည်။ ၎င်းသည် ဂေဟစနစ် လေးစားမှုနှင့် လူမှုရေး တရားမျှတမှုတို့ ပေါင်းစပ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

၄.၇.၄ ပြန်လည်ကုစားရေးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု (Restorative Justice)

ပြန်လည်ကုစားရေးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုဆိုသည်မှာ ရာဇဝတ်မှု သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ထိခိုက်နစ်နာမှုများကို ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းထက် ပြန်လည် ပြင်ဆင် ကုစားခြင်းကို အလေးပေးသော ချဉ်းကပ်မှု ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် နစ်နာသူများ၊ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူများနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းကို စုစည်းပြီး ဖြစ်ရပ်၏ အမှန်တရားကို ဖော်ထုတ်ရန်၊ နစ်နာမှု၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို နားလည်ရန်၊ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူကို တာဝန်ခံမှု ရှိစေရန်နှင့် နစ်နာသူများအတွက် ကုစားမှုများ (Reparations) ပေးရန် ကြိုးပမ်းသည်။ ၎င်းသည် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းကို ပြန်လည် သင့်မြတ် စည်းလုံးစေပြီး အနာဂတ်တွင် ထိုသို့သော ဖြစ်ရပ်များ ထပ်မံ မဖြစ်ပွားစေရန် ကာကွယ်သည်။ မြန်မာပြည်ကဲ့သို့ နှစ်ပေါင်းများစွာ ပဋိပက္ခများနှင့် ဖိနှိပ်မှုများ ခံစားခဲ့ရသော နိုင်ငံအတွက် ပြန်လည်ကုစားရေးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုသည် အမျိုးသား ရင်ကြားစေ့ရေးနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းရေး တရားမျှတမှု (Transitional Justice) လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်သည်။

၄.၈ အသိပညာနှင့် ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ် (Knowledge and Critical Thinking)

Commufemocratism သည် လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော လူ့ဘောင်သစ်တစ်ခု တည်ဆောက်ရာတွင် အသိပညာ (Knowledge) နှင့် ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ် (Critical Thinking) တို့၏ အရေးပါပုံကို နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ယုံကြည်သည်။ အသိပညာကို လူအနည်းငယ် သို့မဟုတ် အာဏာရှိသူများက လက်ဝါးကြီးအုပ်ထားခြင်းသည် ဖိနှိပ်မှု၏ ပုံစံတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ အသိပညာနှင့် ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ်သည် ပြည်သူများကို စွမ်းအားမြှင့်တင်ပေးပြီး မတရားမှုများကို မေးခွန်းထုတ်ရန်၊ အာဏာကို စိန်ခေါ်ရန်နှင့် မိမိတို့၏ ဘဝနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအပေါ် လွှမ်းမိုးသော ဆုံးဖြတ်ချက်များတွင် အဓိပ္ပါယ် ပြည့်ဝစွာ ပါဝင်နိုင်ရန် လိုအပ်သည်။

၄.၈.၁ အသိပညာကို လူတိုင်း လက်လှမ်းမီစေရေး

အရည်အသွေးမြင့် ပညာရေးကို လူတိုင်း တန်းတူညီမျှ လက်လှမ်းမီစေခြင်းသည် အသိပညာကို လူတိုင်း လက်လှမ်းမီစေရေး၏ အခြေခံ ဖြစ်သည်။ ပညာရေးသည် စာဖတ်တတ်ရန်၊

စာရေးတတ်ရန်နှင့် အချက်အလက်များ မှတ်မိစေရန် သက်သက် မဟုတ်ဘဲ ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ်၊ တီထွင်ဖန်တီးနိုင်စွမ်း၊ ပြဿနာ ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်းနှင့် လူမှု တာဝန်သိစိတ်တို့ကို မွေးမြူပေးရမည်။ သတင်းအချက်အလက် လွတ်လပ်စွာ စီးဆင်းခွင့်၊ လွတ်လပ်သော မီဒီယာနှင့် ပညာရှင်များ၏ လွတ်လပ်စွာ သုတေသနပြု တင်ပြခွင့်တို့သည်လည်း အသိပညာကို ကျယ်ပြန့်စွာ ပြန့်ပွားစေရန် အရေးကြီးသည်။ ဒစ်ဂျစ်တယ် နည်းပညာများ တိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ ဒစ်ဂျစ်တယ် အသိပညာနှင့် နည်းပညာကို လူတိုင်း လက်လှမ်းမီစေရန်လည်း လိုအပ်သည်။ အသိပညာသည် ဘုံပိုင်ဆိုင်မှု (Common Good) ဖြစ်သည်။

၄.၈.၂ အာဏာကို မေးခွန်းထုတ်ရဲသော စိတ်ဓာတ်

ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ်သည် လူတစ်ဦးအား ပေးအပ်လာသော အချက်အလက်များ သို့မဟုတ် တရားဝင် အာဏာပိုင်များ၏ ပြောဆိုချက်များကို အလွယ်တကူ လက်ခံယုံကြည်ခြင်းထက် မိမိဘာသာ ဆန်းစစ်သုံးသပ်ရန်၊ မေးခွန်းထုတ်ရန်နှင့် အခြေခံ အမှန်တရားကို ရှာဖွေရန် စွမ်းရည်ကို ပေးသည်။ ဤစွမ်းရည်သည် အာဏာရှင်စနစ်ကို တွန်းလှန်ရာတွင်နှင့် ဒီမိုကရေစီကို ထိန်းသိမ်းရာတွင် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည်။ အာဏာရှိသူများ (အစိုးရ၊ ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးများ၊ မီဒီယာကြီးများ) ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို လွတ်လပ်စွာ ဝေဖန် မေးခွန်းထုတ်နိုင်သော၊ ဘက်လိုက်မှုများကို မြင်နိုင်သော၊ ဝါဒဖြန့်ချိမှုများကို ခွဲခြားသိမြင်နိုင်သော ပြည်သူတို့သည်သာ မိမိတို့၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်နိုင်ပြီး တရားမျှတသော လူ့အဖွဲ့အစည်း တည်ဆောက်ရေးတွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်နိုင်မည်။ Commufemocratism သည် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ်နှင့် အသိပညာကို အားပေး မြှင့်တင်ရန် ပညာရေး၊ မီဒီယာနှင့် အများပြည်သူ ဆွေးနွေးမှု ကဏ္ဍများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် အခန်း (၄) သည် Commufemocratism လမ်းစဉ်၏ အခြေခံ တန်ဖိုးများ ဖြစ်ကြသော လူမှုအသိုက်အဝန်း၊ အမျိုးသမီးဝါဒ အမြင်၊ LGBTQIA+ အားလုံး အကျုံးဝင်မှု၊ အခြေခံကျသော တန်းတူညီမျှမှု၊ အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် သက်ရှိအားလုံး၏ အခွင့်အရေး၊ တရားမျှတမှု (လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်၊ ပြန်လည်ကုစားရေး) နှင့် အသိပညာနှင့် ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ် တို့ကို အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့သည်။ ဤတန်ဖိုးများသည် Commufemocratism ၏ ဒဿနိက အခြေခံများမှ ပေါက်ဖွားလာပြီး လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော၊ ဂေဟစနစ်နှင့် သဟဇာတဖြစ်သော၊ စောင့်ရှောက်မှုအပေါ် အခြေခံသော လူ့ဘောင်သစ်၏ ရည်မှန်းချက်ကို ဦးတည် လမ်းညွှန်ပေးသည်။ လာမည့် အခန်းများတွင် ဤတန်ဖိုးများကို အခြေခံ၍ Commufemocratism ၏ ရည်မှန်းချက်များ၊ မူဝါဒများ နှင့် လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်မည့် နည်းဗျူဟာများကို ဆက်လက် တင်ပြသွားမည် ဖြစ်သည်။

အခန်း (၅) – ရည်မှန်းချက်များ – လွတ်မြောက်သော လူ့ဘောင်သစ်ဆီသို့

အခန်း (၁) တွင် လက်ရှိ ကမ္ဘာနှင့် မြန်မာပြည် ရင်ဆိုင်နေရသော အကျပ်အတည်းများ၏ နက်ရှိုင်းမှုနှင့် ရှုပ်ထွေးမှုများကို ကျွန်ုပ်တို့ ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ အခန်း (၂) တွင် ဖိနှိပ်မှုပုံစံ အမျိုးမျိုးနှင့် ၎င်းတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေသော ရှိရင်းစွဲ စနစ်များ၏ ပြိုကွဲပျက်စီးမှုများကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခဲ့သည်။ အခန်း (၃) နှင့် (၄) တို့တွင် Commufemocratism ကို ရှိရင်းစွဲ ဝါဒများထက် ကွဲပြား ထူးခြားစေသော ဒဿနိက အခြေခံများနှင့် အခြေခံ တန်ဖိုးများကို တင်ပြခဲ့သည်။ ဤခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုများ၊ ဒဿနများနှင့် တန်ဖိုးများအပေါ် အခြေခံ၍ Commufemocratism သည် ကျွန်ုပ်တို့ ရည်မှန်းသော အနာဂတ် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ရှင်းလင်းသော၊ လှုံ့ဆော်မှု ဖြစ်စေသော ရည်မှန်းချက်ကို ချမှတ်တင်ပြရန် အချိန် ရောက်ရှိပြီ ဖြစ်သည်။ ဤအခန်းသည် Commufemocratism လှုပ်ရှားမှု၏ အဆုံးစွန် ပန်းတိုင်၊ ကျွန်ုပ်တို့ အားလုံး စုပေါင်း တည်ဆောက်လိုသော လွတ်မြောက်သော လူ့ဘောင်သစ်၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကို ပုံဖော် တင်ပြပါမည်။

၅.၁ အန္တိမ ရည်မှန်းချက် – လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော၊ ဂေဟစနစ်နှင့် သဟဇာတဖြစ်သော၊ စောင့်ရှောက်မှုအပေါ် အခြေခံသော လူ့ဘောင်သစ်

Commufemocratism ၏ အန္တိမ၊ အကျယ်ပြန့်ဆုံး ရည်မှန်းချက်မှာ လက်ရှိ ဖိနှိပ်မှုများ၊ မညီမျှမှုများနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှုများမှ လုံးဝ ကင်းစင်သော **လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော၊ ဂေဟစနစ်နှင့် သဟဇာတဖြစ်သော၊ စောင့်ရှောက်မှုအပေါ် အခြေခံသော လူ့ဘောင်သစ်** တစ်ရပ်ကို တည်ဆောက်ရန် ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ ရိုးရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု (Reform) များထက် များစွာ ပိုသည်။ ၎င်းသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ စီးပွားရေးစနစ်၊ နိုင်ငံရေး ယန္တရားနှင့် လူသားချင်း ဆက်ဆံရေးများကို အခြေခံကျကျ ပြန်လည် တည်ဆောက်မည့် တော်လှန် ပြောင်းလဲမှု (Radical Transformation) ဖြစ်သည်။ ဤလူ့ဘောင်သစ်သည် Commufemocratism ၏ ဒဿနိက အခြေခံများနှင့် အခြေခံ တန်ဖိုးများအားလုံး ပုံဖော်ထားသည့် လက်တွေ့ကျသော အကောင်အထည်ဖော်မှု ဖြစ်ပြီး လူသား အားလုံးနှင့် သက်ရှိအားလုံး၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ဦးတည်သည်။ ဤလူ့ဘောင်သစ်၏ အဓိက လက္ခဏာရပ်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

၅.၁.၁ ဖိနှိပ်မှု ယန္တရားအားလုံး ချုပ်ငြိမ်းခြင်း

ကျွန်ုပ်တို့ ရည်မှန်းသော လူ့ဘောင်သစ်တွင် အခန်း (၂) ၌ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခဲ့သော ဖိနှိပ်မှု ယန္တရားအားလုံး - အရင်းရှင်စနစ်၏ အမြတ်ထုတ်မှု၊ ဖိုဝါဒစနစ်၊ လူမျိုးရေး ခွဲခြားမှု၊ လိင်/လိင်စိတ်ခံယူမှု အခြေပြု ခွဲခြားမှု၊ လူမှုအလွှာအလိုက် ခွဲခြားမှု၊ အသက်အရွယ်အလိုက် ခွဲခြားမှု၊ မသန်စွမ်းမှု အခြေပြု ခွဲခြားမှုနှင့် ဂေဟစနစ် ဖိနှိပ်မှု - တို့သည် ပြိုကွဲ ပျက်စီးပြီး ဖြစ်မည်။ ၎င်းတို့၏

ဖွဲ့စည်းပုံများ၊ ဥပဒေများ၊ မူဝါဒများနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အမွေအနှစ်များကို အမြစ်ပြတ် ရှင်းလင်းပြီး ဖြစ်မည်။

ဤလူ့ဘောင်သစ်တွင် မည်သူမျှ ၎င်းတို့၏ လူမျိုး၊ အသားအရောင်၊ ကျား/မ၊ လိင်စိတ်ခံယူမှု၊ လူမှုစီးပွား အဆင့်အတန်း၊ ကိုးကွယ်ရာဘာသာ၊ မသန်စွမ်းမှု၊ အသက်အရွယ် သို့မဟုတ် အခြား အမှတ်အသားများအပေါ် အခြေခံ၍ ဖိနှိပ် ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမည် မဟုတ်။ ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု ဖိနှိပ်မှု ကွန်ရက်သည် ပြိုကွဲသွားမည် ဖြစ်သည်။ လူတိုင်းသည် မိမိတို့ မည်သူပင် ဖြစ်စေကာမူ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အပြည့်အဝ လက်ခံမှုနှင့် လေးစားမှုကို ရရှိမည်။ မည်သည့် အုပ်စုကိုမျှ ၎င်းတို့၏ အမှတ်အသားများကြောင့် စနစ်တကျ ဖယ်ကြဉ်ထားခြင်း သို့မဟုတ် အခွင့်အရေးများ ငြင်းပယ်ခံရခြင်း မရှိစေရ။ ဤသည်မှာ လူသား အားလုံးအတွက် အခြေခံကျသော လွတ်မြောက်မှု ဖြစ်ပြီး Commufemocratism ၏ အဓိက ရည်မှန်းချက်များထဲမှ တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ဖိနှိပ်မှု ကင်းစင်ခြင်းသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ယုံကြည်မှု၊ စည်းလုံးညီညွတ်မှုနှင့် ဘုံကောင်းကျိုးချမ်းသာကို တည်ဆောက်ရန် လမ်းဖွင့်ပေးသည်။

၅.၁.၂ လူသားတိုင်း၏ ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ နေထိုင်ခွင့်

ဖိနှိပ်မှု ယန္တရားအားလုံး ချုပ်ငြိမ်းသွားသော လူ့ဘောင်သစ်တွင် လူသားတိုင်း ဂုဏ်သိက္ခာ အပြည့်ဖြင့် နေထိုင်နိုင်မည်။ ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ နေထိုင်ခွင့်ဆိုသည်မှာ အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေး အတွက် လိုအပ်သော အခြေခံများ ပြည့်မီရုံထက် များစွာ ပိုသည်။ ၎င်းသည် လူတိုင်းအတွက် အခြေခံ လိုအပ်ချက်များဖြစ်သော လုံခြုံသော အိမ်ရာ၊ ကျန်းမာရေး ပြည့်စုံသော စောင့်ရှောက်မှု၊ အရည်အသွေးမြင့် ပညာရေး၊ လုံလောက်သော အစားအစာနှင့် သန့်ရှင်းသော ရေတို့ကို "အခွင့်အရေး" အဖြစ် ရရှိစေခြင်း ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့ကို အမြတ်အစွန်းအတွက် ရောင်းဝယ်သော ကုန်ပစ္စည်းများအဖြစ် မဟုတ်တော့ပေ။

ထို့အပြင် လူတိုင်းသည် ကြောက်ရွံ့ခြင်း၊ အကြမ်းဖက်ခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းတို့မှ ကင်းဝေးပြီး လုံခြုံမှု ရှိရမည်။ မိမိတို့၏ အမှတ်အသား၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ယုံကြည်မှုများကို လွတ်လပ်စွာ ဖော်ပြခွင့် ရှိရမည်။ မိမိတို့၏ အစွမ်းအစ အလားအလာ အပြည့်အဝ ထုတ်ဖော်နိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းများ ရရှိရမည်။ အလုပ်အကိုင်သည် ခေါင်းပုံဖြတ် ခံရခြင်း မဟုတ်ဘဲ မိမိကိုယ်ကိုယ်နှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် အဓိပ္ပါယ်ရှိသော လုပ်ငန်း ဖြစ်ရမည်။ အနားယူရန်နှင့် ဖျော်ဖြေရေးအတွက်လည်း အချိန် ရရှိရမည်။ ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ နေထိုင်ခွင့်ဆိုသည်မှာ လူသားတစ်ဦး၏ ကိုယ်ပိုင်တန်ဖိုးကို အပြည့်အဝ အသိအမှတ်ပြုပြီး ၎င်းတို့၏ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် နာမ်ဝိညာဉ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို အာမခံသော ဘဝ ဖြစ်သည်။

ဤသည်မှာ Commufemocratism ၏ အခြေခံ တန်ဖိုးများဖြစ်သော တန်းတူညီမျှမှု၊ တရားမျှတမှုနှင့် စောင့်ရှောက်မှုတို့၏ လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်မှုပင် ဖြစ်သည်။

၅.၁.၃ ဒီမိုကရေစီနည်းကျ စုပေါင်း ဆုံးဖြတ်မှု

လွတ်မြောက်သော လူ့ဘောင်သစ်၏ နိုင်ငံရေးစနစ်သည် စစ်မှန်သော ဒီမိုကရေစီပေါ်တွင် အခြေခံမည်။ ၎င်းသည် အာဏာကို လူအနည်းငယ်က ချုပ်ကိုင်ထားခြင်း သို့မဟုတ် အပေါ်မှ အောက်သို့ အမိန့်ပေး အုပ်ချုပ်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ (Grassroots Democracy) ပုံစံဖြင့် ပြည်သူလူထု၏ လက်ထဲတွင် အာဏာ အမှန်တကယ် ရှိမည် ဖြစ်သည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် ပြည်သူလူထု၏ ပါဝင်မှု၊ ဆွေးနွေး ညှိနှိုင်းမှုနှင့် စုပေါင်း သဘောတူညီမှုတို့မှ ပေါက်ဖွားလာမည်။

နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှု ရှိမည်။ ပြည်သူ့အဖွဲ့အစည်းများ (ဥပမာ - ပြည်သူ့လွတ်တော်၊ ဒေသန္တရ ကောင်စီများ) သည် ပြည်သူ့အသံကို တိုက်ရိုက် ထင်ဟပ်စေပြီး မူဝါဒ ရေးဆွဲမှုနှင့် အစိုးရ လုပ်ငန်းများကို စောင့်ကြည့် ထိန်းချုပ်မည်။ အာဏာကို ဒေသန္တရ အဆင့်သို့ တတ်နိုင်သမျှ လွှဲပြောင်းပေးခြင်းဖြင့် ပြည်သူများ မိမိတို့နှင့် အနီးစပ်ဆုံး ဖြစ်သော ကိစ္စရပ်များကို ကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ် စီမံခန့်ခွဲနိုင်မည်။ အမျိုးသမီးများ၊ လူနည်းစုများနှင့် အခြား ဖိနှိပ်ခံ အုပ်စုများ၏ ကိုယ်စားပြုမှုနှင့် ပါဝင်မှုကို အပြည့်အဝ အာမခံမည်။ နိုင်ငံရေးသည် အာဏာ ရယူခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်း လုပ်ငန်း သက်သက် မဟုတ်တော့ဘဲ ဘုံကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ဖော်ဆောင်ရန်အတွက် ပြည်သူအားလုံး၏ စုပေါင်း ကြိုးပမ်းမှု ဖြစ်လာမည်။ ဤသည်မှာ Commufemocratism ၏ အခြေခံ တန်ဖိုးများဖြစ်သော အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီနှင့် ပါဝင်မှု၏ အနှစ်သာရပင် ဖြစ်သည်။

၅.၁.၄ အလွန်အမြတ်ထုတ်မှု ကင်းရှင်းသော စီးပွားရေး

လွတ်မြောက်သော လူ့ဘောင်သစ်၏ စီးပွားရေးစနစ်သည် အမြတ်အစွန်းနှင့် ဓနဥစ္စာ စုစည်းမှုကို ဦးစားပေးသော အရင်းရှင်စနစ်နှင့် လုံးဝ ကွဲပြားခြားနားမည်။ ၎င်းသည် လူသားနှင့် ဂေဟစနစ်၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန်၊ ဓနဥစ္စာကို တရားမျှတစွာ ခွဲဝေရန်နှင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများကို ဒီမိုကရေစီနည်းကျ စီမံခန့်ခွဲရန် ပုံစံချထားမည်။ အလုပ်သမားများ၏ လုပ်အားကို အမြတ်ထုတ်ခြင်း သို့မဟုတ် သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို အလွန်အကျွံ ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းတို့သည် ရှိတော့မည် မဟုတ်ပေ။

စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများသည် ပုံမှန်စျေးကွက်စီးပွားရေးအပြင် သမဝါယမ လုပ်ငန်းများ (Cooperatives)၊ လူမှုရေး လုပ်ငန်းများ (Social Enterprises) သို့မဟုတ် အများပြည်သူပိုင် လုပ်ငန်းများ (Public Enterprises) ပုံစံဖြင့် တည်ရှိမည် ဖြစ်ပြီး အမြတ်အစွန်းကို လူ့အဖွဲ့အစည်း၏

ကောင်းကျိုးအတွက် ပြန်လည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမည် သို့မဟုတ် လုပ်သားများကြား တရားမျှတစွာ ခွဲဝေမည်။ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များ (အိမ်ရာ၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ စွမ်းအင်) ကို ကုန်ပစ္စည်းများအဖြစ် သဘောမထားဘဲ လူတိုင်း ရပိုင်ခွင့်ရှိသော အခွင့်အရေးများအဖြစ် အခမဲ့ သို့မဟုတ် တတ်နိုင်သော ဈေးနှုန်းဖြင့် ပေးအပ်မည်။ ဓနဥစ္စာ အလွန်အမင်း မညီမျှမှုကို တိုးတက်သော အခွန်စနစ် (Progressive Taxation) ဖြင့် ဖယ်ရှားပစ်မည်။ စီးပွားရေး ဆုံးဖြတ်ချက်များကို လုပ်သားများ၊ အသိုက်အဝန်း အဖွဲ့ဝင်များနှင့် သက်ဆိုင်သူ အားလုံး၏ ပါဝင်မှုဖြင့် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ချမှတ်မည်။ ဤသည်မှာ Commufemocratism ၏ တရားမျှတမှုနှင့် စောင့်ရှောက်မှု တန်ဖိုးများအပေါ် အခြေခံသော စီးပွားရေး ဖြစ်သည်။ **သို့သော် အထူးသတိပြုရန်ကား အစိုးရအနေဖြင့် စီးပွားရေးတွင် အလွန်အမင်း စွက်ဖက်ခြင်းနှင့် ပြည်သူပိုင်သိမ်းခြင်း၊ နိုင်ငံပိုင်သိမ်းခြင်းများကို ဆန့်ကျင်ပါသည်။ ယှဉ်ပြိုင်မှုကို အားပေးပါသည်။**

၅.၁.၅ "စောင့်ရှောက်မှု" ကို အဓိက မောင်းနှင်အားအဖြစ် ထားရှိခြင်း

လွတ်မြောက်သော လူ့ဘောင်သစ်၏ အသက်သွေးကြောနှင့် မောင်းနှင်အားမှာ "စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ်" (Ethics of Care) ဖြစ်မည်။ စောင့်ရှောက်မှုသည် ပုဂ္ဂလိက အဆင့်တွင်သာ ကန့်သတ်ထားသော သဘောထား မဟုတ်ဘဲ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ အားလုံးကို ပုံဖော်သော အခြေခံ နိယာမ ဖြစ်မည်။ လူအချင်းချင်းကြား ဆက်ဆံရေး၊ လူမှုရေး အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတော်၏ လုပ်ငန်းများနှင့် စီးပွားရေး ဆက်ဆံရေးများ အားလုံးသည် ဂရုစိုက်မှု၊ စာနာမှု၊ အပြန်အလှန် မှီခိုမှုနှင့် တာဝန်ယူမှုတို့အပေါ် အခြေခံမည်။

လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် မိမိ၏ အားနည်းဆုံး အဖွဲ့ဝင်များကို အထူး ဂရုစိုက် ကာကွယ် စောင့်ရှောက်မည်။ ကလေးသူငယ်များ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများ၊ မသန်စွမ်းသူများ၊ နာမကျန်းသူများနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဒဏ်ရာများ ရရှိထားသူများသည် လိုအပ်သော ပံ့ပိုးမှုနှင့် ဂရုစိုက်မှုကို အပြည့်အဝ ရရှိမည်။ စောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများ (ကလေးပြုစုခြင်း၊ သက်ကြီးရွယ်အို ပြုစုခြင်း၊ လူနာပြုစုခြင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းခြင်း) ကို လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် အလွန် အဖိုးတန်သော လုပ်ငန်းများအဖြစ် အပြည့်အဝ အသိအမှတ်ပြုပြီး ထိုက်တန်သော တန်ဖိုးနှင့် ပံ့ပိုးမှုများ ပေးအပ်မည်။ မူဝါဒ ရေးဆွဲသူများသည် ဆုံးဖြတ်ချက်များ၏ လူသား အပေါ် သက်ရောက်မှု၊ အထူးသဖြင့် အားနည်းသော အုပ်စုများအပေါ် သက်ရောက်မှုကို ဂရုစိုက် စာနာစိတ်ဖြင့် ထည့်သွင်း စဉ်းစားမည်။ စောင့်ရှောက်မှုကို အဓိက မောင်းနှင်အားအဖြစ် ထားရှိခြင်းသည် ပိုမို လူသားဆန်သော၊ ကြင်နာတတ်သော၊ စည်းလုံးသော၊ ခံနိုင်ရည်ရှိသော လူ့အဖွဲ့အစည်းကို တည်ဆောက်ရာတွင် အဓိကသော့ချက် ဖြစ်သည်။

၅.၂ မြန်မာပြည်အတွက် ဦးစားပေး ရည်မှန်းချက်များ အသေးစိတ်

မြန်မာပြည်သည် နှစ်ပေါင်းများစွာကြာမြင့်သော ပြည်တွင်းစစ်၊ အာဏာရှင် အုပ်ချုပ်မှု၊ လူမျိုးရေး ပဋိပက္ခများ၊ စီးပွားရေး ခေါင်းပုံဖြတ်မှုနှင့် လူမှုရေး မတရားမှုများ၏ ဒဏ်ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ခံစားခဲ့ရသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် စစ်အာဏာသိမ်းမှုသည် ဤအကျပ်အတည်းများကို ပိုမို နက်ရှိုင်းစေပြီး ပြည်သူတို့၏ အသက်အိုးအိမ် စည်းစိမ်နှင့် လွတ်လပ်ခွင့်ကို အကြီးအကျယ် ချိုးဖောက်နေသည်။ Commufemocratism သည် ဤအခြေအနေများကို ကောင်းစွာ နားလည်ပြီး မြန်မာပြည်၏ လွတ်မြောက်ရေးနှင့် တရားမျှတသော အနာဂတ်အတွက် အောက်ပါ ဦးစားပေး ရည်မှန်းချက်များကို ချမှတ်ထားသည်။ ဤရည်မှန်းချက်များသည် အန္တိမ လူ့ဘောင်သစ် တည်ဆောက်ရေးသို့ သွားရာ လမ်းပေါ်ရှိ မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော မှတ်တိုင်များ ဖြစ်ကြသည်။

၅.၂.၁ စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေး (ဖွဲ့စည်းပုံ၊ အာဏာခွဲဝေမှု၊ တိုင်းရင်းသား အခွင့်အရေး)

မြန်မာပြည် ရင်ဆိုင်နေရသော အဓိက ပြဿနာများထဲမှ တစ်ခုမှာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လွန်ကဲသော နိုင်ငံရေးစနစ်နှင့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၏ တရားဝင် လိုလားချက်များကို လျစ်လျူရှုခြင်း ဖြစ်သည်။ ယခင်က ကြိုးပမ်းခဲ့သော ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းမှုများသည် စစ်တပ်၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကို ထိရောက်စွာ မဖြေရှင်းနိုင်ခဲ့ပေ။ Commufemocratism ၏ ဦးစားပေး ရည်မှန်းချက်မှာ ဤသမိုင်းဝင် ချို့ယွင်းချက်ကို ပြုပြင်ပြီး **စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု** တစ်ရပ်ကို တည်ဆောက်ရန် ဖြစ်သည်။

- **ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ:** ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု၏ အခြေခံဖြစ်သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အသစ် ရေးဆွဲရမည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်သည် ပါဝင်မှုရှိရမည် (Inclusive)။ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးပေါင်းစုံ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်း အလွှာပေါင်းစုံ (အမျိုးသမီးများ၊ လူငယ်များ၊ LGBTQIA+၊ မသန်စွမ်းသူများ စသည်) ၏ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ အနာသတ်ခံထားရသူများ၏ အသံများကို အပြည့်အဝ ထည့်သွင်း နားထောင်ပြီး ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ဆွေးနွေး ညှိနှိုင်းကာ ရေးဆွဲရမည်။ ၎င်းသည် ပြည်ထောင်စုအတွင်း တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို အာမခံမည့် ဖွဲ့စည်းပုံ ဖြစ်ရမည်။
- **အာဏာခွဲဝေမှု:** အာဏာကို ဗဟို အစိုးရနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအကြား တရားမျှတစွာ ခွဲဝေရမည်။ ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီးများသည် မိမိတို့၏ ကိစ္စရပ်များ (ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ဒေသန္တရ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ သဘာဝ သယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲမှု အချို့) ကို ကိုယ်တိုင် စီမံခန့်ခွဲနိုင်သည့် လုံလောက်သော အာဏာနှင့် အရင်းအမြစ်များ ရှိရမည်။ ဗဟို အစိုးရသည် နိုင်ငံတော် ကာကွယ်ရေး၊ နိုင်ငံခြားရေးရာ ကိစ္စရပ်များ၊ ဘဏ္ဍာရေး မူဝါဒ

ချမှတ်မှု ကဲ့သို့သော ပြည်ထောင်စု ကိစ္စရပ်များကို စီမံခန့်ခွဲမည်။ အာဏာကို ဒေသန္တရ အဆင့်သို့ တတ်နိုင်သမျှ လွှဲပြောင်းပေးခြင်းဖြင့် အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီကို အားကောင်းစေမည်။

- **တိုင်းရင်းသား အခွင့်အရေး:** တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၏ တရားဝင် လိုလားချက်များဖြစ်သော တန်းတူညီမျှမှု၊ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် (Self-determination) နှင့် အမျိုးသားရေး အခွင့်အရေးများကို အပြည့်အဝ အာမခံရမည်။ ၎င်းတို့၏ ဘာသာစကား၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုနှင့် ရိုးရာ ဓလေ့များကို လွတ်လပ်စွာ ထိန်းသိမ်း မြှင့်တင်ခွင့် ရှိရမည်။ ပြည်ထောင်စု၏ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုများတွင် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ အချိုးကျ ပါဝင် ကိုယ်စားပြုနိုင်ရေးကို သေချာစေမည်။ သမိုင်းဝင် လူမျိုးရေး ခွဲခြားမှုများနှင့် ဖိနှိပ်မှုများကို ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းမည်။

ဤဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုတွင် စစ်တပ်သည် အရပ်ဘက် အစိုးရ၏ အပြည့်အဝ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် ရှိရမည်။ စစ်တပ်ကို နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးမှ လုံးဝ ကင်းရှင်းစေမည်။ ၎င်း၏ အခန်းကဏ္ဍကို နိုင်ငံတော် ကာကွယ်ရေးနှင့် ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရေးအတွက်သာ ကန့်သတ်ထားမည်။

၅.၂.၂ အမျိုးသား ရင်ကြားစေ့ရေးနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းရေး တရားမျှတမှု (Transitional Justice Processes)

နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာမြင့်ခဲ့သော ပြည်တွင်းစစ်နှင့် စစ်အာဏာရှင်စနစ်၏ ဖိနှိပ်မှုများသည် မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် နက်ရှိုင်းသော ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်များကို ချန်ရစ်ခဲ့သည်။ ယုံကြည်မှု ပျက်ပြားခြင်း၊ နာကျင်မှုများ၊ မကျေနပ်မှုများနှင့် ပဋိပက္ခ၏ သံသရာကို အဆုံးသတ်ရန်အတွက် ပြည့်စုံသော အမျိုးသား ရင်ကြားစေ့ရေး (National Reconciliation) နှင့် အသွင်ကူးပြောင်းရေး တရားမျှတမှု (Transitional Justice - TJ) လုပ်ငန်းစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် Commufemocratism က ဦးတည်သည်။

TJ လုပ်ငန်းစဉ်သည် အောက်ပါ အဓိက မဏ္ဍိုင်များပေါ်တွင် အခြေခံမည်။

- **အမှန်တရား ဖော်ထုတ်ရေး (Truth Telling):** နှစ်ပေါင်းများစွာ ဖြစ်ပွားခဲ့သော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ၊ ရာဇဝတ်မှုများနှင့် ဖိနှိပ်မှုများ၏ အမှန်တရားကို ဘက်မလိုက်ဘဲ ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ ဖော်ထုတ် မှတ်တမ်းတင်မည့် လွတ်လပ်သော ယန္တရားများ (ဥပမာ - အမှန်တရား ကော်မရှင်) ကို တည်ထောင်မည်။ နစ်နာသူများ၏ အသံကို ဗဟိုပြုမည်။

- **တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှု (Accountability):** ကြီးလေးသော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများနှင့် စစ်ရာဇဝတ်မှုများ ကျူးလွန်သူများကို ရာထူး၊ အဆင့်အတန်း၊ အဖွဲ့အစည်း မခွဲခြားဘဲ တရားမျှတသော ဥပဒေ လုပ်ငန်းစဉ်များဖြင့် တာဝန်ခံမှု ရှိစေမည်။ ဤသည်မှာ နစ်နာသူများအတွက် တရားမျှတမှုနှင့် နောင်တွင် ထိုသို့သော ပြစ်မှုများ ထပ်မံ မဖြစ်ပွားစေရန် အာမခံချက် (Guarantee of Non-recurrence) အတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည်။

- **နစ်နာသူများကို ကုစားမှု ပေးရန် (Reparations):** ပဋိပက္ခနှင့် ဖိနှိပ်မှုများကြောင့် နစ်နာဆုံးရှုံးခဲ့ရသော ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းများအတွက် ပြည့်စုံသော ကုစားမှုများ ပေးအပ်မည်။ ၎င်းတွင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ကုစားမှု၊ ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပြန်လည် ကုစားမှု၊ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်း ပြန်လည် တည်ထောင်မှုနှင့် ဖြစ်ရပ်များကို အသိအမှတ်ပြုသော ပုံသကေ်တဆိုင်ရာ (Symbolic) ကုစားမှုများ ပါဝင်နိုင်သည်။

- **အဖွဲ့အစည်းများ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး (Institutional Reform):** အနာဂတ်တွင် ဖိနှိပ်မှုများ ထပ်မံ မဖြစ်ပွားစေရန်အတွက် နိုင်ငံတော်၏ အဓိက အဖွဲ့အစည်းများ (စစ်တပ်၊ ရဲတပ်ဖွဲ့၊ တရားစီရင်ရေး) ကို ပြည်သူ့ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်မည့် အဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် ပြောင်းလဲ တည်ဆောက်မည်။ အရပ်ဘက် ထိန်းချုပ်မှုကို ခိုင်မာစေမည်။

- **ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး (Reconciliation):** တရားမျှတမှုနှင့် အမှန်တရားကို အခြေခံ၍ လူ့အဖွဲ့အစည်း အစိတ်အပိုင်းများအကြား ပျက်ပြားနေသော ယုံကြည်မှုနှင့် ဆက်ဆံရေးများကို ပြန်လည် တည်ဆောက်မည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်သည် ဖိနှိပ်ခံနှင့် ဖိနှိပ်သူများအကြား တန်းတူ ဆက်ဆံရေးကို အခြေခံပြီး အားလုံး ပါဝင်သော (Inclusive) ဆွေးနွေးမှုများမှတဆင့် ရေရှည် ဆက်လက် ချီတက်နိုင်မည့် ဘုံလမ်းကြောင်းကို ရှာဖွေမည်။

ဤ TJ လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုလုံးသည် နစ်နာသူကို ဗဟိုပြုသော (Victim-centered)၊ ကျား/မ ကွဲပြားမှုကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသော (Gender-sensitive) (ဥပမာ - ပဋိပက္ခကာလ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများကို ကိုင်တွယ်ခြင်း) နှင့် အားလုံး ပါဝင်သော (Inclusive) လုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်ရမည်။

၅.၂.၃ ဖိုဝါဒစနစ်ကို အဓိက တိုက်ဖျက်ရေး (ဥပဒေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ပညာရေး၊ နိုင်ငံရေး ကဏ္ဍစုံ)

မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ဖိုဝါဒစနစ် (Patriarchy) သည် နက်ရှိုင်းစွာ အမြစ်တွယ်နေပြီး အမျိုးသမီးများ၊ LGBTQIA+ အသိုင်းအဝိုင်းနှင့် အခြား ဖိနှိပ်ခံ ကျား/မ များအပေါ် ဖိနှိပ်မှုနှင့် မတရားမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေသော အဓိက အကြောင်းရင်းများထဲမှ တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အခြား ဖိနှိပ်မှုများ (လူမျိုးရေး၊ လူတန်းစား စသည်) နှင့်လည်း ရောယှက်နေသည်။ ထို့ကြောင့်

Commufemocratism သည် မြန်မာပြည်အတွက် ဖိုဝါဒစနစ်ကို **အဓိက တိုက်ဖျက်ရေး** ကို ဦးစားပေးရည်မှန်းချက်အဖြစ် ထားရှိသည်။ ဤသည်မှာ အမျိုးသမီးဝါဒ အမြင် (Feminist Lens) တန်ဖိုး၏ လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်မှု ဖြစ်သည်။

- **ဥပဒေ ကဏ္ဍ:** ကျား/မ တန်းတူညီမျှမှုကို အာမခံသော၊ လိင်/ကျား/မ အခြေပြု ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှု (အိမ်တွင်း အကြမ်းဖက်မှု၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ စော်ကားမှု၊ အဓမ္မပြုကျင့်မှု) တို့မှ ကာကွယ်ပေးသော ခိုင်မာသည့် ဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်း ပြင်ဆင်မည်။ အလုပ်ခွင်၊ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် အမွေဆက်ခံမှုတို့တွင် ကျား/မ တန်းတူညီမျှမှုကို သေချာစေမည်။ LGBTQIA+ အသိုင်းအဝိုင်း၏ အခွင့်အရေးများကို အပြည့်အဝ အကာအကွယ် ပေးမည့် ဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်းမည်။

- **ယဉ်ကျေးမှု ကဏ္ဍ:** ဖိုဝါဒ အတွေးအခေါ်များ၊ ကျား/မ ကဏ္ဍ ပုံသေ သတ်မှတ်မှုများနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံသော ထုံးတမ်းစဉ်လာများကို ပညာပေးခြင်း၊ လူမှု ဆွေးနွေးမှုများနှင့် မီဒီယာမှတဆင့် စိန်ခေါ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမည်။ အမျိုးသမီးများနှင့် LGBTQIA+ တို့၏ ဦးဆောင်မှု၊ အစွမ်းအစနှင့် ပံ့ပိုးမှုများကို အသိအမှတ်ပြု တန်ဖိုးထားသော ယဉ်ကျေးမှုကို မြှင့်တင်မည်။ အဆိပ်အတောက် ဖြစ်စေသော အမျိုးသားစံနှုန်းများ (Toxic Masculinity) ကို ဝေဖန် ပြုပြင်မည်။

- **ပညာရေး ကဏ္ဍ:** ပညာရေးစနစ်၏ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများနှင့် သင်ကြား နည်းစနစ်များတွင် ကျား/မ တန်းတူညီမျှရေး၊ အမျိုးသမီးဝါဒနှင့် LGBTQIA+ အရေးတို့ကို ထည့်သွင်း သင်ကြားမည်။ ကျား/မ ခွဲခြားမှု ကင်းသော၊ အားလုံး ပါဝင်သော သင်ယူမှု ပတ်ဝန်းကျင် ဖန်တီးမည်။ မိန်းကလေးများနှင့် ကျား/မ ကွဲပြားသော ကျောင်းသား/သူများ ပညာရေး အခွင့်အလမ်း အပြည့်အဝ ရရှိစေရန် သေချာစေမည်။

- **နိုင်ငံရေး ကဏ္ဍ:** အမျိုးသမီးများ၊ LGBTQIA+ နှင့် အခြား ဖိနှိပ်ခံ ကျား/မ များ နိုင်ငံရေး ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှု ကဏ္ဍ အားလုံးတွင် အဓိပ္ပါယ်ပြည့်ဝစွာ ပါဝင် ကိုယ်စားပြုနိုင်ရေးကို အာမခံမည်။ လိုအပ်ပါက ကျား/မ ကိုယ်စားပြုမှု သတ်မှတ်ချက်များ (Quotas) ကို အသုံးပြုမည်။ ၎င်းတို့၏ ဦးဆောင်မှု အရည်အသွေးကို မြှင့်တင် ပံ့ပိုးပေးမည်။

၅.၂.၄ မြေယာနှင့် သယံဇာတ တရားမျှတမှု (မြေယာ ပြန်လည်ခွဲဝေရေး၊ စီမံခန့်ခွဲမှု မူဝါဒ)

မြန်မာပြည်တွင် မြေယာ ပိုင်ဆိုင်မှု မမျှတခြင်းနှင့် သဘာဝ သယံဇာတများကို ဗဟို အစိုးရနှင့် စစ်တပ်က လက်ဝါးကြီးအုပ် ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းသည် တိုင်းရင်းသား ဒေသများရှိ ပဋိပက္ခများ၏ အဓိက မောင်းနှင်အား ဖြစ်သည်။ Commufemocratism သည် ဤမတရားမှုများကို ပြုပြင်ပြီး

မြေယာနှင့် သယံဇာတဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု (Land and Resource Justice) ကို ဖော်ဆောင်ရန် ဦးတည်သည်။

- **မြေယာ ပြန်လည်ခွဲဝေရေး (Land Redistribution):** မတရား သိမ်းဆည်းခံထားရသော လယ်ယာမြေများနှင့် အခြားမြေယာများကို မူလ ပိုင်ဆိုင်သူ တောင်သူလယ်သမားများနှင့် ဒေသခံ အသိုက်အဝန်းများသို့ ပြန်လည် ပေးအပ်မည်။ မြေယာမဲ့ တောင်သူများ၊ အမျိုးသမီး တောင်သူများနှင့် အခြား အနားသတ်ခံထားရသူများ မြေယာကို တရားမျှတစွာ လက်လှမ်းမီ ပိုင်ဆိုင်နိုင်စေရန် ပြည့်စုံသော မြေယာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး မူဝါဒကို အကောင်အထည်ဖော်မည်။ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုတို့၏ ဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် စုပေါင်း ပိုင်ဆိုင်မှုပုံစံများကို အသိအမှတ်ပြု ကာကွယ်ပေးမည်။
- **သယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲမှု မူဝါဒ:** နိုင်ငံ၏ သဘာဝ သယံဇာတများ (သစ်၊ ကျောက်မျက်၊ ရေနံ၊ သဘာဝဓာတ်ငွေ့၊ ရေ) ကို ရေရှည် တည်တံ့သော နည်းလမ်းဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို အနည်းဆုံး ထိခိုက်စေပြီး စီမံခန့်ခွဲမည်။ သယံဇာတ ထုတ်ယူခြင်းမှ ရရှိသော အကျိုးအမြတ်များကို ပြည်သူအားလုံး၏ ကောင်းကျိုးအတွက် တရားမျှတစွာ ခွဲဝေ အသုံးပြုမည်။ သယံဇာတ ထုတ်ယူမည့် စီမံကိန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ဒေသခံ ပြည်သူများ၏ လွတ်လပ်သော၊ ကြိုတင်၊ အသိပေး သဘောတူညီမှု (Free, Prior, and Informed Consent - FPIC) ကို မဖြစ်မနေ ရယူမည်။ သယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲမှု လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ခံမှု ရှိစေရန် သေချာစေမည်။ ဤသည်မှာ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု (Environmental Justice) နှင့် ဒေသန္တရ အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ (Grassroots Democracy) တန်ဖိုးများ၏ လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်မှု ဖြစ်သည်။

၅.၃ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက် – ငြိမ်းချမ်း၊ တရားမျှတသော ကမ္ဘာ

Commufemocratism သည် ဒေသဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှု သက်သက် မဟုတ်ဘဲ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လူသားမျိုးနွယ်နှင့် သက်ရှိအားလုံးအတွက် လွတ်မြောက်ရေးကို ရှေးရှုသော အတွေးအခေါ် ဖြစ်သည်။ မြန်မာပြည်၏ တိုက်ပွဲသည် ကမ္ဘာတဝှမ်းရှိ ဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူတို့၏ တိုက်ပွဲနှင့် ဆက်စပ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် Commufemocratism သည် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အခြေအနေနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါ ရည်မှန်းချက်များကို ထားရှိသည်။

၅.၃.၁ နိုင်ငံနယ်နိမိတ် ကင်းစင်သော တန်းတူညီမျှမှု

ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများအကြား နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး မညီမျှမှုများသည် နက်ရှိုင်းစွာ တည်ရှိနေသည်။ ဖွံ့ဖြိုးပြီး နိုင်ငံများသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နိုင်ငံများကို နည်းလမ်းမျိုးစုံဖြင့် ခေါင်းပုံဖြတ် အမြတ်ထုတ်နေဆဲ ဖြစ်သည်။ Commufemocratism သည် နိုင်ငံနယ်နိမိတ်များကို အခြေခံ၍

လူသားတို့အကြား တန်းတူညီမျှမှု မရှိခြင်းကို ဆန့်ကျင်သည်။ နိုင်ငံအားလုံး တန်းတူရည်တူ ဆက်ဆံခံရသော၊ နိုင်ငံသား မဟုတ်သူများ (ဥပမာ - ဒုက္ခသည်များ၊ နိုင်ငံမဲ့များ) သည်လည်း အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို ရရှိခံစားရသော ကမ္ဘာကို လိုလားသည်။ ရိုဟင်ဂျာ လူနည်းစုကဲ့သို့သော နိုင်ငံမဲ့ဖြစ်နေသူများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် လုံခြုံမှုကို အလေးထားပြီး ၎င်းတို့၏ ပြဿနာကို လူသားဆန်စွာ၊ တရားမျှတစွာ ဖြေရှင်းရန် တောင်းဆိုသည်။ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စီးပွားရေးစနစ်၏ မတရားမှုများ (ဥပမာ - တရားမျှတမှု မရှိသော ကုန်သွယ်ရေး သဘောတူညီချက်များ၊ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၏ ကြွေးမြီဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး) ကို ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းရန် တောင်းဆိုမည်။

၅.၃.၂ စစ်မဲ့ဇုန်နှင့် ဂေဟစနစ် လေးစားမှု

ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ငြိမ်းချမ်းရေးသည် Commufemocratism ၏ အဓိက ရည်မှန်းချက်များထဲမှ တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် စစ်ဝါဒ (Militarism) ကို ပြတ်သားစွာ ဆန့်ကျင်ပြီး ပဋိပက္ခများကို လက်နက်ဖြင့် ဖြေရှင်းခြင်းထက် အကြမ်းမဖက်သော နည်းလမ်းများ၊ ဆွေးနွေး ညှိနှိုင်းခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ခြင်းတို့ဖြင့် ဖြေရှင်းရန် တောင်းဆိုသည်။ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လက်နက် ဖျက်သိမ်းရေး (Disarmament) ကြိုးပမ်းမှုများကို အားပေး ထောက်ခံမည်။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများအား စစ်အသုံးစရိတ်များကို လျှော့ချပြီး ထိုငွေများကို လူမှုရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ကဏ္ဍများသို့ ပြောင်းလဲ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန် တိုက်တွန်းမည်။ ဒေသတွင်း သို့မဟုတ် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ "စစ်မဲ့ဇုန်" (Demilitarized Zones) များ ထူထောင်ရန် ကြိုးပမ်းမှုများကို အားပေးမည်။

ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဂေဟစနစ် ထိန်းသိမ်းရေးသည်လည်း အရေးပါသော ရည်မှန်းချက် ဖြစ်သည်။ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုနှင့် အခြား ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ပြဿနာများသည် နိုင်ငံနယ်နိမိတ် ကင်းမဲ့သည်။ နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်း အနေဖြင့် ဤပြဿနာများကို စုပေါင်း တာဝန်ယူမှုဖြင့် ဖြေရှင်းရန် လိုအပ်သည်။ Commufemocratism သည် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများအား ဂေဟစနစ် တရားမျှတမှုနှင့် သဘာဝတရား၏ အခွင့်အရေးများကို အခြေခံ၍ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရန်၊ ရေရှည် တည်တံ့သော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ဖော်ဆောင်ရန်နှင့် ကမ္ဘာဂြိုဟ်၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ဦးစားပေးရန် တောင်းဆို တိုက်တွန်းမည်။

၅.၃.၃ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု (Global Justice)

ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု (Global Justice) သည် အထက်ပါ အချက်များ အားလုံးကို ခြုံငုံမိသော၊ ပိုမို ကျယ်ပြန့်သော အယူအဆ ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ကမ္ဘာ့ အရင်းအမြစ်များ၊ အခွင့်အလမ်းများနှင့် အာဏာများကို နိုင်ငံများနှင့် ပြည်သူများအကြား တရားမျှတစွာ ခွဲဝေမှုနှင့်

ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အဆင့်တွင် ဖိနှိပ်မှုနှင့် မညီမျှမှု မှန်သမျှကို ဖယ်ရှားရေးကို ဆိုလိုသည်။ Commufemocratism သည် ကုလသမဂ္ဂ၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ IMF ကဲ့သို့သော ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများတွင် ဒီမိုကရေစီ ပိုမို ကျင့်သုံးရန်၊ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နိုင်ငံများ၏ အသံ ပိုမို ပါဝင်လာစေရန်နှင့် ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံကြီးများ၏ အကျိုးစီးပွားထက် ကမ္ဘာ့ပြည်သူ အားလုံး၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ဦးတည် လုပ်ဆောင်ရန် တောင်းဆို လှုပ်ရှားမည်။ ကမ္ဘာတဝှမ်းရှိ တူညီသော ရည်မှန်းချက်နှင့် တန်ဖိုးများကို မျှဝေသော လှုပ်ရှားမှုများ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကွန်ရက်ဖွဲ့ကာ လက်တွဲ ဆောင်ရွက်သွားမည်။ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ညီညွတ်ရေး (Global Solidarity) သည် Commufemocratism ၏ အရေးပါသော လမ်းစဉ် ဖြစ်သည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု လွှမ်းခြုံသော ငြိမ်းချမ်းသည့် ကမ္ဘာကြီး တစ်ရပ်ကို ထူထောင်ရန် ဖြစ်သည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် အခန်း (၅) သည် Commufemocratism လမ်းစဉ်၏ ရည်မှန်းချက်များကို ဘက်ပေါင်းစုံမှ တင်ပြခဲ့သည်။ လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော၊ ဂေဟစနစ်နှင့် သဟဇာတဖြစ်သော၊ စောင့်ရှောက်မှုအပေါ် အခြေခံသော လူ့ဘောင်သစ်ဟူသော အန္တိမ ရည်မှန်းချက်ကြီးမှ စတင်၍ မြန်မာပြည်၏ သီးခြား လိုအပ်ချက်များ (ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ၊ ရင်ကြားစေ့ရေး၊ ဖိုဝါဒ တိုက်ဖျက်ရေး၊ မြေယာ တရားမျှတမှု) နှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များ (တန်းတူညီမျှမှု၊ စစ်မဲ့ဇုန်၊ ဂေဟစနစ် လေးစားမှု၊ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု) အထိ အသေးစိတ် ချပြခဲ့သည်။ ဤရည်မှန်းချက်များသည် Commufemocratism ၏ ဒဿနိက အခြေခံများနှင့် တန်ဖိုးများမှ ပေါက်ဖွားလာပြီး လာမည့် အခန်းများတွင် ဆွေးနွေးမည့် လက်တွေ့ မူဝါဒများနှင့် လုပ်ငန်း နည်းဗျူဟာများအတွက် ခိုင်မာသော လမ်းညွှန်မှုကို ပေးစွမ်းသည်။ ဤရည်မှန်းချက်များသည် အမြင့်မားဆုံး ဖြစ်ပြီး စိန်ခေါ်မှုများ ရှိသော်လည်း လူသားမျိုးနွယ်နှင့် ကမ္ဘာဂြိုဟ်၏ အနာဂတ်အတွက် မဖြစ်မနေ လိုအပ်သော၊ အရောက်လှမ်းရမည့် ပန်းတိုင်များ ဖြစ်ကြသည်။

အခန်း (၆) – အဓိက ကဏ္ဍများအပေါ် Commufemocratism ၏ ချဉ်းကပ်မှု (၁)

အခန်း (၅) တွင် Commufemocratism ၏ ရည်မှန်းချက်များ ဖြစ်ကြသော လွတ်မြောက်သော လူ့ဘောင်သစ်၏ ပုံသဏ္ဌာန်နှင့် မြန်မာပြည်၊ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဦးစားပေး ရည်မှန်းချက်များကို ကျွန်ုပ်တို့ ပုံဖော်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ဤရည်မှန်းချက်များသည် ကြီးကျယ် ခမ်းနားသော်လည်း ၎င်းတို့ကို လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် ခိုင်မာသော၊ ထူးခြားသော မူဝါဒများနှင့် ချဉ်းကပ်မှုများ လိုအပ်သည်။ Commufemocratism သည် ၎င်း၏ ဒဿနိက အခြေခံများနှင့် တန်ဖိုးများ (အခန်း ၃ နှင့် ၄) ကို လက်တွေ့နယ်ပယ်သို့ မည်သို့ သယ်ဆောင်မည်ဆိုသော ချဉ်းကပ်မှုများကို အဓိက ကဏ္ဍအလိုက် ဤအခန်းနှင့် နောက်အခန်းများတွင် အသေးစိတ် တင်ပြပါမည်။ ဤအခန်း (၆) သည် နိုင်ငံရေးစနစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် လူမှုတရားမျှတမှု အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်မှုများကို အဓိက ဆွေးနွေးပါမည်။

၆.၁ နိုင်ငံရေးစနစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး

သမိုင်းက ပြသသည်မှာ နိုင်ငံရေးစနစ်သည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ကံကြမ္မာကို ပုံဖော်ရာတွင် အရေးအကြီးဆုံး အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်သည်။ အာဏာရှင်စနစ်သည် လူသားဂုဏ်သိက္ခာကို ချေနင်းပြီး ဖိနှိပ်မှုကို ထိန်းသိမ်းသည်။ ကန့်သတ်ထားသော သို့မဟုတ် အပေါ်ယံ ဒီမိုကရေစီသည်လည်း စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ မညီမျှမှုများနှင့် အာဏာကို အနည်းငယ်သော လူအုပ်စုက ဆုပ်ကိုင်ထားခြင်းကို မပြောင်းလဲနိုင်ပေ။ Commufemocratism က ရည်မှန်းသော လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော လူ့ဘောင်သစ်ကို တည်ဆောက်ရန်အတွက် နိုင်ငံရေးစနစ်ကို အခြေခံကျကျ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် မဖြစ်မနေ လိုအပ်သည်။ Commufemocratism ၏ နိုင်ငံရေးစနစ်သည် အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ (Grassroots Democracy)၊ ပါဝင်မှု (Inclusivity)၊ တာဝန်ယူမှု (Accountability) နှင့် အာဏာကို တတ်နိုင်သမျှ ဖြန့်ဝေမှုတို့အပေါ် အခြေခံသည်။ ဤကဏ္ဍတွင် Commufemocratism က ဖော်ဆောင်မည့် နိုင်ငံရေးစနစ်၏ အဓိက လက္ခဏာရပ်များကို အသေးစိတ် တင်ပြပါမည်။

၆.၁.၁ အလွှာစုံ ကိုယ်စားပြု ဒီမိုကရေစီ (Multi-layered Representative Democracy)

ရိုးရာ ကိုယ်စားပြု ဒီမိုကရေစီ (Representative Democracy) တွင် ပြည်သူများသည် မဲပေးခြင်းဖြင့် မိမိတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်များကို ရွေးချယ်ပြီး ထိုကိုယ်စားလှယ်များက ပြည်သူ့ ကိုယ်စား ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်သည်။ ဤစနစ်သည် အာဏာရှင်စနစ်ထက် ပိုမို ကောင်းမွန်သော်လည်း အားနည်းချက်များစွာ ရှိသည်။ အဓိကအားဖြင့် ကိုယ်စားလှယ်များသည် မိမိတို့၏ မဲဆန္ဒနယ်မြေ၏ အကျိုးစီးပွားကိုသာ အဓိကထား ဆောင်ရွက်လေ့ရှိခြင်း၊ ပါတီ နိုင်ငံရေး လွှမ်းမိုးမှု၊ လွတ်တော်အတွင်း

အာဏာစုစည်းမှုနှင့် အနားသတ်ခံထားရသော အုပ်စုများ (ဥပမာ - အမျိုးသမီးများ၊ လူနည်းစုများ) ၏ အသံကို လုံလောက်စွာ ကိုယ်စားပြုနိုင်ခြင်း မရှိခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

Commufemocratism သည် ဤကန့်သတ်ချက်များကို ကျော်လွန်ရန် **အလွှာစုံ ကိုယ်စားပြု ဒီမိုကရေစီ (Multi-layered Representative Democracy)** စနစ်ကို အဆိုပြုသည်။ ဤစနစ်သည် ရိုးရာ ပထဝီဝင် အခြေခံ ကိုယ်စားပြုမှု (မဲဆန္ဒနယ်မြေများမှ ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်များ) ကို ထိန်းသိမ်းထားသော်လည်း အခြား ကိုယ်စားပြုမှုပုံစံများနှင့် ပေါင်းစပ် အသုံးပြုသည်။ ဥပမာအားဖြင့်

- **အချိုးကျ ကိုယ်စားပြုမှု စနစ် (Proportional Representation):** နိုင်ငံရေး ပါတီများ ရရှိသည့် မဲအရေအတွက်နှင့် အချိုးကျ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် နေရာ ရရှိစေခြင်းဖြင့် မဲဆန္ဒရှင်များ၏ မဲများ ဆုံးရှုံးမှု နည်းပါးစေပြီး ပါတီငယ်များနှင့် လူနည်းစု အုပ်စုများကိုလည်း လွှတ်တော်တွင် နေရာ ရရှိစေသည်။
- **သီးသန့် ကိုယ်စားပြု နေရာများ (Reserved Seats):** သမိုင်းအရ ဖိနှိပ်ခံခဲ့ရသော သို့မဟုတ် ကိုယ်စားပြုမှု အလွန် နည်းပါးသော အုပ်စုများ (ဥပမာ - အမျိုးသမီးများ၊ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၊ မသန်စွမ်းသူများ၊ လူငယ်များ) အတွက် ဥပဒေပြု အဖွဲ့များတွင် သတ်မှတ်ထားသော ကိုယ်စားပြု နေရာများ ချထားပေးခြင်း။ ဤသည်မှာ ၎င်းတို့၏ အသံကို သေချာစေပြီး ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုများတွင် တိုက်ရိုက် ပါဝင်နိုင်ရန် ဖြစ်သည်။
- **အကျိုးစီးပွား အခြေခံ ကိုယ်စားပြုမှု (Interest-based Representation):** အလုပ်သမား သမဂ္ဂများ၊ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး အဖွဲ့များ၊ လယ်သမား အဖွဲ့အစည်းများ ကဲ့သို့သော လူမှု အဖွဲ့အစည်းများအား အကြံပေး အခန်းကဏ္ဍ သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များတွင် ပါဝင်မှု အခွင့်အလမ်းများ ပေးခြင်း။

ဤအလွှာစုံ ကိုယ်စားပြုမှုသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ကွဲပြားမှုကို နိုင်ငံရေး စနစ်အတွင်း ထင်ဟပ်စေပြီး အနားသတ်ခံထားရသော အုပ်စုများ၏ အကျိုးစီးပွားများကို ပိုမို ထိရောက်စွာ ကာကွယ်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ရိုးရာ ကိုယ်စားပြု ဒီမိုကရေစီ၏ အားနည်းချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပြီး ပိုမို ပါဝင်မှုရှိသော၊ တရားမျှတသော ကိုယ်စားပြုမှုကို ဖော်ဆောင်သည်။

၆.၁.၂ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ငယ်များ (Citizens' Assemblies) ၏ အခန်းကဏ္ဍ

Commufemocratism သည် ကိုယ်စားပြု ဒီမိုကရေစီကို အခြေခံကျသော အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ (Grassroots Democracy) နှင့် ပေါင်းစပ်သည်။ ဤပေါင်းစပ်မှု၏ အရေးပါသော ယန္တရားတစ်ခုမှာ **ပြည်သူ့လွှတ်တော်ငယ်များ (Citizens' Assemblies)** ကို အသုံးပြုခြင်း ဖြစ်သည်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ငယ်များသည် ရိုးရာ လွှတ်တော်များ (ပါလီမန်) နှင့် မတူညီဘဲ သတ်မှတ်ထားသော

ပြည်သူ အုပ်စုကို မဲဆန္ဒရှင်များထဲမှ ကျပန်းစနစ် (Random Selection) ဖြင့် ရွေးချယ်ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့များ ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် လူဦးရေ ကိုယ်စားပြုနိုင်သော အရေအတွက် (၅၀ မှ ၁၀၀ ခန့်) ကို အသက်၊ ကျား/မ၊ လူမျိုး၊ ပညာရေး၊ ဝင်ငွေ စသည်ဖြင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ မတူကွဲပြားမှုအတိုင်း အချိုးကျ ကျပန်း ရွေးချယ်သည်။

ဤပြည်သူ့လွှတ်တော်ငယ်များသည် အရေးကြီးသော၊ ရှုပ်ထွေးသော သို့မဟုတ် အငြင်းပွားဖွယ်ရာ မူဝါဒ ကိစ္စရပ်များ (ဥပမာ - ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေး ကိစ္စများ၊ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ မူဝါဒများ၊ အဓိက စီးပွားရေး မူဝါဒများ) အပေါ် လေ့လာသုံးသပ်ရန် ဖွဲ့စည်းသည်။ အဖွဲ့ဝင်များသည် သက်ဆိုင်ရာ နယ်ပယ်မှ ကျွမ်းကျင်သူများ၊ သက်ဆိုင်သူများ (Stakeholders) နှင့် ကွဲပြားသော အမြင်ရှိသူများထံမှ သတင်းအချက်အလက်များကို နားထောင်သည်။ ၎င်းတို့သည် သတ်မှတ် ကာလတစ်ခု (ရက်သတ္တပတ်များ သို့မဟုတ် လပေါင်းများစွာ) အတွင်း မေးခွန်းများ မေးမြန်းခြင်း၊ အချက်အလက်များ ဆွေးနွေးသုံးသပ်ခြင်းနှင့် အများဆန္ဒအရ ဖြစ်နိုင်သော အဖြေများကို ရှာဖွေခြင်းတို့ ပြုလုပ်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ၎င်းတို့၏ အကြံပြုချက်များ သို့မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို တရားဝင် အာဏာပိုင်များ (ဥပမာ - လွှတ်တော်၊ အစိုးရ) သို့ တင်ပြသည်။

ပြည်သူ့လွှတ်တော်ငယ်များ၏ အားသာချက်များမှာ -

- **ပါဝင်မှု တိုးမြှင့်ခြင်း:** ရွေးကောက်ခံ နိုင်ငံရေးသမားများသာမကဘဲ သာမန်ပြည်သူများအား မူဝါဒ ရေးဆွဲမှုတွင် နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ပါဝင်နိုင်စေသည်။
- **ဘက်လိုက်မှု လျော့ချခြင်း:** ကျပန်း ရွေးချယ်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် အုပ်စု အကျိုးစီးပွား သို့မဟုတ် ပါတီ အစွဲအလမ်း နည်းပါးသော ဆုံးဖြတ်ချက်များ ရရှိနိုင်သည်။
- **ပြည်သူ့ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ခြင်း:** မူဝါဒ ရေးဆွဲမှု လုပ်ငန်းစဉ် ပိုမို ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး ပြည်သူ့ အသံကို နားထောင်ကြောင်း ပြသခြင်းဖြင့် ဒီမိုကရေစီ လုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် ပြည်သူ့ယုံကြည်မှုကို တိုးမြှင့်နိုင်သည်။
- **ရှုပ်ထွေးမှုကို ကိုင်တွယ်ခြင်း:** ကျွမ်းကျင်သူများ၏ အကူအညီဖြင့် ရှုပ်ထွေးသော ပြဿနာများကို ပြည်သူ့ရှုထောင့်မှ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်နိုင်စေသည်။

Commufemocratism စနစ်တွင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ငယ်များသည် ကိုယ်စားပြု လွှတ်တော်များကို အစားထိုးခြင်း မဟုတ်ဘဲ ဖြည့်ဆည်းပေးသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်မည်။ ၎င်းတို့၏ အကြံပြုချက်များကို ဥပဒေပြု အဖွဲ့များက အလေးထား စဉ်းစားရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု ဖွဲ့စည်းပုံအရ သတ်မှတ်နိုင်သည် သို့မဟုတ် အချို့ သီးခြား ကိစ္စရပ်များတွင် ၎င်းတို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များသည်

တိုက်ရိုက် အတည် ဖြစ်စေရန်ပင် ပြဋ္ဌာန်းနိုင်သည်။ ဤသည်မှာ ဒီမိုကရေစီကို ပိုမို တိုက်ရိုက်ကျပြီး ပြည်သူ့ ဆန္ဒကို အမှန်တကယ် ထင်ဟပ်စေသော ယန္တရား ဖြစ်သည်။

၆.၁.၃ ကျား/မ နှင့် အုပ်စုအလိုက် ပူးတွဲဦးဆောင်မှု (Co-leadership) မော်ဒယ်များ

Commufemocratism ၏ အခြေခံ တန်ဖိုးများဖြစ်သော အမျိုးသမီးဝါဒ အမြင်၊ LGBTQIA+ အားလုံး အကျုံးဝင်မှုနှင့် အခြေခံကျသော တန်းတူညီမျှမှုတို့ကို နိုင်ငံရေးစနစ်တွင် ထင်ဟပ်စေရန် **ကျား/မ နှင့် အုပ်စုအလိုက် ပူးတွဲဦးဆောင်မှု (Co-leadership) မော်ဒယ်များ** ကို အဆိုပြု စဉ်းစားမည်။ ၎င်းသည် နိုင်ငံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး ကဏ္ဍများတွင် ဖိနှိပ်ခံ အုပ်စုများ၏ ကိုယ်စားပြုမှု နည်းပါးခြင်းနှင့် ဖိုဝါဒစနစ်၏ လွှမ်းမိုးမှုကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် ရည်ရွယ်သည်။

Co-leadership ဆိုသည်မှာ အရေးပါသော ဦးဆောင် ရာထူးများ သို့မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများတွင် ကွဲပြားသော နောက်ခံရှိသူများကို ပူးတွဲ တာဝန်ယူစေခြင်း ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် -

- **ကျား/မ ပူးတွဲဦးဆောင်မှု:** ဝန်ကြီးဌာန အကြီးအကဲများ၊ လွှတ်တော် ကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌများ၊ ဒေသန္တရ အစိုးရ အကြီးအကဲများ စသည့် ရာထူးများကို အမျိုးသား တစ်ဦးနှင့် အမျိုးသမီး တစ်ဦး ပူးတွဲ တာဝန်ယူစေခြင်း။ ၎င်းတို့တွင် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ရာ၌ တန်းတူ အာဏာ ရှိရမည်။
- **အုပ်စုအလိုက် ပူးတွဲဦးဆောင်မှု:** တိုင်းရင်းသား ဒေသများရှိ အစိုးရ အဖွဲ့များ သို့မဟုတ် လွှတ်တော်များတွင် အဓိက တိုင်းရင်းသား အုပ်စုများမှ ကိုယ်စားလှယ်များကို ပူးတွဲ ဦးဆောင်စေခြင်း။ သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ ကော်မတီများ ကဲ့သို့သော အရေးကြီးသည့် အဖွဲ့အစည်းများတွင် ကွဲပြားသော လူမျိုး၊ ဘာသာ သို့မဟုတ် အခြား ဖိနှိပ်ခံ အုပ်စုများမှ ကိုယ်စားလှယ်များကို ပူးတွဲ ဥက္ကဋ္ဌ သို့မဟုတ် ခေါင်းဆောင်များအဖြစ် ထားရှိခြင်း။

ဤ Co-leadership မော်ဒယ်များ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ -

- **ကွဲပြားသော အမြင်များ ထည့်သွင်းခြင်း:** ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုများတွင် ကွဲပြားသော အတွေ့အကြုံများ၊ ရှုထောင့်များနှင့် ဦးစားပေးများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားစေခြင်း။
- **အာဏာ ဆက်ဆံရေးများကို စိန်ခေါ်ခြင်း:** ရိုးရာ အာဏာ ပုံစံများကို ပြောင်းလဲပြီး ဖိနှိပ်ခံ အုပ်စုများအား ဦးဆောင်မှု အခန်းကဏ္ဍတွင် ထားရှိခြင်းဖြင့် ဖိုဝါဒစနစ်နှင့် အခြား လူမျိုးရေး/လူတန်းစား အခြေခံ အာဏာ တည်ဆောက်ပုံများကို တိုက်ခိုက်ခြင်း။
- **တာဝန်ယူမှု မျှဝေခြင်း:** ဦးဆောင်မှု၏ တာဝန်နှင့် အာဏာကို မျှဝေစေခြင်း။

- **ပုံသကေ်တဆိုင်ရာ အရေးပါမှု:** အားလုံး ပါဝင်သော (Inclusive) နှင့် တန်းတူညီမျှသော အနာဂတ်ကို ပုံသကေ်တအဖြစ် ပြသခြင်း။

Co-leadership ကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် စိန်ခေါ်မှုများ ရှိနိုင်ပြီး စစ်မှန်သော အာဏာ မျှဝေမှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ယန္တရားများ လိုအပ်မည် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဤသည်မှာ နိုင်ငံရေးစနစ်ကို ပိုမို ပါဝင်မှုရှိစေရန်၊ ဖိနှိပ်ခံ အုပ်စုများအား စွမ်းအားမြှင့်တင်ရန်နှင့် Commufemocratism ၏ တန်းတူညီမျှမှု တန်ဖိုးကို လက်တွေ့ကျကျ ပုံဖော်ရန်အတွက် Commufemocratism က ရဲရင့်စွာ အဆိုပြုသော မော်ဒယ် ဖြစ်သည်။

၆.၁.၄ ဒစ်ဂျစ်တယ် ဒီမိုကရေစီ (Digital Democracy) ယန္တရားများ (ဥပမာ – Participatory Budgeting)

၂၁ ရာစုတွင် နည်းပညာသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲစေသည်။ Commufemocratism သည် နည်းပညာကို လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ကောင်းကျိုးနှင့် ဒီမိုကရေစီကို အားကောင်းစေရန်အတွက် အသုံးပြုနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်သည်။ **ဒစ်ဂျစ်တယ် ဒီမိုကရေစီ (Digital Democracy)** သည် နည်းပညာကို အသုံးပြု၍ ပြည်သူလူထု၏ နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပါဝင်မှုကို တိုးမြှင့်ခြင်း ဖြစ်သည်။

Commufemocratism က အသုံးပြုမည့် ဒစ်ဂျစ်တယ် ဒီမိုကရေစီ ယန္တရားများတွင် -

- **သတင်းအချက်အလက် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု (Information Transparency):** အစိုးရ၏ အချက်အလက်များ၊ မူဝါဒ အဆိုပြုချက်များ၊ ဘတ်ဂျက် သုံးစွဲမှုများနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှု လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဒစ်ဂျစ်တယ် ပလက်ဖောင်းများမှတဆင့် ပြည်သူလူထုအား လွယ်ကူစွာ လက်လှမ်းမီစေခြင်း။

- **အွန်လိုင်း ဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှုများ (Online Consultations):** ပြည်သူများအား မူဝါဒ ရေးဆွဲမှု မပြုမီ သို့မဟုတ် ရေးဆွဲဆဲ ကာလများတွင် အွန်လိုင်းမှ မိမိတို့၏ အမြင်များ၊ အကြံပြုချက်များနှင့် တုံ့ပြန်မှုများကို တင်ပြနိုင်စေမည့် ယန္တရားများ။

- **ပြည်သူ့ဘတ်ဂျက် သုံးစွဲမှုတွင် ပါဝင် ဆုံးဖြတ်ခြင်း (Participatory Budgeting):** ဒေသန္တရ အစိုးရ သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဘတ်ဂျက် အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုကို မည်သို့ သုံးစွဲမည်ကို ပြည်သူများ အွန်လိုင်း ပလက်ဖောင်းများ သို့မဟုတ် ဒစ်ဂျစ်တယ် နည်းလမ်းများဖြင့် ပါဝင် ဆွေးနွေး ဆုံးဖြတ်နိုင်စေခြင်း။ ၎င်းသည် ပြည်သူ့ငွေကြေး သုံးစွဲမှုတွင် ပိုမို ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ယူမှု ရှိစေသည်။

- **အွန်လိုင်း မဲပေးခြင်းနှင့် ပြည်သူ့ အသနားခံစာများ (Online Voting and Petitions):** လုံခြုံရေးနှင့် အားလုံး ပါဝင်နိုင်ရေးကို သေချာသော စနစ်များဖြင့် အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်များအပေါ် အွန်လိုင်းမှ မဲပေးခြင်း သို့မဟုတ် ပြည်သူ့ အသနားခံစာများ တင်သွင်းခြင်း။
- **အွန်လိုင်း ပြည်သူ့လွှတ်တော်ငယ်များ (Online Citizens' Assemblies):** ပြည်သူ့လွှတ်တော်ငယ်များ၏ လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဒစ်ဂျစ်တယ် နည်းပညာဖြင့် အထောက်အကူပြုခြင်း။

ဒစ်ဂျစ်တယ် ဒီမိုကရေစီသည် အသိပညာနှင့် ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ် (Knowledge and Critical Thinking) တန်ဖိုးနှင့် တိုက်ရိုက် ဆက်စပ်နေသည်။ သို့သော် ဤယန္တရားများကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ဒစ်ဂျစ်တယ် ကွာဟမှု (Digital Divide) ကို သတိပြုရန် လိုအပ်သည်။ နည်းပညာကို အသုံးပြုရာတွင် ကျေးလက်ဒေသများ၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများနှင့် နည်းပညာ လက်လှမ်းမီမှု နည်းပါးသော အခြား အုပ်စုများ ချန်ထားခဲ့ခြင်း မရှိစေရန် သေချာစေရမည်။ ဒစ်ဂျစ်တယ် ဒီမိုကရေစီသည် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ လုပ်ငန်းစဉ်များကို အစားထိုးခြင်း မဟုတ်ဘဲ ဖြည့်ဆည်း ပံ့ပိုးပေးခြင်း ဖြစ်ရမည်။

၆.၁.၅ အာဏာကို အောက်ခြေသို့ ပြန်လည်အပ်နှင်းခြင်း (Radical Devolution)

Commufemocratism သည် အာဏာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု (Centralization of Power) သည် အာဏာရှင်စနစ်နှင့် ဖိနှိပ်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်ဟု မြင်သည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံရေးစနစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး၏ အရေးကြီးဆုံး အစိတ်အပိုင်းမှာ **အာဏာကို အောက်ခြေသို့ အခြေခံကျကျ ပြန်လည်အပ်နှင်းခြင်း (Radical Devolution)** ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ရိုးရိုးရှင်းရှင်း ဗဟို အစိုးရမှ လုပ်ပိုင်ခွင့် အချို့ကို ဒေသန္တရသို့ လွှဲပေးခြင်း (Decentralization) ထက် ပိုသည်။ Radical Devolution ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အာဏာနှင့် အရင်းအမြစ် အမြောက်အမြားကို ဗဟိုအဆင့်မှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်နှင့် အခြေခံ အသိုက်အဝန်း အဆင့်များသို့ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤသို့ အာဏာ ပြန်လည်အပ်နှင်းခြင်းသည် -

- **အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီကို အားကောင်းစေသည်:** ဒေသခံ ပြည်သူများအား မိမိတို့၏ ဘဝအပေါ် တိုက်ရိုက် သက်ရောက်မှု ရှိသော ကိစ္စရပ်များ (ဥပမာ - ဒေသန္တရ ပညာရေး သင်ရိုးညွှန်းတမ်း၊ ဒေသန္တရ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု စနစ်၊ ဒေသတွင်း စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ ဒေသတွင်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ဒေသန္တရ တရားမျှတမှု ယန္တရားများ) ကို ကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ် စီမံခန့်ခွဲနိုင်စေသည်။

- **တိုင်းရင်းသား အခွင့်အရေးကို အာမခံသည်:** တိုင်းရင်းသား ဒေသများအား ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို လက်တွေ့ကျကျ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်သည့် အခွင့်အလမ်း ပေးသည်။ ၎င်းတို့၏ ဓလေ့ ထုံးတမ်းများနှင့် လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီသော စီမံအုပ်ချုပ်မှုပုံစံများကို ဖော်ဆောင်နိုင်စေသည်။
- **တာဝန်ယူမှု တိုးမြှင့်သည်:** ဆုံးဖြတ်ချက်များအား ပြည်သူနှင့် ပိုမို နီးကပ်သော အဆင့်တွင် ချမှတ်သောကြောင့် ဒေသန္တရ အာဏာပိုင်များသည် ပြည်သူ့အပေါ် ပိုမို တာဝန်ယူမှု ရှိလာစေသည်။
- **ထိရောက်မှု တိုးတက်စေသည်:** ဗဟိုမှ ချုပ်ကိုင်မှုထက် ဒေသ၏ အခြေအနေနှင့် လိုအပ်ချက်များကို ပိုမို နားလည်သူများက စီမံခန့်ခွဲခြင်းဖြင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးမှုများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ပိုမို ထိရောက်စေနိုင်သည်။

Radical Devolution သည် စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေး၏ အဓိက မဏ္ဍိုင် ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ဗဟိုအာဏာကို လျှော့ချပြီး အာဏာကို ပြည်သူလက်သို့ အမှန်တကယ် ပြန်လည် အပ်နှင်းခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဤသို့ အာဏာ လွှဲပြောင်းရာတွင် ဘဏ္ဍာရေး အရင်းအမြစ်များ တရားမျှတစွာ ခွဲဝေခြင်း၊ အဆင့်ဆင့် အစိုးရများအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ယန္တရားများ တည်ထောင်ခြင်းနှင့် ဒေသန္တရ အဆင့်တွင်လည်း အာဏာ အလွဲသုံးစား မဖြစ်စေရန် ထိန်းချုပ်မှုများ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။

၆.၂ လူမှုတရားမျှတမှုနှင့် တန်းတူညီမျှမှု အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း

လူမှုတရားမျှတမှု (Social Justice) နှင့် တန်းတူညီမျှမှု (Equality) သည် Commufemocratism ၏ အဓိက တန်ဖိုးများ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အရင်းအမြစ်များ၊ အခွင့်အလမ်းများနှင့် အာဏာများကို တရားမျှတစွာ ခွဲဝေခြင်း၊ စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မှန်သမျှကို ဖယ်ရှားခြင်းနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အားနည်းဆုံး အဖွဲ့ဝင်များကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ခြင်းတို့ကို ဆိုလိုသည်။ ဤသည်မှာ ရိုးရာ လူမှုဖူလုံရေး အစီအစဉ်များ သက်သက်ထက် ပိုမို ကျယ်ပြန့်ပြီး အခြေခံကျသော ပြောင်းလဲမှုများကို လိုအပ်သည်။ Commufemocratism က လူမှုတရားမျှတမှုနှင့် တန်းတူညီမျှမှုကို အကောင်အထည်ဖော်မည့် အဓိက ချဉ်းကပ်မှုများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

၆.၂.၁ "စောင့်ရှောက်မှု" ကို စီးပွားရေးအရ တန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်း (Economizing Care) နည်းလမ်းများ

အခန်း (၃) တွင် "စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ်" (Ethics of Care) ကို Commufemocratism ၏ ဗဟို ဒဿနိက အခြေခံအဖြစ် ဆွေးနွေးခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ သမိုင်းအရ လူ့အဖွဲ့အစည်း အများစု၊ အထူးသဖြင့်

ဖိုဝါဒစနစ် အောက်တွင် ကလေးပြုစုစောင့်ရှောက်မှု၊ သက်ကြီးရွယ်အို ပြုစုစောင့်ရှောက်မှု၊ နာမကျန်းသူ ပြုစုစောင့်ရှောက်မှုနှင့် အိမ်တွင်း အလုပ်များ ကဲ့သို့သော "စောင့်ရှောက်မှု" လုပ်ငန်းများကို တန်ဖိုးနိမ့်ကျသည်ဟု ရှုမြင်ပြီး အခကြေးငွေ မပေးချေခြင်း သို့မဟုတ် နိမ့်ကျသော အခကြေးငွေသာ ပေးချေခြင်းတို့ဖြင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ ဤလုပ်ငန်းများကို အမျိုးသမီးများက အဓိက လုပ်ကိုင်ခဲ့ရပြီး ၎င်းသည် ကျား/မ မညီမျှမှုနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှု၏ အဓိက အကြောင်းရင်းများထဲမှ တစ်ခု ဖြစ်သည်။

Commufemocratism သည် ဤမတရားမှုကို ပြုပြင်ရန်နှင့် "စောင့်ရှောက်မှု" ကို လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် အလွန် အရေးပါသော၊ စီးပွားရေးအရ တန်ဖိုးရှိသော လုပ်ငန်းအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရန် **"စောင့်ရှောက်မှု" ကို စီးပွားရေးအရ တန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်း (Economizing Care)** ကို အဆိုပြုသည်။ ဤသို့ တန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်း နည်းလမ်းများတွင် -

- **အမျိုးသား စာရင်းအင်းတွင် ထည့်သွင်းခြင်း:** နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး တိုးတက်မှုကို တိုင်းတာရာတွင် (GDP ကဲ့သို့) အခကြေးငွေ မရသော စောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများ၏ တန်ဖိုးကို ထည့်သွင်း တွက်ချက်ခြင်း (ဥပမာ - Satellite Accounts များ ထူထောင်ခြင်း)။
- **စောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများအတွက် လူမှုဖူလုံရေး အာမခံခြင်း:** အခကြေးငွေ မရသော ပြုစုစောင့်ရှောက်သူများကို အငြိမ်းစား လစာ၊ ကျန်းမာရေး အာမခံ နှင့် အခြား လူမှုဖူလုံရေး ခံစားခွင့်များ ပေးအပ်ခြင်း။
- **တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အခြေခံ ဝန်ဆောင်မှုများ (Universal Basic Services) ပေးအပ်ခြင်း:** ကလေးပြုစုစောင့်ရှောက်မှု၊ သက်ကြီးရွယ်အို ပြုစုစောင့်ရှောက်မှုနှင့် နာမကျန်းသူ ပြုစုစောင့်ရှောက်မှု ကဲ့သို့သော စောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများကို အများပြည်သူက ကျခံသော၊ အရည်အသွေးမြင့်ပြီး လူတိုင်း လက်လှမ်းမီနိုင်သော ဝန်ဆောင်မှုများအဖြစ် တိုးချဲ့ တည်ထောင်ခြင်း။ ၎င်းသည် မိသားစုများအပေါ် စောင့်ရှောက်မှု ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကို လျော့ချပေးပြီး အမျိုးသမီးများအား အခကြေးငွေရသော အလုပ်အကိုင်များတွင် ပိုမို ပါဝင်နိုင်ရန် အခွင့်အလမ်း ပေးသည်။
- **အခကြေးငွေ ရသော စောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများကို တန်ဖိုးမြှင့်တင်ခြင်း:** သူနာပြုများ၊ ဆရာများ၊ လူမှုဝန်ထမ်းများ၊ အိမ်တွင်းလုပ်သားများ ကဲ့သို့သော စောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်သူများအား တရားမျှတသော လုပ်အားခ၊ လုံလောက်သော အနားယူချိန်နှင့် အလုပ်သမား အခွင့်အရေးများ ပေးအပ်ခြင်း။ ၎င်းတို့၏ အလုပ်၏ လူမှုရေး တန်ဖိုးကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း။

- **စောင့်ရှောက်မှု ရန်ပုံငွေများ ထူထောင်ခြင်း:** နိုင်ငံတော် ဘတ်ဂျက်၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုကို သို့မဟုတ် သီးသန့် ရန်ပုံငွေများကို စောင့်ရှောက်မှု ဝန်ဆောင်မှုများ ထောက်ပံ့ရန်နှင့် စောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သူများကို ပံ့ပိုးရန်အတွက် သုံးစွဲခြင်း။

ဤ Economizing Care ချဉ်းကပ်မှုသည် စီးပွားရေးစနစ်ကို ပိုမို လူသားဆန်စေပြီး အမျိုးသမီးများ၏ ဘဝကို အခြေခံကျကျ ပြောင်းလဲကာ လူမှုရေး တရားမျှတမှုနှင့် စီးပွားရေး တရားမျှတမှုကို ပေါင်းစပ် အကောင်အထည်ဖော်သည်။

၆.၂.၂ အပြုသဘောဆောင်သော ခွဲခြားဆက်ဆံမှု တိုက်ဖျက်ရေး ဥပဒေများနှင့် မူဝါဒများ

လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ခွဲခြားဆက်ဆံမှု (Discrimination) သည် ဥပဒေများတွင် တားမြစ်ထားရုံဖြင့် လုံလောက်မှု မရှိပေ။ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ တည်ဆောက်ပုံ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၏ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် လူသားတို့၏ အတွေးအခေါ်များတွင် နက်ရှိုင်းစွာ အမြစ်တွယ်နေသောကြောင့် ၎င်းကို တိုက်ဖျက်ရန်အတွက် တက်ကြွသော (Proactive) သို့မဟုတ် **အပြုသဘောဆောင်သော (Affirmative) ချဉ်းကပ်မှုများ** လိုအပ်သည်။

Commufemocratism သည် လူမျိုး၊ ကျား/မ၊ လိင်စိတ်ခံယူမှု၊ ဘာသာရေး၊ မသန်စွမ်းမှု၊ အသက်အရွယ် သို့မဟုတ် အခြား အမှတ်အသားများအပေါ် အခြေခံသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မှန်သမျှကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆန့်ကျင်သည့် ပြည့်စုံသော ဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်းမည်။ ဤဥပဒေများသည် -

- **ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို တားမြစ်ခြင်း:** တိုက်ရိုက် (Direct) နှင့် သွယ်ဝိုက် (Indirect) ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပုံစံ အားလုံးကို ဥပဒေအရ တားမြစ်မည်။
- **ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမှ ကာကွယ်ပေးခြင်း:** အလုပ်ခွင်၊ အိမ်ရာ၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ဘဏ်လုပ်ငန်း၊ အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုများ စသည့် ကဏ္ဍ အားလုံးတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း မခံရစေရန် ပြည်သူများအား ကာကွယ်ပေးမည်။
- **တက်ကြွစွာ မြှင့်တင်ရန် တာဝန် ပေးအပ်ခြင်း:** အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းများနှင့် အခြား အဖွဲ့အစည်းများအား မိမိတို့၏ လုပ်ငန်းခွင်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးရာတွင် တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ပါဝင်မှု (Inclusion) ကို တက်ကြွစွာ မြှင့်တင်ရန် ဥပဒေအရ တာဝန် ပေးအပ်မည်။
- **ထိရောက်သော အရေးယူမှု ယန္တရားများ:** ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ခံရသူများ တိုင်ကြားနိုင်သော၊ စုံစမ်းစစ်ဆေးနိုင်သော၊ နစ်နာမှုများကို ကုစားနိုင်သော လွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်းများ (ဥပမာ - လူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင် သို့မဟုတ် တန်းတူညီမျှမှု ကော်မရှင်) ကို တည်ထောင်မည်။

၆.၂.၃ တန်းတူညီမျှမှု စစ်ဆေးခြင်း (Equity Audits) နှင့် ပစ်မှတ်များ သတ်မှတ်ခြင်း

အပြုသဘောဆောင်သော ခွဲခြားဆက်ဆံမှု တိုက်ဖျက်ရေး၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ရပ်အနေဖြင့် Commufemocratism သည် အဖွဲ့အစည်းများ (အစိုးရ၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လုပ်ငန်းကြီးများ) အား မိမိတို့၏ လုပ်ငန်းခွင်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးရာတွင် တန်းတူညီမျှမှု အခြေအနေကို စနစ်တကျ ဆန်းစစ် သုံးသပ်ရန် **တန်းတူညီမျှမှု စစ်ဆေးခြင်း (Equity Audits)** များကို မဖြစ်မနေ ပြုလုပ်စေမည်။

Equity Audit ဆိုသည်မှာ အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုအတွင်း ကိုယ်စားပြုမှု (Representation)၊ လုပ်အားခ ကွာဟမှု (Pay Gap)၊ ရာထူးတိုးမြှင့်မှုနှုန်း၊ သင်တန်း တက်ရောက်ခွင့်နှင့် ဝန်ဆောင်မှု လက်လှမ်းမီမှု စသည်တို့ကို ကျား/မ၊ လူမျိုး၊ မသန်စွမ်းမှု၊ အသက်အရွယ်၊ လိင်စိတ်ခံယူမှု စသည့် အချက်များအလိုက် အချက်အလက်များ ကောက်ယူ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤစစ်ဆေးမှုများမှ ရရှိလာသော တွေ့ရှိချက်များအပေါ် အခြေခံ၍ အဖွဲ့အစည်းများသည် တိကျသော၊ တိုင်းတာနိုင်သော **တန်းတူညီမျှမှု ပစ်မှတ်များ (Equity Goals)** ကို သတ်မှတ်ပြီး ၎င်းတို့ကို အောင်မြင်ရန် အချိန်ဇယားနှင့် လုပ်ငန်း အစီအစဉ်များကို ရေးဆွဲရမည်။ ဥပမာအားဖြင့် - လာမည့် ၅ နှစ်အတွင်း စီမံခန့်ခွဲမှု ရာထူးများတွင် အမျိုးသမီး ကိုယ်စားပြုမှုကို ၂၀% မှ ၄၀% သို့ တိုးမြှင့်ခြင်း သို့မဟုတ် လူနည်းစု တိုင်းရင်းသား ဝန်ထမ်းများ၏ ခံစားခွင့်များကို ပုံမှန် ဝန်ထမ်းများနှင့် တန်းတူ ဖြစ်စေခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်သည်။ အစိုးရ၏ သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းက ဤလုပ်ငန်းစဉ်များကို စောင့်ကြည့် ကြပ်မတ်မည်။ ဤချဉ်းကပ်မှုသည် Radical Equality (အခန်း ၄) တန်ဖိုးကို လက်တွေ့ကျကျ အကောင်အထည်ဖော်ပြီး အဖွဲ့အစည်းများအတွင်း ဖွဲ့စည်းပုံအရ ဖြစ်ပေါ်နေသော မညီမျှမှုများကို ဖယ်ရှားရန် ရည်ရွယ်သည်။

၆.၂.၄ ပြန်လည်ကုစားရေး တရားစီရင်မှု စနစ် (Restorative Justice System) အသေးစိတ်

Commufemocratism ၏ တရားမျှတမှု တန်ဖိုး (အခန်း ၄) သည် ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းကိုသာ အဓိကထားသော ရိုးရာ တရားစီရင်ရေးထက် ပိုမို ကျယ်ပြန့်သည်။ **ပြန်လည်ကုစားရေးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု (Restorative Justice)** သည် ရာဇဝတ်မှု သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ထိခိုက် နစ်နာမှုများကို ပြန်လည် ပြင်ဆင် ကုစားခြင်းနှင့် လူမှု အသိုင်းအဝန်းကို ပြန်လည် တည်ထောင်ခြင်းကို အလေးပေးသော စနစ် ဖြစ်သည်။

ပြန်လည်ကုစားရေး တရားစီရင်မှု၏ အဓိက ယန္တရားများတွင် -

- **နစ်နာသူ-ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲများ (Victim–Offender Mediation):** လွယ်ကူချောမွေ့စေသူ တစ်ဦး၏ အကူအညီဖြင့် နစ်နာသူနှင့် ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူတို့ တိုက်ရိုက် တွေ့ဆုံပြီး ဖြစ်ရပ်အကြောင်း၊ ၎င်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုနှင့် နစ်နာမှုကို မည်သို့ ပြန်လည် ပြင်ဆင်မည်ကို ဆွေးနွေးခြင်း။

- **မိသားစုအုပ်စု ဆွေးနွေးပွဲများ (Family Group Conferencing):** ရာဇဝတ်မှု သို့မဟုတ် ပြဿနာတစ်ခုနှင့် သက်ဆိုင်သူများ (နစ်နာသူ၊ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူ၊ ၎င်းတို့၏ မိသားစုများ၊ လူမှုအသိုင်းအဝန်းမှ ပံ့ပိုးသူများ) စုပေါင်းပြီး ပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန်၊ နစ်နာမှုကို ကုစားရန်နှင့် နောင်တွင် ထပ်မဖြစ်စေရန် စီမံချက် ချမှတ်ခြင်း။
- **စက်ဝိုင်းပုံ ဆွေးနွေးပွဲများ (Circle Processes):** ပဋိပက္ခ သို့မဟုတ် ပြဿနာ တစ်ခုနှင့် သက်ဆိုင်သော ကျယ်ပြန့်သော လူအဖွဲ့အစည်း အဖွဲ့ဝင်များ ပါဝင်ပြီး လေးစားမှုနှင့် နားထောင်မှု အခြေခံဖြင့် ပွင့်လင်းစွာ ဆွေးနွေးကာ ဘုံ အဖြေများ ရှာဖွေခြင်း။

ဤ Restorative Justice ယန္တရားများသည် ရိုးရာ တရားရုံး လုပ်ငန်းစဉ်များ၏ ဘေးတွင် သို့မဟုတ် အစားထိုးအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်။ ၎င်းတို့သည် အထူးသဖြင့် မပြင်းထန်သော ရာဇဝတ်မှုများ၊ ဆယ်ကျော်သက်များ၏ ပြစ်မှုများ၊ ကျောင်းတွင်း ပဋိပက္ခများနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝန်းအခြေပြု ပြဿနာများအတွက် သင့်တော်သည်။ ဤစနစ်သည် နစ်နာသူများအား မိမိတို့၏ အသံကို ထုတ်ဖော်ခွင့် ပေးခြင်း၊ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူများအား မိမိတို့ လုပ်ရပ်၏ အကျိုးဆက်များကို နားလည်စေပြီး တာဝန်ယူမှု ရှိစေခြင်း၊ လူမှုအသိုင်းအဝန်းအတွင်း ဆက်ဆံရေးများကို ပြန်လည် တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် ရာဇဝတ်မှုများ ထပ်မံ ကျူးလွန်ခြင်းကို လျှော့ချခြင်း စသည့် အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိစေနိုင်သည်။ Commufemocratism သည် ဤ Restorative Justice စနစ်ကို ပြည်သူ့ တရားစီရင်ရေး စနစ်၏ အရေးပါသော အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် တိုးချဲ့ အကောင်အထည်ဖော်မည်။ မြန်မာပြည်၏ သမိုင်းဝင် ပဋိပက္ခများနှင့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများအတွက်မူ ၅.၂.၂ ပါ အသွင်ကူးပြောင်းရေး တရားမျှတမှု (Transitional Justice) ၏ ဘောင်အတွင်းမှ ပြန်လည်ကုစားရေး လုပ်ငန်းစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော်မည်။

၆.၂.၅ ယဉ်ကျေးမှု အပြန်အလှန် နားလည်မှု မြှင့်တင်ခြင်း အစီအစဉ်များ

မြန်မာပြည်ကဲ့သို့ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးပေါင်းစုံ၊ ဘာသာပေါင်းစုံ နေထိုင်သော နိုင်ငံတွင် ယဉ်ကျေးမှု ကွဲပြားမှုများကို အသိအမှတ်ပြု လေးစားခြင်းနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း အစိတ်အပိုင်းများအကြား အပြန်အလှန် နားလည်မှု တည်ဆောက်ခြင်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည်။ ရိုးရာ ချဉ်းကပ်မှုများက ယဉ်ကျေးမှု ပေါင်းစုံ အတူယှဉ်တွဲ နေထိုင်ခြင်း (Multiculturalism) ကို အားပေးနိုင်သော်လည်း တစ်ခါတစ်ရံတွင် အုပ်စုများ အချင်းချင်း သီးခြားစီ နေထိုင်ခြင်းကိုသာ ဖြစ်ပေါ်စေပြီး အမှန်တကယ် နားလည်မှု မရှိပေ။ Commufemocratism သည် **ယဉ်ကျေးမှု အပြန်အလှန် နားလည်မှု (Interculturalism)** ကို မြှင့်တင်ရန် ဦးတည်သည်။ Interculturalism ဆိုသည်မှာ မတူကွဲပြားသော ယဉ်ကျေးမှုများအကြား တက်ကြွစွာ

ထိတွေ့ဆက်ဆံခြင်း၊ အချင်းချင်း သင်ယူခြင်း၊ နားလည်ခြင်းနှင့် ဘုံတန်ဖိုးများကို တည်ဆောက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ယဉ်ကျေးမှု အပြန်အလှန် နားလည်မှု မြှင့်တင်ခြင်း အစီအစဉ်များတွင် -

- **ပညာရေးစနစ်တွင် ထည့်သွင်းခြင်း:** ကျောင်းသင်ရိုးညွှန်းတမ်းများတွင် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၏ သမိုင်း၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဘာသာစကားနှင့် ရိုးရာ ဓလေ့များကို ထည့်သွင်း သင်ကြားမည်။ အသက်ငယ်စဉ် ကတည်းက ကွဲပြားမှုများကို လေးစား တန်ဖိုးထားတတ်ရန် သင်ကြားပေးမည်။
- **အများပြည်သူ အစီအစဉ်များ:** မတူကွဲပြားသော ယဉ်ကျေးမှုများ၊ ဘာသာစကားများနှင့် ရိုးရာ ဓလေ့များကို ဖော်ပြ ဂုဏ်ပြုသော ပွဲလမ်း သဘင်များ၊ ပြပွဲများ၊ အားကစားပွဲများနှင့် မီဒီယာ အစီအစဉ်များကို အားပေးမည်။
- **အသိုက်အဝန်းအခြေပြု ဆွေးနွေးမှုများ:** လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ ယဉ်ကျေးမှု ကွဲပြားသော အသိုက်အဝန်းများအကြား ဆွေးနွေးမှုများ၊ အပြန်အလှန် လည်ပတ်မှုများနှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှု ပရောဂျက်များကို ပံ့ပိုးပေးမည်။
- **ဘာသာစကား သင်ကြားမှု:** တိုင်းရင်းသား ဘာသာစကားများကို သင်ကြားရေးစနစ်နှင့် အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုများတွင် ပံ့ပိုးပေးမည်။

ဤအစီအစဉ်များသည် လူမျိုးရေး အစွဲ၊ ဘာသာရေး ခွဲခြားမှုနှင့် မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒ (Ethnocentrism) များကို တိုက်ဖျက်ရာတွင် အရေးပါပြီး ပြည်ထောင်စုအတွင်း စစ်မှန်သော စည်းလုံးညီညွတ်မှုနှင့် ယုံကြည်မှုကို တည်ဆောက်ပေးမည်။

၆.၂.၆ LGBTQIA+ အခွင့်အရေး ကာကွယ်မှုနှင့် လူမှုအသိပညာ မြှင့်တင်ရေး

Commufemocratism ၏ အခြေခံ တန်ဖိုးဖြစ်သော LGBTQIA+ အားလုံး အကျုံးဝင်မှု (အခန်း ၄) ကို လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် ဥပဒေ ကာကွယ်မှုများ ပြဋ္ဌာန်းရုံသာမကဘဲ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အတွေးအခေါ်နှင့် အမြင်များကိုပါ ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်သည်။

- **ပြည့်စုံသော ဥပဒေ ကာကွယ်မှုများ:** လိင်စိတ်ခံယူမှု၊ ကျား/မ ခံယူချက်နှင့် လိင် လက္ခဏာများအပေါ် အခြေခံသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မှန်သမျှကို တားမြစ်သည့် ဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်းမည်။ LGBTQIA+ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ တရားဝင် အိမ်ထောင်ပြုခွင့် သို့မဟုတ် အရပ်ဘက် မိတ်ဖက်ဖွဲ့ခွင့်ကို အသိအမှတ်ပြုမည်။ Transgender ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် တရားဝင် စာရွက်စာတမ်းများ (မှတ်ပုံတင်၊ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်) တွင် မိမိတို့ ခံယူထားသော ကျား/မ ကို ပြင်ဆင်နိုင်သည့် လွယ်ကူသော လုပ်ငန်းစဉ်များ ချမှတ်မည်။ လိင်စိတ်ခံယူမှု၊ ကျား/မ

ခံယူချက် သို့မဟုတ် လိင် လက္ခဏာများအပေါ် အခြေခံသော မုန်းတီးမှု ရာဇဝတ်မှုများ (Hate Crimes) ကို တိတိကျကျ ပြစ်မှု မြောက်စေမည်။

- **လူမှုအသိပညာ မြှင့်တင်ရေး:** LGBTQIA+ အသိုင်းအဝိုင်းအပေါ် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ နားလည်မှုနှင့် လက်ခံမှုကို တိုးမြှင့်ရန်အတွက် ကျယ်ပြန့်သော ပညာပေး အစီအစဉ်များ ဆောင်ရွက်မည်။ ကျောင်းများ၊ မီဒီယာများနှင့် အများပြည်သူ ဆွေးနွေးမှုများမှတဆင့် လိင်နှင့် ကျား/မ ဆိုင်ရာ ကွဲပြားမှုများသည် သဘာဝကျပြီး ပုံမှန်ဖြစ်ကြောင်း ပညာပေးမည်။ LGBTQIA+ ပုဂ္ဂိုလ်များအပေါ် အခြေခံသော စွဲမှတ်ချက်များ၊ မမှန်ကန်သော သတင်းအချက်အလက်များနှင့် မုန်းတီးသော ပြောဆိုမှုများကို တိုက်ဖျက်မည်။ LGBTQIA+ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အပြုသဘောဆောင်သော ပုံရိပ်များကို မီဒီယာနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ကဏ္ဍများတွင် တင်ဆက် တင်ပြရန် အားပေးမည်။
- **ပံ့ပိုးမှု ဝန်ဆောင်မှုများ:** LGBTQIA+ ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် စိတ်ကျန်းမာရေးနှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု၊ လူမှုဝန်ဆောင်မှုများနှင့် လုံခြုံသော နေရာများ (Safe Spaces) ကို လက်လှမ်းမီစေရန် သေချာစေမည်။ အထူးသဖြင့် အိမ်တွင်း အကြမ်းဖက်မှုနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ခံရသော LGBTQIA+ လူငယ်များနှင့် သက်ကြီးရွယ်အိုများအတွက် အထောက်အကူ ပေးမည်။

ဤချဉ်းကပ်မှုများသည် LGBTQIA+ အသိုင်းအဝိုင်း၏ အခွင့်အရေးနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို အပြည့်အဝ ကာကွယ်ပေးပြီး လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ၎င်းတို့ အပြည့်အဝ၊ လုံခြုံစွာ ပါဝင်နိုင်ရေး (Full Inclusion and Participation) ကို အာမခံမည်။

၆.၂.၇ မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် အားလုံးအသုံးပြုနိုင်သော ဒီဇိုင်း (Universal Design)

မသန်စွမ်းသူများ (Persons with Disabilities) သည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အရေးပါသော အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သည်။ Commufemocratism သည် ၎င်းတို့အား လူမှုရေးမှ ဖယ်ကြဉ်ထားခြင်း (Exclusion) နှင့် အခွင့်အရေးများ ငြင်းပယ်ခံရခြင်းကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆန့်ကျင်သည်။ မသန်စွမ်းမှု အခြေခံ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု (Ableism) ကို တိုက်ဖျက်ပြီး မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို ကာကွယ် မြှင့်တင်မည်။ Commufemocratism သည် မသန်စွမ်းမှုကို လူမှုရေးပုံစံ (Social Model of Disability) ဖြင့် ရှုမြင်ပြီး မသန်စွမ်းသူများကို ဖိနှိပ်ခြင်းမှာ ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာ အခြေအနေကြောင့် မဟုတ်ဘဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းက ဖန်တီးထားသော အတားအဆီးများ (Barriers) ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု နားလည်သည်။

- **အတားအဆီးများ ဖယ်ရှားခြင်း – အားလုံးအသုံးပြုနိုင်သော ဒီဇိုင်း (Universal Design):** အဆောက်အဦများ (အစိုးရ အဆောက်အဦ၊ ကျောင်း၊ ဆေးရုံ၊ ရုံး၊ စျေး)၊ အများပြည်သူ

သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး (ကား၊ ရထား၊ လေယာဉ်)၊ သတင်းအချက်အလက်နှင့် ဆက်သွယ်ရေး နည်းပညာများ (ဝဘ်ဆိုဒ်များ၊ မိုဘိုင်းအက်ပလီကေးရှင်းများ) နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ အားလုံးကို အစကနဦး ကတည်းက မည်သူမဆို (အသက်၊ အားနည်းချက် သို့မဟုတ် မသန်စွမ်းမှု မခွဲခြားဘဲ) လွယ်ကူစွာ အသုံးပြုနိုင်ရန် ဒီဇိုင်းဆွဲခြင်းကို မဖြစ်မနေ ပြုလုပ်စေမည်။ ဤသည်မှာ မသန်စွမ်းသူများအား လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း လွတ်လပ်စွာ လှုပ်ရှား သွားလာနိုင်ရန်နှင့် ပါဝင်နိုင်ရန် အခြေခံ အကျဆုံး လိုအပ်ချက် ဖြစ်သည်။

- **လက်လှမ်းမီနိုင်မှု (Accessibility) နှင့် သင့်လျော်သော အထောက်အကူများ (Reasonable Accommodation):** Universal Design ကို ချက်ချင်း အကောင်အထည် မဖော်နိုင်သေးသည့် နေရာများတွင် ရှိရင်းစွဲ အဆောက်အဦများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို မသန်စွမ်းသူများ လက်လှမ်းမီနိုင်စေရန် လိုအပ်သော ပြင်ဆင်မှုများ (ဥပမာ - ချဉ်းကပ်လမ်းများ၊ အမြင်အာရုံ ချို့ယွင်းသူများအတွက် သင်္ကေတများ) ပြုလုပ်မည်။ အလုပ်ခွင် သို့မဟုတ် ပညာရေးတွင် မသန်စွမ်းသူများ လိုအပ်သော အထောက်အကူများ (ဥပမာ - အထောက်အကူပြု နည်းပညာများ၊ လက်ဟန်ခြေဟန်ဖြင့် ပြောဆိုသူများ) ကို ထောက်ပံ့ပေးမည်။
- **အခွင့်အရေးများ အာမခံခြင်း:** မသန်စွမ်းသူများ အရည်အသွေးမြင့် ပညာရေး၊ သင့်လျော်သော အလုပ်အကိုင်၊ ပြည့်စုံသော ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုနှင့် နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အပြည့်အဝ ပါဝင်နိုင်ခွင့်ကို ဥပဒေအရ အာမခံမည်။
- **လူမှုအသိပညာ မြှင့်တင်ရေး:** မသန်စွမ်းသူများအပေါ် အခြေခံသော စွဲမှတ်ချက်များနှင့် အားနည်းသည်ဟု ရှုမြင်သော အမြင်များကို တိုက်ဖျက်ရန်နှင့် ၎င်းတို့၏ အစွမ်းအစနှင့် ပံ့ပိုးမှုများကို အသိအမှတ်ပြုရန် ပညာပေး အစီအစဉ်များ ဆောင်ရွက်မည်။

ဤချဉ်းကပ်မှုများသည် မသန်စွမ်းသူများအား လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ၊ တန်းတူရည်တူ ပါဝင် နေထိုင်နိုင်ရေးကို သေချာစေမည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် အခန်း (၆) သည် Commufemocratism ၏ နိုင်ငံရေးစနစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး (၆.၁) နှင့် လူမှုတရားမျှတမှုနှင့် တန်းတူညီမျှမှု အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း (၆.၂) ဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်မှုများကို အသေးစိတ် တင်ပြခဲ့သည်။ ဤချဉ်းကပ်မှုများသည် Commufemocratism ၏ အခြေခံ တန်ဖိုးများဖြစ်သည့် အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ၊ လူမှုတရားမျှတမှု၊ အခြေခံကျသော တန်းတူညီမျှမှု၊ စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ်၊ ပါဝင်မှုနှင့် တာဝန်ယူမှုတို့ကို လက်တွေ့ မူဝါဒများနှင့် ယန္တရားများအဖြစ် ပုံဖော်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ အခန်း (၂) တွင် ဖော်ပြခဲ့သော ဖိနှိပ်မှု စနစ်များကို တိုက်ရိုက် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပြီး လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော လူ့ဘောင်သစ်၏ ခိုင်မာသော အခြေခံအုတ်မြစ်ကို တည်ဆောက်ရန် ရည်သန်သည်။ လာမည့် အခန်း (၇) တွင်

Commufemocratism ၏ စီးပွားရေးနှင့် ဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်မှုများကို ဆက်လက် ဆွေးနွေးတင်ပြသွားပါမည်။

အခန်း (၇) – အဓိက ကဏ္ဍများအပေါ် Commufemocratism ၏ ချဉ်းကပ်မှု (၂)

အခန်း (၆) တွင် Commufemocratism ၏ နိုင်ငံရေးစနစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် လူမှုတရားမျှတမှုနှင့် တန်းတူညီမျှမှု အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်မှုများကို ကျွန်ုပ်တို့ ဆွေးနွေးခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ Commufemocratism သည် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ဘက်ပေါင်းစုံမှ ပြောင်းလဲ တည်ဆောက်ရန် ရည်သန်သော လမ်းစဉ် ဖြစ်သောကြောင့် နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုရေး ကဏ္ဍများအပြင် စီးပွားရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လုံခြုံရေး၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် နိုင်ငံတကာ ဆက်ဆံရေး ကဏ္ဍများတွင်ပါ ၎င်း၏ ထူးခြားသော မူဝါဒများနှင့် ချဉ်းကပ်မှုများကို ချမှတ်ထားသည်။ ဤအခန်း (၇) သည် ဤကဏ္ဍများအပေါ် Commufemocratism ၏ ချဉ်းကပ်ပုံများကို အသေးစိတ် တင်ပြပါမည်။ ဤချဉ်းကပ်မှုများသည် အခန်း (၃) ပါ ဒဿနိက အခြေခံများနှင့် အခန်း (၄) ပါ အခြေခံ တန်ဖိုးများ (တရားမျှတမှု၊ စောင့်ရှောက်မှု၊ တန်းတူညီမျှမှု၊ ဂေဟစနစ် လေးစားမှု၊ စုပေါင်း တာဝန်ယူမှု စသည်) ကို လက်တွေ့ မူဝါဒများအဖြစ် ပုံဖော်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

၇.၁ စီးပွားရေးစနစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး

အရင်းရှင်စနစ်၏ အမြတ်ထုတ်မှုနှင့် မညီမျှမှုများသည် လူသား ဒုက္ခများ၏ အဓိက အကြောင်းရင်းများထဲမှ တစ်ခု ဖြစ်သည်ကို အခန်း (၂) တွင် ကျွန်ုပ်တို့ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ Commufemocratism က ရည်မှန်းသော လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော လူ့ဘောင်သစ်တွင် စီးပွားရေးသည် လူသားနှင့် ဂေဟစနစ်၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းရန် ပုံစံချထားမည်ဖြစ်ပြီး အမြတ်အစွန်းကို အဓိကထားသော ယန္တရား မဟုတ်တော့ပေ။ ဤသည်မှာ စီးပွားရေးစနစ်ကို အခြေခံကျကျ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းကို လိုအပ်သည်။ Commufemocratism ၏ စီးပွားရေးစနစ်သည် စီးပွားရေး တရားမျှတမှု (Economic Justice)၊ စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ် (Ethics of Care) နှင့် ဂေဟစနစ် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှု (Ecological Sustainability) တို့အပေါ် အခြေခံသည်။ **သို့သော် အထူးသတိပြုရန်ကား အစိုးရအနေဖြင့် စီးပွားရေးတွင် အလွန်အမင်း စွက်ဖက်ခြင်းနှင့် ပြည်သူပိုင်သိမ်းခြင်း၊ နိုင်ငံပိုင်သိမ်းခြင်းများကို ဆန့်ကျင်ပါသည်။ ယှဉ်ပြိုင်မှုကို အားပေးပါသည်။**

၇.၁.၁ အသိုက်အဝန်း ကြွယ်ဝမှု တည်ဆောက်ရေး (Community Wealth Building) မော်ဒယ်များ

Commufemocratism သည် ဓနဥစ္စာနှင့် စီးပွားရေး အခွင့်အလမ်းများကို လူအနည်းငယ်၏ လက်ထဲတွင် စုစည်းထားခြင်းကို ဆန့်ကျင်သည်။ ထိုအစား စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများနှင့် ဓနဥစ္စာများကို ဒေသခံ လူမှုအသိုက်အဝန်းများတွင် အမြစ်တွယ်စေပြီး အသိုက်အဝန်း၏ ကောင်းကျိုးအတွက်

အသုံးပြုသော **အသိုက်အဝန်း ကြွယ်ဝမှု တည်ဆောက်ရေး (Community Wealth Building)** ကို အားပေးမည်။ ဤချဉ်းကပ်မှုတွင် -

- **ဒေသတွင်း ဝယ်ယူမှု မူဝါဒများ (Local Procurement Policies):** အစိုးရနှင့် အများပြည်သူ အဖွဲ့အစည်းများသည် ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို ဒေသတွင်း စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ၊ အထူးသဖြင့် သမဝါယမများနှင့် လူမှုရေး လုပ်ငန်းများထံမှ ဦးစားပေး ဝယ်ယူခြင်း။ ၎င်းသည် ဒေသတွင်း ငွေကြေး လည်ပတ်မှုကို အားကောင်းစေသည်။
- **ဒေသတွင်း အလုပ်အကိုင် ဖန်တီးခြင်း:** ဒေသခံ ပြည်သူများအတွက် လုံခြုံပြီး ဂုဏ်သိက္ခာရှိသော အလုပ်အကိုင်များ ဖန်တီးပေးမည့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများကို ပံ့ပိုးခြင်း။
- **အသိုက်အဝန်း မြေယာ ပိုင်ဆိုင်မှု (Community Land Trusts):** မြေယာကို ပုဂ္ဂလိက တစ်ဦးချင်း သို့မဟုတ် ကော်ပိုရေးရှင်းများက အမြတ်အစွန်းအတွက် ပိုင်ဆိုင်ခြင်းထက် လူမှုအသိုက်အဝန်းက စုပေါင်း ပိုင်ဆိုင်ပြီး အများပြည်သူ အကျိုးစီးပွားအတွက် စီမံခန့်ခွဲခြင်း။

ဤမော်ဒယ်များသည် စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ်များကို ဒေသတွင်း ထိန်းသိမ်းထားပြီး အသိုက်အဝန်း၏ စီးပွားရေး ခံနိုင်ရည်အား (Resilience) ကို တည်ဆောက်ပေးသည်။

၇.၁.၂ သမဝါယမ လုပ်ငန်းများ (Cooperatives) နှင့် လူမှုရေး လုပ်ငန်းများ (Social Enterprises) ကို အားပေးခြင်း

Commufemocratism သည် စီးပွားရေးကို ဒီမိုကရေစီနည်းကျ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ဘုံကောင်းကျိုးကို ဦးစားပေးမှုတို့အပေါ် အခြေခံသည်။ ထို့ကြောင့် အရင်းရှင်စနစ်၏ ပုဂ္ဂလိကပိုင်၊ အမြတ်အစွန်း ဦးတည် လုပ်ငန်းများထက် **သမဝါယမ လုပ်ငန်းများ (Cooperatives)** နှင့် **လူမှုရေး လုပ်ငန်းများ (Social Enterprises)** ကို အားပေး မြှင့်တင်မည်။

- **သမဝါယမများ:** လုပ်သားများ ကိုယ်တိုင် ပိုင်ဆိုင် စီမံခန့်ခွဲသော လုပ်ငန်းများ (Worker Cooperatives)၊ စားသုံးသူများ ပိုင်ဆိုင်သော သမဝါယမများ၊ ထုတ်လုပ်သူများ ပိုင်ဆိုင်သော သမဝါယမများ စသည်တို့ကို ဖွဲ့စည်းရန်နှင့် လုပ်ငန်း လည်ပတ်ရန် အားပေးမည်။ ၎င်းတို့သည် လုပ်ငန်းခွင် ဒီမိုကရေစီ (Workplace Democracy) ကို လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ပြီး အမြတ်အစွန်းကို အဖွဲ့ဝင်များကြား တရားမျှတစွာ ခွဲဝေ သို့မဟုတ် လူမှုရေး လုပ်ငန်းများအတွက် ပြန်လည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသည်။
- **လူမှုရေး လုပ်ငန်းများ:** စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ်နှင့်အတူ လူမှုရေး သို့မဟုတ် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များကိုပါ ရှေးရှုသော လုပ်ငန်းများကို ပံ့ပိုးမည်။

ငင်းတို့သည် လူမှုရေး ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရာတွင် စီးပွားရေး နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုသည်။

သမဝါယမများနှင့် လူမှုရေး လုပ်ငန်းများသည် ဘုံပိုင်ဆိုင်မှု (Common Ownership) နှင့် လူမှုရေး တာဝန်ယူမှု (Social Responsibility) တန်ဖိုးများကို ထင်ဟပ်စေပြီး ပိုမို တရားမျှတသော၊ လူသားဆန်သော စီးပွားရေးစနစ်ကို တည်ဆောက်ရာတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်သည်။ Commufemocratism သည် ၎င်းတို့အတွက် လွယ်ကူသော မှတ်ပုံတင်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ ဘဏ္ဍာရေး ထောက်ပံ့မှုများနှင့် လေ့ကျင့်ရေး အစီအစဉ်များ ပံ့ပိုးပေးမည်။

၇.၁.၃ အများပြည်သူပိုင် ဘဏ်များ (Public Banks) တည်ထောင်ခြင်း

ငွေကြေးစနစ်သည် စီးပွားရေးကို လွှမ်းမိုးရာတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်သည်။ ပုဂ္ဂလိက ဘဏ်များသည် အမြတ်အစွန်းကိုသာ အဓိကထားပြီး စွန့်စားခန်းများ ပြုလုပ်ကာ စီးပွားရေး မတည်ငြိမ်မှုများ ဖြစ်ပေါ်စေလေ့ရှိသည်။ Commufemocratism သည် ပြည်သူ့ အကျိုးစီးပွားကို ဦးစားပေးမည့် **အများပြည်သူပိုင် ဘဏ်များ (Public Banks)** ကို ဗဟိုအဆင့်၊ ပြည်နယ်အဆင့်နှင့် ဒေသန္တရ အဆင့်တို့တွင် တည်ထောင်မည်။ ဤဘဏ်များသည် -

- **အများပြည်သူ ပရောဂျက်များအတွက် ရန်ပုံငွေ ထောက်ပံ့ခြင်း:** အခြေခံ အဆောက်အအုံများ (လမ်း၊ တံတား၊ ဆေးရုံ၊ ကျောင်း)၊ ပြန်လည်ပြည့်ဖြိုးမြဲ စွမ်းအင် စီမံကိန်းများနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ အိမ်ရာ စီမံကိန်းများ ကဲ့သို့သော အများပြည်သူ အကျိုးပြု လုပ်ငန်းများအတွက် ရေရှည်၊ အတိုးနှုန်း နည်းသော ချေးငွေများ ပေးခြင်း။
- **ဒေသတွင်း စီးပွားရေးကို ပံ့ပိုးခြင်း:** အသေးစားနှင့် အလတ်စား စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအား ချေးငွေများ ပေးခြင်းဖြင့် ဒေသတွင်း စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အားပေးခြင်း။
- **ပြည်သူ့ ဘဏ္ဍာငွေများကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း:** အစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာငွေများကို အများပြည်သူပိုင် ဘဏ်များတွင် ထားရှိပြီး ၎င်းတို့ကို လူ့အဖွဲ့အစည်း အကျိုးအတွက် အသုံးပြုခြင်း။
- **ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ဆောင်မှုများကို လူတိုင်း လက်လှမ်းမီစေခြင်း:** အနိမ့်ဆုံး ဝင်ငွေ ရှိသူများပင် ဘဏ်ဝန်ဆောင်မှုများကို တတ်နိုင်သော ဈေးနှုန်းဖြင့် လက်လှမ်းမီစေခြင်း။

အများပြည်သူပိုင် ဘဏ်များသည် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်ကို ပိုမို တရားမျှတသော၊ တာဝန်ယူမှုရှိသော၊ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ လိုအပ်ချက်များကို တုံ့ပြန်သော စနစ် ဖြစ်လာစေမည်။

၇.၁.၄ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များကို ဈေးကွက်မှ ဖယ်ထုတ်ခြင်း (Decommodification) – အိမ်ရာ၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး စသည်

Commufemocratism သည် အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေးများ (အခန်း ၄) ကို ဈေးကွက်၏ အကျိုးအမြတ် ရှာဖွေမှုမှ ကာကွယ်ရန် လိုအပ်သည်ဟု ယုံကြည်သည်။ ထို့ကြောင့် **အခြေခံ လိုအပ်ချက်များဖြစ်သော အိမ်ရာ၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ ရေနှင့် စွမ်းအင်တို့ကို ဈေးကွက်မှ ဖယ်ထုတ်ခြင်း (Decommodification)** ကို အကောင်အထည်ဖော်မည်။ ၎င်းသည် ထိုအရာများကို ဝယ်ယူနိုင်စွမ်းအပေါ် မူတည်၍ ရရှိခြင်း မဟုတ်ဘဲ လူတိုင်း ရပိုင်ခွင့်ရှိသော အခြေခံ အခွင့်အရေးများအဖြစ် အာမခံခြင်း ဖြစ်သည်။

- **အများပြည်သူပိုင် ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု:** အရည်အသွေးမြင့် ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုများကို လူတိုင်းအတွက် အခမဲ့ ပေးအပ်ခြင်း။ ကျန်းမာရေးသည် ငွေကြေး အခြေအနေအပေါ် မူတည်ခြင်း မဖြစ်စေရ။
- **အများပြည်သူပိုင် ပညာရေး:** မူကြိုအဆင့်မှ အဆင့်မြင့် ပညာရေး (တက္ကသိုလ်) အထိ လူတိုင်းအတွက် အခမဲ့ ပေးအပ်ခြင်း။ ပညာရေး အခွင့်အလမ်းသည် စီးပွားရေး အဆင့်အတန်းအပေါ် မူတည်ခြင်း မဖြစ်စေရ။
- **လူမှုရေးဆိုင်ရာ အိမ်ရာ စီမံကိန်းများ:** လူတိုင်း လုံခြုံသော၊ တတ်နိုင်သော အိမ်ရာ ရရှိစေရန် နိုင်ငံတော် သို့မဟုတ် အသိုက်အဝန်းက ဦးဆောင်သော အိမ်ရာ စီမံကိန်းများ တည်ထောင်ခြင်း။ အိမ်ရာကို အရင်းအမြစ်အဖြစ် ခေါင်းပုံဖြတ် အမြတ်ထုတ်ခြင်းကို ကန့်သတ်ခြင်း။
- **ရေနှင့် စွမ်းအင်:** ရေနှင့် အခြေခံ စွမ်းအင် ဝန်ဆောင်မှုများကို အမြတ်အစွန်း ဦးတည် လုပ်ငန်းများထက် အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုများအဖြစ် စီမံခန့်ခွဲပြီး လူတိုင်းအတွက် တတ်နိုင်သော ဈေးနှုန်းဖြင့် ရရှိစေခြင်း။

Decommodification သည် စီးပွားရေး တရားမျှတမှုနှင့် လူမှုရေး တရားမျှတမှုကို တိုက်ရိုက် အကောင်အထည်ဖော်ပြီး လူတိုင်း ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ နေထိုင်နိုင်မည့် ဘဝကို အာမခံသည်။

၇.၁.၅ တိုးတက်သော အခွန်စနစ် (Progressive Taxation) နှင့် ဓန ပြန်လည်ခွဲဝေမှု ယန္တရားများ (Inheritance Tax, Wealth Tax)

အလွန်အမင်း ဓနဥစ္စာ မညီမျှမှုကို ဖြေရှင်းရန်နှင့် အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုများ (Decommodified services များ အပါအဝင်) ကို ရန်ပုံငွေ ထောက်ပံ့ရန်အတွက် **တိုးတက်သော အခွန်စနစ် (Progressive Taxation)** ကို ကျင့်သုံးမည်။ ၎င်းသည် ဝင်ငွေ သို့မဟုတ် ဓန ပိုမို များပြားသူများက အချိုးအစား ပိုမို များပြားသော အခွန်နှုန်းထားဖြင့် ပေးဆောင်စေခြင်း ဖြစ်သည်။

- **တိုးတက်သော ဝင်ငွေခွန်:** ဝင်ငွေ မြင့်မားသူများ ပိုမို များပြားသော ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် အခွန် ပေးဆောင်စေမည်။
- **အမွေဆက်ခံခွန် (Inheritance Tax):** ကြီးမားသော အမွေများကို လက်ခံရရှိသူများအပေါ် မြင့်မားသော အခွန် ကောက်ခံမည်။ ၎င်းသည် ဓနဥစ္စာများကို မျိုးဆက်တစ်ခုမှ တစ်ခုသို့ လက်ဆင့်ကမ်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော မညီမျှမှုကို လျှော့ချပေးသည်။
- **ဓနခွန် (Wealth Tax):** အလွန် များပြားသော ဓနဥစ္စာ (ပိုင်ဆိုင်မှုများ) စုဆောင်းထားသူများအပေါ် နှစ်စဉ် အခွန် ကောက်ခံရန် စဉ်းစား သုံးသပ်မည်။
- **ကော်ပိုရိတ် အခွန်:** ကြီးမားသော ကော်ပိုရေးရှင်းများ အပေါ် တရားမျှတသော အခွန်နှုန်းထားများ ကောက်ခံပြီး အခွန်ရှောင်တိမ်းမှုနှင့် အခွန်ရှောင်ရှားမှု (Tax Avoidance) များကို ထိရောက်စွာ ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းမည်။

ဤ တိုးတက်သော အခွန်စနစ်နှင့် ဓန ပြန်လည်ခွဲဝေမှု ယန္တရားများမှ ရရှိသော ဘဏ္ဍာငွေများကို ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ အိမ်ရာ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် အခြား လူမှုရေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များအတွက် အသုံးပြုမည်။ ၎င်းသည် စီးပွားရေး တရားမျှတမှုကို ဖော်ဆောင်ပြီး လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ဓနဥစ္စာ ပိုမို တရားမျှတစွာ ခွဲဝေမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေမည်။

၇.၁.၆ လုပ်အားခ မူဝါဒ (Living Wage) နှင့် အလုပ်သမား အခွင့်အရေး ခိုင်မာစေခြင်း

လုပ်သားများသည် စီးပွားရေး၏ အသက်သွေးကြော ဖြစ်သည်။ Commufemocratism သည် အလုပ်သမားများ၏ ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရမှုကို အဆုံးသတ်ရန်နှင့် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို ကာကွယ်ရန် အခိုင်အမာ ရပ်တည်သည်။

- **လုပ်အားခ မူဝါဒ (Living Wage):** အလုပ်သမားများအား မိမိတို့နှင့် မိမိတို့၏ မိသားစု အခြေခံ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပြီး ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ နေထိုင်နိုင်သော လုပ်အားခ (Living Wage) ကို ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ပေးမည်။ အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးအတွက် လုံလောက်ရုံမျှသာ ဖြစ်သော အနိမ့်ဆုံး လုပ်အားခ (Minimum Wage) ထက် ပိုမို မြင့်မားသော၊ ဒေသတွင်း လူနေမှု စရိတ်နှင့် ကိုက်ညီသော Living Wage ကို သတ်မှတ်ပြီး ပုံမှန် ပြန်လည် သုံးသပ်မည်။
- **အလုပ်သမား အခွင့်အရေး ခိုင်မာစေခြင်း:** အလုပ်သမားများအား ဒီမိုကရေစီနည်းကျသော သမဂ္ဂများ (Democratic Unions) ဖွဲ့စည်းရန်နှင့် စုပေါင်း ညှိနှိုင်းခွင့် (Collective Bargaining Power) ကို အပြည့်အဝ အာမခံမည်။ လုံခြုံသော လုပ်ငန်းခွင် အခြေအနေများ၊ သင့်လျော်သော အလုပ်ချိန် ကန့်သတ်ချက်များ၊ အခကြေးငွေရသော ခွင့်ရက်များ၊ အလုပ်မှ

မတရား ထုတ်ပယ်ခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးခြင်း စသည့် အခြေခံ အလုပ်သမား အခွင့်အရေးများကို ဥပဒေအရ ခိုင်မာစွာ ပြဋ္ဌာန်းပြီး ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်မည်။ အိမ်တွင်းလုပ်သားများ၊ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများနှင့် ပလက်ဖောင်း လုပ်သားများ (Gig Workers) ကဲ့သို့သော အနားသတ်ခံထားရသော လုပ်သားများ၏ အခွင့်အရေးများကို အထူး ကာကွယ်ပေးမည်။

၇.၁.၇ လုပ်ငန်းခွင် ဒီမိုကရေစီ (Workplace Democracy)

နိုင်ငံရေးတွင် ဒီမိုကရေစီ လိုအပ်သကဲ့သို့ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများတွင်လည်း ဒီမိုကရေစီ လိုအပ်သည်။ **လုပ်ငန်းခွင် ဒီမိုကရေစီ (Workplace Democracy)** ဆိုသည်မှာ လုပ်သားများ မိမိတို့ အလုပ်လုပ်ကိုင်ရာ လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်း၏ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုများတွင် အဓိပ္ပါယ် ပြည့်ဝစွာ ပါဝင်ခွင့် ရှိခြင်း ဖြစ်သည်။

Workplace Democracy ကို အကောင်အထည်ဖော်မည့် နည်းလမ်းများတွင် -

- **လုပ်သား ကိုယ်စားလှယ်များ ထားရှိခြင်း:** လုပ်ငန်း၏ စီမံခန့်ခွဲမှု ဘုတ်အဖွဲ့များ သို့မဟုတ် ဒါရိုက်တာ အဖွဲ့များတွင် လုပ်သား ကိုယ်စားလှယ်များ ထားရှိခြင်းဖြင့် လုပ်သားများ၏ အသံကို ဦးဆောင်မှု အဆင့်တွင် ထည့်သွင်း စဉ်းစားစေခြင်း။
- **လုပ်သား ကောင်စီများ (Worker Councils):** လုပ်ငန်းအတွင်း လုပ်သား ကောင်စီများ ဖွဲ့စည်းပြီး လုပ်ငန်းခွင် အခြေအနေများ၊ ထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်းစဉ်များ သို့မဟုတ် အရေးကြီးသော လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များအပေါ် အကြံပေးရန် သို့မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ရန် အခွင့်အာဏာ ပေးခြင်း။
- **လုပ်သား ပိုင်ဆိုင်မှု ပုံစံများ (Worker Ownership Models):** လုပ်သားများက မိမိတို့ အလုပ်လုပ်ကိုင်သော လုပ်ငန်းများကို စုပေါင်း ပိုင်ဆိုင်သည့် ပုံစံများ (ဥပမာ - လုပ်သား သမဝါယမ) ကို အားပေး မြှင့်တင်ခြင်း။

Workplace Democracy သည် အလုပ်သမားများအား စွမ်းအားမြှင့်တင်ပေးပြီး လုပ်ငန်းခွင် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ပိုမို တရားမျှတသော၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုရှိသော၊ လူသားဆန်သော ပတ်ဝန်းကျင် ဖြစ်လာစေသည်။ ၎င်းသည် အရင်းရှင် ခေါင်းပုံဖြတ်မှုကို တိုက်ခိုက်ပြီး စီးပွားရေးကို ဒီမိုကရေစီနည်းကျ စီမံခန့်ခွဲမှုဆီသို့ ဦးတည်စေသည်။

၇.၁.၈ GDP အလွန် တိုင်းတာရေး (Beyond GDP) – အခြားညွှန်းကိန်းများ (Alternative Indicators) အသုံးပြုပုံ

နိုင်ငံတော်၏ တိုးတက်မှုကို အဓိကအားဖြင့် ပြည်တွင်း အသားတင် ထုတ်လုပ်မှု (GDP - Gross Domestic Product) ကဲ့သို့သော စီးပွားရေး ကိန်းဂဏန်း တစ်ခုတည်းဖြင့် တိုင်းတာခြင်းသည် မှားယွင်းပြီး လုံလောက်မှု မရှိပေ။ GDP သည် ဓနဥစ္စာ မည်သို့ ခွဲဝေသည်၊ လူမှုရေး မညီမျှမှု အခြေအနေ၊ ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုနှင့် ပြည်သူများ၏ အမှန်တကယ် ကောင်းကျိုးချမ်းသာ (Well-being) အခြေအနေတို့ကို ဖော်ပြခြင်း မရှိပေ။ Commufemocratism သည် **GDP အလွန် တိုင်းတာရေး (Beyond GDP)** ကို ကျင့်သုံးမည်။

နိုင်ငံတော်၏ တိုးတက်မှုနှင့် မူဝါဒများ၏ အောင်မြင်မှုကို တိုင်းတာရာတွင် စီးပွားရေး ကိန်းဂဏန်းများအပြင် **အခြားညွှန်းကိန်းများ (Alternative Indicators)** ကိုပါ အသုံးပြုမည်။ ၎င်းတို့တွင် -

- **လူမှုရေး ညွှန်းကိန်းများ:** ဝင်ငွေ ခွဲဝေမှု၊ ဆင်းရဲမွဲတေမှုနှုန်း၊ ပညာရေး ရလဒ်များ၊ ကျန်းမာရေး အခြေအနေ (သက်တမ်း၊ ကလေး သေဆုံးနှုန်း၊ စိတ်ကျန်းမာရေး အခြေအနေ)၊ လူမှု အလွှာ ကူးပြောင်းမှုနှုန်း (Social Mobility)၊ မှုခင်းနှုန်း။
- **ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ညွှန်းကိန်းများ:** လေထုနှင့် ရေထု အရည်အသွေး၊ သစ်တော ဖုံးလွှမ်းမှု၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ အခြေအနေ၊ ကာဗွန် ထုတ်လွှတ်မှု။
- **ဒီမိုကရေစီနှင့် အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ညွှန်းကိန်းများ:** ပြည်သူ့ ပါဝင်မှုနှုန်း၊ အဂတိ လိုက်စားမှု အခြေအနေ၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု အဆင့်၊ လူ့အခွင့်အရေး အခြေအနေ။
- **ကောင်းကျိုးချမ်းသာနှင့် ပျော်ရွှင်မှု ညွှန်းကိန်းများ:** ပြည်သူများ၏ ဘဝ စိတ်ကျေနပ်မှု အဆင့်၊ လူမှုရေး ကွန်ရက်များ၏ ခိုင်မာမှု၊ အသိုက်အဝန်း ခံစားချက်။

မူဝါဒ ရေးဆွဲမှုများနှင့် စီးပွားရေး စီမံကိန်းများကို ချမှတ်ရာတွင် ဤဘက်စုံသော ညွှန်းကိန်းများအားလုံးကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားမည်။ ဤသည်မှာ စီးပွားရေး တိုးတက်မှု သက်သက်ထက် လူသား အားလုံး၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာနှင့် ဂေဟစနစ်၏ ကျန်းမာရေးကို အမှန်တကယ် ဦးစားပေးသော စီးပွားရေးစနစ်ကို တည်ဆောက်ရန်ဖြစ်သည်။

၇.၁.၉ နည်းပညာနှင့် အလိုအလျောက်စနစ် (Automation) ကို လူမှုအကျိုးအတွက် စီမံခန့်ခွဲခြင်း

နည်းပညာ တိုးတက်မှုနှင့် အလိုအလျောက်စနစ် (Automation - စက်များက လူ့လုပ်အားကို အစားထိုးခြင်း) သည် စီးပွားရေးနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအပေါ် ကြီးမားသော သက်ရောက်မှုများ ရှိသည်။ အရင်းရှင်စနစ်အောက်တွင် Automation သည် အမြတ်အစွန်းကို တိုးမြှင့်ရန်အတွက် လုပ်သားများကို အလုပ်လက်မဲ့ ဖြစ်စေပြီး မညီမျှမှုကို ပိုမို နက်ရှိုင်းစေလေ့ရှိသည်။ Commufemocratism ကမူ

နည်းပညာ တိုးတက်မှု၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို လူ့အဖွဲ့အစည်း အားလုံးက ခံစားခွင့် ရရှိစေရန်နှင့် ၎င်း၏ အဆိုးမြင် သက်ရောက်မှုများကို စီမံခန့်ခွဲရန် ဦးတည်သည်။

- **လူမှုဖူလုံရေး ကွန်ရက်များ ခိုင်မာစေခြင်း:** Automation ကြောင့် အလုပ်အကိုင် ဆုံးရှုံးသူများအတွက် ခိုင်မာသော လူမှုဖူလုံရေး ကွန်ရက်များ (ဥပမာ - တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အခြေခံ ဝင်ငွေ - Universal Basic Income ကို စဉ်းစား သုံးသပ်ခြင်း) ထူထောင်ခြင်း။
- **အလုပ်ချိန် လျှော့ချခြင်း:** နည်းပညာ တိုးတက်မှုကြောင့် ကုန်ထုတ်စွမ်းအား တိုးတက်လာပါက အလုပ်သမားများ၏ လုပ်အားခ မထိခိုက်စေဘဲ ပုံမှန် အလုပ်ချိန်များကို လျှော့ချခြင်းဖြင့် လူတိုင်း ပိုမို အနားယူချိန် ရရှိစေခြင်း။
- **တစ်သက်တာ သင်ယူမှုနှင့် ကျွမ်းကျင်မှု မြှင့်တင်ရေး:** လုပ်သားများအား ပြောင်းလဲနေသော နည်းပညာနှင့် လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်စေရန် တစ်သက်တာ သင်ယူမှု အစီအစဉ်များ၊ ကျွမ်းကျင်မှု မြှင့်တင်ရေးနှင့် ကျွမ်းကျင်မှု ပြန်လည် ပြောင်းလဲရေး (Reskilling/Upskilling) အစီအစဉ်များကို အခမဲ့ သို့မဟုတ် တတ်နိုင်သော ဈေးနှုန်းဖြင့် ပေးအပ်ခြင်း။
- **နည်းပညာကို လူမှုအကျိုးအတွက် အသုံးပြုခြင်း:** ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ကဲ့သို့သော လူမှုရေး ကဏ္ဍများတွင် နည်းပညာကို မည်သို့ အသုံးပြုနိုင်ကြောင်း လေ့လာ သုတေသနပြုပြီး အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။
- **Automation ၏ အကျိုးကျေးဇူးများ တရားမျှတစွာ ခွဲဝေမှု:** Automation မှ ရရှိလာသော အကျိုးအမြတ်များကို လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း တရားမျှတစွာ ခွဲဝေမည့် နည်းလမ်းများ (ဥပမာ - ရိုဘော့ခွန် - Robot Tax သို့မဟုတ် Automation ကြောင့် ရရှိသော အမြတ်အစွန်းအပေါ် အခွန် တိုးမြှင့်ခြင်း) ကို စဉ်းစား သုံးသပ်ခြင်း။

နည်းပညာကို လူသား၏ ဝန်ထမ်းအဖြစ် ရှုမြင်ပြီး လူ့အဖွဲ့အစည်း အားလုံး၏ ကောင်းကျိုးအတွက် စီမံခန့်ခွဲခြင်းသည် Commufemocratism ၏ ချဉ်းကပ်မှု ဖြစ်သည်။

၇.၂ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ပဋိပက္ခ ဖြေရှင်းရေးနှင့် လုံခြုံရေး

စစ်ပွဲများ၊ ပဋိပက္ခများနှင့် စစ်ဝါဒသည် လူသားဘဝကို အကြီးအကျယ် ထိခိုက်စေပြီး တရားမျှတသော လူ့အဖွဲ့အစည်း တည်ဆောက်ရေးကို ဟန့်တားသည်။ Commufemocratism သည် ငြိမ်းချမ်းရေး (Peace) ကို စစ်ပွဲ မရှိခြင်း သက်သက်အဖြစ် ရှုမြင်ခြင်းထက် တရားမျှတမှု (Justice)၊ လူမှုရေး တန်းတူညီမျှမှု (Social Equality) နှင့် လုံခြုံမှု (Security) တို့ အပြည့်အဝ ရှိသော အခြေအနေအဖြစ် ရှုမြင်သည်။ Commufemocratism ၏ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ပဋိပက္ခ ဖြေရှင်းရေးနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ

ချဉ်းကပ်မှုသည် တရားမျှတမှု၊ စောင့်ရှောက်မှုနှင့် အကြမ်းမဖက်ရေး (Nonviolence) တန်ဖိုးများအပေါ် အခြေခံသည်။

၇.၂.၁ အမျိုးသမီးဝါဒ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လုံခြုံရေး (Feminist Peace and Security) မူဝါဒများ

ရိုးရာ လုံခြုံရေး ချဉ်းကပ်မှုများသည် နိုင်ငံတော်၏ စစ်ရေးဆိုင်ရာ လုံခြုံရေးကိုသာ အဓိကထားပြီး လူသား လုံခြုံရေး (Human Security - လူသားတစ်ဦးချင်းစီ၏ အသက်၊ လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် ဂုဏ်သိက္ခာ လုံခြုံမှု) နှင့် အမျိုးသမီးများ၊ ကလေးသူငယ်များနှင့် အခြား အားနည်းသော အုပ်စုများ ရင်ဆိုင်ရသော သီးခြား လုံခြုံရေး စိန်ခေါ်မှုများကို လျစ်လျူရှုလေ့ရှိသည်။ **အမျိုးသမီးဝါဒ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လုံခြုံရေး (Feminist Peace and Security)** သည် ဤအားနည်းချက်ကို ပြုပြင်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လုံခြုံရေး ကိစ္စရပ်များတွင် ကျား/မ ကွဲပြားမှု (Gender) နှင့် အာဏာ ဆက်ဆံရေးများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားသည်။

- **အမျိုးသမီးများနှင့် ဖိနှိပ်ခံများ၏ ပါဝင်မှု:** ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲများ၊ ပဋိပက္ခ ဖြေရှင်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ လုံခြုံရေး ကဏ္ဍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် ပဋိပက္ခလွန် ပြန်လည် ထူထောင်ရေး အစီအစဉ်များ အားလုံးတွင် အမျိုးသမီးများ၊ LGBTQIA+ နှင့် အခြား ဖိနှိပ်ခံ အုပ်စုများ၏ အဓိပ္ပါယ် ပြည့်ဝသော (Meaningful) ပါဝင်မှုနှင့် ဦးဆောင်မှုကို အာမခံမည်။ ၎င်းတို့သည် ပဋိပက္ခ၏ အတွေ့အကြုံနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ရေးအတွက် ထူးခြားသော အမြင်များ ရှိကြသည်။
- **လိင်/ကျား/မ အခြေပြု အကြမ်းဖက်မှု တိုက်ဖျက်ရေး:** ပဋိပက္ခကာလ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် အခြား ကျား/မ အခြေပြု အကြမ်းဖက်မှုများကို ပြစ်မှု မြောက်စေရန်၊ ကျူးလွန်သူများကို တာဝန်ခံမှု ရှိစေရန်နှင့် နစ်နာသူများအား ကုစားမှုများ ပေးရန် အထူး အစီအမံများ ချမှတ်မည်။
- **လူသား လုံခြုံရေးကို ဦးစားပေးခြင်း:** နိုင်ငံတော် လုံခြုံရေး (စစ်ရေး) ထက် ပြည်သူလူထု၏ လုံခြုံရေး (စားနပ်ရိက္ခာ လုံခြုံမှု၊ ကျန်းမာရေး လုံခြုံမှု၊ ပတ်ဝန်းကျင် လုံခြုံမှု၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး လုံခြုံမှု) ကို ဦးစားပေးမည်။

၇.၂.၂ ပဋိပက္ခ ကြိုတင်ကာကွယ်ရေးနှင့် အကြမ်းမဖက် ဖြေရှင်းရေး နည်းလမ်းများ

Commufemocratism သည် ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားပြီးနောက် ဖြေရှင်းခြင်းထက် ပဋိပက္ခ မဖြစ်ပွားမီ **ကြိုတင်ကာကွယ်ရေး (Conflict Prevention)** ကို အလေးပေးသည်။ ၎င်းသည် ပဋိပက္ခ၏ အရင်းခံ အကြောင်းရင်းများ (ဥပမာ - စီးပွားရေး မညီမျှမှု၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု၊ နိုင်ငံရေး ကိုယ်စားပြုမှု မရှိခြင်း) ကို ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းခြင်းဖြင့် ပြုလုပ်သည်။

- **အကြမ်းမဖက် ဖြေရှင်းရေး (Nonviolent Conflict Resolution):** ပဋိပက္ခများကို လက်နက်အင်အားဖြင့် မဟုတ်ဘဲ ဆွေးနွေးခြင်း၊ ညှိနှိုင်းခြင်း၊ လူလတ်ပိုင်း ဝင်ရောက် စေ့စပ်ခြင်းနှင့် အခြား အကြမ်းမဖက်သော နည်းလမ်းများဖြင့် ဖြေရှင်းရန် ဦးစားပေးမည်။
- **ငြိမ်းချမ်းရေး ပညာရေး:** ကျောင်းများနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝန်းများတွင် ငြိမ်းချမ်းရေး ပညာရေး (Peace Education) နှင့် ပဋိပက္ခ ဖြေရှင်းရေး ကျွမ်းကျင်မှုများကို သင်ကြားပေးမည်။ သည်းခံခြင်း၊ နားလည်ခြင်းနှင့် ကွဲပြားသော အမြင်များကို လေးစားခြင်းတို့အပေါ် အခြေခံသော ယဉ်ကျေးမှုကို မြှင့်တင်မည်။
- **အစောပိုင်း သတိပေးစနစ်များ (Early Warning Systems):** ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားလာနိုင်သည့် အခြေအနေများကို ကြိုတင် သိရှိနိုင်ပြီး ဝင်ရောက် ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းနိုင်ရန် လူမှုအသိုင်းအဝန်းအခြေပြု အစောပိုင်း သတိပေးစနစ်များ တည်ထောင်မည်။

၇.၂.၃ လက်နက် ဖျက်သိမ်းရေးကို ဦးတည်သော မူဝါဒများ

စစ်ဝါဒနှင့် လက်နက် ပြိုင်ဆိုင်မှုသည် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို ခြိမ်းခြောက်ပြီး နိုင်ငံများ၏ အရင်းအမြစ်များကို ဖြုန်းတီးစေသည်။ Commufemocratism ၏ ရေရှည် ဦးတည်ချက်မှာ **လက်နက် ဖျက်သိမ်းရေး (Disarmament)** ဖြစ်သည်။

- **စစ်အသုံးစရိတ် လျှော့ချခြင်း:** နိုင်ငံတော် ကာကွယ်ရေးအတွက် လိုအပ်သော အတိုင်းအတာမှလွဲ၍ စစ်အသုံးစရိတ်များကို တဖြည်းဖြည်းချင်း လျှော့ချပြီး ထိုငွေများကို ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုဖူလုံရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ကဏ္ဍများသို့ ပြောင်းလဲ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမည်။
- **လက်နက် ကုန်သွယ်ရေး ထိန်းချုပ်ခြင်း:** ပြည်တွင်းပြည်ပ လက်နက် ကုန်သွယ်ရေးကို တင်းကျပ်စွာ ထိန်းချုပ်မည်။ လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ဆိုးရွားစွာ သက်ရောက်မှုရှိသော လက်နက်များ (ဥပမာ - မိုင်းများ) အသုံးပြုမှုကို တားမြစ်မည်။
- **နိုင်ငံတကာ လက်နက် ဖျက်သိမ်းရေးကို ထောက်ခံခြင်း:** နိုင်ငံတကာ အဆင့်တွင် လက်နက် ထိန်းချုပ်ရေးနှင့် ဖျက်သိမ်းရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို တက်ကြွစွာ ပါဝင် ထောက်ခံမည်။

၇.၂.၄ အကြမ်းမဖက် ဆက်သွယ်ရေး (Nonviolent Communication) သင်ကြား ပြန့်ပွားစေခြင်း

ပဋိပက္ခများကို 𐑐𐑰𐑕𐑓𐑩𐑤𐑥𐑦𐑯𐑛 (peaceful) နည်းဖြင့် ဖြေရှင်းရန်အတွက် လူသားတို့အကြား နားလည်မှုနှင့် စာနာမှု တည်ဆောက်ရန် လိုအပ်သည်။ Commufemocratism သည် **အကြမ်းမဖက် ဆက်သွယ်ရေး (Nonviolent Communication – NVC)** ကို လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း

ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သင်ကြား ပြန့်ပွားစေမည်။ NVC သည် မိမိ၏ ခံစားချက်များနှင့် လိုအပ်ချက်များကို ရိုးသား ပွင့်လင်းစွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း၊ အခြားသူတို့၏ ခံစားချက်များနှင့် လိုအပ်ချက်များကို စာနာစိတ်ဖြင့် နားထောင်ခြင်းနှင့် အားလုံး၏ လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သော အဖြေများကို စုပေါင်း ရှာဖွေခြင်းတို့ကို အလေးပေးသည်။ ဤသည်မှာ စွပ်စွဲ ပြစ်တင်ခြင်းနှင့် တိုက်ခိုက်ခြင်းကို ရှောင်ရှားပြီး နားလည်မှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို တည်ဆောက်သော ဆက်သွယ်ရေး နည်းလမ်း ဖြစ်သည်။ NVC ကို ပညာရေးစနစ်၊ လုပ်ငန်းခွင်များ၊ မိသားစုများနှင့် အသိုက်အဝန်းများတွင် သင်ကြားပေးခြင်းဖြင့် ပဋိပက္ခများကို ပိုမို တည်ဆောက်ပုံကျနစွာ ဖြေရှင်းနိုင်ပြီး လူအချင်းချင်းကြား ဆက်ဆံရေးများကို ခိုင်မာစေမည်။ ၎င်းသည် စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ် (Ethics of Care) ကို လက်တွေ့ ကျင့်သုံးခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

၇.၃ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စောင့်ရှောက်ရေး

ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တို့သည် လူသား၏ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များနှင့် ကောင်းကျိုးချမ်းသာအတွက် မရှိမဖြစ် ကဏ္ဍများ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့ကို တရားမျှတစွာ၊ ရေရှည် တည်တံ့စွာ စီမံခန့်ခွဲခြင်းသည် Commufemocratism ၏ အဓိက တာဝန် ဖြစ်သည်။

၇.၃.၁ လွတ်မြောက်ရေး ပညာရေး (Liberation Education) သင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် နည်းစနစ်များ

ပညာရေးသည် လူသားကို စွမ်းအားမြှင့်တင်ပေးပြီး ဖိနှိပ်မှုမှ လွတ်မြောက်စေရန် ကူညီပေးနိုင်သော အရေးပါသော ကိရိယာ ဖြစ်သည်။ Commufemocratism သည် **လွတ်မြောက်ရေး ပညာရေး (Liberation Education)** ကို ဦးတည်သည်။ Liberation Education သည် စာအုပ်စာပေ အချက်အလက်များ မှတ်မိစေရန်ထက် ကျောင်းသား/သူများအား မိမိတို့၏ ကမ္ဘာကြီးကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ်ဖြင့် ကြည့်တတ်စေရန် (Critical Thinking)၊ ဖိနှိပ်မှုများကို မေးခွန်းထုတ်တတ်စေရန်နှင့် လူမှုရေး ပြောင်းလဲမှုများအတွက် ပါဝင် လုပ်ဆောင်တတ်စေရန် ရည်ရွယ်သော ပညာရေး ဖြစ်သည်။

- **သင်ရိုးညွှန်းတမ်း ပြောင်းလဲရေး:** သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများတွင် တရားမျှတမှု၊ တန်းတူညီမျှမှု၊ လူ့အခွင့်အရေး၊ အမျိုးသမီးဝါဒ၊ ဂေဟဗေဒ၊ ဖိနှိပ်ခံ အုပ်စုများ၏ သမိုင်းနှင့် အကြမ်းမဖက်ရေး စသည့် ဘာသာရပ်များနှင့် အကြောင်းအရာများကို ထည့်သွင်း သင်ကြားမည်။ ကွဲပြားသော ယဉ်ကျေးမှုများနှင့် အမြင်များကို လေးစား တန်ဖိုးထားတတ်ရန် သင်ကြားပေးမည်။
- **သင်ကြား နည်းစနစ်များ:** ဆရာများက ဗဟုသုတကို ချပြရုံသက်သက် မဟုတ်ဘဲ ကျောင်းသား/သူများအား တက်ကြွစွာ ပါဝင် ဆွေးနွေးစေသော၊ မေးခွန်းများ မေးမြန်းစေသော၊ ပြဿနာ ဖြေရှင်းစေသော နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုမည်။ သင်ယူမှုကို လက်တွေ့ဘဝနှင့် ချိတ်ဆက်မည်။

- **ပညာရေးကို လူတိုင်း လက်လှမ်းမီစေခြင်း:** မူကြိုအဆင့်မှ တက္ကသိုလ်အဆင့်အထိ အရည်အသွေးမြင့် ပညာရေးကို လူတိုင်းအတွက် အခမဲ့ သို့မဟုတ် တတ်နိုင်သော ဈေးနှုန်းဖြင့် ရရှိစေမည်။ ပညာရေးဆိုင်ရာ မညီမျှမှုများကို ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းမည်။

၇.၃.၂ ဘက်စုံ ကျန်းမာရေး ချဉ်းကပ်မှု (Holistic Health Approach) – ကြိုတင်ကာကွယ်ရေး၊ လူမှုအသိုင်းအဝန်းအခြေပြု စသည်

ကျန်းမာရေး (Health) ဆိုသည်မှာ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေး သက်သက် မဟုတ်ဘဲ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လူမှုရေးနှင့် နာမ်ဝိညာဉ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကောင်းကျိုးချမ်းသာပါ ပါဝင်သော **ဘက်စုံ ကျန်းမာရေး (Holistic Health)** ကို ဆိုလိုသည်။ Commufemocratism သည် လူတိုင်း ပြည့်စုံသော ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုကို ရရှိစေရန် အာမခံမည်။

- **တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အများပြည်သူ ကျန်းမာရေး စနစ်:** အရည်အသွေးမြင့် ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုများကို လူတိုင်းအတွက် အခမဲ့ သို့မဟုတ် တတ်နိုင်သော ဈေးနှုန်းဖြင့် ပေးအပ်မည်။ ကျန်းမာရေး အခြေအနေ သို့မဟုတ် ငွေကြေး အခြေအနေအပေါ် မူတည်၍ ခွဲခြားခြင်း မရှိစေရ။
- **ကြိုတင်ကာကွယ်ရေးကို ဦးစားပေးခြင်း:** ရောဂါ ဖြစ်ပွားပြီးနောက် ကုသခြင်းထက် ရောဂါ မဖြစ်ပွားမီ ကြိုတင် ကာကွယ်ခြင်း၊ ကျန်းမာရေး ပညာပေးခြင်းနှင့် လူထု ကျန်းမာရေး အစီအစဉ်များကို ဦးစားပေး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမည်။
- **လူမှုအသိုင်းအဝန်းအခြေပြု ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု (Community-Based Healthcare):** ဆေးရုံကြီးများအပြင် ဒေသခံ အသိုက်အဝန်းများနှင့် ပိုမို နီးကပ်သော၊ ပြည်သူ့ ပါဝင်မှုဖြင့် စီမံခန့်ခွဲသော မူလတန်း ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု ဌာနများကို တိုးချဲ့ တည်ထောင်မည်။
- **ရိုးရာ ဆေးပညာ ပေါင်းစပ်မှု:** သိပ္ပံနည်းကျ လေ့လာ သုံးသပ်ပြီးနောက် သင့်လျော်သော ရိုးရာ ဆေးပညာ နည်းလမ်းများကို ခေတ်မီ ကျန်းမာရေး စနစ်နှင့် ပေါင်းစပ် အသုံးပြုမည်။

၇.၃.၃ စိတ်ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုများကို ဦးစားပေးခြင်း

ပဋိပက္ခများ၊ ဖိနှိပ်မှုများနှင့် ခေတ်သစ်ဘဝ၏ ဖိအားများသည် လူသားတို့၏ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးအပေါ် ကြီးမားသော သက်ရောက်မှု ရှိသည်။ Commufemocratism သည် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေး (Mental Health) ကို ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးနည်းတူ အလေးထားပြီး စိတ်ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုများကို ဦးစားပေးမည်။

- **လက်လှမ်းမီနိုင်သော စိတ်ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုများ:** စိတ်ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုများ (အတိုင်ပင်ခံ၊ စိတ်ရောဂါကုသမှု) ကို လူတိုင်း တတ်နိုင်သော ဈေးနှုန်းဖြင့် သို့မဟုတ် အခမဲ့ လက်လှမ်းမီစေမည်။ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု စနစ်အတွင်း စိတ်ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုများကို ပေါင်းစပ် ထည့်သွင်းမည်။
- **စိတ်ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အသိပညာ မြှင့်တင်ရေး:** စိတ်ကျန်းမာရေး ပြဿနာများအပေါ် စွဲမှတ်ချက် (Stigma) ကို လျှော့ချရန်နှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် စိတ်ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အသိပညာ မြှင့်တင်ရန် ပညာပေး အစီအစဉ်များ ဆောင်ရွက်မည်။
- **စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှု ကုစားခြင်း (Trauma Healing):** ပဋိပက္ခနှင့် ဖိနှိပ်မှုများကြောင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက် နာကျင်ခဲ့ရသူများအတွက် အထူး ကုစားမှု အစီအစဉ်များ ပံ့ပိုးပေးမည်။

၇.၃.၄ ဂေဟဗေဒ တရားမျှတမှုနှင့် သဘာဝတရား၏ အခွင့်အရေး (Rights of Nature) မော်ဒယ်များ

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှုသည် လူသားဘဝ၏ အနာဂတ်ကို ခြိမ်းခြောက်နေသော အဓိက အကျပ်အတည်း ဖြစ်သည်။ Commufemocratism သည် ဂေဟစနစ် တရားမျှတမှု (Ecological Justice) နှင့် သဘာဝတရားကို လေးစားမှု (Respect for Nature) ကို အခြေခံသည်။ ၎င်းသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို လူသားအတွက် အရင်းအမြစ် သက်သက်အဖြစ် ရှုမြင်ခြင်းကို ကျော်လွန်သည်။

- **သဘာဝတရား၏ အခွင့်အရေးများ (Rights of Nature):** ဂေဟစနစ်များ (မြစ်များ၊ တောများ၊ တောင်များ) နှင့် အခြား သက်ရှိမျိုးစိတ်များသည် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် တည်ရှိခွင့်နှင့် ကောင်းကျိုးချမ်းသာအတွက် ဥပဒေအရ အခွင့်အရေးများ ရှိသည်ဟူသော အယူအဆကို လက်ခံပြီး ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းမှုများ ပြုလုပ်ရန် စဉ်းစား သုံးသပ်မည်။ ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများကို လူသားများက ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရန် တာဝန်ရှိသည်။
- **ဂေဟစနစ်ကို ဦးစားပေးသော ဆုံးဖြတ်ချက်များ:** နိုင်ငံတော်နှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုရေး ဆုံးဖြတ်ချက်များ အားလုံးတွင် ဂေဟစနစ်၏ ကျန်းမာရေးနှင့် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုကို ဦးစားပေး ထည့်သွင်း စဉ်းစားမည်။
- **ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှု ကာကွယ်ရေး:** သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို အကြီးအကျယ် ထိခိုက်စေသော လုပ်ငန်းများ (သတ္တုတူးဖော်မှု၊ သစ်ထုတ်လုပ်မှု) အပေါ် တင်းကျပ်သော စည်းမျဉ်းများ ချမှတ်မည်။ ညစ်ညမ်းမှုကို ထိန်းချုပ်မည်။

၇.၃.၅ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုကို တိုက်ဖျက်ရန် လက်တွေ့ အစီအမံများ

ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုသည် လူသားမျိုးနွယ် ရင်ဆိုင်နေရသော အရေးပေါ် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှု ဖြစ်သည်။ Commufemocratism သည် ဤပြဿနာကို ကိုင်တွယ်ရန် ပြတ်သားသော၊ လက်တွေ့ကျသော အစီအမံများ ချမှတ် ဆောင်ရွက်မည်။

- **ပြန်လည်ပြည့်ဖြိုးမြဲ စွမ်းအင်သို့ ကူးပြောင်းခြင်း:** ကျောက်ဖြစ် ရုပ်ကြွင်း လောင်စာ (Fossil Fuels) အသုံးပြုမှုကို လျင်မြန်စွာ လျှော့ချပြီး နေရောင်ခြည်၊ လေ၊ ရေ အပါအဝင် ပြန်လည်ပြည့်ဖြိုးမြဲ စွမ်းအင် (Renewable Energy) ထုတ်လုပ်မှုကို အကြီးအကျယ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ မြှင့်တင်မည်။
- **စွမ်းအင် သုံးစွဲမှု လျှော့ချခြင်း:** စွမ်းအင် သုံးစွဲမှု လျှော့ချရေး (Energy Efficiency) နှင့် စွမ်းအင် ထိန်းသိမ်းရေး (Energy Conservation) ကို အားပေးမည့် မူဝါဒများ ချမှတ်မည်။
- **သစ်တော ပြန်လည် စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ဂေဟစနစ် ပြန်လည် ထူထောင်ရေး:** သစ်တော ပြုန်းတီးမှုကို ရပ်တန့်ပြီး သစ်တောများ ပြန်လည် စိုက်ပျိုးမည်။ ပျက်စီးနေသော ဂေဟစနစ်များကို ပြန်လည် ထူထောင်မည်။
- **ရာသီဥတုနှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ နေထိုင်ရေး (Climate Adaptation):** ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှု၏ ဆိုးကျိုးများကို လိုက်လျောညီထွေစွာ ရင်ဆိုင်နိုင်ရန်အတွက် အခြေခံ အဆောက်အအုံများနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝန်းများ၏ ခံနိုင်ရည်အား (Resilience) ကို တည်ဆောက်မည်။

၇.၄ နိုင်ငံတကာ ဆက်ဆံရေး ချဉ်းကပ်မှု

Commufemocratism သည် မြန်မာပြည်၏ လွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲကို ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု (Global Justice) တည်ထောင်ရေး တိုက်ပွဲ၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ရှုမြင်သည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများအကြား တန်းတူညီမျှသော၊ ငြိမ်းချမ်းသော၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုရှိသော ဆက်ဆံရေးကို ထူထောင်ရန် ရည်သန်သည်။

၇.၄.၁ တက်ကြွသော ဘက်မလိုက်မှုနှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တောင်ခြမ်း ညီညွတ်ရေး (Active Non-Alignment and Global South Solidarity)

Commufemocratism ၏ နိုင်ငံခြားရေး မူဝါဒသည် မည်သည့် နိုင်ငံကြီးများ၏ အင်အားစုနှင့်မျှ ဘက်မလိုက်သော **တက်ကြွသော ဘက်မလိုက်မှု (Active Non-Alignment)** ကို ကျင့်သုံးမည်။ မြန်မာပြည်၏ အချုပ်အခြာ အာဏာနှင့် အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်မည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် တရားမျှတမှု၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်တို့အတွက် တိုက်ပွဲဝင်နေသော ကမ္ဘာတဝှမ်းမှ ပြည်သူများ၊ အထူးသဖြင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တောင်ခြမ်း (Global

South) မှ နိုင်ငံများနှင့် **ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တောင်ခြမ်း ညီညွတ်ရေး (Global South Solidarity)** ကို အားပေး မြှင့်တင်မည်။ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု ကဏ္ဍများတွင် တောင်ဘက်ခြမ်း နိုင်ငံများအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ခိုင်မာစေမည်။

၇.၄.၂ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ ဒီမိုကရေစီ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး တောင်းဆိုခြင်း

ကုလသမဂ္ဂ၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ IMF ကဲ့သို့သော ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများသည် လက်ရှိ ပုံစံအတိုင်း ကမ္ဘာ့ပြည်သူ အားလုံး၏ အကျိုးစီးပွားကို ထိရောက်စွာ ကိုယ်စားပြုခြင်း မရှိသေးပေ။ Commufemocratism သည် ဤအဖွဲ့အစည်းများတွင် ဒီမိုကရေစီ ပိုမို ကျင့်သုံးရန်၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု တိုးမြှင့်ရန်၊ တာဝန်ယူမှု ရှိစေရန်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နိုင်ငံများ၏ အသံနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုတွင် ပါဝင်မှုကို တိုးမြှင့်ရန် တောင်းဆို လှုပ်ရှားမည်။ ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံကြီးများ၏ သြဇာ လွှမ်းမိုးမှုမှ ကင်းလွတ်ပြီး ကမ္ဘာ့ပြည်သူ အားလုံး၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာနှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုကို ရှေးရှု လုပ်ဆောင်ရမည်။

၇.၄.၃ နယ်စပ်မဲ့ ပြဿနာများကို စုပေါင်းဖြေရှင်းရေး (Collective Action on Transnational Issues)

ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှု၊ ကပ်ရောဂါများ၊ ငွေကြေး အကျပ်အတည်းများ၊ အကြမ်းဖက်မှုနှင့် လူကုန်ကူးမှု ကဲ့သို့သော ပြဿနာများသည် နိုင်ငံနယ်နိမိတ်ကို ကျော်လွန်လျက် ရှိပြီး မည်သည့် နိုင်ငံတစ်ခုတည်းကမျှ ၎င်းတို့ကို တစ်ဦးတည်း ဖြေရှင်းနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ Commufemocratism သည် ဤနယ်စပ်မဲ့ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန်အတွက် နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် **စုပေါင်းဖြေရှင်းရေး (Collective Action)** ကို အားပေး ထောက်ခံမည်။ နိုင်ငံများအကြား တာဝန်ယူမှု မျှဝေခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက် ဖလှယ်ခြင်းနှင့် ဘုံ အဖြေများ ရှာဖွေခြင်းတို့ကို ဦးစားပေးမည်။ ဤချဉ်းကပ်မှုသည် Commufemocratism ၏ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အသိုက်အဝန်း (Global Community) အမြင်ကို ထင်ဟပ်သည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် အခန်း (၇) သည် Commufemocratism ၏ စီးပွားရေးစနစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး (၇.၁)၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ပဋိပက္ခ ဖြေရှင်းရေးနှင့် လုံခြုံရေး (၇.၂)၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စောင့်ရှောက်ရေး (၇.၃) နှင့် နိုင်ငံတကာ ဆက်ဆံရေး ချဉ်းကပ်မှု (၇.၄) ဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်မှုများကို အသေးစိတ် တင်ပြခဲ့သည်။ ဤချဉ်းကပ်မှုများသည် Commufemocratism ၏ အခြေခံ တန်ဖိုးများနှင့် ဒဿနိက အမြင်များမှ ပေါက်ဖွားလာပြီး လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော၊ ဂေဟစနစ်နှင့် သဟဇာတဖြစ်သော၊ စောင့်ရှောက်မှုအပေါ် အခြေခံသော လူ့ဘောင်သစ်၏ ရည်မှန်းချက်ကို လက်တွေ့ကျကျ အကောင်အထည်ဖော်ရန် လမ်းညွှန်သည်။ ဤအခန်းပါ မူဝါဒများသည် အခန်း (၆) ပါ နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို

ဖြည့်ဆည်းပေးပြီး Commufemocratism ၏ ဘက်စုံ လွှမ်းခြုံသော တော်လှန်ရေး အစီအစဉ်ကို ပုံဖော်သည်။ လာမည့် အခန်း (၈) တွင် ဤအစီအစဉ်ကို လက်တွေ့ မည်သို့ အကောင်အထည်ဖော်မည့် နည်းဗျူဟာများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဆက်လက် ဆွေးနွေး တင်ပြသွားပါမည်။

အခန်း (၈) – ရှေ့သို့ချီတက်မည့် လမ်းနှင့် လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း

Commufemocratism လမ်းစဉ်၏ ဒဿနိက အခြေခံများ၊ အခြေခံ တန်ဖိုးများ၊ ရည်မှန်းချက်များနှင့် အဓိက ကဏ္ဍများအပေါ် ချဉ်းကပ်မှုများကို ယခင် အခန်းများတွင် အသေးစိတ် တင်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော၊ ဂေဟစနစ်နှင့် သဟဇာတဖြစ်သော၊ စောင့်ရှောက်မှုအပေါ် အခြေခံသော လူ့ဘောင်သစ် တစ်ရပ်ကို ကျွန်ုပ်တို့ ပုံဖော်ခဲ့သည်။ သို့သော် ဤရည်မှန်းချက်များ ပန်းတိုင်သို့ ရောက်ရှိရန်မှာ အလိုအလျောက် ဖြစ်ပေါ်လာမည် မဟုတ်ပေ။ ၎င်းသည် စနစ်တကျ စီစဉ်ထားသော၊ လူသား အမြောက်အမြား၏ တက်ကြွစွာ ပါဝင်သော၊ စိန်ခေါ်မှုများစွာကို ရင်ဆိုင် ကျော်လွှားရမည့် ခက်ခဲ ကြမ်းတမ်းသော ခရီး ဖြစ်သည်။ ဤအခန်းသည် Commufemocratism လှုပ်ရှားမှု၏ **ရှေ့သို့ချီတက်မည့် လမ်း (The Path Forward)** နှင့် ၎င်း၏ အစီအစဉ်များကို **လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း (Practical Implementation)** ဆိုင်ရာ နည်းဗျူဟာများ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ရင်ဆိုင်ရမည့် အဓိက စိန်ခေါ်မှုများကို အသေးစိတ် တင်ပြပါမည်။ ဤသည်မှာ Commufemocratism ၏ သီအိုရီကို လက်တွေ့ဘဝနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးသော၊ အားထုတ်မှု အားလုံးကို လမ်းညွှန်ပေးသော အရေးကြီးသည့် အခန်း ဖြစ်သည်။

၈.၁ အသိပညာ ပြန့်ပွားရေးနှင့် အခြေခံလူထု လှုပ်ရှားမှု တည်ဆောက်ခြင်း (Consciousness Raising and Grassroots Movement Building)

မည်သည့် အခြေခံကျသော လူမှုရေး ပြောင်းလဲမှု မဆိုသည် လူထု အများစု၏ အသိစိတ်ဓာတ် နိုးကြားမှု (Consciousness) နှင့် စုစည်း အင်အား (Collective Power) အပေါ် မူတည်သည်။ Commufemocratism ၏ လမ်းစဉ်သည်လည်း လူအနည်းငယ်၏ ဦးဆောင်မှု သို့မဟုတ် အပေါ်မှ အတင်းအဓမ္မ စီမံမှုဖြင့် အောင်မြင်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ ၎င်းသည် အောက်ခြေမှ ပြည်သူလူထု၏ လှုပ်ရှားမှု (Grassroots Movement) မှ ပေါက်ဖွား အားကောင်းလာရမည်။

အသိပညာ ပြန့်ပွားရေး (Consciousness Raising) ဆိုသည်မှာ တစ်ဦးချင်းစီ မိမိတို့ ကြုံတွေ့နေရသော ပြဿနာများ၊ ဖိနှိပ်မှုများနှင့် မတရားမှုများသည် ပုဂ္ဂလိက ကိစ္စများ သက်သက် မဟုတ်ဘဲ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ တည်ဆောက်ပုံ၊ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး စနစ်များ၏ ရလဒ်များ ဖြစ်သည်ကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ်ဖြင့် နားလည် သဘောပေါက်လာစေသော လုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ဖိနှိပ်ခံ အားလုံးအား ဘုံ ရန်သူများကို သိမြင်စေပြီး ပူးပေါင်း တိုက်ပွဲဝင်ရန် စိတ်ဓာတ်ကို မွေးဖွားပေးသည်။

အခြေခံလူထု လှုပ်ရှားမှု (Grassroots Movement) ဆိုသည်မှာ အစိုးရ၊ ပါတီများ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းကြီးများ၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် မရှိဘဲ အခြေခံ ပြည်သူများ ကိုယ်တိုင် မိမိတို့၏

လိုလားချက်များနှင့် ဒေသတွင်း ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန်၊ တရားမျှတမှုအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ရန် စုစည်း ဖွဲ့စည်းထားသော လူပ်ရှားမှု ဖြစ်သည်။ Commufemocratism လူပ်ရှားမှုသည် ဤအခြေခံလူထု လူပ်ရှားမှုအပေါ်တွင် အခြေခံသည်။

ဤသို့ အသိပညာ ပြန့်ပွားရေးနှင့် အခြေခံလူထု လူပ်ရှားမှု တည်ဆောက်ခြင်းသည် Commufemocratism လမ်းစဉ် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၏ ပထမဆုံးနှင့် အခြေခံ အကျဆုံး ခြေလှမ်း ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လွတ်မြောက်မှုသည် အပေါ်မှ ပေးအပ်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ အောက်ခြေမှ တောင်းဆို ယူငင်ရမည့် အရာ ဖြစ်သည်။

၈.၁.၁ လေ့လာမှု အဖွဲ့များ၊ ဆွေးနွေးပွဲများနှင့် ပြန့်ပွားရေး နည်းလမ်းများ

အသိပညာ ပြန့်ပွားရေးနှင့် အခြေခံလူထု လူပ်ရှားမှုကို တည်ဆောက်ရန်အတွက် လက်တွေ့ကျသော နည်းလမ်းများစွာကို အသုံးပြုမည်။

- **လေ့လာမှု အဖွဲ့များ (Study Groups):** သေးငယ်သော အဖွဲ့များအဖြစ် စုစည်းပြီး Commufemocratism လမ်းစဉ်၏ ဒဿန၊ တန်ဖိုးများ၊ ရည်မှန်းချက်များနှင့် မူဝါဒများကို အတူတကွ လေ့လာ ဆွေးနွေးမည်။ ဤ Manifesto ကို အခြေခံ စာအုပ်အဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်။ မိမိတို့ ဒေသ သို့မဟုတ် အသိုင်းအဝန်းနှင့် သက်ဆိုင်သော ပြဿနာများကို Commufemocratism အမြင်ဖြင့် ဝေဖန်ပိုင်းခြား သုံးသပ်မည်။

- **အများပြည်သူ ဆွေးနွေးပွဲများနှင့် ဖိုရမ်များ (Public Discussions and Forums):** လမ်းဖွင့် ဆွေးနွေးပွဲများ၊ ဟောပြောပွဲများနှင့် ဖိုရမ်များ ကျင်းပ၍ Commufemocratism လမ်းစဉ်ကို မိတ်ဆက်ခြင်း၊ လက်ရှိ အခြေအနေများနှင့် ပြဿနာများအပေါ် Commufemocratism ၏ ရှုထောင့်မှ ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ကွဲပြားသော အမြင်များကို နားထောင်ခြင်း။

- **လူထု ပညာရေး (Popular Education):** ပညာရေးစနစ်ပြင်ပတွင် လူထုအား စွမ်းအားဖြင့်တင်ပေးနိုင်သော၊ အသိပညာကို လက်တွေ့ဘဝနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးသော ပညာပေး နည်းလမ်းများ (ဥပမာ - ပြဇာတ်၊ သီချင်း၊ ပုံပြင်များ၊ ပန်းချီကားများ အသုံးပြု၍) ကို အသုံးပြုမည်။ ဖတ်စာအုပ်များဖြင့် သင်ယူရန် အခွင့်အလမ်း နည်းပါးသူများကိုပါ အသိပညာ လက်လှမ်းမီစေမည်။

- **မီဒီယာနှင့် ဆက်သွယ်ရေး (Media and Communication):** လူထု သတင်းမီဒီယာများ (အသိုက်အဝန်း ရေဒီယို၊ ဒေသခံ သတင်းစာများ)၊ အွန်လိုင်း ပလက်ဖောင်းများ၊ လူမှုကွန်ရက်များ၊ စာအုပ်ငယ်များနှင့် လက်ကမ်းစာစောင်များ စသည်ဖြင့် နည်းလမ်း

အမျိုးမျိုးကို အသုံးပြု၍ Commufemocratism လမ်းစဉ်ကို ကျယ်ပြန့်စွာ ပြန့်ပွားစေမည်။ မမှန်ကန်သော သတင်းအချက်အလက်များနှင့် ဝါဒဖြန့်ချိမှုများကို တိုက်ဖျက်မည်။

- **အခြေခံ လူထု စည်းရုံးရေး (Community Organizing):** အိမ်တိုင်ရာရောက် သို့မဟုတ် ရပ်ကွက်အလိုက် လူထုနှင့် တိုက်ရိုက် တွေ့ဆုံ၍ ၎င်းတို့၏ စိုးရိမ် ပူပန်မှုများနှင့် လိုလားချက်များကို နားထောင်မည်။ ဒေသတွင်း ပြဿနာများကို Commufemocratism နည်းလမ်းများဖြင့် မည်သို့ ဖြေရှင်းနိုင်ကြောင်း ဆွေးနွေးပြီး ဒေသန္တရ အဆင့် လှုပ်ရှားမှုများ စတင်ရန် စည်းရုံးမည်။

ဤလုပ်ငန်းစဉ်များသည် အပေါ်မှ အောက်သို့ အမိန့်ပေးခြင်း သို့မဟုတ် ဝါဒ သွန်သင်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ ပါဝင်မှုရှိသော၊ လေးစားမှုရှိသော၊ အပြန်အလှန် သင်ယူမှုရှိသော လုပ်ငန်းစဉ်များ ဖြစ်ရမည်။ ဤသည်မှာ Commufemocratism လှုပ်ရှားမှု၏ ခိုင်မာသော အုတ်မြစ်ကို ချရာတွင် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည်။

၈.၂ နမူနာ အသိုက်အဝန်းများ တည်ဆောက်ခြင်း (Building Pilot Communities/Prefigurative Politics)

Commufemocratism လမ်းစဉ်သည် အနာဂတ်၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကို ပြောဆိုရုံသာမကဘဲ ထိုအနာဂတ်ကို လက်ရှိတွင်ပင် စတင် တည်ဆောက် ပြသနိုင်ရမည်။ ၎င်းသည် **Prefigurative Politics** ဟုခေါ်သော ချဉ်းကပ်မှု ဖြစ်ပြီး "ကျွန်ုပ်တို့ နေထိုင်လိုသော ကမ္ဘာကြီးကို ယခုပင် စတင် တည်ဆောက်ပါ" ဟု ဆိုလိုသည်။ ဤသို့ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် Commufemocratism ၏ အခြေခံမူများနှင့် မူဝါဒများသည် လက်တွေ့ကျကျ အလုပ်လုပ်နိုင်ကြောင်း သက်သေ ပြသနိုင်သည်။

နမူနာ အသိုက်အဝန်းများ (Pilot Communities) ဆိုသည်မှာ Commufemocratism ၏ အခြေခံမူများကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးသည့် သေးငယ်သော ပုံစံများ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် ပထဝီဝင်အရ သတ်မှတ်ထားသော ကျေးရွာများ၊ ရပ်ကွက်များ ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ တိကျသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော အုပ်စုများ၊ စီမံကိန်းများ (ဥပမာ - စုပေါင်း လုပ်ငန်း) လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။

ဤနမူနာ အသိုက်အဝန်းများ တည်ဆောက်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ -

- **လက်တွေ့ သက်သေပြခြင်း:** Commufemocratism ၏ တန်ဖိုးများ (လူမှုအသိုက်အဝန်း၊ စောင့်ရှောက်မှု၊ ဒီမိုကရေစီ ဆုံးဖြတ်မှု၊ ပတ်ဝန်းကျင် လေးစားမှု) ပေါ် အခြေခံသော လူမှုဘဝနှင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများသည် ဖြစ်နိုင်ချေ ရှိပြီး လက်ရှိ စနစ်ထက် ပိုမို ကောင်းမွန် ထိရောက်ကြောင်း သက်သေ ပြသခြင်း။

- **လှုံ့ဆော်မှု ပေးခြင်း:** အခြားသူများအား မိမိတို့၏ ဒေသများ သို့မဟုတ် အသိုက်အဝန်းများတွင် Commufemocratism အခြေခံ မူများကို လက်တွေ့ ကျင့်သုံးရန် လှုံ့ဆော်ခြင်း။
- **သင်ယူမှုနှင့် ကျွမ်းကျင်မှု တည်ဆောက်ခြင်း:** အသစ် တည်ဆောက်မည့် လူ့ဘောင်အတွက် လိုအပ်သော လက်တွေ့ ကျွမ်းကျင်မှုများ (ဥပမာ - စုပေါင်း ဆုံးဖြတ်မှု၊ ပဋိပက္ခ ဖြေရှင်းရေး၊ သမဝါယမ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ဂေဟစနစ်နှင့် လိုက်လျောညီထွေသော စိုက်ပျိုးရေး) ကို သင်ယူ လေ့ကျင့်ခြင်း။
- **အနာဂတ်အတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း:** ပိုမို ကျယ်ပြန့်သော အတိုင်းအတာဖြင့် Commufemocratism စနစ်ကို အကောင်အထည်ဖော်မည့်အခါ ရင်ဆိုင်ရနိုင်သော စိန်ခေါ်မှုများနှင့် အခက်အခဲများကို ကြိုတင် သိရှိ နားလည်ခြင်းနှင့် ဖြေရှင်း နည်းလမ်းများ ရှာဖွေခြင်း။

၈.၂.၁ လက်တွေ့ကျင့်သုံးနိုင်သော စီမံကိန်းများ (ဥပမာ – သမဝါယမ လယ်ယာ၊ စုပေါင်းလုပ်ငန်း)

နမူနာ အသိုက်အဝန်းများတွင် အောက်ပါကဲ့သို့သော လက်တွေ့ကျင့်သုံးနိုင်သော စီမံကိန်းများကို စတင် အကောင်အထည်ဖော်မည်။

- **သမဝါယမ လယ်ယာများ (Cooperative Farms):** တောင်သူလယ်သမားများ မြေယာကို စုပေါင်း ပိုင်ဆိုင်ပြီး စုပေါင်း လုပ်ကိုင် ဆုံးဖြတ်သော သမဝါယမ လယ်ယာများ ထူထောင်ခြင်း။ ဂေဟစနစ်နှင့် လိုက်လျောညီထွေသော စိုက်ပျိုးရေး နည်းလမ်းများကို ကျင့်သုံးခြင်း။ မြေယာနှင့် သယံဇာတ တရားမျှတမှု (အခန်း ၅) ကို လက်တွေ့ ပုံဖော်ခြင်း။
- **စုပေါင်း လုပ်ငန်းများ (Collective Enterprises):** လုပ်သားများက မိမိတို့ လုပ်ငန်းကို စုပေါင်း ပိုင်ဆိုင်ပြီး ဒီမိုကရေစီနည်းကျ စီမံခန့်ခွဲသော လုပ်ငန်းများ (Worker Cooperatives) ထူထောင်ခြင်း။ လုပ်အားခ မူဝါဒ၊ အလုပ်သမား အခွင့်အရေးနှင့် လုပ်ငန်းခွင် ဒီမိုကရေစီ (အခန်း ၇) တို့ကို လက်တွေ့ ကျင့်သုံးခြင်း။
- **အသိုက်အဝန်းပိုင် ဝန်ဆောင်မှုများ:** အသိုက်အဝန်းက စုပေါင်း ပိုင်ဆိုင် စီမံခန့်ခွဲသော ကလေးပြုစုရေး စင်တာများ၊ သက်ကြီးရွယ်အို စောင့်ရှောက်ရေး အိမ်များ၊ အသိုက်အဝန်း ကျန်းမာရေး ဆေးခန်းများ သို့မဟုတ် ပညာရေး ဗဟိုများ ထူထောင်ခြင်း။ "စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ်" နှင့် လူမှုတရားမျှတမှု (အခန်း ၆၊ ၇) ကို လက်တွေ့ကျကျ ဖော်ဆောင်ခြင်း။
- **ဒေသန္တရ ပြန်လည်ပြည့်ဖြိုးမြဲ စွမ်းအင် စီမံကိန်းများ:** အသိုက်အဝန်းက ပိုင်ဆိုင်သော သို့မဟုတ် စီမံခန့်ခွဲသော နေရောင်ခြည် သို့မဟုတ် လေအား စွမ်းအင် ထုတ်လုပ်မှု စနစ်များ တည်ထောင်ခြင်း။ ဂေဟစနစ် လေးစားမှု (အခန်း ၇) ကို လက်တွေ့ ကျင့်သုံးခြင်း။

ဤစီမံကိန်းများသည် သေးငယ်သော အတိုင်းအတာဖြင့် စတင်မည် ဖြစ်သော်လည်း ၎င်းတို့သည် အနာဂတ် လူဘောင်သစ်၏ အရေးပါသော အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်ပြီး ပိုမို ကျယ်ပြန့်သော ပြောင်းလဲမှုများအတွက် လမ်းခင်းပေးမည်။

၈.၃ နိုင်ငံရေး ပါဝင်မှု (Political Engagement)

Commufemocratism လမ်းစဉ်သည် အခြေခံလူထု လှုပ်ရှားမှုအပေါ် အဓိက အခြေခံသော်လည်း ရှိရင်းစွဲ နိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံများနှင့် နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ (ဥပဒေ ပြုခြင်း၊ မူဝါဒ ချမှတ်ခြင်း) ကို လျစ်လျူရှုမည် မဟုတ်ပေ။ နိုင်ငံတော် အဆင့် ပြောင်းလဲမှုများ ဖော်ဆောင်ရန်အတွက် **နိုင်ငံရေး ပါဝင်မှု (Political Engagement)** လိုအပ်သည်။ သို့သော် ဤပါဝင်မှုသည် Commufemocratism ၏ အခြေခံမူများနှင့် တန်ဖိုးများကို ထိပါးခြင်း မဖြစ်စေရ။

၈.၃.၁ ပါတီ သို့မဟုတ် ညွှန့်ပေါင်း အဖွဲ့အစည်း ဖွဲ့စည်းခြင်း (လိုအပ်လာပါက)

အခြေအနေနှင့် အချိန်အခါအရ လိုအပ်လာပါက Commufemocratism လမ်းစဉ်ကို ကိုယ်စားပြုသော နိုင်ငံရေး ပါတီ (Political Party) သို့မဟုတ် ပါတီများ၏ ညွှန့်ပေါင်း အဖွဲ့အစည်း (Coalition) တစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းရန် စဉ်းစားနိုင်သည်။ ပါတီ ဖွဲ့စည်းခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ပါဝင် ယှဉ်ပြိုင်၍ ဥပဒေပြု အဖွဲ့များနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး ကဏ္ဍများတွင် နေရာ ရယူရန်၊ Commufemocratism ၏ မူဝါဒများကို နိုင်ငံတော် အဆင့်တွင် အကောင်အထည်ဖော်ရန်နှင့် ပြည်သူလူထုအား စနစ်တကျ စည်းရုံးရန် ဖြစ်သည်။

သို့သော် ဤပါတီသည် ရိုးရာ နိုင်ငံရေး ပါတီများနှင့် လုံးဝ ကွဲပြားခြားနားရမည်။

- **လူထု လှုပ်ရှားမှုအပေါ် မှီခိုခြင်း:** ပါတီ၏ အဓိက အာဏာနှင့် ဦးတည်ချက်သည် အခြေခံလူထု လှုပ်ရှားမှုထံမှ လာရမည်။ ပါတီသည် လူထု၏ ကိရိယာ ဖြစ်ရမည်၊ လူထုကို ချုပ်ကိုင်မည့် အဖွဲ့အစည်း မဖြစ်စေရ (၈.၃.၃ ကို ဆက်လက် ကြည့်ပါ)။
- **အတွင်း ဒီမိုကရေစီ:** ပါတီ၏ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ခေါင်းဆောင်မှု ရွေးချယ်မှုများသည် ဒီမိုကရေစီနည်းကျပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိရမည်။
- **ဖိနှိပ်ခံများ ကိုယ်စားပြုခြင်း:** ပါတီ၏ ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် အဖွဲ့ဝင်များတွင် အမျိုးသမီးများ၊ တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများ၊ LGBTQIA+ နှင့် အခြား ဖိနှိပ်ခံ အုပ်စုများ အချိုးကျ ပါဝင် ကိုယ်စားပြုနိုင်ရေးကို သေချာစေမည် (၆.၁.၃ ပါ ပူးတွဲဦးဆောင်မှု မော်ဒယ်များ ချမှတ်ကျင့်သုံးခြင်း)။
- **တန်ဖိုးများကို ခိုင်မာစွာ ထိန်းသိမ်းခြင်း:** ပါတီသည် Commufemocratism ၏ အခြေခံ တန်ဖိုးများနှင့် မူဝါဒများကို မည်သည့်အခါမျှ အပေးအယူ မလုပ်ရ။

ပါတီ ဖွဲ့စည်းခြင်းသည် လိုအပ်သော အခြေအနေတွင်သာ ပြုလုပ်မည့် မဟာဗျူဟာ ဖြစ်ပြီး Commufemocratism လမ်းစဉ် တစ်ခုလုံးကို ကိုယ်စားပြုခြင်း မဟုတ်။

စ.၃.၂ ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ပါဝင်ခြင်း သို့မဟုတ် မူဝါဒများအပေါ် လွှမ်းမိုးမှု ရယူခြင်း

နိုင်ငံရေး ပါဝင်မှုတွင် ရွေးကောက်ပွဲများ (ဒေသန္တရ၊ ပြည်နယ်၊ ဗဟို) တွင် ဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်ခြင်းသည် မဟာဗျူဟာ တစ်ရပ် ဖြစ်နိုင်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲ အနိုင်ရရှိခြင်းဖြင့် ဥပဒေ ပြုနိုင်သော၊ မူဝါဒများ ချမှတ် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်သော အခွင့်အလမ်းများ ရရှိမည်။ သို့သော် ရွေးကောက်ပွဲ ပါဝင်မှုသည် အန္တိမ ပန်းတိုင် မဟုတ်ဘဲ Commufemocratism ၏ ရည်မှန်းချက်များ အောင်မြင်ရေးအတွက် အသုံးပြုသော နည်းဗျူဟာ ဖြစ်ရမည်။ ရွေးကောက်ပွဲ စနစ်၏ အားနည်းချက်များနှင့် ယှဉ်ပြိုင်မှု သဘောတရားများကြောင့် အခြေခံမူများ ပြောင်းလဲသွားခြင်း မရှိစေရန် သတိပြုရမည်။

ရွေးကောက်ပွဲ မဟုတ်သော အခြား နည်းလမ်းများဖြင့်လည်း မူဝါဒများအပေါ် လွှမ်းမိုးမှု ရယူမည်။ ဥပမာအားဖြင့် -

- **အများပြည်သူ လှုပ်ရှားမှုများ (Public Campaigns):** တိကျသော မူဝါဒ တစ်ခု သို့မဟုတ် ဥပဒေ တစ်ခု ပြဋ္ဌာန်းရန် သို့မဟုတ် ပယ်ဖျက်ရန်အတွက် ပြည်သူ့ ထောက်ခံမှုကို တည်ဆောက်ခြင်း၊ ဆန္ဒပြခြင်းနှင့် အများပြည်သူ ဖိအားပေးခြင်း။
- **စည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှု (Advocacy):** ဥပဒေပြု အဖွဲ့များ၊ အစိုးရ အရာရှိများနှင့် အခြား ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သူများထံ မိမိတို့၏ မူဝါဒ အဆိုပြုချက်များကို တင်ပြ ဆွေးနွေးခြင်း။
- **ပြည်သူ့ လွှတ်တော်ငယ်များ အသုံးပြုခြင်း:** အရေးကြီးသော မူဝါဒ ကိစ္စရပ်များအပေါ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ငယ်များ၏ အကြံပြုချက်များ သို့မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ထွက်ပေါ်လာအောင် စည်းရုံးခြင်း (၆.၁.၂ ကို ကြည့်ပါ)။

စ.၃.၃ ပါတီနှင့် လူထု လှုပ်ရှားမှု ဆက်စပ်မှု

နိုင်ငံရေး ပါတီ (လိုအပ်လာပါက) နှင့် အခြေခံလူထု လှုပ်ရှားမှုအကြား ဆက်ဆံရေးသည် Commufemocratism ၏ အောင်မြင်မှုအတွက် အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်သည်။ အတိတ်က ဆိုရှယ်လစ်နှင့် ကွန်မြူနစ် လှုပ်ရှားမှုများတွင် ပါတီက လူထု လှုပ်ရှားမှုကို လွှမ်းမိုး ချုပ်ကိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် အာဏာရလာသော ပါတီက လူထုနှင့် အဆက်အသွယ် ပြတ်တောက်သွားခြင်းတို့သည် ကျရှုံးမှု၏ အကြောင်းရင်းများ ဖြစ်ခဲ့သည်။

Commufemocratism ၏ မော်ဒယ်တွင် -

- **လူထု လှုပ်ရှားမှုသည် အခြေခံ အာဏာ ဖြစ်သည်:** လှုပ်ရှားမှု၏ ဦးတည်ချက်၊ နည်းဗျူဟာများနှင့် အခြေခံမူများသည် အောက်ခြေမှ လူထု လှုပ်ရှားမှုများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များမှ လာရမည်။
- **ပါတီသည် လူထု၏ ကိရိယာ ဖြစ်သည်:** ပါတီသည် လူထု လှုပ်ရှားမှု၏ ရည်မှန်းချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် တည်ထောင်ထားသော ကိရိယာ သက်သက် ဖြစ်သည်။ ပါတီ ခေါင်းဆောင်များသည် လူထု လှုပ်ရှားမှုအပေါ် တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှု ရှိရမည်။ (ဥပမာ - ပါတီ ခေါင်းဆောင်များကို လူထုက ပြန်လည် ရုပ်သိမ်းနိုင်သော ယန္တရားများ ထားရှိခြင်း)။
- **အပြန်အလှန် ပံ့ပိုးမှု:** လူထု လှုပ်ရှားမှုက ပါတီအား ပြည်သူနှင့် ချိတ်ဆက်မှု ရှိစေရန်၊ အခြေခံမူများကို ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် စွမ်းအား ပေးရန် ပံ့ပိုးမည်။ ပါတီကမူ လူထု လှုပ်ရှားမှုအတွက် နိုင်ငံရေး အကာအကွယ် ပေးခြင်း၊ အရင်းအမြစ်များ ရှာဖွေခြင်းနှင့် မူဝါဒ ရေးရာ ကျွမ်းကျင်မှုများ ပေးခြင်းဖြင့် ပံ့ပိုးမည်။

ဤသို့ ကျန်းမာသော ဆက်ဆံရေး ထိန်းသိမ်းခြင်းသည် ပါတီ အာဏာရှင်ဆန်ခြင်း သို့မဟုတ် လူထုနှင့် ဝေးကွာသွားခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးမည်။

၈.၄ မဟာမိတ် ဖွဲ့ခြင်း (Alliance Building)

ဖိနှိပ်မှုပုံစံ အမျိုးမျိုးသည် အချင်းချင်း ရောယှက် ထပ်ဆင့်နေသကဲ့သို့ (ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု ဖိနှိပ်မှု - အခန်း ၂) ၎င်းတို့ကို တိုက်ဖျက်မည့် လှုပ်ရှားမှုများသည်လည်း အချင်းချင်း ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်။ Commufemocratism လှုပ်ရှားမှုသည် တစ်ဦးတည်း ရပ်တည်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ တူညီသော ရည်မှန်းချက်နှင့် တန်ဖိုးများကို မျှဝေသော အခြား အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လှုပ်ရှားမှုများအားလုံးနှင့် **မဟာမိတ် ဖွဲ့ခြင်း (Alliance Building)** ကို အားပေး မြှင့်တင်မည်။ ၎င်းသည် လှုပ်ရှားမှု၏ အင်အားကို တိုးမြှင့်ပြီး ကွဲပြားသော ရှုထောင့်များမှ သင်ယူနိုင်မည်။

မဟာမိတ် ဖွဲ့ရာတွင် အခြေခံမူများမှာ အပြန်အလှန် လေးစားမှု၊ တန်းတူညီမျှမှု၊ မည်သည့် အဖွဲ့အစည်းကမျှ အခြားအဖွဲ့အစည်းကို လွှမ်းမိုး ချုပ်ကိုင်ခြင်း မပြုခြင်းနှင့် ဘုံ ရည်မှန်းချက်များကို အဓိကထားခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

၈.၄.၁ ပြည်တွင်း မဟာမိတ်များ (တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့များ၊ သမဂ္ဂများ၊ အမျိုးသမီး/LGBTQIA+ အဖွဲ့များ၊ ဂေဟစနစ် အဖွဲ့များ)

မြန်မာပြည်၏ သီးခြား အခြေအနေအရ Commufemocratism လှုပ်ရှားမှုအတွက် အဓိက ပြည်တွင်း မဟာမိတ်များမှာ -

- **တိုင်းရင်းသား ခုခံတော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံရေး အင်အားစုများ:** စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို တိုက်ဖျက်ရေးနှင့် စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေး (အခန်း ၅) ဟူသော ဘုံ ရည်မှန်းချက်ဖြင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း။ တိုင်းရင်းသားများ၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်နှင့် တန်းတူညီမျှမှုကို အပြည့်အဝ အသိအမှတ်ပြုခြင်းအပေါ် အခြေခံသော ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ခြင်း။

- **အလုပ်သမား သမဂ္ဂများနှင့် တောင်သူ လယ်သမား အဖွဲ့အစည်းများ:** စီးပွားရေး ခေါင်းပုံဖြတ်မှုကို တိုက်ဖျက်ရေး၊ တရားမျှတသော လုပ်အားခ၊ မြေယာ တရားမျှတမှု (အခန်း ၇) ဟူသော ဘုံ တိုက်ပွဲများတွင် လက်တွဲခြင်း။

- **အမျိုးသမီး အဖွဲ့အစည်းများ၊ LGBTQIA+ အခွင့်အရေး လှုပ်ရှားသူများနှင့် မသန်စွမ်းသူများဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ:** ဖိုဝါဒစနစ်နှင့် လူမှုရေး ခွဲခြားမှုများ (အခန်း ၆) ကို တိုက်ဖျက်ရေး၊ ပါဝင်မှုနှင့် တန်းတူညီမျှမှု (အခန်း ၄) ဖော်ဆောင်ရေး ဟူသော ဘုံ တိုက်ပွဲများတွင် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း။ Commufemocratism ၏ ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု အမြင်နှင့် တန်းတူညီမျှမှု တန်ဖိုးကို အပြည့်အဝ ကျင့်သုံးခြင်း။

- **ဂေဟစနစ် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် တရားမျှတမှု လှုပ်ရှားသူများ:** ဂေဟစနစ် ဖိနှိပ်မှုနှင့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုကို တိုက်ဖျက်ရေး၊ သဘာဝတရား၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ရေး (အခန်း ၇) ဟူသော ဘုံ ရည်မှန်းချက်များဖြင့် လက်တွဲခြင်း။

ဤ မဟာမိတ်များသည် မတူညီသော ရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် စတင်ခဲ့နိုင်သော်လည်း ဘုံ ရန်သူ (ဖိနှိပ်မှု စနစ်များ) နှင့် ဘုံ ရည်မှန်းချက် (လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော လူ့ဘောင်သစ်) တို့အတွက် စုပေါင်း အင်အား တည်ဆောက်မည်။

၈.၄.၂ ပြည်ပ နိုင်ငံတကာ မဟာမိတ်များနှင့် ကွန်ရက်များ

Commufemocratism သည် မြန်မာပြည်တွင်း တိုက်ပွဲကို ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှု၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ရှုမြင်သည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာတဝှမ်းရှိ တူညီသော ရည်မှန်းချက်များ ရှိသော အခြား လှုပ်ရှားမှုများ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် **နိုင်ငံတကာ မဟာမိတ်များ ဖွဲ့ခြင်းနှင့် ကွန်ရက်များ ထူထောင်ခြင်း** ကို အားပေးမည်။

- **ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တောင်ခြမ်း ညီညွတ်ရေး:** ကိုလိုနီ သမိုင်းနှင့် အရင်းရှင် စနစ်၏ ဒဏ်ကို ခံခဲ့ရသော ကမ္ဘာ့ တောင်ခြမ်းနိုင်ငံများရှိ လှုပ်ရှားမှုများနှင့် အထူးသဖြင့် ဆက်ဆံရေး တည်ဆောက်မည်။ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု (အခန်း ၅) အတွက် စုပေါင်း အသံ ထုတ်မည်။

- **နိုင်ငံတကာ ထောက်ခံမှု ရှာဖွေခြင်း:** မြန်မာပြည်၏ တိုက်ပွဲအတွက် နိုင်ငံရေး ထောက်ခံမှု၊ လူသားချင်း စာနာမှုဆိုင်ရာ အကူအညီများနှင့် တရားမျှတမှုအတွက် စည်းရုံး လှုံ့ဆော်မှုများ (ဥပမာ - စစ်အာဏာရှင် စနစ်အပေါ် ပိတ်ဆို့ အရေးယူမှုများ) ကို ရှာဖွေမည်။
- **အသိပညာနှင့် အတွေ့အကြုံများ ဖလှယ်ခြင်း:** အခြားနိုင်ငံများမှ လူပ်ရှားမှုများ၏ အောင်မြင်မှုများနှင့် ကျရှုံးမှုများမှ သင်ခန်းစာယူမည်။ မိမိတို့၏ အတွေ့အကြုံများကို မျှဝေမည်။

နိုင်ငံတကာ မဟာမိတ်များသည် Commufemocratism လူပ်ရှားမှုအတွက် အရေးပါသော မဟာဗျူဟာ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သည်။

၈.၅ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် အခက်အခဲများကို ကျော်လွှားခြင်း

Commufemocratism လမ်းစဉ်သည် အခြေခံကျသော ပြောင်းလဲမှုများကို လိုလားသောကြောင့် ခိုင်မာစွာ အမြစ်တွယ်နေသော အာဏာရှင် စနစ်များ၊ ဓနရှင် စနစ်၏ အကျိုးစီးပွားများနှင့် ခေတ်နောက်ပြန်ဆွဲ အတွေးအခေါ်များ၏ ပြင်းထန်သော ခုခံမှုကို ရင်ဆိုင်ရမည်။ ရှေ့သို့ချီတက်မည့် လမ်းသည် အတားအဆီးများ ကင်းစင်မည် မဟုတ်ပေ။ ရင်ဆိုင်ရနိုင်သော အဓိက စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ၎င်းတို့ကို ကျော်လွှားရန် ချဉ်းကပ်မှုများမှာ -

- **ဖိနှိပ်မှု (Repression):** အာဏာရှိသူများ၏ အကြမ်းဖက် နှိမ်နင်းမှုများ၊ ဖမ်းဆီး ထောင်ချမှုများ၊ သတ်ဖြတ်မှုများ၊ ခြိမ်းခြောက်မှုများနှင့် အခြား လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကို ရင်ဆိုင်ရမည်။ *ကျော်လွှားရန်:* အကြမ်းမဖက် ခုခံတွန်းလှန်ရေး နည်းဗျူဟာများတွင် ကျွမ်းကျင်မှု တည်ဆောက်ခြင်း၊ လုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်ရေး နည်းလမ်းများ ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ပြည်သူ့အပေါ် မှီခိုအားထားခြင်း၊ နိုင်ငံတကာ ထောက်ခံမှု ရယူခြင်းနှင့် လူပ်ရှားမှု၏ ခံနိုင်ရည်အား (Resilience) တည်ဆောက်ခြင်း။
- **ကွဲပြားအောင် သွေးခွဲခြင်း (Division):** အာဏာရှိသူများက လူပ်ရှားမှုကို လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ ကျား/မ သို့မဟုတ် အခြား အချက်များဖြင့် သွေးခွဲရန် ကြိုးပမ်းမည်။ လူပ်ရှားမှုအတွင်း၌လည်း သဘောထား ကွဲလွဲမှုများ၊ မယုံကြည်မှုများ ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည်။ *ကျော်လွှားရန်:* Commufemocratism ၏ ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု အမြင်ကို ခိုင်မာစွာ ကျင့်သုံးခြင်း၊ ကွဲပြားမှုများအကြား နားလည်မှုနှင့် လေးစားမှုကို တက်ကြွစွာ မြှင့်တင်ခြင်း၊ အခန်း ၈.၄ ပါ မဟာမိတ် ဖွဲ့ခြင်းကို ထိရောက်စွာ လုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ပြည်တွင်း ဒီမိုကရေစီ ယန္တရားများဖြင့် သဘောထား ကွဲလွဲမှုများကို ဖြေရှင်းခြင်း။

- **စနစ်အတွင်း သွတ်သွင်းခံရခြင်း (Co-option):** လှုပ်ရှားမှု၏ ခေါင်းဆောင်များ သို့မဟုတ် အစိတ်အပိုင်းများကို ရှိရင်းစွဲ စနစ်အတွင်းသို့ ဆွဲသွင်း၍ လှုပ်ရှားမှု၏ အခြေခံ ရည်မှန်းချက်များကို ပျော့ပြောင်းစေရန် ကြိုးပမ်းမည်။
- ***ကျော်လွှားရန်:*** လှုပ်ရှားမှု၏ အခြေခံမူများနှင့် တန်ဖိုးများကို ခိုင်မာစွာ ဆုပ်ကိုင်ခြင်း၊ အခန်း ၈.၃.၃ ပါ လူထု လှုပ်ရှားမှုက ပါတီကို ထိန်းချုပ် စောင့်ကြည့်သည့် ဆက်ဆံရေး ထူထောင်ခြင်းနှင့် လှုပ်ရှားမှု၏ ရည်မှန်းချက်များကို ရှင်းလင်းစွာ အမြဲတမ်း ပြန်လည် အမှတ်ရနေစေခြင်း။
- **အရင်းအမြစ် နည်းပါးခြင်း (Resource Constraints):** ငွေကြေး၊ ပစ္စည်းကိရိယာနှင့် လူသား အင်အား နည်းပါးခြင်း။ *ကျော်လွှားရန်:* အခန်း ၈.၂ ပါ နမူနာ အသိုက်အဝန်းများမှ အရင်းအမြစ်များ ဖန်တီးခြင်း၊ ဒေသန္တရ အသိုက်အဝန်းများ၏ ပံ့ပိုးမှု (Mutual Aid)၊ ပြည်ပ မဟာမိတ်များထံမှ ပံ့ပိုးမှု ရယူခြင်းနှင့် အများပြည်သူ ရန်ပုံငွေ ရှာဖွေမှု ပုံစံသစ်များ (ဥပမာ - Crowdfunding) ကို အသုံးပြုခြင်း။
- **ပြည်သူ စိတ်ဓာတ် ကျဆင်းခြင်းနှင့် မျှော်လင့်ချက်မဲ့ခြင်း (Public Apathy/Despair):** ကြာရှည်သော တိုက်ပွဲများနှင့် ဖိနှိပ်မှုများကြောင့် ပြည်သူများ စိတ်ဓာတ် ကျဆင်းပြီး မျှော်လင့်ချက်မဲ့လာခြင်း။ *ကျော်လွှားရန်:* အခန်း ၈.၁ ပါ အသိပညာ ပြန့်ပွားရေးနှင့် လူထု စည်းရုံးရေးကို ဆက်လက် လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ အောင်မြင်မှု သေးသေးလေးများကိုပင် ဂုဏ်ပြု အားပေးခြင်း၊ အခန်း ၅ ပါ လွတ်မြောက်သော လူ့ဘောင်သစ် ရည်မှန်းချက်ကို အမြဲတမ်း ပြန်လည် ပုံဖော် ပြသခြင်းဖြင့် မျှော်လင့်ချက်ကို ထိန်းသိမ်းခြင်း။

Commufemocratism လမ်းစဉ်သည် ဤစိန်ခေါ်မှုများကို ရင်ဆိုင်ရန် ကြိုတင် ပြင်ဆင်ထားပြီး လိုက်လျောညီထွေ ရှိသော (Adaptable) နည်းဗျူဟာများဖြင့် ရှေ့သို့ ဆက်လက် ချီတက်မည်။ ခိုင်မာသော အခြေခံမူများ၊ စုပေါင်း အင်အား၊ ကွဲပြားသော မဟာမိတ်များနှင့် မဆုတ်မနစ်သော ဇွဲလုံ့လတို့သည် အခက်အခဲ မှန်သမျှကို ကျော်လွှားမည့် အဓိက သော့ချက်များ ဖြစ်ကြသည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် အခန်း (၈) သည် Commufemocratism ၏ လမ်းစဉ်ကို လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်မည့် နည်းဗျူဟာများကို တင်ပြခဲ့သည်။ အသိပညာ ပြန့်ပွားရေးနှင့် အခြေခံလူထု လှုပ်ရှားမှု တည်ဆောက်ခြင်းသည် အခြေခံ အုတ်မြစ် ဖြစ်သည်။ နမူနာ အသိုက်အဝန်းများဖြင့် အနာဂတ်ကို လက်တွေ့ ပြသမည်။ နိုင်ငံရေး ပါဝင်မှုကို မဟာဗျူဟာမြောက် အသုံးပြုမည်။ ကွဲပြားသော မဟာမိတ်များဖြင့် အင်အား တည်ဆောက်မည်။ ရင်ဆိုင်ရမည့် စိန်ခေါ်မှုများကို ရဲရင့်စွာ ရင်ဆိုင် ကျော်လွှားမည်။ ဤသည်မှာ Commufemocratism လမ်းစဉ်ကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ပြီး လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော လူ့ဘောင်သစ်ဆီသို့

သွားရာ လမ်းပြမြေပုံ ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံး အခန်းဖြစ်သော နိဂုံးတွင် ဤ Manifesto ၏ အနှစ်ချုပ်နှင့် အားလုံး ပါဝင်ရန် လေးနက်သော တိုက်တွန်းချက်ကို တင်ပြ တင်ဆက်သွားပါမည်။

နောက်ဆက်တွဲ

Commufemocratism ၏ စီးပွားရေး ပုံစံ

Commufemocratism သည် အရင်းရှင်စနစ်၏ အမြတ်ထုတ်မှု၊ မညီမျှမှုနှင့် ဂေဟစနစ် ဖျက်ဆီးမှုတို့ကို ပြင်းထန်စွာ ဝေဖန်သကဲ့သို့၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လွန်ကဲသော၊ အာဏာရှင်ဆန်သော နိုင်ငံတော် စီးပွားရေးနှင့် ကျယ်ပြန့်သည့် နိုင်ငံပိုင်သိမ်းမှုတို့၏ ထိရောက်မှု မရှိခြင်းနှင့် လွတ်လပ်ခွင့် ကင်းမဲ့ခြင်းတို့ကိုလည်း လက်မခံပေ။ ထို့ကြောင့် Commufemocratism ၏ စီးပွားရေး ပုံစံသည် အရင်းရှင်စနစ် သို့မဟုတ် နိုင်ငံတော် ဆိုရှယ်လစ်စနစ် တစ်ခုခုကို ရွေးချယ်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ ၎င်းတို့ နှစ်ခုစလုံး၏ ကန့်သတ်ချက်များကို ကျော်လွန်၍ လူသားနှင့် ဂေဟစနစ်၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို အမှန်တကယ် ဦးတည်သော၊ **ဘက်စုံ ပါဝင်သော (Pluralistic)၊ တရားမျှတသောနှင့် ဒီမိုကရေစီနည်းကျသော ပုံစံသစ်** တစ်ရပ်ကို တည်ဆောက်ရန် ရည်ရွယ်သည်။

Commufemocratism စီးပွားရေး၏ အဓိက လက္ခဏာရပ်များနှင့် ချဉ်းကပ်မှုများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

၁။ ပိုင်ဆိုင်မှု ပုံစံ ကွဲပြားခြင်း (Diverse Ownership)

Commufemocratism စီးပွားရေးတွင် ပိုင်ဆိုင်မှုပုံစံ တစ်မျိုးတည်းကိုသာ အဓိကထားခြင်း မရှိဘဲ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေး ရည်မှန်းချက်များကို အကောင်းဆုံး ဖော်ဆောင်နိုင်မည့် ပိုင်ဆိုင်မှု ပုံစံ အမျိုးမျိုး အတူတကွ ယှဉ်တွဲ တည်ရှိမည်။

- **ပုဂ္ဂလိကပိုင် (Private Ownership): Commufemocratism စီးပွားရေးတွင် ပုဂ္ဂလိကပိုင်များလည်း ရှိမည်ဖြစ်သည်။** သေးငယ်သော လုပ်ငန်းများ၊ မိသားစုပိုင် လုပ်ငန်းများ၊ တစ်ဦးချင်း စွန့်ဦး တီထွင် လုပ်ငန်းများ၊ ဖန်တီးမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများ ကဲ့သို့သော ကဏ္ဍများတွင် ပုဂ္ဂလိကပိုင် လုပ်ငန်းများသည် နေရာယူမည် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဤပုဂ္ဂလိကပိုင် လုပ်ငန်းများသည် အရင်းရှင်စနစ်အောက်မှ အမြတ်အစွန်းကိုသာ အဓိကထားပြီး လူသားနှင့် သဘာဝကို ခေါင်းပုံဖြတ်သည့် လုပ်ငန်းများ မဟုတ်စေရ။ ၎င်းတို့သည် **လူမှုရေးနှင့် ဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများအောက်တွင် လည်ပတ်ရမည်** ဖြစ်ပြီး အလုပ်သမား အခွင့်အရေးများ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး စံနှုန်းများနှင့် တရားမျှတသော အခွန် ပေးဆောင်မှုများကို လိုက်နာရမည်။ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များဖြစ်သော အိမ်ရာ၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး စသည်တို့ကိုမူ ဈေးကွက်မှ ဖယ်ထုတ်ပြီး (Decommodification) အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုများအဖြစ် ပေးအပ်မည် ဖြစ်ရာ ထိုကဏ္ဍများတွင် အမြတ်အစွန်းကို အဓိကထားသော ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းကြီးများ၏ လွှမ်းမိုးမှု ရှိမည် မဟုတ်ပေ။

- **သမဝါယမ လုပ်ငန်းများ (Cooperatives):** လုပ်သားများ ကိုယ်တိုင် ပိုင်ဆိုင်ပြီး ဒီမိုကရေစီနည်းကျ စီမံခန့်ခွဲသော လုပ်ငန်းများ (Worker Cooperatives) သည် အားပေးမြှင့်တင်ခံရမည့် အဓိက ပုံစံများထဲမှ တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် လုပ်ငန်းခွင် ဒီမိုကရေစီ (Workplace Democracy) ကို လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ပြီး အမြတ်အစွန်းကို အဖွဲ့ဝင်များကြား တရားမျှတစွာ ခွဲဝေခြင်း သို့မဟုတ် လူမှုရေး ရည်မှန်းချက်များအတွက် အသုံးပြုခြင်းတို့ ပြုလုပ်သည်။

- **အသိုက်အဝန်းပိုင် (Community Ownership):** မြေယာ၊ သဘာဝ အရင်းအမြစ် အချို့ သို့မဟုတ် ဒေသန္တရ အခြေခံ အဆောက်အအုံများ ကဲ့သို့သော အရာများကို လူမှုအသိုက်အဝန်းက စုပေါင်း ပိုင်ဆိုင်ပြီး အများပြည်သူ အကျိုးစီးပွားအတွက် စီမံခန့်ခွဲမည့် ပုံစံများ (Community Land Trusts, Community-owned Enterprises) ရှိမည်။ ၎င်းသည် **အသိုက်အဝန်း ကြွယ်ဝမှု တည်ဆောက်ရေး (Community Wealth Building)** ကို ဖော်ဆောင်သည်။

- **အများပြည်သူပိုင် (Public Ownership):** နိုင်ငံတော် သို့မဟုတ် ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရက ပိုင်ဆိုင် စီမံခန့်ခွဲသော မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည့် အခြေခံ ဝန်ဆောင်မှုများ (ဥပမာ- ရေပေးဝေရေး၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ထုတ်လုပ် ဖြန့်ဖြူးရေး ကွန်ရက်)၊ **အများပြည်သူပိုင် ဘဏ်များ (Public Banks)** နှင့် အချို့ မဟာဗျူဟာမြောက် လုပ်ငန်းများ ရှိမည်။ ဤအများပြည်သူပိုင် လုပ်ငန်းများသည် အမြတ်အစွန်းထက် ပြည်သူ့ ဝန်ဆောင်မှုနှင့် တာဝန်ယူမှု (Accountability) ကို ဦးစားပေးမည်။ ဤသည်မှာ ယခင် ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကဲ့သို့ စီးပွားရေးအားလုံးကို နိုင်ငံပိုင် သိမ်းခြင်း (Mass Nationalization) မဟုတ်ဘဲ မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည့် ကဏ္ဍများကိုသာ ပြည်သူ့ အကျိုးစီးပွားအတွက် တိုက်ရိုက် ထိန်းချုပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

- **လူမှုရေး လုပ်ငန်းများ (Social Enterprises):** စီးပွားရေး လုပ်ငန်း သဘောဖြင့် လည်ပတ်သော်လည်း အဓိက ရည်ရွယ်ချက်မှာ လူမှုရေး သို့မဟုတ် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန် ဖြစ်သော လုပ်ငန်းများ ရှိမည်။

၂။ ယှဉ်ပြိုင်မှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအကြား ဟန်ချက်

Commufemocratism အနေဖြင့် ယှဉ်ပြိုင်မှုကို လုံးဝ ဆန့်ကျင်ခြင်း မရှိပါ။ ယှဉ်ပြိုင်မှုမရှိပါက စီးပွားရေးကျဆုံးနိုင်၊ တီထွင်မှုများ နည်းပါးနိုင် ဟူသော အချက်ကို အချို့ ကဏ္ဍများ (ဥပမာ- ဖန်တီးမှု လုပ်ငန်းများ၊ သီးခြား ကုန်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်မှု) တွင် အသိအမှတ်ပြုပြီး သင့်လျော်သည့် ယှဉ်ပြိုင်မှု ရှိစေရန် အားပေးနိုင်သည်။

သို့သော်တစ်ပြိုင်နက်ထဲတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု (Cooperation)၊ အပြန်အလှန် ဖေးမကူညီမှု (Mutual Aid) နှင့် စုပေါင်း တာဝန်ယူမှု (Collective Responsibility) တို့ကို အခြေခံမည်။ ဤသည်မှာ Commufemocratism စီးပွားရေး၏ အရင်းခံနှင့် အဓိက မောင်းနှင်အား ဖြစ်သည်။ စီးပွားရေးစနစ်တစ်ခုလုံးသည် လူအချင်းချင်းနှင့် အသိုက်အဝန်းများအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အရင်းအမြစ်များ မျှဝေခြင်း၊ အချင်းချင်း ကူညီ ထောက်ပံ့ခြင်းနှင့် ဘုံရည်မှန်းချက်များအတွက် စုပေါင်း တာဝန်ယူခြင်းတို့ကို ပုံစံချ ဒီဇိုင်း ထားမည်။ သမဝါယမများ၊ အများပြည်သူပိုင် ဘဏ်များ၊ လူမှုရေး ဝန်ဆောင်မှုများ၊ အသိုက်အဝန်း ကြွယ်ဝမှု တည်ဆောက်ရေး စသည်တို့သည် ဤပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု၏ လက်တွေ့ ပုံဖော်မှုများ ဖြစ်သည်။ ယှဉ်ပြိုင်မှုကို ခွင့်ပြုသည့် ကဏ္ဍများတွင်ပင် လူမှုရေးနှင့် ဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများသည် ကြီးစိုးမည် ဖြစ်ပြီး အဆုံးမဲ့ အမြတ်အစွန်း ရှာဖွေမှု သို့မဟုတ် အချင်းချင်း အလဲထပ် တိုက်ခိုက်ခြင်းထက် ပူးပေါင်းတည်ဆောက်မှုကို အားပေးမည်။

၃။ စီးပွားရေးကို ဒီမိုကရေစီနည်းကျ စီမံခန့်ခွဲခြင်း

စီးပွားရေးစနစ်၏ ဦးတည်ချက်နှင့် မူဝါဒများကို ဗဟို အစိုးရ သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းရှင်ကြီးများက တစ်ဦးတည်း ချမှတ်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ ဒီမိုကရေစီနည်းကျ စုပေါင်း ဆုံးဖြတ်မည်။ လုပ်ငန်းခွင် ဒီမိုကရေစီ (Workplace Democracy) မှသည် ပြည်သူ့ ဘတ်ဂျက် သုံးစွဲမှုတွင် ပါဝင် ဆုံးဖြတ်ခြင်း (Participatory Budgeting) အထိ ပြည်သူများ၊ လုပ်သားများ၊ အသိုက်အဝန်း အဖွဲ့ဝင်များနှင့် သက်ဆိုင်သူ အားလုံး စီးပွားရေး ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုများတွင် ပါဝင်ခွင့် ရှိမည်။ ဤသည်မှာ အာဏာကို အောက်ခြေသို့ ပြန်လည်အပ်နှင်းခြင်း (Radical Devolution) ၏ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ရှုထောင့် ဖြစ်သည်။

၄။ တရားမျှတမှုနှင့် ရေရှည် တည်တံ့မှုကို ဦးစားပေးခြင်း

Commufemocratism စီးပွားရေးသည် စီးပွားရေး တရားမျှတမှု (Economic Justice) နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု (Environmental Justice) ကို အဓိက ဦးတည်ချက်အဖြစ် ထားရှိသည်။ တိုးတက်သော အခွန်စနစ်နှင့် ဓန ပြန်လည် ခွဲဝေမှု ယန္တရားများဖြင့် မညီမျှမှုကို တိုက်ဖျက်မည်။ လုပ်အားခ (Living Wage) သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် အလုပ်သမား အခွင့်အရေးများ ခိုင်မာစေခြင်းဖြင့် လုပ်သားများ၏ ဘဝ လုံခြုံမှုကို အာမခံမည်။ ဂေဟစနစ် ရေရှည် တည်တံ့မှုကို စီးပွားရေး လုပ်ငန်းစဉ် အားလုံးတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားမည်။ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုကို တိုက်ဖျက်ရန်နှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရန် ခိုင်မာသော မူဝါဒများ ချမှတ် အကောင်အထည်ဖော်မည်။ GDP ကဲ့သို့သော စီးပွားရေး ညွှန်းကိန်း သက်သက်ထက် လူသားနှင့်

ဂေဟစနစ်၏ ဘက်စုံ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို တိုင်းတာသော ညွှန်းကိန်းများ (Beyond GDP) ဖြင့် စီးပွားရေး၏ အောင်မြင်မှုကို တိုင်းတာမည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် Commufemocratism စီးပွားရေးသည် ရောနှော စီးပွားရေး (Mixed Economy) ပုံစံတစ်မျိုး ဖြစ်သော်လည်း ၎င်းသည် အရင်းရှင်စနစ်ကို ပြုပြင် ထိန်းချုပ်ထားခြင်းထက် **ပုဂ္ဂလိကပိုင်၊ သမဝါယမပိုင်၊ အသိုက်အဝန်းပိုင်နှင့် အများပြည်သူပိုင်** ပုံစံ အမျိုးမျိုးကို တရားမျှတမှု၊ စောင့်ရှောက်မှု၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ဂေဟစနစ် ရေရှည် တည်တံ့မှု တန်ဖိုးများဖြင့် ပုံဖော်ထားသော စနစ်သစ် တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ အစိုးရ၏ အလွန်အမင်း စွက်ဖက်ခြင်းနှင့် နိုင်ငံပိုင်သိမ်းခြင်းကို ဆန့်ကျင်ပြီး ယှဉ်ပြိုင်မှုကို အားပေးသော်လည်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု၊ အပြန်အလှန် ဖေးမကူညီမှုနှင့် စုပေါင်း တာဝန်ယူမှုကို အဓိက အခြေခံမူများအဖြစ် ကျင့်သုံးကာ လူသားအားလုံးနှင့် သက်ရှိ ကမ္ဘာအပေါ် အမှန်တကယ် အကျိုးပြုမည့် စီးပွားရေးကို တည်ဆောက်မည် ဖြစ်ပါသည်။

Commufemocratism ၏ လူ့အဖွဲ့အစည်း ပုံစံ

Commufemocratism က ရည်မှန်းသော လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် လက်ရှိ ကမ္ဘာတွင် တွေ့ရသော ဖိနှိပ်မှု၊ မညီမျှမှု၊ ကွဲပြားမှုနှင့် ဂေဟစနစ် ပျက်စီးမှုတို့ လွှမ်းမိုးနေသည့် လူ့အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြေခံအားဖြင့် ကွဲပြားခြားနားသည်။ ၎င်းသည် အရင်းရှင်စနစ်၏ တစ်ဦးချင်း ပြိုင်ဆိုင်မှုကို အဓိကထားပြီး လူမှုရေး ကွန်ရက်များ ပျက်ပြားနေသည့် အခြေအနေကို ကျော်လွန်သက့်သို့၊ နိုင်ငံတော်က အားလုံးကို ဗဟိုမှ ချုပ်ကိုင်ထားသည့် အခြေအနေကိုလည်း ရှောင်ကျဉ်သည်။ Commufemocratism လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် လွတ်မြောက်မှု၊ တရားမျှတမှု၊ ဂေဟစနစ်နှင့် သဟဇာတဖြစ်မှုနှင့် စောင့်ရှောက်မှုအပေါ် အခြေခံကာ လူသား အားလုံးနှင့် သက်ရှိ ကမ္ဘာတစ်ခုလုံး၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ (Well-being) ကို ဦးတည်သည်။

ဤလူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အဓိက လက္ခဏာရပ်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

၁။ အသိုက်အဝန်းနှင့် စောင့်ရှောက်မှုကို ဗဟိုပြုခြင်း (Community and Care-Centered)

Commufemocratism လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် လူသားကို အမှီအခို ကင်းသော တစ်ဦးချင်းစီ သက်သက်အဖြစ် ရှုမြင်ခြင်း မရှိဘဲ အချင်းချင်း အပြန်အလှန် မှီခိုသော၊ ဂရုစိုက်သော ဆက်ဆံရေး ကွန်ရက်အတွင်းမှ အဓိပ္ပါယ် ပြည့်ဝစွာ တည်ရှိသူများအဖြစ် ရှုမြင်သည်။ **အသိုက်အဝန်း (Community)** သည် လူမှုဘဝ၏ ဗဟိုချက် ဖြစ်သည်။ လူမှုအသိုင်းအဝန်းအတွင်း **အပြန်အလှန် ဖေးမကူညီမှု (Mutual Aid)** နှင့် **စုပေါင်း တာဝန်ယူမှု (Collective Responsibility)** တို့သည် အဓိက ကျင့်သုံးရမည့် မူများ ဖြစ်သည်။ အဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးချင်းစီ၏ ကောင်းကျိုးသည် အသိုက်အဝန်း

တစ်ခုလုံး၏ ကောင်းကျိုးနှင့် ဆက်စပ်နေပြီး အသိုက်အဝန်း၏ ကျန်းမာရေးသည် အဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးချင်းစီ၏ ပံ့ပိုးမှုအပေါ် မူတည်သည်။

စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ် (Ethics of Care) သည် လူမှုဆက်ဆံရေးများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းများနှင့် မူဝါဒများ အားလုံးကို လမ်းညွှန်မည့် အခြေခံ နိယာမ ဖြစ်သည်။ လူမှုအဖွဲ့အစည်းသည် မိမိ၏ အားနည်းဆုံး အဖွဲ့ဝင်များကို အထူး ဂရုစိုက် ပံ့ပိုးမည်။ စောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများ (ကလေးပြုစုခြင်း၊ သက်ကြီးရွယ်အို ပြုစုခြင်း၊ လူနာပြုစုခြင်း) ကို လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် အလွန် အဖိုးတန်သော လုပ်ငန်းများအဖြစ် အပြည့်အဝ အသိအမှတ်ပြုပြီး တန်ဖိုးထားမည် (Economizing Care)။ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အသက်သွေးကြောသည် ယှဉ်ပြိုင်မှုထက် စာနာမှု၊ ကြင်နာမှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု (Cooperation) ဖြစ်မည်။

၂။ ဖိနှိပ်မှု ကင်းစင်ခြင်းနှင့် ကွဲပြားမှုကို လေးစားခြင်း (Free from Oppression and Respecting Diversity)

Commufemocratism လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် အခန်း (၂) ၌ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခဲ့သော စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖိနှိပ်မှု ယန္တရားများ (ဖိုဝါဒစနစ်၊ လူမျိုးရေး ခွဲခြားမှု၊ လူတန်းစား ဖိနှိပ်မှု၊ LGBTQIA+ ဖိနှိပ်မှု၊ မသန်စွမ်းမှု အခြေပြု ဖိနှိပ်မှု စသည်) သည် တိုက်ဖျက် ဖယ်ရှားခံရမည် ဖြစ်သည်။ မည်သူမျှ ၎င်းတို့၏ အမှတ်အသား (Identity) (ကျား/မ၊ လိင်စိတ်ခံယူမှု၊ လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ လူတန်းစား၊ မသန်စွမ်းမှု စသည်) ကြောင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း၊ ဖယ်ကြဉ်ခြင်း သို့မဟုတ် အကြမ်းဖက်ခြင်း ခံရမည် မဟုတ်ပေ။

လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ မတူကွဲပြားသော လူမျိုးများ၊ ယဉ်ကျေးမှုများ၊ ဘာသာစကားများ၊ လိင်စိတ်ခံယူမှုများနှင့် ကျား/မ ခံယူချက်များကို အပြည့်အဝ အသိအမှတ်ပြု လေးစားမည်။ **LGBTQIA+ အားလုံး အကျုံးဝင်မှု (LGBTQIA+ Inclusivity)** သည် လူမှုဘဝ၏ အခြေခံ ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို အပြည့်အဝ ကာကွယ်မည်။ ယဉ်ကျေးမှု အပြန်အလှန် နားလည်မှု (Intercultural Understanding) ကို မြှင့်တင်ပြီး ကွဲပြားမှုသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အင်အား ဖြစ်သည်ကို ဂုဏ်ပြုမည်။

၃။ စစ်မှန်သော တန်းတူညီမျှမှုနှင့် တရားမျှတမှု (Genuine Equality and Justice)

Commufemocratism လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အဓိက တန်ဖိုးမှာ **အခြေခံကျသော တန်းတူညီမျှမှု (Radical Equality)** ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အခွင့်အရေး တန်းတူရုံသာမက လူ့ဘဝ ရလဒ်များ (Outcomes) တွင်ပါ မညီမျှမှု သိသိသာသာ နည်းပါးစေရန် ကြိုးပမ်းသည်။ လူတိုင်းသည် ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ နေထိုင်နိုင်ရေးအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော အခြေခံများ (အရည်အသွေးမြင့် ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု၊ ပညာရေး၊ လုံခြုံသော အိမ်ရာ၊ လုံလောက်သော အစားအစာ) ကို ငွေကြေး အခြေအနေ မခွဲခြားဘဲ **အခွင့်အရေးအဖြစ် (as Rights)** ရရှိမည် (Decommodification)။

တရားမျှတမှု (Justice) သည် လူမှုဆက်ဆံရေးနှင့် စနစ်များ အားလုံးတွင် ဗဟိုချက် ဖြစ်သည်။ **လူမှုရေး တရားမျှတမှု (Social Justice)** သည် အရင်းအမြစ်များ၊ အခွင့်အလမ်းများနှင့် အာဏာများကို တရားမျှတစွာ ခွဲဝေမှုကို အာမခံမည်။ **ပြန်လည်ကုစားရေးဆိုင်ရာ တရားစီရင်မှု (Restorative Justice)** သည် ပဋိပက္ခများနှင့် ထိခိုက် နစ်နာမှုများကို ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းထက် ကုစားခြင်းနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝန်း ပြန်လည် တည်ထောင်ခြင်းကို အလေးပေးမည်။ လူတိုင်း တရားမျှတစွာ ဆက်ဆံခံရမည် ဖြစ်ပြီး အားနည်းသူများအား အထူး ကာကွယ် စောင့်ရှောက်မည်။

၄။ ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ပါဝင်မှုနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် (Democratic Participation and Self-determination)

လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုများသည် **အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ (Grassroots Democracy)** နှင့် ပြည်သူ့ ပါဝင်မှုအပေါ် အခြေခံသည်။ အာဏာကို အောက်ခြေ အသိုက်အဝန်းများသို့ တတ်နိုင်သမျှ ပြန်လည် အပ်နှင်းထားမည် (Radical Devolution)။ ပြည်သူများ မိမိတို့ ဘဝနှင့် သက်ဆိုင်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များတွင် တိုက်ရိုက် ပါဝင်ခွင့် ရှိမည်။ နိုင်ငံရေးသည် ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှု ရှိမည်။ အဖွဲ့အစည်းများ (လုပ်ငန်းခွင်များ အပါအဝင်) တွင် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ စီမံခန့်ခွဲမှု (Workplace Democracy) ကို ကျင့်သုံးမည်။ လူတိုင်း မိမိ၏ ဘဝကို မိမိကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်နိုင်သော ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် (Self-determination) ကို အလေးထားမည်။

၅။ သက်ရှိ ကမ္ဘာနှင့် သဟဇာတ ဖြစ်စွာ နေထိုင်ခြင်း (Living in Harmony with the Living Earth)

Commufemocratism လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် လူသားကို သဘာဝတရား၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ရှုမြင်ပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် လေးစားမှုနှင့် တာဝန်ယူမှု အပြည့်အဝ ရှိမည်။ **ဂေဟစနစ် တရားမျှတမှု (Ecological Justice)** ကို အကောင်အထည်ဖော်ပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှုကို တိုက်ဖျက်မည်။ သဘာဝတရားနှင့် အခြား သက်ရှိမျိုးစိတ်များသည် လူသားအတွက် အရင်းအမြစ် သက်သက် မဟုတ်ဘဲ ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် တည်ရှိခွင့်နှင့် အခွင့်အရေးများ (Rights of Nature) ရှိသည်ကို အသိအမှတ်ပြု ကာကွယ်မည်။ လူ့ဘဝ နေထိုင်မှုပုံစံများနှင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများသည် ဂေဟစနစ်၏ ကန့်သတ်ချက်များနှင့် ရေရှည်တည်တံ့မှုကို လိုက်နာမည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ခြင်းသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အခြေခံ တာဝန် ဖြစ်မည်။

၆။ ပုဂ္ဂလိကပိုင်နှင့် ကိုယ်ပိုင် ပစ္စည်းဥစ္စာများ

Commufemocratism သည် အရင်းရှင်စနစ်အောက်မှ အမြတ်အစွန်းနှင့် အာဏာအတွက် အသုံးပြုသော၊ အခြားသူများကို ခေါင်းပုံဖြတ်သည့် ကျယ်ပြန့်သော ပုဂ္ဂလိကပိုင် (အထူးသဖြင့် ဓနဥစ္စာ ထုတ်လုပ်မှု အရင်းအမြစ်ကြီးများ) ကို ဆန့်ကျင်သော်လည်း **Commufemocratism**

လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ပုဂ္ဂလိကပိုင်များလည်း ရှိမည်ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ လူသား၏ **ကိုယ်ပိုင် ပစ္စည်းဥစ္စာများ (Personal Belongings) နှင့် ကိုယ်ပိုင် အသုံးပြုရန်အတွက် ပိုင်ဆိုင်မှု (Private Property for Personal Use)** များကို ရည်ညွှန်းသည်။ မိမိနေထိုင်သည့် အိမ်၊ ကိုယ်ပိုင် သုံးစွဲရန် ပစ္စည်းများ၊ အနုပညာ သို့မဟုတ် လက်မှုပညာအတွက် အသုံးပြုသည့် ကိရိယာဒယ်များ စသည်တို့ကို တစ်ဦးချင်းစီ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိမည်။ ဤသည်မှာ လူသား၏ ကိုယ်ပိုင် လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် ဂုဏ်သိက္ခာအတွက် အရေးကြီးသည်။ Commufemocratism က ဆန့်ကျင်သည်မှာ ဤပုဂ္ဂလိကပိုင်များက လူသား၏ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များကို ကုန်ပစ္စည်းအဖြစ် ပြောင်းလဲ၍ အမြတ်ထုတ်ခြင်း သို့မဟုတ် လူအများ ရပိုင်ခွင့်ရှိသော ဘုံ အရင်းအမြစ်များကို ချုပ်ကိုင်ထားခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ ကိုယ်ပိုင် ပစ္စည်းဥစ္စာများကို လေးစား ကာကွယ်မည်ဖြစ်သော်လည်း ထိုပိုင်ဆိုင်မှုများကို အသုံးပြု၍ အခြားသူများကို ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း သို့မဟုတ် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် ဂေဟစနစ်ကို ထိခိုက်စေခြင်းကိုမူ ခွင့်ပြုမည် မဟုတ်ပေ။

၇။ အသိပညာနှင့် ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ် (Knowledge and Critical Thinking)

Commufemocratism လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် အသိပညာကို လူတိုင်း လက်လှမ်းမီစေရန် အာမခံမည်။ ပညာရေး (Liberation Education) သည် ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ်၊ ပြဿနာ ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်းနှင့် လူမှုရေး တာဝန်သိစိတ်တို့ကို မွေးမြူပေးမည်။ ပြည်သူများ အာဏာကို မေးခွန်းထုတ်ရန်နှင့် မတရားမှုများကို စိန်ခေါ်ရန် စိတ်ဓာတ် ခိုင်မာမည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် အမှန်တရားနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို တန်ဖိုးထားမည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် Commufemocratism လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် စီးပွားရေး ခေါင်းပုံဖြတ်မှု၊ လူမှုရေး ဖိနှိပ်မှုနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှုတို့ ကင်းစင်သော လူ့ဘောင်သစ် ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အသိုက်အဝန်းနှင့် စောင့်ရှောက်မှုကို အခြေခံသော၊ ကွဲပြားမှု အားလုံးကို လေးစားသော၊ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် တရားမျှတမှုကို အပြည့်အဝ ဖော်ဆောင်သော၊ ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ပါဝင်မှုနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို အာမခံသော၊ သဘာဝတရားနှင့် သဟဇာတဖြစ်စွာ နေထိုင်သော လူ့အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်သည်။ **ပုဂ္ဂလိကပိုင်များ (အထူးသဖြင့် ကိုယ်ပိုင် သုံးစွဲရန် ပစ္စည်းဥစ္စာများ)** ရှိမည် ဖြစ်သော်လည်း အရင်းရှင်စနစ်ကဲ့သို့ အမြတ်ထုတ်မှုနှင့် ဓန အာဏာ စုစည်းမှုအတွက် အသုံးပြုသည့် ပုဂ္ဂလိကပိုင်စနစ် မဟုတ်ပေ။ ဤသည်မှာ လူသားအားလုံးနှင့် သက်ရှိ ကမ္ဘာတစ်ခုလုံး ဂုဏ်သိက္ခာ အပြည့်ဖြင့် ကောင်းမွန်စွာ ရှင်သန်နိုင်မည့် လူ့ဘောင်သစ်၏ ပုံသဏ္ဌာန် ဖြစ်သည်။

Commufemocratism ၏ အစိုးရ ပုံစံ

Commufemocratism အစိုးရသည် စစ်အာဏာရှင်စနစ်၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လွန်ကဲသော အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ပြည်သူနှင့် အဆက်အသွယ် ပြတ်တောက်နေသော ကိုယ်စားပြု ဒီမိုကရေစီတို့၏ ကျရှုံးမှုများမှ သင်ခန်းစာယူ၍ တည်ဆောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အာဏာကို လူအနည်းငယ် သို့မဟုတ် ဗဟို အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုတည်းက ချုပ်ကိုင်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ ပြည်သူ အားလုံး၏ လက်ထဲတွင် အမှန်တကယ် ရှိစေရန်၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူမှုနှင့် တုံ့ပြန်မှု ရှိစေရန် ရည်သန်သည်။ Commufemocratism အစိုးရ၏ အဓိက ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ (၆) ရပ်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

၁။ စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ပုံ (Structure of a True Federal Union)

Commufemocratism အစိုးရ၏ အခြေခံ အကျဆုံးနှင့် အပေါ်ဆုံး အဆင့် တည်ဆောက်ပုံမှာ **စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု** ပုံစံ ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ အပါအဝင် ပြည်ထောင်စု အတွင်းရှိ အစိတ်အပိုင်းများ အားလုံး တန်းတူ ရည်တူ အခွင့်အရေး ရှိပြီး မိမိတို့၏ ကံကြမ္မာကို ကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်နိုင်သော ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် (Self-determination) အပေါ် အခြေခံသည့် စေတနာအလျောက် ပူးပေါင်းထားသော ပြည်ထောင်စု ဖြစ်သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် အားလုံး ပါဝင်ရေးဆွေးထားသော၊ ပြည်ထောင်စု၏ အစိတ်အပိုင်းများအကြား အာဏာကို တရားမျှတစွာ ခွဲဝေထားသော၊ လူသား အားလုံးနှင့် သက်ရှိ ကမ္ဘာ၏ အခွင့်အရေးများကို အပြည့်အဝ အာမခံထားသော ဖွဲ့စည်းပုံ ဖြစ်မည်။ ဗဟို အစိုးရသည် ပြည်ထောင်စု၏ ဘုံ ကိစ္စရပ်များကို ကိုင်တွယ်ပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့် အောက်ခြေ အဆင့်များသည် မိမိတို့၏ ကိစ္စရပ်များကို ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ခွင့် ရရှိမည်။

၂။ အာဏာကို အောက်ခြေသို့ အခြေခံကျကျ ပြန်လည်အပ်နှင်းထားသော အဆင့်ဆင့်သော အုပ်ချုပ်ရေး (Structure of Radical Devolution and Multi-level Governance)

Commufemocratism အစိုးရသည် အာဏာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကို တိုက်ဖျက်ပြီး **အာဏာကို အောက်ခြေ အဆင့်များသို့ အခြေခံကျကျ ပြန်လည်အပ်နှင်းခြင်း (Radical Devolution)** ကို အကောင်အထည်ဖော်မည်။ နိုင်ငံတော် အာဏာသည် အပေါ်ဆုံး ဗဟို အစိုးရမှ အောက်သို့ စီးဆင်းခြင်း မဟုတ်ဘဲ အောက်ဆုံး အခြေခံ လူမှုအသိုက်အဝန်းများမှ အပေါ်သို့ စီးဆင်းသော ပုံစံ ဖြစ်သည်။ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှု အများစုနှင့် သက်ဆိုင်ရာ အရင်းအမြစ်များကို အောက်ခြေ အဆင့်များ ဖြစ်ကြသည့် ကျေးရွာ/ရပ်ကွက်၊ မြို့နယ်နှင့် ခရိုင် အဆင့်များတွင် ထားရှိမည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည်လည်း ဗဟို အစိုးရထံမှ လုံလောက်သော အာဏာနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ရရှိမည်။ ဤအဆင့်ဆင့်သော အုပ်ချုပ်ရေး တည်ဆောက်ပုံသည် အောက်ခြေမှ

ဒီမိုကရေစီ (Grassroots Democracy) ကို အားကောင်းစေပြီး ပြည်သူများအား မိမိတို့၏ ဒေသ ကိစ္စရပ်များကို ကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ် စီမံခန့်ခွဲနိုင်စေသည်။

၃။ အလွှာစုံ ပါဝင် ကိုယ်စားပြုသော ဥပဒေပြု လွှတ်တော်များ (Structure of Multi-layered Inclusive Legislative Assemblies)

ဥပဒေပြုရေး အာဏာကို ကျင့်သုံးမည့် လွှတ်တော်များ (ဗဟို၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်) ၏ တည်ဆောက်ပုံသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ကွဲပြားမှုကို အပြည့်အဝ ထင်ဟပ်စေမည်။ ၎င်းသည် ရိုးရာ ပထဝီဝင် အခြေခံ ကိုယ်စားပြုမှု (မဲဆန္ဒနယ်မြေများ) အပြင် **အလွှာစုံ ကိုယ်စားပြုမှု (Multi-layered Representation)** ကို ကျင့်သုံးမည်။ လူမျိုးရေး အချိုးကျ ကိုယ်စားပြုမှု၊ အမျိုးသမီးများ၊ LGBTQIA+၊ မသန်စွမ်းသူများနှင့် အခြား အနားသတ်ခံ အုပ်စုများအတွက် သီးသန့် ကိုယ်စားပြု နေရာများ သို့မဟုတ် အခြား ကိုယ်စားပြုမှုပုံစံများကို ချမှတ်ခြင်းဖြင့် ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းမှုတွင် အားလုံး ပါဝင်နိုင်ရေးကို သေချာစေမည်။ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များသည် ပြည်သူ့အပေါ် တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှု ရှိရမည်။

၄။ ပြည်သူ့ ပါဝင် ဆုံးဖြတ်ရေး ယန္တရားများ (Structure of Participatory Decision-Making Mechanisms)

Commufemocratism အစိုးရသည် ကိုယ်စားပြု ဒီမိုကရေစီကို ပြည်သူတို့ တိုက်ရိုက် ပါဝင် ဆုံးဖြတ်နိုင်သည့် ယန္တရားများဖြင့် ဖြည့်ဆည်းမည်။ ၎င်းသည် အာဏာကို ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်များ သက်သက်ထံ အပ်နှင်းထားခြင်း မဟုတ်ပေ။ **ပြည်သူ့လွှတ်တော်ငယ်များ (Citizens' Assemblies)** ကဲ့သို့သော ကျပန်း ရွေးချယ်ထားသည့် ပြည်သူ့ အဖွဲ့အစည်းများသည် အရေးကြီးသော မူဝါဒ ကိစ္စရပ်များအပေါ် လေ့လာ ဆုံးဖြတ်၍ ဥပဒေပြု အဖွဲ့များအား အကြံဉာဏ် ပေးခြင်း သို့မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ခြင်း (သတ်မှတ် ကိစ္စရပ်များတွင်) ပြုလုပ်မည်။ **ဒစ်ဂျစ်တယ် ဒီမိုကရေစီ (Digital Democracy)** ယန္တရားများ (ဥပမာ- ပြည်သူ့ဘတ်ဂျက် သုံးစွဲမှုတွင် ပါဝင် ဆုံးဖြတ်ခြင်း - Participatory Budgeting) ကို အသုံးပြု၍ ပြည်သူများအား အစိုးရ လုပ်ငန်းများနှင့် မူဝါဒများတွင် တိုက်ရိုက် ပါဝင်စေမည်။ ဤယန္တရားများသည် အစိုးရ တည်ဆောက်ပုံ၏ မရှိမဖြစ် အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်သည်။

၅။ ပူးတွဲဦးဆောင်မှုပါဝင်သော ဒီမိုကရေစီ အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့များ (Structure of Democratic Executive Bodies with Co-leadership)

အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာကို ကျင့်သုံးမည့် အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများ (ဗဟို၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၊ ဒေသန္တရ) သည် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ဖွဲ့စည်းထားသော၊ ဥပဒေပြု လွှတ်တော်များနှင့် ပြည်သူ့အပေါ် တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှု ရှိသော အဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်မည်။ အဓိက အုပ်ချုပ်ရေး ရာထူးများတွင်

ပူးတွဲဦးဆောင်မှု (Co-leadership) မော်ဒယ်များ ကို အသုံးပြုမည် (ဥပမာ- ဝန်ကြီးများ၊ ဥက္ကဋ္ဌများ ရာထူးများကို ကျား/မ ကွဲပြားသူများ သို့မဟုတ် လူမျိုးစု ကွဲပြားသူများ ပူးတွဲ တာဝန်ယူခြင်း)။ ဤသည်မှာ အုပ်ချုပ်ရေး ကဏ္ဍတွင် ကွဲပြားသော အမြင်များ ထည့်သွင်း စဉ်းစားရန်၊ ဖိနှိပ်ခံ အုပ်စုများအား ဦးဆောင်မှု အခန်းကဏ္ဍတွင် နေရာ ပေးရန်နှင့် အာဏာကို မျှဝေ ကျင့်သုံးရန် ဖြစ်သည်။ အုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားများသည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် အဂတိ လိုက်စားမှု တိုက်ဖျက်ရေး စနစ်များ ခိုင်မာစွာ ရှိရမည်။

၆။ လွတ်လပ်သော၊ တရားမျှတမှုကို ဦးတည်သော တရားစီရင်ရေး စနစ် (Structure of an Independent, Justice-Focused Judiciary)

တရားစီရင်ရေး အာဏာသည် ဥပဒေပြုရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာတို့မှ လုံးဝ လွတ်လပ်သော အင်အားစု ဖြစ်ရမည်။ တရားရုံး စနစ်၏ အဓိက တာဝန်မှာ Commufemocratism ၏ အားလုံး ပါဝင်သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရန်နှင့် လူသား အားလုံးနှင့် သက်ရှိ ကမ္ဘာ၏ အခွင့်အရေးများကို ထိန်းသိမ်းရန် ဖြစ်သည်။ တရားစီရင်ရေးသည် ဥပဒေကို စာအုပ်အတိုင်း လိုက်နာရုံသာမကဘဲ **တရားမျှတမှု (Justice)** (လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ပြန်လည်ကုစားရေးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု အပါအဝင်) ကို လက်တွေ့ ဖော်ဆောင်ရန် ဦးတည်မည်။ တရားစီရင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူမှုနှင့် ပြန်လည်ကုစားရေး တရားစီရင်မှု (Restorative Justice) ချဉ်းကပ်မှုများကို သင့်လျော်သလို ပေါင်းစပ် အသုံးပြုမည်။ တရားသူကြီးများ ရွေးချယ် ခန့်အပ်ရာတွင် ၎င်းတို့၏ ကျွမ်းကျင်မှုအပြင် Commufemocratism ၏ တန်ဖိုးများအပေါ် ခိုင်မာသော ကတိကဝတ် ရှိမှုကိုပါ ထည့်သွင်း စဉ်းစားမည်။

ဤဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ (၆) ရပ်သည် Commufemocratism အစိုးရသည် မည်သို့ ပြည်သူ အားလုံးကို ကိုယ်စားပြုမည်၊ ပြည်သူ့အပေါ် မည်သို့ တာဝန်ယူ တာဝန်ခံမည်၊ အာဏာကို မည်သို့ ဖြန့်ဝေ ကျင့်သုံးမည်နှင့် မည်သို့ တရားမျှတမှု၊ ပါဝင်မှုနှင့် စောင့်ရှောက်မှု တန်ဖိုးများကို အုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားအတွင်း ထည့်သွင်းမည်ကို ဖော်ပြသည်။ ၎င်းသည် ဖိနှိပ်မှု ယန္တရားများကို ပြန်လည် ပေါက်ဖွားခြင်းမှ ကာကွယ်ပြီး လွတ်မြောက်သော လူ့ဘောင်သစ်၏ ခိုင်မာသော အုပ်ချုပ်ရေး မဏ္ဍိုင် ဖြစ်လာမည်။

Commufemocratism ၏ အစိုးရ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ရာထူးအဆင့်ဆင့် ပုံစံနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ

Commufemocratism အစိုးရတွင် အာဏာကို ပြည်သူ အားလုံးက ကိုယ်စားပြု ကျင့်သုံးရန်နှင့် မည်သည့် အဆင့်၊ မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကမျှ ပြည်သူ့အပေါ် အာဏာကို လွှမ်းမိုး ချုပ်ကိုင်ခြင်း မရှိစေရန် ရာထူး အဆင့်ဆင့်နှင့် တာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို သေချာစွာ သတ်မှတ်ထားသည်။ အောက်ပါတို့မှာ Commufemocratism အစိုးရ၏ အဓိက ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ (၆) ရပ်အလိုက် တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ၎င်းတို့၏ ရာထူးအဆင့်နှင့် အာဏာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ဖြစ်သည်။

၁။ အခြေခံလူထု/အသိုက်အဝန်း အဆင့် (Community/Grassroots Level)

- **တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ:**
    - **အသိုက်အဝန်း ကောင်စီဝင်များ (Community Council Members):** အနိမ့်ဆုံး အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် လူမှုစီမံခန့်ခွဲမှု အဆင့်ရှိ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ။ ဒေသခံ ပြည်သူများက တိုက်ရိုက် ရွေးချယ် သို့မဟုတ် အခြေခံလူထု ဒီမိုကရေစီ နည်းလမ်းများ (ဥပမာ- ကျပန်း ရွေးချယ်ခြင်း၊ မဲလှိုက်ခြင်း သို့မဟုတ် ဒေသခံ အများဆန္ဒ စနစ်) ဖြင့် ရွေးချယ်/ခန့်အပ်။
    - **ဒေသန္တရ စီမံကိန်း ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းသူများ (Local Project Coordinators):** ဒေသတွင်း စီမံကိန်းများ (ဥပမာ- အများပိုင် ရေရှရှိရေး၊ လမ်းငယ်များ ပြုပြင်ခြင်း၊ ဒေသခံ စောင့်ရှောက်မှု ကွန်ရက်များ) ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် တာဝန်ယူသူများ။
    - **အပြန်အလှန် ဖေးမကူညီရေး ကွန်ရက် လွယ်ကူချောမွေ့စေသူများ (Mutual Aid Network Facilitators):** အသိုက်အဝန်းအတွင်း အပြန်အလှန် ကူညီ ထောက်ပံ့မှုများ ချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်ပေးသူများ။
- **ရာထူးအဆင့်:** အနိမ့်ဆုံး အုပ်ချုပ်ရေး အဆင့်၊ ပြည်သူ့အပေါ် တိုက်ရိုက် တာဝန်ခံရသော အဆင့်။ ရာထူးထက် လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ဝန်ဆောင်မှု ပေးမှုကို အဓိကထားသည်။
- **အာဏာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ:**
    - ဒေသခံ အရင်းအမြစ်များ (အသိုက်အဝန်း ရန်ပုံငွေ၊ အသိုက်အဝန်းပိုင် မြေယာ အသေးစား) ကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း။
    - ဒေသန္တရ ဝန်ဆောင်မှုများ (အမှိုက် ကောက်ခြင်း၊ ရပ်ကွက် လုံခြုံရေး၊ ကလေးပြုစု စောင့်ရှောက်မှု ကွန်ရက်) ကို စီစဉ် ဆောင်ရွက်ခြင်း။

- ဒေသတွင်း အငြင်းပွားမှုများ သို့မဟုတ် သေးငယ်သော ပြစ်မှုများကို ပြန်လည်ကုစားရေး တရားစီရင်မှု (Restorative Justice) နည်းလမ်းများဖြင့် ဖြေရှင်းခြင်း။
- မိမိတို့ အသိုက်အဝန်းနှင့် သက်ဆိုင်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် တိုက်ရိုက် ပါဝင်ခြင်း။
- မြို့နယ် အဆင့် လွှတ်တော် သို့မဟုတ် ကောင်စီများသို့ ကိုယ်စားလှယ် ရွေးချယ်ခြင်း/စေလွှတ်ခြင်း။

- **တာဝန်ခံမှု:** အသိုက်အဝန်း တစ်ခုလုံးက ကျင်းပသော လူထု အစည်းအဝေးများ (Town Hall Meetings) သို့ တိုက်ရိုက် တာဝန်ခံရမည်။ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှု ညံ့ဖျင်းပါက သို့မဟုတ် ပြည်သူ့ ယုံကြည်မှု ကင်းမဲ့ပါက ပြန်လည် ရုပ်သိမ်းနိုင်သည့် ယန္တရားများ (Recall Mechanisms) ရှိမည်။

၂။ မြို့နယ်/ခရိုင် အဆင့် (Township/District Level)

- **တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ:**
  - **မြို့နယ်/ခရိုင် ကောင်စီဝင်များ (Township/District Council Members):** မြို့နယ် သို့မဟုတ် ခရိုင် အဆင့် အုပ်ချုပ်ရေး၊ ဥပဒေပြုရေး (ဒေသန္တရ အဆင့်) နှင့် ကြီးကြပ်ရေး တာဝန်ယူသူများ။ အောက်ခြေ အသိုက်အဝန်း ကောင်စီများမှ ရွေးချယ် စေလွှတ်ခြင်း သို့မဟုတ် မြို့နယ်/ခရိုင် အတွင်းရှိ ပြည်သူများက အလွှာစုံ ကိုယ်စားပြုမှု နည်းလမ်းဖြင့် ရွေးချယ်ခြင်း။
  - **ဌာနဆိုင်ရာ အကြီးအကဲများ (Department Heads):** မြို့နယ်/ခရိုင် အဆင့် ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ဒေသန္တရ စီမံကိန်း စသည့် ဌာနများ၏ လုပ်ငန်းများကို စီမံခန့်ခွဲသူများ။ ကောင်စီ သို့မဟုတ် အများပြည်သူတို့၏ ပါဝင်မှုဖြင့် ရွေးချယ်/ခန့်အပ်။

- **ရာထူးအဆင့်:** ဒေသန္တရ အဆင့်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်း အဆင့်အကြား ကြားခံ အဆင့်။ အောက်ခြေ ပြည်သူ့ အသံကို အပေါ်သို့ တင်ပြရန်နှင့် အပေါ်မှ မူဝါဒများကို အောက်ခြေနှင့် ကိုက်ညီအောင် အကောင်အထည်ဖော်ရန် တာဝန်ရှိသည်။

- **အာဏာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ:**

- မြို့နယ်/ခရိုင် အဆင့် ဘတ်ဂျက် အစိတ်အပိုင်း အချို့ကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း (ပြည်သူ့ ပါဝင်ဆုံးဖြတ်ရေး ဘတ်ဂျက် - Participatory Budgeting အပါအဝင်)။
- မြို့နယ်/ခရိုင် အတွင်း ဝန်ဆောင်မှုများ (ကျန်းမာရေး ဌာနများ၊ ကျောင်းများ၊ လမ်းများ) ချိတ်ဆက် ပေါင်းစပ်ခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်း။
- ပြည်နယ်/တိုင်း နှင့် ဗဟို မူဝါဒများကို ဒေသနှင့် ကိုက်ညီအောင် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။
- ပြည်နယ်/တိုင်း အဆင့် လွှတ်တော် သို့မဟုတ် အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့များသို့ ကိုယ်စားလှယ် ရွေးချယ်/စေလွှတ်ခြင်း။

- **တာဝန်ခံမှု:** မြို့နယ်/ခရိုင် ကောင်စီ နှင့် ၎င်းတို့ ကိုယ်စားပြုသော အောက်ခြေ အသိုက်အဝန်းများ/ပြည်သူများထံ တာဝန်ခံရမည်။

၃။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့် (State/Region Level)

- **တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ:**
  - **ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ (State/Region Assembly Members):** ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး အဆင့် ဥပဒေပြု အာဏာကို ကျင့်သုံးသူများ။ အလွှာစုံ ကိုယ်စားပြုမှု နည်းလမ်း (ပထဝီဝင်၊ လူမျိုး၊ ကျား/မ အချိုးကျ၊ သီးသန့်နေရာ) ဖြင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း။
  - **ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေး ကောင်စီဝင်များ/ဝန်ကြီးများ (State/Region Executive Council Members/Ministers):** လွှတ်တော်မှ ရွေးချယ် ဖွဲ့စည်းသော အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့။ အဓိက ရာထူးများတွင် ပူးတွဲဦးဆောင်မှု (Co-leadership) မော်ဒယ်များ ကျင့်သုံးနိုင်။
- **ရာထူးအဆင့်:** ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု၏ အရေးပါသော အစိတ်အပိုင်း၊ ဗဟို အစိုးရနှင့် တိုက်ရိုက် ချိတ်ဆက်ရသော အဆင့်။ မိမိတို့ ပြည်နယ်/တိုင်း၏ ကိစ္စရပ်များကို ကိုယ်ပိုင် စီမံခန့်ခွဲခွင့် မြင့်မားသည်။
- **အာဏာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ:**
  - ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် မဆန့်ကျင်သော ပြည်နယ်/တိုင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း။

- ပြည်နယ်/တိုင်း၏ ဘတ်ဂျက်နှင့် အရင်းအမြစ်များကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း (ပြည်ထောင်စုမှ ခွဲဝေချထားမှု အပါအဝင်)။
- ပြည်နယ်/တိုင်း အဆင့် ဝန်ဆောင်မှုများ (ပြည်နယ် အဆင့် ဆေးရုံကြီးများ၊ တက္ကသိုလ် အချို့၊ ပြည်နယ် အတွင်း လမ်းမကြီးများ) ကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း။
- ပြည်ထောင်စု အစိုးရနှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း။

- **တာဝန်ခံမှု:** သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်နှင့် ပြည်သူများထံ တာဝန်ခံရမည်။ လွှတ်တော်က ယုံကြည်မှု မရှိပါက အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့ နုတ်ထွက်ရမည်။

၄။ ပြည်ထောင်စု အဆင့် (Union Level)

- **တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ:**
  - **ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ (Union Assembly Members):** ပြည်ထောင်စု အဆင့် ဥပဒေပြု အာဏာကို ကျင့်သုံးသူများ။ အလွှာစုံ ကိုယ်စားပြုမှု နည်းလမ်း (ပထဝီဝင်၊ လူမျိုး၊ ကျား/မ အချိုးကျ၊ သီးသန့်နေရာ စသည်) ဖြင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း။
  - **ပြည်ထောင်စု အုပ်ချုပ်ရေး ကောင်စီဝင်များ/ဝန်ကြီးများ (Union Executive Council Members/Ministers):** ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်မှ ရွေးချယ် ဖွဲ့စည်းသော အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့။ နိုင်ငံတော် ကာကွယ်ရေး၊ နိုင်ငံခြားရေး၊ ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရေး စသည်ဖြင့် ပြည်ထောင်စု ကိစ္စရပ်များကို ကိုင်တွယ်သည်။
  - **နိုင်ငံတော် အတိုင်ပင်ခံ (State Counsellor):** Commufemocratism အစိုးရ ပုံစံတွင် **နိုင်ငံတော် အတိုင်ပင်ခံ ရာထူး ရှိမည် ဖြစ်သည်**။ ပြည်ထောင်စု အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့အတွင်း **အဓိက ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းသူ (Chief Coordinator)** နှင့် **မျက်နှာစုံညီ ဆွေးနွေးပွဲများ လွယ်ကူချောမွေ့စေသူ (Facilitator)** အခန်းကဏ္ဍမှ အဓိက ပါဝင်မည်။ ပြည်ထောင်စု အုပ်ချုပ်ရေး ကောင်စီ (Cabinet) ၏ ပူးတွဲ အကြီးအကဲ သို့မဟုတ် ဦးဆောင် ကောင်စီဝင် တစ်ဦး ဖြစ်နိုင်ပြီး ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များသည် တခြား ကောင်စီဝင်များနှင့် မျှဝေထားသော၊ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်နှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ ဘောင်အတွင်းမှ သတ်မှတ်ထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ဖြစ်သည်။
- **ရာထူးအဆင့်:** ပြည်ထောင်စု တစ်ဝှမ်းကို ကိုယ်စားပြုသော အဆင့်၊ အမြင့်ဆုံး ဥပဒေပြုရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး အဆင့် (ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဘောင်အတွင်း)။

- **အာဏာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ (ပြည်ထောင်စု အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့အဖြစ်):**
    - ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ ပြည်ထောင်စု ကိစ္စရပ်များ (နိုင်ငံတော် ကာကွယ်ရေးနှင့် လုံခြုံရေး (အရပ်ဘက် ထိန်းချုပ်မှုအောက်မှ စစ်တပ်)၊ နိုင်ငံခြားရေး မူဝါဒ၊ ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရေး၊ နိုင်ငံတကာ ဆက်ဆံရေး) နှင့် သက်ဆိုင်သော မူဝါဒများ ချမှတ် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။
    - ပြည်နယ်/တိုင်းများနှင့် ပဋိပက္ခ ဖြေရှင်းရေး၊ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရေး ကိစ္စများ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်း။
    - နိုင်ငံတကာ အဆင့်တွင် ပြည်ထောင်စုကို ကိုယ်စားပြုခြင်း။
    - **နိုင်ငံတော် အတိုင်ပင်ခံ၏ ထပ်ဆောင်း လုပ်ပိုင်ခွင့်များ (Additional Powers/Roles of State Counsellor):**
        - ပြည်ထောင်စု အုပ်ချုပ်ရေး ကောင်စီ အစည်းအဝေးများကို ဦးဆောင်ခြင်း (သို့မဟုတ် ပူးတွဲ ဦးဆောင်ခြင်း)။
        - ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ လုပ်ငန်းများကို ပေါင်းစပ် ညှိနှိုင်းကြီးကြပ်ခြင်း။
        - ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်း အစိုးရများအကြား ဆက်ဆံရေး တည်ဆောက်ရာတွင် အဓိက အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခြင်း။
        - အမျိုးသား ရင်ကြားစေ့ရေး၊ တိုင်းရင်းသား အရေးနှင့် လူမှု အလွှာ အသီးသီးအကြား ဆွေးနွေးမှုများ စီစဉ် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဦးဆောင် ပါဝင်ခြင်း။
        - အချို့သော နိုင်ငံတော် အခမ်းအနားများတွင် ကိုယ်စားပြု ပြောဆိုခြင်း။
- **တာဝန်ခံမှု:** ပြည်ထောင်စု အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့ဝင်များအားလုံးသည် ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်နှင့် ပြည်ထောင်စု ပြည်သူများထံ တာဝန်ခံရမည်။ နိုင်ငံတော် အတိုင်ပင်ခံသည် ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်နှင့် ပြည်ထောင်စု အုပ်ချုပ်ရေး ကောင်စီ တစ်ခုလုံးထံ တာဝန်ခံရမည်။ အာဏာကို အလွဲသုံးစား ပြုပါက သို့မဟုတ် ပြည်သူ့ ယုံကြည်မှု ကင်းမဲ့ပါက ပြန်လည် စွပ်စွဲ ဖြုတ်ချခြင်း (Impeachment) သို့မဟုတ် အခြား တာဝန်ခံမှု ယန္တရားများ ရှိမည်။

၅။ လွတ်လပ်သော တရားစီရင်ရေး အဆင့်ဆင့် (Structure of an Independent Multi-level Judiciary)

တရားစီရင်ရေး အာဏာကို အဆင့်ဆင့်သော တရားရုံးများက ကျင့်သုံးမည် (အခြေခံအဆင့်၊ မြို့နယ်/ခရိုင်အဆင့်၊ ပြည်နယ်/တိုင်းအဆင့်၊ ပြည်ထောင်စု တရားရုံးချုပ်)။ တရားရုံးများသည် ဥပဒေပြုရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာတို့မှ လုံးဝ လွတ်လပ်ရမည်။ တရားသူကြီးများ ခန့်အပ်မှုသည် ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး နိုင်ငံရေး လွှမ်းမိုးမှု ကင်းရမည်။

- **တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ:** တရားသူကြီးများ၊ ရှေ့နေများ၊ တရားရုံး ဝန်ထမ်းများ။
- **ရာထူးအဆင့်:** တရားရုံး အဆင့်ဆင့်အလိုက် တရားသူကြီးများ၏ ရာထူးအဆင့် ရှိမည်။
- **အာဏာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ:**
    - ဥပဒေများကို အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုခြင်း။
    - အမှုအခင်းများကို စစ်ဆေး စီရင်ခြင်း (လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ)။
    - အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့များ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များသည် ဥပဒေနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိ မရှိ စိစစ်ခြင်း (Judicial Review)။
    - ပြည်သူ့ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ခြင်း။
    - ပြန်လည်ကုစားရေး တရားစီရင်မှု (Restorative Justice) နည်းလမ်းများကို တရားဝင် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပေါင်းစပ် အသုံးပြုခြင်း။
- **တာဝန်ခံမှု:** ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေများနှင့် ပြည်သူလူထုအပေါ် တာဝန်ခံရမည်။ အဂတိ လိုက်စားမှု သို့မဟုတ် တာဝန် ပျက်ကွက်မှုများအတွက် ထိရောက်သော အရေးယူမှု ယန္တရားများ ရှိရမည်။

၆။ ကြီးကြပ်မှုနှင့် တာဝန်ခံမှုဆိုင်ရာ လွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်းများ (Structure of Independent Oversight and Accountability Bodies)

အစိုးရ၏ မည်သည့် အဆင့်၊ မည်သည့် အဖွဲ့အစည်းမဆို ပြည်သူ့အပေါ် တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှု ရှိစေရန်အတွက် လွတ်လပ်သော ကြီးကြပ်မှုနှင့် စစ်ဆေးမှု အဖွဲ့အစည်းများ ရှိမည်။ ၎င်းတို့သည် အစိုးရ တည်ဆောက်ပုံ၏ အရေးပါသော အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်ကြသည်။

- **အဖွဲ့အစည်းများ:**
    - အဂတိ လိုက်စားမှု တိုက်ဖျက်ရေး ကော်မရှင်။
    - လူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင်။

- ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး အေဂျင်စီ။
- ပြည်သူ့ စာရင်းစစ်ချုပ်။
- ပြည်သူ့ တိုင်ကြားမှုနှင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး အဖွဲ့များ။

- **တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ:** ဤအဖွဲ့အစည်းများ၏ အဖွဲ့ဝင်များနှင့် ဝန်ထမ်းများ။ ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံရေး လွှမ်းမိုးမှု ကင်းပြီး သမာသမတ်ကျရမည်။
- **အာဏာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ:**
  - အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ လုပ်ငန်းများကို စစ်ဆေးခြင်း၊ စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် အစီရင်ခံခြင်း။
  - ပြည်သူ့ တိုင်ကြားမှုများကို လက်ခံ ဆောင်ရွက်ခြင်း။
  - ဥပဒေ ချိုးဖောက်မှုများ သို့မဟုတ် မူများ သွေဖည်မှုများ တွေ့ရှိပါက အရေးယူ ဆောင်ရွက်ရန် သို့မဟုတ် ထောက်ခံ အကြံပြုရန် အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများသို့ တင်ပြခြင်း။
  - ပြည်သူများအား သတင်းအချက်အလက် ပေးခြင်းဖြင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု တိုးမြှင့်ခြင်း။
- **တာဝန်ခံမှု:** ဤအဖွဲ့အစည်းများသည် ဥပဒေပြု လွှတ်တော်များနှင့် ပြည်သူလူထုအပေါ် တာဝန်ခံရမည်။ ၎င်းတို့၏ လွှတ်လပ်မှုကို ဥပဒေအရ အာမခံထားရမည်။

ဤဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ (၆) ရပ်သည် Commufemocratism အစိုးရသည် အာဏာကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချပြီး အဆင့်ဆင့် ဖြန့်ဝေကာ ပြည်သူ့ ပါဝင်မှုနှင့် တာဝန်ခံမှုကို အခြေခံသည့်၊ တရားမျှတမှုနှင့် စောင့်ရှောက်မှု တန်ဖိုးများကို လက်တွေ့ အုပ်ချုပ်ရေးတွင် ထည့်သွင်း ဖော်ဆောင်မည့် ပုံစံဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြပါသည်။ နိုင်ငံတော် အတိုင်ပင်ခံ ရာထူးသည်လည်း ဤဘက်စုံ အလွှာစုံ အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်အတွင်း ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးနှင့် ပြည်သူ့ အသံကို ကိုယ်စားပြုရေးအတွက် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်မည် ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော် အတိုင်ပင်ခံ၏ အရေးပေါ် လုပ်ပိုင်ခွင့် (ဗီတို အာဏာ အပါအဝင်)

Commufemocratism အစိုးရတွင် နိုင်ငံတော် အတိုင်ပင်ခံသည် ပြည်ထောင်စု အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့အတွင်း အဓိက ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းသူနှင့် မျက်နှာစုံညီ ဆွေးနွေးပွဲများ လွယ်ကူချောမွေ့စေသူ အခန်းကဏ္ဍမှ အဓိက ပါဝင်မည်ဟု အခန်း ၅ နှင့် ၆ တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များသည် ပြည်ထောင်စု အုပ်ချုပ်ရေး ကောင်စီ တစ်ရပ်လုံးနှင့် မျှဝေထားသော၊

ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်နှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ ဘောင်အတွင်းမှ သတ်မှတ်ထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ဖြစ်သည်။ ပုံမှန် အခြေအနေများတွင် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုသည် စုပေါင်း ဆွေးနွေး ညှိနှိုင်းမှုနှင့် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ လုပ်ငန်းစဉ်များအပေါ် အခြေခံသည်။

သို့သော် **အလွန်အမင်း အရေးတကြီး ဆုံးဖြတ်ရမည့် အခြေအနေ သို့မဟုတ် အရေးပေါ်အချိန်များ** (ဥပမာ- နိုင်ငံတော်၏ အသက်အိုးအိမ်စည်းစိမ်နှင့် လုံခြုံရေးအပေါ် ကြီးမားသော၊ ချက်ချင်း သက်ရောက်နိုင်သော ခြိမ်းခြောက်မှုများ၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် အကြီးစားများ၊ အခြေခံ ဝန်ဆောင်မှုများ လုံးဝ ရပ်တန့်သွားခြင်း ကဲ့သို့သော အခြေအနေများ) ပေါ်မူတည်၍၊ ပုံမှန် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ဆွေးနွေး ညှိနှိုင်း ဆုံးဖြတ်မှု လုပ်ငန်းစဉ်များ ဆောင်ရွက်ရန် အချိန် မရှိသည့်အခါ သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းစဉ်များ ပုံမှန် လည်ပတ်ရန် မဖြစ်နိုင်တော့သည့်အခါ **နိုင်ငံတော် အတိုင်ပင်ခံ အနေဖြင့် အရေးပေါ် လုပ်ပိုင်ခွင့် အချို့ ရရှိနိုင်ပါသည်။**

ဤ ဗီတို အာဏာ ဆိုသည်မှာ ပုံမှန် နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ သို့မဟုတ် အခြား အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် အဆိုပါ အလွန်အရေးတကြီး အရေးပေါ် အခြေအနေကို ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းရန် တိုက်ရိုက် အတားအဆီး ဖြစ်ပေါ်စေသည်ဟု ယူဆပါက ထို ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ယာယီ ဆိုင်းငံ့ခြင်း သို့မဟုတ် ကျော်လွှား၍ အရေးပေါ် အခြေအနေကို ဖြေရှင်းရန် လိုအပ်သည့် ချက်ချင်း လုပ်ဆောင်မှုများ ပြုလုပ်နိုင်သည့် အာဏာကို ဆိုလိုသည်။ ၎င်းသည် ပုံမှန် အခြေအနေတွင် အာဏာကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်စေမည့် ဗီတို အာဏာနှင့် မတူဘဲ **အရေးပေါ် ကိစ္စရပ်များတွင် ချက်ချင်း ထိရောက်စွာ တုံ့ပြန်နိုင်ရန်အတွက် အကန့်အသတ်ဖြင့် ပေးအပ်ထားသော၊ ယာယီ သဘော ဆောင်သော အရေးပေါ် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်နိုင်သည့် အခွင့်အာဏာ** ဖြစ်သည်။

ဤအရေးပေါ် လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ဗီတို အာဏာသည် အောက်ပါ အချက်များဖြင့် တင်းကျပ်စွာ ကန့်သတ် ထိန်းချုပ်ထားရမည် ဖြစ်သည်:

1. **အခြေအနေ၏ သတ်မှတ်ချက်:** အလွန်အမင်း အရေးတကြီး အခြေအနေနှင့် အရေးပေါ်အချိန်များအတွက်သာ သီးသန့် သက်ဆိုင်ပြီး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် တိတိကျကျ သတ်မှတ် ဖော်ပြထားသော အခြေအနေများတွင်သာ အကျုံးဝင်မည်။ အလွဲသုံးစား ပြုနိုင်သည့် ကျယ်ပြန့် မရေရာသော သတ်မှတ်ချက်များ မဖြစ်စေရ။
2. **လုပ်ပိုင်ခွင့်၏ ဘောင်:** အရေးပေါ် အခြေအနေကို ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းရန် တိုက်ရိုက် လိုအပ်သော လုပ်ဆောင်မှုများ သက်သက်အတွက်သာ သက်ဆိုင်မည်။ လူ့အခွင့်အရေး အခြေခံမူများ သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခြား အရေးကြီးသော အချက်များကို ဆိုင်းငံ့ခြင်း သို့မဟုတ် ချိုးဖောက်ခြင်း ပြုလုပ်ရန် ခွင့်ပြုမည် မဟုတ်ပေ။ မူဝါဒ အခြေခံ ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရန် အာဏာ မရှိစေရ။

3. **အချိန် ကန့်သတ်ချက်:** အရေးပေါ် လုပ်ပိုင်ခွင့်သည် အရေးပေါ် အခြေအနေ တည်ရှိနေသည့် ကာလအတွက်သာ သက်ဆိုင်မည်။ အခြေအနေ ပြန်လည် တည်ငြိမ်ပါက သို့မဟုတ် သတ်မှတ်ထားသော အချိန် ကာလ ကျော်လွန်ပါက ထို လုပ်ပိုင်ခွင့်သည် အလိုအလျောက် ပျက်ပြယ်ရမည်။

4. **တာဝန်ခံမှု ယန္တရားများ:** အရေးပေါ် အခြေအနေ ပြီးဆုံးသည်နှင့် တပြိုင်နက် နိုင်ငံတော် အတိုင်ပင်ခံသည် မိမိ၏ အရေးပေါ် လုပ်ဆောင်မှုများနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ (ဗီတို အသုံးပြုမှု အပါအဝင်) ကို ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော် သို့မဟုတ် သီးခြား ဖွဲ့စည်းထားသော လွှတ်လပ်သည့် စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး အဖွဲ့ထံသို့ အသေးစိတ် တင်ပြ ရှင်းလင်း တာဝန်ခံရမည်။ အရေးပေါ် လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အလွဲသုံးစား ပြုလုပ်ကြောင်း တွေ့ရှိပါက ရာထူးမှ ချက်ချင်း ဖယ်ရှားခြင်း သို့မဟုတ် ဥပဒေအရ အရေးယူခြင်း စသည့် ပြင်းထန်သည့် အရေးယူမှုများ ရှိရမည်။

5. **စုပေါင်း ဆွေးနွေးမှု (ဖြစ်နိုင်ပါက):** အရေးပေါ် အခြေအနေတွင်ပင် ဆုံးဖြတ်ချက် မချမီ ပြည်ထောင်စု အုပ်ချုပ်ရေး ကောင်စီ၏ အဓိက အဖွဲ့ဝင်များ သို့မဟုတ် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် အချို့နှင့် တတ်နိုင်သမျှ အမြန်ဆုံး တိုင်ပင် ဆွေးနွေး တင်ပြရန် တာဝန်ရှိမည် (ပုံမှန် လုပ်ငန်းစဉ်အတိုင်း ပြုလုပ်ရန် မဖြစ်နိုင်လျှင်ပင်)။

ဤသို့ အရေးပေါ် လုပ်ပိုင်ခွင့် (ဗီတို အာဏာ အပါအဝင် ဖြစ်နိုင်ခြေ) သည် Commufemocratism အစိုးရ၏ ပုံမှန် လုပ်ငန်း လည်ပတ်မှု ယန္တရား မဟုတ်ဘဲ အလွန် ရှားပါးပြီး နိုင်ငံတော်၏ အသက်အိုးအိမ်စည်းစိမ်ကို ကာကွယ်ရန် မဖြစ်မနေ လိုအပ်သည့် ကာလအတွက်သာ စဉ်းစားထားသော၊ တင်းကျပ်သည့် ကန့်သတ်ချက်များနှင့် ပြည့်စုံသော တာဝန်ခံမှု ယန္တရားများဖြင့် ထိန်းချုပ်ထားသည့် **ခြွင်းချက်ဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်** ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အာဏာကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်စေခြင်း မဟုတ်ဘဲ အရေးပေါ် အခြေအနေတွင် ပြည်သူ့ အသက်နှင့် လုံခြုံရေးကို အကာအကွယ် ပေးရန်အတွက် ခေတ္တ အသုံးပြုသည့် ကိရိယာ တစ်ရပ် သာ ဖြစ်မည်။

မည်သို့ပင် အများသဘောတူသည် ဖြစ်စေ၊ လုပ်ခွင့်၊ ဆောင်ရွက်ခွင့်မရှိသည့် ကိစ္စများ

Commufemocratism အစိုးရနှင့် ၎င်း၏ အဖွဲ့အစည်းများအားလုံးသည် ပြည်သူ့အပေါ် တာဝန်ခံပြီး အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ အပေါ် အခြေခံသော်လည်း အချို့သော အခြေခံ တန်ဖိုးများနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများသည် မည်သည့် အများစု သဘောဆန္ဒ သို့မဟုတ် မည်သည့် အာဏာ၏ လက်အောက်တွင်မျှ ချိုးဖောက်ခြင်း သို့မဟုတ် ဖျက်သိမ်းခြင်း မပြုနိုင်ပေ။ အောက်ပါ

ကိစ္စရပ်များသည် မည်သည့် အခြေအနေ၊ မည်သည့် အများ သဘောတူညီမှုမျိုးဖြင့်မျှ လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုရသော အရာများ ဖြစ်သည်။

၁။ **အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို ချိုးဖောက်ခြင်း:** လူသားတိုင်း၏ မွေးရာပါ အခွင့်အရေးများဖြစ်သော အသက်ရှင်သန်ခွင့်၊ လွတ်လပ်ခွင့်၊ လုံခြုံရေး၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုမှ ကင်းဝေးခွင့်၊ ကျွန်ပြုခံရမှုမှ ကင်းဝေးခွင့်၊ ဥပဒေမဲ့ ဖမ်းဆီး ထိန်းသိမ်း ခံရမှုမှ ကင်းဝေးခွင့်နှင့် တရားမျှတသော တရားစီရင်မှု ရယူခွင့် စသည့် အခြေခံ အကျဆုံး လူ့အခွင့်အရေးများကို မည်သို့မျှ ချိုးဖောက်ခြင်း မပြုရ။ လူသားတိုင်း၏ မွေးရာပါ ဂုဏ်သိက္ခာကို မည်သို့မျှ ထိပါး၊ ချေနင်းခြင်း မပြုရ။

၂။ **စနစ်ဝိုင်းဆိုင်ရာ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို ပြန်လည် ထူထောင်ခြင်း သို့မဟုတ် မြှင့်တင်ခြင်း:** လူမျိုး၊ ကျား/မ၊ လိင်စိတ်ခံယူမှု၊ ကျား/မ ခံယူချက်၊ ဘာသာရေး၊ အသက်အရွယ်၊ မသန်စွမ်းမှု၊ လူတန်းစား သို့မဟုတ် အခြား အမှတ်အသား တစ်ခုခုအပေါ် အခြေခံ၍ လူအုပ်စု တစ်စု သို့မဟုတ် တစ်ဦးချင်းစီအား စနစ်တကျ ခွဲခြားဆက်ဆံသော ဥပဒေများ၊ မူဝါဒများ သို့မဟုတ် လုပ်ရပ်များကို မည်သည့်အခါမျှ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း သို့မဟုတ် ခွင့်ပြုခြင်း မပြုရ။ လူမှုအသိုင်းအဝန်း၏ ဘက်လိုက်မှုများ သို့မဟုတ် ရိုးရာ အစွဲအလမ်းများကို အခြေခံ၍ ခွဲခြား ဖိနှိပ်မှုကို ပြန်လည် အသက်သွင်းခြင်း လုံးဝ မပြုရ။

၃။ **တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ သို့မဟုတ် အနားသတ်ခံ အုပ်စုများ၏ အခွင့်အရေးကို ဖိနှိပ်ခြင်း:** ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု အတွင်းရှိ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ အပါအဝင် မည်သည့် လူနည်းစု သို့မဟုတ် အနားသတ်ခံ အုပ်စုများ၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် (Self-determination)၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဘာသာစကား၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု နှင့် အခြား တရားဝင် အခွင့်အရေးများကို ဖိနှိပ်ခြင်း၊ ချိုးဖောက်ခြင်း သို့မဟုတ် လျစ်လျူရှုခြင်း မပြုရ။

၄။ **သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ပြင်းထန်စွာ ဖျက်ဆီးခြင်း သို့မဟုတ် သက်ရှိ ကမ္ဘာ၏ အခွင့်အရေးများကို ချိုးဖောက်ခြင်း:** ဂေဟစနစ်၏ ကျန်းမာရေးနှင့် ရေရှည် တည်တံ့မှုကို ပြင်းထန်စွာ ထိခိုက်စေသော၊ ပြန်လည် ပြင်ဆင်၍ မရနိုင်သော ပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှုများကို မည်သည့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် စီမံကိန်းအတွက်မျှ ခွင့်ပြုခြင်း မပြုရ။ မြစ်များ၊ သစ်တောများ၊ သက်ရှိမျိုးစိတ်များ အပါအဝင် သဘာဝတရား၏ အခွင့်အရေးများ (Rights of Nature) ကို မည်သို့မျှ ချိုးဖောက်ခြင်း မပြုရ။ လူသားတို့၏ လုပ်ဆောင်ချက်များက သက်ရှိ ကမ္ဘာတစ်ခုလုံး၏ ကျန်းမာရေးကို ဦးစားပေး ထိန်းသိမ်းရမည်။

၅။ **အခြေခံ လူလိုအပ်ချက်များကို ဈေးကွက်မှ အမြတ်ထုတ်ရန် ပြန်လည် ပုံအပ်ခြင်း:** ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု၊ ပညာရေး၊ လုံခြုံပြီး တတ်နိုင်သော အိမ်ရာ၊ သန့်ရှင်းသော ရေနှင့် အခြေခံ စွမ်းအင် ကဲ့သို့သော လူသားတိုင်း အသက်ရှင် ရပ်တည်ရန် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည့် အခြေခံများကို ဈေးကွက်၏

ဝယ်လိုအား/ရောင်းလိုအားနှင့် အမြတ်အစွန်း ရှာဖွေမှုအပေါ် လုံးဝ ပုံအပ်၍ လူတိုင်း လက်လှမ်းမီရန် ခက်ခဲစေသော စနစ်များ (Decommodification ပြုလုပ်ထားသည်ကို ပြန်လည် ပယ်ဖျက်ခြင်း) ကို မည်သည့်အခါမျှ ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုရ။

၆။ **စီးပွားရေး ခေါင်းပုံဖြတ်မှု ယန္တရားများကို ပြန်လည် အသက်သွင်းခြင်း:** လုပ်သားများ၏ လုပ်အားကို တရားမဝင် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း၊ မြေယာများ သို့မဟုတ် အရင်းအမြစ်များကို ပုဂ္ဂလိက အကျိုးအမြတ်အတွက် မတရား သိမ်းပိုက်ခြင်းနှင့် အမြတ်ထုတ်ခြင်း၊ ဈေးကွက်ကို လက်ဝါးကြီးအုပ် ထိန်းချုပ်၍ ပြည်သူ့အပေါ် အမြတ်ထုတ်ခြင်း စသည့် အရင်းရှင် ခေါင်းပုံဖြတ်မှု၏ အဓိက ယန္တရားများကို ပြန်လည် ခွင့်ပြုခြင်း သို့မဟုတ် တရားဝင် ဖြစ်စေခြင်း မပြုရ။

၇။ **ဒီမိုကရေစီ အခြေခံမူများနှင့် တာဝန်ခံမှု ယန္တရားများကို ဖျက်သိမ်းခြင်း:** အာဏာရှင်စနစ်ကို ပြန်လည် ထူထောင်ခြင်း၊ ပြည်သူ့ ပါဝင် ဆုံးဖြတ်ရေး ယန္တရားများကို ဖယ်ရှားခြင်း၊ ဥပဒေပြု လွှတ်တော်များ သို့မဟုတ် ပြည်သူ့ ကောင်စီများကို မတရား ဖျက်သိမ်းခြင်း သို့မဟုတ် ရပ်ဆိုင်းခြင်း၊ တာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များ ပြည်သူ့အပေါ် တာဝန်ခံရမည့် စနစ်များကို ပယ်ဖျက်ခြင်း သို့မဟုတ် အားနည်းစေခြင်း၊ လွတ်လပ်သော တရားစီရင်ရေး သို့မဟုတ် ကြီးကြပ်မှု အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းကို ဝင်ရောက် စွက်ဖက် နှောင့်ယှက်ခြင်းတို့ မပြုရ။

၈။ **အကြမ်းဖက်မှုကို တရားဝင် မူဝါဒအဖြစ် အသုံးပြုခြင်း:** မိမိတို့ ပြည်သူ အပေါ် အလွန်အကျွံ၊ မမျှတသော သို့မဟုတ် တရားမဝင် အင်အား (violence) ကို အသုံးပြုခြင်း၊ သို့မဟုတ် အခြား နိုင်ငံများအပေါ် ကျူးကျော် စစ်ပြုခြင်း သို့မဟုတ် အကြမ်းဖက်မှုကို နိုင်ငံခြားရေး မူဝါဒ၏ အဓိက ကိရိယာအဖြစ် အသုံးပြုခြင်း မပြုရ။ ပဋိပက္ခ ဖြေရှင်းရေးကို အကြမ်းမဖက်သော နည်းလမ်းများဖြင့်သာ ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ရမည်။

ဤအချက်များသည် Commufemocratism လမ်းစဉ်၏ နက်ရှိုင်းသော လူသားဆန်မှု၊ တရားမျှတမှုနှင့် ဂေဟစနစ် လေးစားမှုတို့၏ နယ်နိမိတ်ကို သတ်မှတ်သည်။ မည်သည့် အများစု သဘောထား သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေး လိုအပ်ချက်ကမျှ ဤအခြေခံ မူများကို ကျော်လွန်၍ မရပေ။ ဤသည်မှာ Commufemocratism ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရမည့် အခြေခံ အကျဆုံး အရာများ ဖြစ်သည်။

အာဏာရပါက လူအများ မထောက်ခံသော်လည်း မဖြစ်မနေ လုပ်ကိုင်ရမည့် ကိစ္စရပ်များ

Commufemocratism အစိုးရသည် အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီကို အခြေခံပြီး ပြည်သူ့ ဆန္ဒကို အလေးထားသော်လည်း ရေတို ပြည်သူ့ သဘောထား သို့မဟုတ် အများစု၏ ဆန္ဒ (အထူးသဖြင့် ရှိရင်းစွဲ ဖိနှိပ်မှုစနစ်များ၏ လွှမ်းမိုးမှု သို့မဟုတ် အသိပညာ နည်းပါးမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဆန္ဒ)

ထက် ကျော်လွန်၍ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရမည့်၊ ဖော်ဆောင်ရမည့် အခြေခံ အကျဆုံး တန်ဖိုးများနှင့် တာဝန်များ ရှိသည်။ အာဏာရရှိပါက မည်သို့ပင် လူအများစုက လက်ငင်း မထောက်ခံသည် ဖြစ်စေ၊ ဆန့်ကျင်သည် ဖြစ်စေ၊ မဖြစ်မနေ လုပ်ဆောင်ရမည့် ကိစ္စရပ်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

၁။ **စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု အားလုံးကို အမြစ်ပြတ် ဖြိုဖျက်ခြင်းနှင့် အားလုံး အကျုံးဝင်မှုကို အာမခံခြင်း:** လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း နက်ရှိုင်းစွာ အမြစ်တွယ်နေသော ဖိဝါဒစနစ်၊ လူမျိုးရေး ခွဲခြားမှု၊ လိင်/ကျား/မ အခြေပြု ခွဲခြားမှု၊ လူတန်းစား ခွဲခြားမှု၊ မသန်စွမ်းမှု အခြေပြု ခွဲခြားမှု စသည့် ဖိနှိပ်မှု ယန္တရားများနှင့် ၎င်းတို့ကို အားပေး ထောက်ခံသော ဥပဒေများ၊ မူဝါဒများနှင့် လူမှုရေး စံနှုန်းများ (Norms) ကို အများစု၏ ဘက်လိုက်မှုများ သို့မဟုတ် ဆန့်ကျင်မှုများ ရှိနေစေကာမူ ပြတ်ပြတ်သားသား ဖြိုဖျက်ခြင်းနှင့်၊ မည်သည့် အမှတ်အသား (Identity) ပေါ် အခြေခံ၍မျှ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မရှိသော၊ လူတိုင်း၏ အခွင့်အရေးနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို အပြည့်အဝ အသိအမှတ်ပြု ကာကွယ်သော၊ အားလုံး အကျုံးဝင်သည့် (Inclusive) လူ့အဖွဲ့အစည်းကို တည်ဆောက်ရန် လိုအပ်သည့် ဥပဒေများနှင့် မူဝါဒများ (ဥပမာ- ပြည့်စုံသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှု တိုက်ဖျက်ရေး ဥပဒေများ၊ LGBTQIA+ အခွင့်အရေး ကာကွယ်မှု) ကို မဖြစ်မနေ ပြဋ္ဌာန်း အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။

၂။ **အခြေခံ လူလိုအပ်ချက်များကို လူတိုင်းအတွက် အခွင့်အရေးအဖြစ် အာမခံခြင်း (Decommodification အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း):** ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု၊ ပညာရေး (မူလတန်းမှ တက္ကသိုလ်အထိ)၊ လုံခြုံပြီး သင့်လျော်သော အိမ်ရာ၊ သန့်ရှင်းသော ရေနှင့် လုံလောက်သော အစားအစာ ကဲ့သို့သော လူသားတိုင်း အသက်ရှင်ရပ်တည်ရန် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည့် အရာများကို ဈေးကွက်၏ ဝယ်လိုအား/ရောင်းလိုအား သို့မဟုတ် တစ်ဦးချင်းစီ၏ ငွေကြေး တတ်နိုင်မှုအပေါ် လုံးဝ မူတည်ခြင်း မရှိဘဲ လူသားတိုင်း ရပိုင်ခွင့်ရှိသော အခြေခံ အခွင့်အရေးများအဖြစ် အရည်အသွေး ပြည့်မီစွာ ရရှိစေရန် လိုအပ်သည့် စနစ် (ပြည်သူ့ ဝန်ဆောင်မှုများ၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာ အိမ်ရာ စီမံကိန်းများ စသည်) ကို မည်သို့ပင် ကုန်ကျစရိတ် မြင့်မားသည် ဖြစ်စေ၊ ဈေးကွက် ယန္တရားကို ယုံကြည်သူများက ဆန့်ကျင်သည် ဖြစ်စေ မဖြစ်မနေ တည်ဆောက် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။

၃။ **ဂေဟစနစ်၏ ကျန်းမာရေးနှင့် သက်ရှိ ကမ္ဘာ၏ အခွင့်အရေးများကို အကာအကွယ်ပေးခြင်း:** လူသား၏ လုပ်ဆောင်မှုများကြောင့် ကမ္ဘာကြီးဟာ ရင်ဆိုင်နေရသော ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုနှင့် ဂေဟစနစ် ပျက်စီးမှုများကို တိုက်ဖျက်ရန်အတွက်၊ အတိုချုပ်အားဖြင့် စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ် သို့မဟုတ် အချို့သော လူအုပ်စု၏ အကျိုးစီးပွားများကို ထိခိုက် စေနိုင်သည့်တိုင်အောင်၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရန် လိုအပ်သည့် မူဝါဒများ (ဥပမာ- ပြန်လည်ပြည့်ဖြိုးမြဲ စွမ်းအင်သို့ လျင်မြန်စွာ ကူးပြောင်းခြင်း၊ သစ်တောများ ပြန်လည်

ထူထောင်ခြင်း၊ သဘာဝတရား၏ အခွင့်အရေးများကို ဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြုခြင်း) ကို မဖြစ်မနေ ချမှတ် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။

၄။ **အသွင်ကူးပြောင်းရေး တရားမျှတမှု (Transitional Justice) လုပ်ငန်းစဉ်များကို အပြည့်အဝ ဆောင်ရွက်ခြင်း:** အတိတ်က စနစ်များ (အာဏာရှင် စနစ်၊ ပြည်တွင်းစစ်) ကာလအတွင်း ကျူးလွန်ခဲ့သော ကြီးလေးသော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများနှင့် ရာဇဝတ်မှုများအတွက် အမှန်တရား ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ကျူးလွန်သူများကို (မည်သူပင် ဖြစ်စေ) တာဝန်ခံမှု ရှိစေခြင်းနှင့် နစ်နာသူများအား ပြည့်စုံသော ကုစားမှုများ ပေးခြင်း ကဲ့သို့သော အသွင်ကူးပြောင်းရေး တရားမျှတမှု လုပ်ငန်းစဉ်များကို၊ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်များက ထိခိုက်စေမည့် အုပ်စုများ (ဥပမာ- အရင် အာဏာရှင် ယန္တရားတွင် ပါဝင်သူများ) သို့မဟုတ် အတိတ်ကို မေ့ဖျောက်လိုသော လူအချို့၏ ဆန့်ကျင်မှုများ ရှိနေစေကာမူ၊ စစ်မှန်သော အမျိုးသား ရင်ကြားစေ့ရေးနှင့် တရားမျှတမှု အနာဂတ်အတွက် မဖြစ်မနေ ဆောင်ရွက်ခြင်း။

၅။ **အာဏာကို အောက်ခြေသို့ အခြေခံကျကျ ပြန်လည်အပ်နှင်းခြင်း (Radical Devolution) နှင့် ဓနပြန်လည် ခွဲဝေခြင်း:** ဗဟိုအစိုးရနှင့် အထက်ပိုင်း အဆင့်များတွင် စုစည်းနေသော နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အာဏာနှင့် အရင်းအမြစ်များကို အောက်ခြေ ပြည်နယ်/တိုင်း၊ ခရိုင်နှင့် အခြေခံ အသိုက်အဝန်း အဆင့်များသို့ သိသိသာသာ ပြန်လည် လွှဲပြောင်း ပေးခြင်းကို၊ ထိုအာဏာ ဆုံးရှုံးမည့် အုပ်စုများ သို့မဟုတ် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကို နှစ်သက်သူများ၏ ဆန့်ကျင်မှုများ ရှိနေစေကာမူ၊ စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုနှင့် အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ အခြေခံမူများအရ မဖြစ်မနေ ဆောင်ရွက်ခြင်း။

၆။ **အခြေခံကျသော တန်းတူညီမျှမှု (Radical Equality) ကို ဖော်ဆောင်ရန် မညီမျှမှုများအား တိုက်ရိုက် ကိုင်တွယ်ခြင်း:** ဝင်ငွေ၊ ဓနဥစ္စာနှင့် အရင်းအမြစ်များ အလွန်အမင်း ကွာဟမှုကို လျှော့ချရန်အတွက် တိုးတက်သော အခွန်စနစ်၊ ဓနခွန် (ဖြစ်နိုင်ပါက)၊ အမွေဆက်ခံခွန်နှင့် မြေယာ ပြန်လည် ခွဲဝေမှု ကဲ့သို့သော မူဝါဒများကို၊ လက်ရှိ စီးပွားရေး စနစ်၏ အကျိုးခံစားနေရသော အထက်ပိုင်း အလွှာများ သို့မဟုတ် ဓနရှင် အုပ်စုများ၏ ပြင်းထန်သော ဆန့်ကျင်မှုများ ရှိနေစေကာမူ၊ မဖြစ်မနေ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။

၇။ **စောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများကို တန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ကျား/မ တန်းတူညီမျှမှုကို အခြေခံကျကျ ဖော်ဆောင်ခြင်း:** သမိုင်းအရ တန်ဖိုး နိမ့်ကျသည်ဟု ရှုမြင်ခံရသော အခကြေးငွေ မရသော သို့မဟုတ် နည်းပါးသော စောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများ (အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများ လုပ်ကိုင်ရသော) ကို လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အသက်သွေးကြောအဖြစ် အပြည့်အဝ အသိအမှတ်ပြု တန်ဖိုးသတ်မှတ်ပြီး (Economizing Care)၊ ဖိုဝါဒ အတွေးအခေါ်များနှင့် ကျား/မ ကဏ္ဍ ပုံသေ

သတ်မှတ်မှုများကို မည်သို့ပင် ရိုးရာ ထုံးတမ်းစဉ်လာဟု ခံယူကာ ဆန့်ကျင်မှုများ ရှိနေစေကာမူ၊ ဥပဒေ၊ မူဝါဒနှင့် လူမှုရေး အသိပညာ မြှင့်တင်ရေး လုပ်ငန်းများဖြင့် တိုက်ဖျက်ကာ ကျား/မ အားလုံး တန်းတူညီမျှသော လူမှုဘဝကို ဖော်ဆောင်ခြင်း။

ဤကိစ္စရပ်များသည် Commufemocratism ၏ အန္တိမ ရည်မှန်းချက် ဖြစ်သော လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော၊ ဂေဟစနစ်နှင့် သဟဇာတဖြစ်သော၊ စောင့်ရှောက်မှုအပေါ် အခြေခံသည့် လူ့ဘောင်သစ် တည်ဆောက်ရေးအတွက် မရှိမဖြစ် အုတ်မြစ်များ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ကို အများစု၏ လက်ငင်း သဘောထားထက် ကျော်လွန်၍ Commufemocratism ၏ အခြေခံ မူများနှင့် ရေရှည် လူသားနှင့် သက်ရှိ ကမ္ဘာ၏ အကျိုးစီးပွားအရ မဖြစ်မနေ လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ ရေတို ရေရှည် အကျိုးစီးပွားများနှင့် ရိုးရာ အတွေးအခေါ်များ၏ စိန်ခေါ်မှုများကို ရင်ဆိုင်ရန် ပြင်ဆင်ထားသော၊ Commufemocratism အစိုးရ၏ ခိုင်မာသော ကတိကဝတ်ပင် ဖြစ်သည်။

ရှိရင်းစွဲ ဖိနှိပ်မှုစနစ်များ၏ လွှမ်းမိုးမှု သို့မဟုတ် အသိပညာ နည်းပါးမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော လူများ၏ သဘောတူညီချက်များကို ကိုင်တွယ်ခြင်း

Commufemocratism သည် အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ (Grassroots Democracy) ကို အခြေခံပြီး ပြည်သူ့ ပါဝင် ဆုံးဖြတ်မှုကို အလေးထားသော်လည်း လူအများစု၏ သဘောတူညီချက် သို့မဟုတ် ဆန္ဒများသည် အမြဲတမ်း မှန်ကန်သည် သို့မဟုတ် တရားမျှတသည်ဟု မယူဆပေ။ အထူးသဖြင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ အမြစ်တွယ်ခဲ့သော ဖိနှိပ်မှုစနစ်များ (ဖိုဝါဒ၊ လူမျိုးရေး ခွဲခြားမှု၊ လူတန်းစား ခွဲခြားမှု စသည်) ၏ လွှမ်းမိုးမှု၊ မမှန်ကန်သော သတင်းအချက်အလက်များ ပြန့်ပွားမှု သို့မဟုတ် အချို့ ကိစ္စရပ်များအပေါ် နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း နားလည်မှု နည်းပါးမှုတို့ကြောင့် အများစု၏ သဘောထားသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ကောင်းကျိုး သို့မဟုတ် အနားသတ်ခံ အုပ်စုများ၏ အခွင့်အရေးကို ထိခိုက်စေနိုင်သည်ကို Commufemocratism က အပြည့်အဝ သတိပြုသည်။

ဤသို့သော အခြေအနေများတွင် လူအများ၏ သဘောတူညီချက်များကို Commufemocratism အနေဖြင့် အောက်ပါ နည်းလမ်းများဖြင့် ကိုင်တွယ် ဆောင်ရွက်မည်။

၁။ **အခြေခံ တန်ဖိုးများနှင့် အခွင့်အရေးများကို မည်သည့် အများဆန္ဒနှင့်မျှ အလဲအလှယ် မပြုလုပ်ခြင်း:** Commufemocratism ၏ အခြေခံ အကျဆုံးနှင့် မည်သည့်အခါမျှ ပြောင်းလဲ၍ မရသော နိယာမမှာ လူသား အားလုံး၏ အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေးများ၊ အနားသတ်ခံ အုပ်စုများ (အမျိုးသမီးများ၊ တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများ၊ LGBTQIA+၊ မသန်စွမ်းသူများ စသည်) ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် သက်ရှိ ကမ္ဘာ၏ အခွင့်အရေးများကို မည်သည့် အများစု ဆန္ဒ သို့မဟုတ် မည်သည့် အာဏာ၏ ဖိအားဖြင့်မျှ ချိုးဖောက်ခြင်း၊ ဖယ်ရှားခြင်း မပြုလုပ်ရဟူသော အချက်

ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ အများစု၏ သဘောတူညီချက်သည် လူ့အခွင့်အရေး သို့မဟုတ် အခြေခံ တရားမျှတမှု နိယာမများကို ချိုးဖောက်နေပါက Commufemocratism အစိုးရသည် ထိုဆန္ဒကို လိုက်လျော လုပ်ဆောင်မည် မဟုတ်ဘဲ အခန်း (၈) တွင် ဖော်ပြခဲ့သော **မည်သို့ပင် အများသဘောတူသည် ဖြစ်စေ လုပ်ခွင့်၊ ဆောင်ရွက်ခွင့်မရှိသည့် ကိစ္စများ** စာရင်းကို ခိုင်မာစွာ ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်မည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် လွတ်လပ်သော တရားစီရင်ရေးသည် ဤအခြေခံမူများအား ကာကွယ်ပေးမည်။

၂။ **အသိပညာ ပြန့်ပွားရေးနှင့် ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ်ကို မြှင့်တင်ခြင်း:** လူအများ၏ သဘောထားသည် အသိပညာ နည်းပါးခြင်း သို့မဟုတ် မှားယွင်းသော သတင်းအချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံနေသည်ဟု ယူဆပါက ၎င်းကို ဖြေရှင်းမည့် အဓိက နည်းလမ်းမှာ ၎င်းတို့၏ ဆန္ဒကို အတင်းအဓမ္မ ပြောင်းလဲရန် ကြိုးပမ်းခြင်းထက် အသိပညာကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြန့်ပွားစေခြင်း (Consciousness Raising) နှင့် ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ် (Critical Thinking) ကို မြှင့်တင်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ **လွတ်မြောက်ရေး ပညာရေး (Liberation Education)** စနစ်နှင့် လူထု ပညာပေး အစီအစဉ်များ (အခန်း ၇) မှတစ်ဆင့် ပြည်သူများအား ဖိနှိပ်မှု၏ အရင်းခံများကို နားလည်စေရန်၊ မီဒီယာများမှ ဝင်လာသော သတင်းအချက်အလက်များကို ဆန်းစစ် ဝေဖန်တတ်စေရန်နှင့် မိမိတို့၏ ဘက်လိုက်မှုများ သို့မဟုတ် ကြိုတင် စွဲမှတ်ချက်များ (Prejudices) အကြောင်းကို မိမိကိုယ်ကိုယ် ပြန်လည် ဆန်းစစ်တတ်စေရန် ကူညီမည်။

၃။ **ဆွေးနွေးငြိမ်းချမ်းမှု (Deliberation) ကို ဦးစားပေးခြင်း:** Commufemocratism ၏ ဒီမိုကရေစီသည် မဲအရေအတွက် ရေတွက်ခြင်း သက်သက် မဟုတ်ဘဲ **သတင်းအချက်အလက် ပြည့်စုံစွာဖြင့် ဆွေးနွေးငြိမ်းချမ်းမှု (Informed Deliberation)** ကို အလေးထားသည်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကော်မတီများ (Citizens' Assemblies) ကဲ့သို့သော ယန္တရားများ (အခန်း ၆) သည် ပြည်သူများအား ရွှေးချယ်ထွေးသော ကိစ္စရပ်များအပေါ် ကျွမ်းကျင်သူများထံမှ သတင်းအချက်အလက် ရယူပြီး ကွဲပြားသော ရှုထောင့်များကို နားထောင်ကာ၊ အချိန်ယူ ဆွေးနွေးပြီးမှ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်စေသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်သည် ရေတို၊ အပေါ်ယံ ဆန္ဒများထက် ပိုမို စဉ်းစားချင့်ချိန်ထားသော၊ ပြဿနာ၏ အခြေခံများကို နားလည်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များ ထွက်ပေါ်လာစေရန် ကူညီနိုင်သည်။ အများပြည်သူ ဖိုရမ်များ၊ အသိုက်အဝန်းအခြေပြု ဆွေးနွေးပွဲများနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာသော သတင်းအချက်အလက် ရယူခွင့် (Digital Democracy) တို့ကိုလည်း အားပေးမည်။

၄။ **အနားသတ်ခံ အသံများကို ထိရောက်စွာ ကိုယ်စားပြုစေခြင်း:** အများစု၏ သဘောထားသည် အနားသတ်ခံ အုပ်စုများအပေါ် ဖိနှိပ်မှု သို့မဟုတ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ ပါဝင်နေတတ်သည်။ Commufemocratism ၏ အလွှာစုံ ကိုယ်စားပြုမှု (Multi-layered Representation) နှင့် ပူးတွဲဦးဆောင်မှု (Co-leadership) မော်ဒယ်များ (အခန်း ၆) သည် ဥပဒေပြုရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး

ကဏ္ဍများတွင် ဖိနှိပ်ခံ အုပ်စုများ၏ အသံကို ထိရောက်စွာ ကိုယ်စားပြုစေပြီး ၎င်းတို့၏ အတွေ့အကြုံများနှင့် ရှုထောင့်များမှ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို လွှမ်းမိုးစေကာ အများစု၏ မှားယွင်းသော ဆန္ဒများကို ဟန့်တား စိန်ခေါ်နိုင်မည်။

၅။ **အသိုက်အဝန်းနှင့် စောင့်ရှောက်မှု တန်ဖိုးများဖြင့် ဘက်လိုက်မှုကို လျှော့ချခြင်း:** အသိုက်အဝန်း ခံစားချက် (Community) နှင့် စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ် (Ethics of Care) ကို မြှင့်တင်ခြင်း (အခန်း ၃၊ ၄၊ ၆) သည် လူအချင်းချင်းအကြား စာနာမှု၊ နားလည်မှုနှင့် အပြန်အလှန် လေးစားမှုကို တည်ဆောက်သည်။ ၎င်းသည် ကြိုတင် စွဲမှတ်ချက်များနှင့် အုပ်စုလိုက် ဘက်လိုက်မှုများ (Group Biases) ကို လျှော့ချရန် ကူညီနိုင်ပြီး ပိုမို ကျယ်ပြန့်သော၊ ကြင်နာသော ရှုထောင့်မှ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုကို အားပေးမည်။

၆။ **တည်ဆောက်ပုံကျနသော ပဋိပက္ခ ဖြေရှင်းရေးနှင့် အကြမ်းမဖက် ဆက်သွယ်ရေး:** သဘောထား ကွဲလွဲမှုများ သို့မဟုတ် အများစုနှင့် လူနည်းစုအကြား ပဋိပက္ခများ ပေါ်ပေါက်လာပါက ၎င်းတို့ကို အကြမ်းဖက်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ တည်ဆောက်ပုံကျနသော ဆွေးနွေးမှုများ၊ ညှိနှိုင်းမှုများနှင့် အကြမ်းမဖက် ဆက်သွယ်ရေး (Nonviolent Communication - NVC) ကျွမ်းကျင်မှုများ (အခန်း ၇) ဖြင့် ဖြေရှင်းမည်။ အစိုးရ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် ဤသို့သော ဆွေးနွေးမှုများအတွက် လုံခြုံပြီး တရားမျှတသော ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖန်တီးပေးရန် ဖြစ်သည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် ရှိရင်းစွဲ ဖိနှိပ်မှုစနစ်များ၏ လွှမ်းမိုးမှု သို့မဟုတ် အသိပညာ နည်းပါးမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော လူများ၏ သဘောတူညီချက်များကို Commufemocratism အနေဖြင့် မျက်ကွယ်ပြုခြင်း မဟုတ်ဘဲ ၎င်းတို့၏ အရင်းခံ အကြောင်းတရားများကို နားလည်ရန် ကြိုးစားမည်။ ထိုဆန္ဒများသည် အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေး သို့မဟုတ် Commufemocratism ၏ အခြေခံ တန်ဖိုးများကို ချိုးဖောက်နေပါက ထိုဆန္ဒများကို လက်မခံဘဲ အခြေခံမူများကို ထိန်းသိမ်းမည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အသိပညာ ပြန့်ပွားရေး၊ ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ် မြှင့်တင်ရေး၊ ဆွေးနွေးငြိမ်းချမ်းမှု ယန္တရားများ၊ အားလုံး ပါဝင်မှုနှင့် လူမှုရေး တန်ဖိုးများ တည်ဆောက်ခြင်းတို့ဖြင့် ပြည်သူ့ အသိစိတ်ဓာတ်နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှု အရည်အသွေးကို ရေရှည် မြှင့်တင်သွားမည် ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ ရေတို ဆန္ဒထက် ရေရှည် တရားမျှတမှု၊ လွတ်မြောက်မှုနှင့် ဘုံ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ဦးတည်သော Commufemocratism ၏ ဒီမိုကရေစီ ချဉ်းကပ်မှု ဖြစ်သည်။

မဖြစ်မနေ လုပ်ကိုလုပ်ရမည့် တော်လှန်ရေး ၄ ခု

Commufemocratism သည် ရေတို ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ သို့မဟုတ် အပေါ်ယံ ပြောင်းလဲမှုများဖြင့် ကျေနပ်ခြင်း မရှိပေ။ လူသားနှင့် သက်ရှိ ကမ္ဘာ ရင်ဆိုင်နေရသော နက်ရှိုင်းသည့်

အကျပ်အတည်းများနှင့် ဖိနှိပ်မှုများကို အမှန်တကယ် ကျော်လွှားရန်အတွက် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အခြေခံ အကျဆုံး တည်ဆောက်ပုံများနှင့် ယန္တရားများကို အခြေခံကျကျ ပြောင်းလဲပစ်ရမည်။ ဤသည်ကို Commufemocratism က "တော်လှန်ရေး" ဟု ခေါ်ဆိုသည်။ ဤတော်လှန်ရေးသည် လက်နက်ကိုင် တိုက်ခိုက်မှု သက်သက်ကို ဆိုလိုခြင်း မဟုတ်ဘဲ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ စနစ်များကို လုံးဝ ပြောင်းလဲ ပုံဖော်ခြင်း ဖြစ်သည်။ Commufemocratism လမ်းစဉ်အရ မဖြစ်မနေ လုပ်ကိုလုပ်ရမည့် အဓိက တော်လှန်ရေး ၄ ခုမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

၁။ နိုင်ငံရေး တော်လှန်ရေး (Political Revolution)

- **ဖြိုဖျက်ပစ်မည့်အရာ:** အာဏာရှင်စနစ်၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လွန်ကဲသော နိုင်ငံတော်၊ စစ်တပ်၏ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင် စွက်ဖက်မှုနှင့် လွှမ်းမိုးမှု၊ ပြည်သူ့အပေါ် မူတည်ခြင်း မရှိသော အုပ်ချုပ်ရေး၊ အပေါ်ယံ သို့မဟုတ် အမည်ခံ ဒီမိုကရေစီ၊ နိုင်ငံရေးတွင် လူထု ပါဝင်မှု ကင်းမဲ့ခြင်း သို့မဟုတ် နည်းပါးခြင်း။

- **တည်ဆောက်မည့်အရာ: စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု** တည်ဆောက်ရေး (အခန်း ၅)။ **အာဏာကို အောက်ခြေသို့ အခြေခံကျကျ ပြန်လည်အပ်နှင်းထားသော အဆင့်ဆင့်သော အုပ်ချုပ်ရေး** (Radical Devolution) (အခန်း ၆)။ **အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ (Grassroots Democracy)** ယန္တရားများ ခိုင်မာစေခြင်း (ပြည်သူ့လွှတ်တော်ငယ်များ၊ ပြည်သူ့ပါဝင် ဆုံးဖြတ်ရေး ယန္တရားများ) (အခန်း ၆)။ **အလွှာစုံ ပါဝင် ကိုယ်စားပြုသော ဥပဒေပြု အဖွဲ့များ** နှင့် **ပူးတွဲဦးဆောင်မှုပါဝင်သော ဒီမိုကရေစီ အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့များ** (အခန်း ၆)။ တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှု အပြည့်ရှိသော အုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားများ။ စစ်တပ်ကို အရပ်ဘက် ထိန်းချုပ်မှုအောက်သို့ အပြည့်အဝ သွတ်သွင်းခြင်း။

- **အဘယ်ကြောင့် မဖြစ်မနေ လိုအပ်သနည်း။** နိုင်ငံရေး အာဏာကို ဖိနှိပ်သူများ သို့မဟုတ် လူနည်းစု လက်ထဲမှ ပြည်သူ အားလုံး လက်ထဲသို့ အမှန်တကယ် ရောက်ရှိစေရန်၊ လူတိုင်း နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် တန်းတူ အခွင့်အရေးဖြင့် ပါဝင်နိုင်ရန်နှင့် နိုင်ငံတော် ယန္တရားကို လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ကောင်းကျိုးအတွက် စနစ်တကျ အသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် နိုင်ငံရေး တော်လှန်ရေးသည် မဖြစ်မနေ လိုအပ်သည်။ ၎င်းသည် အခြားသော တော်လှန်ရေးများအတွက် လိုအပ်သော မူဘောင်ကို ချပေးသည်။

၂။ စီးပွားရေး တော်လှန်ရေး (Economic Revolution)

- **ဖြိုဖျက်ပစ်မည့်အရာ:** အရင်းရှင်စနစ်၏ အမြတ်ထုတ်မှု ယန္တရား (လုပ်သား ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း၊ သဘာဝ အရင်းအမြစ်များ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း)၊ ဓနဥစ္စာ အလွန်အမင်း မညီမျှမှု၊ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များကို ကုန်ပစ္စည်းအဖြစ် ပြောင်းလဲခြင်း (Commodification)၊ စီးပွားရေး

အာဏာကို လူနည်းစုက ချုပ်ကိုင်ထားခြင်း၊ ဈေးကွက်၏ အဆုံးမဲ့ တိုးတက်မှုနှင့် ယှဉ်ပြိုင်မှုကိုသာ အဓိကထားခြင်း။

- **တည်ဆောက်မည့်အရာ: အသိုက်အဝန်း ကြွယ်ဝမှု တည်ဆောက်ရေး** (Community Wealth Building) (အခန်း ၇)။ **သမဝါယမ လုပ်ငန်းများ** (Cooperatives) နှင့် **လူမှုရေး လုပ်ငန်းများ** (Social Enterprises) ကို အားပေး မြှင့်တင်ခြင်း (အခန်း ၇)။ **အများပြည်သူပိုင် ဘဏ်များ** (Public Banks) တည်ထောင်ခြင်း (အခန်း ၇)။ **အခြေခံ လိုအပ်ချက်များကို ဈေးကွက်မှ ဖယ်ထုတ်ခြင်း** (Decommodification) (အိမ်ရာ၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး စသည်) (အခန်း ၇)။ **တိုးတက်သော အခွန်စနစ်** နှင့် **ဓန ပြန်လည်ခွဲဝေမှု ယန္တရားများ** (အခန်း ၇)။ **လုပ်အားခ** (Living Wage) နှင့် ခိုင်မာသော အလုပ်သမား အခွင့်အရေးများ (အခန်း ၇)။ **လုပ်ငန်းခွင် ဒီမိုကရေစီ** (Workplace Democracy) (အခန်း ၇)။ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများတွင် **ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု** (Cooperation) နှင့် **အပြန်အလှန် ဖေးမကူညီမှု** (Mutual Aid) ကို အခြေခံခြင်း (အခန်း ၇)။ **GDP အလွန် တိုင်းတာရေး** (Beyond GDP) ဖြင့် ဘက်စုံ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ဦးစားပေးခြင်း (အခန်း ၇)။

- **အဘယ်ကြောင့် မဖြစ်မနေ လိုအပ်သနည်း။** လူတိုင်း စီးပွားရေး လုံခြုံမှု ရရှိစေရန်၊ ဓနဥစ္စာကို တရားမျှတစွာ ခွဲဝေရန်၊ မရှိမဖြစ် လိုအပ်ချက်များကို အခွင့်အရေးအဖြစ် အာမခံရန်၊ အမြတ်ထုတ်မှုကို အဆုံးသတ်ရန်နှင့် စီးပွားရေးကို လူသားနှင့် ဂေဟစနစ်၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီအောင် ပုံဖော်ရန်အတွက် စီးပွားရေး တော်လှန်ရေးသည် မဖြစ်မနေ လိုအပ်သည်။

၃။ လူမှုရေး တော်လှန်ရေး (Social Revolution)

- **ဖြိုဖျက်ပစ်မည့်အရာ:** စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖိနှိပ်မှုပုံစံ အားလုံး (ဖိုဝါဒ၊ လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး၊ လိင်/ကျား/မ အခြေခံ၊ မသန်စွမ်းမှု အခြေခံ စသည်)၊ လူမှုအသိုင်းအဝန်းအချို့ကို ဖယ်ကြဉ်ခြင်းနှင့် ခွဲခြား ဆက်ဆံခြင်း၊ လူမှုရေး မတရားမှုများ၊ အသိုက်အဝန်း ကွန်ရက်များ ပျက်ပြားခြင်းနှင့် လူသားချင်း စာနာမှု နည်းပါးခြင်း၊ စောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများကို တန်ဖိုးမထားခြင်း။

- **တည်ဆောက်မည့်အရာ: အခြေခံကျသော တန်းတူညီမျှမှု** (Radical Equality) အပြည့်အဝ ရရှိစေခြင်း (အခန်း ၄)။ **ဆက်နွယ် အားလုံး အကျုံးဝင်မှု** (Intersectional Inclusion) (အခန်း ၄)။ **စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ်** (Ethics of Care) ကို လူမှုဆက်ဆံရေးများ၏ အခြေခံအဖြစ် ထားရှိခြင်း (အခန်း ၃၊ ၄)။ စောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများ (Care Work) ကို လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးအရ တန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်း (Economizing Care) (အခန်း ၆)။

ပြန်လည်ကုစားရေးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု (Restorative Justice) ကို လူမှုရေး ပဋိပက္ခများ ဖြေရှင်းရာတွင် အသုံးပြုခြင်း (အခန်း ၆)။ ယဉ်ကျေးမှု အပြန်အလှန် နားလည်မှုနှင့် လေးစားမှုကို မြှင့်တင်ခြင်း (အခန်း ၆)။ အမျိုးသမီးများ၊ LGBTQIA+၊ မသန်စွမ်းသူများနှင့် အခြား ဖိနှိပ်ခံ အုပ်စုများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် ဘဝ လုံခြုံမှုကို အပြည့်အဝ ကာကွယ် အာမခံခြင်း (အခန်း ၆)။

- **အဘယ်ကြောင့် မဖြစ်မနေ လိုအပ်သနည်း။** လူတိုင်း ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ၊ ကြောက်ရွံ့မှု ကင်းစွာ၊ ခွဲခြား ဆက်ဆံခံရမှု မရှိဘဲ နေထိုင်နိုင်ရန်၊ လူသားချင်း စာနာမှုနှင့် အပြန်အလှန် ပံ့ပိုးမှုအပေါ် အခြေခံသော ခိုင်မာသည့် လူမှု အသိုက်အဝန်းများ တည်ဆောက်ရန်နှင့် လူမှုရေး မတရားမှု မှန်သမျှကို ဖယ်ရှားရန်အတွက် လူမှုရေး တော်လှန်ရေးသည် မဖြစ်မနေ လိုအပ်သည်။

၄။ ပညာရေး တော်လှန်ရေး (Educational Revolution)

- **ဖြိုဖျက်ပစ်မည့်အရာ:** ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုနှင့် အပေါ်ယံ အချက်အလက် မှတ်မိစေခြင်းကိုသာ အလေးပေးသော ပညာရေးစနစ်၊ ဝါဒ သွန်သင်ခြင်း၊ အမှန်တရားကို ဖုံးကွယ်ခြင်း၊ ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ်ကို ဖိနှိပ်ခြင်း၊ အသိပညာကို အာဏာ ထိန်းချုပ်ရန် ကိရိယာအဖြစ် အသုံးပြုခြင်း၊ ပညာရေးတွင် မညီမျှမှုများ။
- **တည်ဆောက်မည့်အရာ: လွတ်မြောက်ရေး ပညာရေး** (Liberation Education) (အခန်း ၇)။ ကျောင်းသား/သူများအား ကမ္ဘာကြီးကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ်ဖြင့် ကြည့်တတ်စေရန်နှင့် လူမှု ပြဿနာများကို နားလည် ဖြေရှင်းတတ်စေရန် သင်ကြားခြင်း (အခန်း ၄၊ ၇)။ အမှန်တရား၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ကျယ်ပြန့်သော အသိပညာကို တန်ဖိုးထားခြင်း။ ပညာရေးကို လူတိုင်း ဘဝ အဆင့်အတန်း မခွဲခြားဘဲ အခမဲ့ လက်လှမ်းမီစေခြင်း (အခန်း ၇)။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွင် တရားမျှတမှု၊ တန်းတူညီမျှမှု၊ စောင့်ရှောက်မှု၊ ဂေဟစနစ် စသည့် Commufemocratism တန်ဖိုးများကို ထည့်သွင်းခြင်း။
- **အဘယ်ကြောင့် မဖြစ်မနေ လိုအပ်သနည်း။** ပြည်သူများ အသိပညာ ဗဟုသုတ ကြွယ်ဝစေရန်၊ မည်သည့် ဖိနှိပ်မှုမျိုးကို မဆို ဝေဖန် ပိုင်းခြား စိန်ခေါ် တိုက်ဖျက်နိုင်သည့် စွမ်းရည် ရှိစေရန်၊ ဒီမိုကရေစီ လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အဓိပ္ပါယ် ပြည့်ဝစွာ ပါဝင်နိုင်ရန်နှင့် အနာဂတ် လူ့ဘောင်သစ်၏ တန်ဖိုးများကို နားလည် လက်ခံ ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်နိုင်ရန်အတွက် ပညာရေး တော်လှန်ရေးသည် မဖြစ်မနေ လိုအပ်သည်။

ဤ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ပညာရေး တော်လှန်ရေး ၄ ခုသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်စပ် မှီခိုနေကြသည်။ စစ်မှန်သော ပြောင်းလဲမှုသည် ဤကဏ္ဍ အားလုံးတွင် တစ်ပြိုင်နက် သို့မဟုတ် ဆက်စပ်လျက် ဖြစ်ပေါ်လာမှသာ ရေရှည် တည်တံ့သော လွတ်မြောက်ရေးနှင့် တရားမျှတမှုကို

ရရှိမည်။ ဤသည်မှာ Commufemocratism လမ်းစဉ်၏ မဖြစ်မနေ လုပ်ကိုလုပ်ရမည့်၊ အခြေခံကျသော တော်လှန်ရေး လေးခု ဖြစ်သည်။

ဖိုဝါဒစနစ်နှင့် ဖိုဝါဒီများအပေါ် ကိုင်တွယ်ခြင်း

Commufemocratism လမ်းစဉ်သည် ဖိုဝါဒစနစ် (Patriarchy) ကို လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း နက်ရှိုင်းစွာ အမြစ်တွယ်နေသော၊ အခြား ဖိနှိပ်မှုပုံစံများ (လူမျိုးရေး၊ လူတန်းစား၊ လိင်/ကျား/မ အခြေခံ ကွဲပြားမှု) နှင့် ရောယှက်နေသော **အဓိက ဖိနှိပ်မှု ယန္တရားတစ်ခု** အဖြစ် ရှုမြင်သည်။ ဖိနှိပ်မှု မှန်သမျှကို အမြစ်ဖြတ်မည့် Commufemocratism ၏ ရည်မှန်းချက် အောင်မြင်ရန်အတွက် ဖိုဝါဒစနစ်ကို မဖြစ်မနေ တိုက်ဖျက်ရမည် (အခန်း ၅.၂.၃)။ ဖိုဝါဒစနစ်ကို ကိုင်တွယ်ခြင်းသည် တစ်ဦးချင်းစီ ဖိုဝါဒီများကို ကိုင်တွယ်ခြင်း သက်သက် မဟုတ်ဘဲ စနစ်တစ်ခုလုံးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု တစ်ခုလုံးကို ပြောင်းလဲခြင်း ဖြစ်သည်။

Commufemocratism အနေဖြင့် ဖိုဝါဒစနစ်နှင့် ဖိုဝါဒီများအပေါ် အောက်ပါ နည်းလမ်းများဖြင့် ဘက်စုံ ကိုင်တွယ် ဆောင်ရွက်မည်။

၁။ **စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ တော်လှန်ပြောင်းလဲခြင်း (Systemic and Cultural Transformation):**

- **ဥပဒေနှင့် မူဝါဒများ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း:** ကျား/မ တန်းတူညီမျှမှုကို အပြည့်အဝ အာမခံသော၊ ကျား/မ အခြေပြု ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှု (လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု အပါအဝင်) မှ ကာကွယ်ပေးသော ခိုင်မာသည့် ဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်း ပြင်ဆင်မည် (အခန်း ၅.၂.၃၊ ၆.၂.၂)။ အမျိုးသမီးများ၊ LGBTQIA+ နှင့် အခြား ဖိနှိပ်ခံ ကျား/မ များအား နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး ကဏ္ဍ အားလုံးတွင် အပြည့်အဝ ပါဝင်နိုင်ရန် မူဝါဒများ (ဥပမာ- ပူးတွဲဦးဆောင်မှု၊ ကိုယ်စားပြုမှု သတ်မှတ်ချက်များ) ချမှတ်မည် (အခန်း ၆.၁.၃၊ ၆.၂.၃)။
- **ပညာရေးစနစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း:** ဖိုဝါဒ အတွေးအခေါ်များ၊ ကျား/မ ပုံသေ သတ်မှတ်မှုများနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံသော ယဉ်ကျေးမှုများကို စိန်ခေါ်မည့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ (အမျိုးသမီးဝါဒ၊ ကျား/မ လေ့လာမှုများ၊ လူမှုရေး တရားမျှတမှု) ကို ပညာရေးစနစ် အားလုံးတွင် ထည့်သွင်းမည် (အခန်း ၅.၂.၃၊ ၇.၃.၁)။
- **ယဉ်ကျေးမှုနှင့် လူမှုအသိပညာ မြှင့်တင်ရေး:** မီဒီယာများ၊ အများပြည်သူ လှုပ်ရှားမှုများနှင့် လူမှု ဆွေးနွေးမှုများမှတဆင့် ဖိုဝါဒ အတွေးအခေါ်များကို ဝေဖန် ထောက်ပြခြင်း၊

အမျိုးသမီးများ၊ LGBTQIA+ နှင့် အခြား ကျား/မ ကွဲပြားသူများ၏ ဦးဆောင်မှုနှင့် ပံ့ပိုးမှုများကို ဂုဏ်ပြုခြင်းဖြင့် ကျား/မ တန်းတူညီမျှမှုကို တန်ဖိုးထားသော ယဉ်ကျေးမှုကို တည်ဆောက်မည် (အခန်း ၅.၂.၃၊ ၆.၂.၅၊ ၆.၂.၆)။ အဆိပ်အတောက် ဖြစ်စေသော အမျိုးသားစံနှုန်းများ (Toxic Masculinity) ကို စိန်ခေါ်မည်။

- **စောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများ တန်ဖိုးမြှင့်တင်ခြင်း:** ဖိုဝါဒစနစ်က နိမ့်ကျသည်ဟု ရှုမြင်သော စောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများကို စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအရ အပြည့်အဝ တန်ဖိုးထားခြင်း (Economizing Care) ဖြင့် ကျား/မ မညီမျှမှု၏ အရင်းခံ တစ်ခုကို ကိုင်တွယ်မည် (အခန်း ၆.၂.၁)။

၂။ **တစ်ဦးချင်းစီ ဖိုဝါဒီများအပေါ် ကိုင်တွယ်ခြင်း (Addressing Individual Patriarchs):**

- **အသိပညာပေးခြင်းနှင့် ဆွေးနွေးခြင်း:** ဖိုဝါဒ အတွေးအခေါ်များနှင့် လုပ်ရပ်များသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် လူသားချင်းအပေါ် မည်သို့ ထိခိုက်စေသည်ကို နားလည်စေရန်အတွက် ပညာပေး အစီအစဉ်များ၊ အသိပညာ ပြန့်ပွားရေး လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် လေးစားမှုရှိသော ဆွေးနွေးမှုများ (Nonviolent Communication ပါဝင်နိုင်သည်) ကို ပြုလုပ်မည် (အခန်း ၇.၂.၄၊ ၈.၁)။ ၎င်းတို့၏ အတွေးအခေါ်များနှင့် အပြုအမူများကို ပြောင်းလဲရန် တိုက်တွန်းမည်။

- **တာဝန်ခံမှုနှင့် တရားမျှတမှု (Accountability and Justice):** ဖိုဝါဒ အတွေးအခေါ်များမှ ပေါက်ဖွားလာသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှု၊ ဖိနှိပ်မှု သို့မဟုတ် အကြမ်းဖက်မှု ကဲ့သို့သော လုပ်ရပ်များဖြင့် အခြားသူများကို ထိခိုက် နစ်နာစေပါက လွတ်လပ်သော၊ တရားမျှတမှုကို ဦးတည်သော တရားစီရင်ရေး စနစ် (အခန်း ၆) မှတဆင့် တာဝန်ခံမှု ရှိစေမည်။

၃။ **လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုအပေါ် ကိုင်တွယ်ခြင်း (Addressing Sexual Violence):**

- လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု (မုဒိန်းမှု၊ သက်ငယ် မုဒိန်းမှု၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ စော်ကားမှု စသည်) သည် ဖိုဝါဒစနစ်၏ အဆိုးရွားဆုံးနှင့် အကြမ်းဖက်ဆုံး ထင်ရှားမှုများထဲမှ တစ်ခု ဖြစ်ပြီး လူသား၏ အခြေခံ အခွင့်အရေးနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို ပြင်းထန်စွာ ချိုးဖောက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ Commufemocratism သည် ဤရာဇဝတ်မှုများကို လုံးဝ လက်သင့်ခံမည် မဟုတ်ပေ။

- လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု ကျူးလွန်သူများကို **တရားမျှတသော၊ ခိုင်မာသော ဥပဒေ လုပ်ငန်းစဉ်များဖြင့် တာဝန်ခံမှု ရှိစေမည်**။ ကျူးလွန်သူ မည်သူပင် ဖြစ်စေ ရာထူး၊ အာဏာ၊ နောက်ခံ အခြေအနေ မခွဲခြားဘဲ တရားဥပဒေအရ အရေးယူ ဆောင်ရွက်မည်။

- **မုဒိန်းမှုအပါအဝင်၊ သက်ငယ်မုဒိန်း ကျူးလွန်သူများကိုတော့ အပြင်းထန်ဆုံး အပြစ်ပေးသွားမည်ဖြစ်သည်။** ဤသို့ အပြင်းထန်ဆုံး ပြစ်ဒဏ် ပေးခြင်းသည် ထိုရာဇဝတ်မှုများ၏ ကြီးလေးမှုကို ထင်ဟပ်စေခြင်း၊ နစ်နာသူများအတွက် တရားမျှတမှု ရရှိစေခြင်းနှင့် ထိုသို့သော ရာဇဝတ်မှုများ ထပ်မံ မဖြစ်ပွားစေရန် တားဆီးခြင်းတို့အတွက် မဖြစ်မနေ လိုအပ်သည်ဟု Commufemocratism က ရှုမြင်သည်။ ပြစ်ဒဏ်သည် လွတ်လပ်ပြီး ဥပဒေနှင့်အညီ စီရင်သော တရားရုံးများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက် ဖြစ်မည်။
- လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု နစ်နာသူများအတွက် ပြည့်စုံသော ပံ့ပိုးမှု (ဆေးဝါး၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကုစားမှု၊ လူမှုရေး အထောက်အပံ့)၊ လုံခြုံရေးနှင့် တရားမျှတမှု လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် နစ်နာသူ ဗဟိုပြု ချဉ်းကပ်မှု (Victim-centered Approach) တို့ကို ဦးစားပေး အကောင်အထည်ဖော်မည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် ဖိုဝါဒစနစ်ကို ကိုင်တွယ်ခြင်းသည် ဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း၊ ယဉ်ကျေးမှု ပြောင်းလဲခြင်း၊ ပညာရေး ပြုပြင်ခြင်းနှင့် နိုင်ငံရေး ကဏ္ဍတွင် အမျိုးသမီးများ၊ LGBTQIA+ တို့၏ ပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်ခြင်းတို့ ပါဝင်သော ဘက်စုံ တော်လှန်ရေး ဖြစ်သည်။ တစ်ဦးချင်းစီ ဖိုဝါဒီများကိုလည်း ပညာပေးခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် ချဉ်းကပ်မည် ဖြစ်သော်လည်း ခွဲခြားဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် အကြမ်းဖက်မှု ကဲ့သို့သော လုပ်ရပ်များဖြင့် အခြားသူများကို ထိခိုက် နစ်နာစေပါက တရားမျှတမှု စနစ်ဖြင့် တာဝန်ခံမှု ရှိစေမည်။ အထူးသဖြင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု ကျူးလွန်သူများအပေါ် အပြင်းထန်ဆုံး ပြစ်ဒဏ်များ ချမှတ်ခြင်းဖြင့် တရားမျှတမှုနှင့် လုံခြုံရေးကို အာမခံမည် ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ Commufemocratism ၏ ဖိုဝါဒ တိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ ခိုင်မာသော ရပ်တည်ချက် ဖြစ်သည်။

ပြစ်မှုနှင့် ပြစ်ဒဏ်များ

Commufemocratism သည် ပြစ်မှုကို လူသားတစ်ဦးချင်းစီ၏ ကိုယ်ပိုင် မှားယွင်းမှု သက်သက်အဖြစ် ရှုမြင်ခြင်း မရှိပေ။ ပြစ်မှုများသည် မကြာခဏဆိုသလို လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း နက်ရှိုင်းစွာ အမြစ်တွယ်နေသော စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာများ (ဥပမာ- စီးပွားရေး မညီမျှမှု၊ ပညာရေး ချို့ယွင်းမှု၊ လူမှုရေး ဖယ်ကြဉ်မှု၊ သမိုင်းဝင် ထိခိုက် နာကျင်မှုများ၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ) ၏ ရလဒ်များ သို့မဟုတ် လက္ခဏာများ ဖြစ်သည်ဟု ရှုမြင်သည်။ ထို့ကြောင့် Commufemocratism ၏ ပြစ်မှုနှင့် ပြစ်ဒဏ်များအပေါ် ချဉ်းကပ်မှုသည် ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းကိုသာ အဓိကထားခြင်းထက် ပိုမို ကျယ်ပြန့် နက်ရှိုင်းသည်။ တရားစီရင်ရေး စနစ်၏ အဓိက ရည်မှန်းချက်မှာ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူကို အပြစ်ပေးရန် သက်သက် မဟုတ်ဘဲ **ဘက်စုံ တရားမျှတမှု (Comprehensive Justice)** ကို ဖော်ဆောင်ရန်၊

ပြစ်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ထိခိုက် နာကျင်မှုများကို ပြန်လည် ကုစားရန်၊ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူအား ပြန်လည် ထူထောင်ရေး ပြုလုပ်ရန်နှင့် လူမှုအသိုင်းအဝန်း၏ ဘုံ ကောင်းကျိုးကို တည်ဆောက်ရန်တို့ ဖြစ်သည်။

Commufemocratism ၏ ပြစ်မှုနှင့် ပြစ်ဒဏ်များအပေါ် ချဉ်းကပ်မှု၏ အဓိက လက္ခဏာရပ်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

၁။ **ပြစ်မှု၏ အရင်းခံ အကြောင်းတရားများကို ကိုင်တွယ်ခြင်း (Addressing Root Causes of Crime):** ပြစ်မှု နှုန်း လျော့ချရန် အထိရောက်ဆုံး နည်းလမ်းမှာ ၎င်းကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြောင်းတရားများကို အမြစ်ပြတ် ဖြေရှင်းခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆင်းရဲမွဲတေမှု တိုက်ဖျက်ခြင်း၊ တန်းတူညီမျှမှု မြှင့်တင်ခြင်း၊ လူတိုင်း အရည်အသွေး ပြည့်မီသော ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး ရရှိစေခြင်း၊ လူမှုရေး ဖယ်ကြဉ်မှုများ လျော့ချခြင်းနှင့် သမိုင်းဝင် ထိခိုက် နာကျင်မှုများအား ကုစားခြင်းတို့သည် ပြစ်မှု ကာကွယ်ရေး၏ အဓိက မဏ္ဍိုင်များ ဖြစ်သည်။

၂။ **ဘက်စုံ တရားမျှတမှု ချဉ်းကပ်မှု (Comprehensive Justice Approach)**: တရားစီရင်ရေး စနစ်သည် ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်း တစ်ခုတည်းကိုသာ အခြေခံခြင်း မဟုတ်ဘဲ အောက်ပါ ရှုထောင့်များကို ပေါင်းစပ် အသုံးပြုမည်။

- ပြန်လည်ကုစားရေးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု (Restorative Justice): ပြစ်မှု များစွာအတွက်၊ အထူးသဖြင့် လူပုဂ္ဂိုလ်ချင်း သို့မဟုတ် လူမှုအသိုင်းအဝန်းအပေါ် ထိခိုက် နာကျင်စေသော ပြစ်မှုများအတွက် ဤချဉ်းကပ်မှုကို ဦးစားပေးမည် (အခန်း ၄.၇.၄၊ ၆.၂.၄)။ ၎င်းသည် နစ်နာသူ၊ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူနှင့် သက်ဆိုင်ရာ လူမှုအသိုင်းအဝန်းတို့ ပူးပေါင်း ပါဝင်ကာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ထိခိုက် နာကျင်မှုကို မည်သို့ ပြန်လည် ပြင်ဆင် ကုစားမည်၊ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူ မည်သို့ တာဝန်ယူမည်နှင့် နောင်တွင် ထိုပြစ်မှုမျိုး ထပ်မံ မဖြစ်ပွားစေရန် မည်သို့ ကာကွယ်မည်ကို ဘုံ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ရှာဖွေခြင်း ဖြစ်သည်။ နစ်နာသူများ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ကုစားမှုကို အလေးပေးမည်။
- တာဝန်ခံမှု (Accountability): ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူများသည် မိမိတို့၏ လုပ်ရပ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ထိခိုက် နာကျင်မှုများအတွက် တာဝန်ခံမှု ရှိရမည်။ တာဝန်ခံမှုသည် ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်း သက်သက် မဟုတ်ဘဲ မိမိ လုပ်ရပ်၏ အကျိုးဆက်များကို နားလည်ခြင်း၊ နောင်တ ရခြင်းနှင့် ဖြစ်နိုင်ပါက ပြန်လည် ပြင်ဆင်ခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။
- ပြန်လည် ထူထောင်ရေး (Rehabilitation): ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူများအား လူ့အဖွဲ့အစည်းသို့ အကျိုးပြုသူများအဖြစ် ပြန်လည် ပေါင်းစည်းနိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သော ပညာရေး၊ ကျွမ်းကျင်မှု သင်ကြားရေး၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထောက်ပံ့မှုများနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှုများ

ပေးအပ်မည်။ အကျဉ်းထောင်များသည် ပြစ်ဒဏ် ချမှတ်သည့် နေရာများ ဖြစ်သော်လည်း လူသား ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိန်းသိမ်းကာ ပြန်လည် ထူထောင်ရေးကို အဓိကထား ဆောင်ရွက်ရမည်။

၃။ ပြစ်ဒဏ်များ ချမှတ်ခြင်း (Imposing Punishments):

- ပြစ်မှု ကျူးလွန်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ထိခိုက် နာကျင်မှုများကို ပြန်လည် ကုစားရန်နှင့် တာဝန်ခံမှု ရှိစေရန်အတွက် ပြစ်ဒဏ်များသည် လိုအပ်မည် ဖြစ်သည်။ ပြစ်ဒဏ်များသည် ကျူးလွန်သော ပြစ်မှု၏ ကြီးလေးမှုနှင့် ဖြစ်ပေါ်စေသော ထိခိုက် နာကျင်မှုအပေါ် မူတည်၍ သင့်လျော်မျှတရမည်။
- ကြီးလေးသော ပြစ်မှုများ (Severe Crimes): လူသတ်မှု၊ ပြင်းထန်သော ကိုယ်ထိလက်ရောက် ကျူးလွန်မှုများ၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှု၊ လူ့အစုအပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်မှု၊ ကြီးမားသော အဂတိ လိုက်စားမှု၊ ပြင်းထန်သော ပတ်ဝန်းကျင် ဖျက်ဆီးမှု ကဲ့သို့သော ပြစ်မှုများ နှင့် အထူးသဖြင့် မုဒိန်းမှုအပါအဝင်၊ သက်ငယ်မုဒိန်း ကဲ့သို့သော လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု ကျူးလွန်သူများ အား ပြည်သူ့ တရားစီရင်ရေး စနစ်ဖြင့် အပြင်းထန်ဆုံး ပြစ်ဒဏ်များ ချမှတ်မည် (ယခင် ဆွေးနွေးချက်အတိုင်း)။ ဤပြစ်ဒဏ်များသည် တရားမျှတသော ဥပဒေ လုပ်ငန်းစဉ်များအတိုင်း ချမှတ်ခြင်း ဖြစ်ပြီး ထိုသို့သော ရာဇဝတ်မှုများ၏ ကြီးလေးမှုကို ထင်ဟပ်စေခြင်းနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ကာကွယ်ခြင်းအတွက် ဖြစ်သည်။
- မပြင်းထန်သော ပြစ်မှုများ (Less Severe Crimes): ခိုးမှုငယ်များ၊ အသေးစား ပဋိပက္ခများ ကဲ့သို့သော မပြင်းထန်သည့် ပြစ်မှုများအတွက် ထောင်ဒဏ် သို့မဟုတ် ဒဏ်ကြေးငွေ ကဲ့သို့သော ပြစ်ဒဏ်များထက် ပြန်လည်ကုစားရေး တရားစီရင်မှု၊ လူမှုဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများ (Community Service)၊ နစ်နာသူနှင့် ပြန်လည် သင့်မြတ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ပညာပေးခြင်းတို့ကို ဦးစားပေး အသုံးပြုမည်။

၄။ **လွတ်လပ်သော တရားစီရင်ရေး စနစ် (Independent Judiciary):** ပြစ်မှုနှင့် ပြစ်ဒဏ်များကို လွတ်လပ်သော၊ နိုင်ငံရေး လွှမ်းမိုးမှု ကင်းသော၊ တရားမျှတမှုကို ဦးတည်သော တရားရုံးများက ဥပဒေနှင့်အညီ စီရင်မည် (အခန်း ၆ ပါ အစိုးရ ဖွဲ့စည်းပုံ)။ တရားစီရင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်သည် ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး ပြည်သူ့ ယုံကြည်မှုကို ရရှိရမည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် Commufemocratism ၏ ပြစ်မှုနှင့် ပြစ်ဒဏ်များအပေါ် ချဉ်းကပ်မှုသည် ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်း သက်သက်ထက် ကျော်လွန်သည်။ ၎င်းသည် ပြစ်မှု၏ အရင်းခံကို ဖြေရှင်းခြင်း၊ ပြန်လည်ကုစားရေးကို အလေးပေးခြင်း၊ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူအား ပြန်လည် ထူထောင်ခြင်းနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းသို့ ပြန်လည် ပေါင်းစည်းခြင်းတို့ကို အားပေးသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင်

ပြင်းထန်သော ပြစ်မှုများ (အထူးသဖြင့် အကြမ်းဖက်မှုများ) ကျူးလွန်သူများအား လွတ်လပ်သော တရားစီရင်ရေး စနစ်ဖြင့် တရားမျှတပြီး သင့်လျော်သော (အချို့ကိစ္စများတွင် အပြင်းထန်ဆုံး) ပြစ်ဒဏ်များ ချမှတ်ခြင်းဖြင့် တာဝန်ခံမှု ရှိစေမည် ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ Commufemocratism ၏ စောင့်ရှောက်မှု၊ တရားမျှတမှုနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝန်း တည်ဆောက်မှု တန်ဖိုးများကို ထင်ဟပ်စေသော ချဉ်းကပ်မှု ဖြစ်သည်။

လွတ်လပ်သော တရားစီရင်ရေး စနစ် (Independent Judiciary System)

မည်သည့် ဒီမိုကရေစီစနစ်တွင်မဆို တရားစီရင်ရေး စနစ်၏ လွတ်လပ်မှုသည် အခြေခံ အကျဆုံး အုတ်မြစ် ဖြစ်သည်။ Commufemocratism လမ်းစဉ်တွင်လည်း လွတ်လပ်သော တရားစီရင်ရေး စနစ်သည် ပြည်သူ့ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရန်၊ ဥပဒေကို အမှန်တကယ် အသက်ဝင် စေရန်နှင့် အစိုးရ အပါအဝင် မည်သူမျှ ဥပဒေအထက်တွင် မရှိစေရန်အတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည်။ မြန်မာပြည်၏ သမိုင်းတွင် တရားစီရင်ရေး အာဏာပိုင်များ၏ လွတ်လပ်မှု ကင်းမဲ့ခဲ့ခြင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာပိုင် (အထူးသဖြင့် စစ်တပ်) ၏ လက်အောက်ခံ ဖြစ်ခဲ့ခြင်းတို့ကြောင့် တရားမျှတမှု ပျောက်ဆုံးခဲ့ရသည်ကို နက်ရှိုင်းစွာ သိရှိ နားလည်ထားသည့်အတွက် Commufemocratism အစိုးရတွင် တရားစီရင်ရေး၏ လွတ်လပ်မှုကို အခိုင်အမာ အာမခံမည်။

Commufemocratism ၏ လွတ်လပ်သော တရားစီရင်ရေး စနစ်၏ အဓိက လက္ခဏာရပ်များနှင့် ၎င်း၏ လွတ်လပ်မှုကို မည်သို့ အာမခံမည်ဆိုသော ယန္တရားများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

၁။ အာဏာ ခွဲဝေမှု နိယာမအရ လွတ်လပ်မှု (Independence by Separation of Powers):

Commufemocratism ၏ အစိုးရ တည်ဆောက်ပုံသည် ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားစီရင်ရေး အာဏာများကို ရှင်းလင်းစွာ ခွဲဝေထားသည်။ တရားစီရင်ရေး အာဏာသည် အုပ်ချုပ်ရေး သို့မဟုတ် ဥပဒေပြုရေး အာဏာ၏ ဩဇာခံ၊ လွှမ်းမိုးမှု ခံရခြင်း မရှိစေရ။ မည်သည့် အစိုးရ အဆင့်၊ မည်သည့် အစိုးရ အဖွဲ့အစည်း သို့မဟုတ် မည်သည့် နိုင်ငံရေး ပါတီကမျှ တရားရုံးများ၏ စီရင်ဆုံးဖြတ်မှုများကို ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခြင်း၊ ညွှန်ကြားခြင်း သို့မဟုတ် ဩဇာ သက်ရောက်စေရန် ကြိုးပမ်းခြင်း မပြုရ။

၂။ တရားသူကြီးများ ခန့်အပ်ခြင်းနှင့် ရာထူး သက်တမ်း လုံခြုံမှု (Appointment and Security of Tenure):

တရားစီရင်ရေး စနစ်၏ လွတ်လပ်မှုသည် တရားသူကြီးများ၏ လွတ်လပ်မှုအပေါ် တိုက်ရိုက် မူတည်သည်။

- **ခန့်အပ်ခြင်း:** တရားသူကြီးများ ခန့်အပ်ခြင်းကို နိုင်ငံရေး လွှမ်းမိုးမှု ကင်းစေရန် ပွင့်လင်းမြင်သာသော၊ အရည်အချင်း (Merit) ကို အခြေခံသော လုပ်ငန်းစဉ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်မည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဥပဒေ ပညာရှင်များ၊ လူမှု အဖွဲ့အစည်း ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် သက်ဆိုင်ရာ နယ်ပယ် ကျွမ်းကျင်သူများ ပါဝင်သော လွတ်လပ်သော တရားရေး ကောင်စီ (Judicial Council) က လျာထား အကြံပြုခြင်းနှင့် နောက်ဆုံး ရွေးချယ်ခြင်းကို ဥပဒေပြု လွှတ်တော် သို့မဟုတ် သီးခြား ဖွဲ့စည်းထားသော လွတ်လပ်သည့် အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုက ဆောင်ရွက်ခြင်း ကဲ့သို့သော နည်းလမ်းများကို ကျင့်သုံးမည်။ အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့ အကြီးအကဲ တစ်ဦးတည်းက တရားသူကြီးများကို ခန့်အပ်ခြင်းမျိုးကို ရှောင်ကျဉ်မည်။
- **ရာထူး သက်တမ်း လုံခြုံမှု:** တရားသူကြီးများကို ၎င်းတို့၏ စီရင်ဆုံးဖြတ်မှုများ သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေး သဘောထားများကြောင့် လိုသလိုရာထူးမှ ဖယ်ရှားခြင်း မပြုရ။ တရားသူကြီး တစ်ဦးကို ရာထူးမှ ဖယ်ရှားခြင်းသည် ပြစ်မှု ကျူးလွန်ခြင်း သို့မဟုတ် ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်း မရှိခြင်း ကဲ့သို့သော ခိုင်လုံသော အကြောင်းပြချက်များ ရှိမှသာ ပြုလုပ်နိုင်ပြီး ၎င်းကို ဥပဒေပြု အဖွဲ့ သို့မဟုတ် လွတ်လပ်သော ကြီးကြပ်ရေး အဖွဲ့ တစ်ခုက စတင် ဆောင်ရွက်သော မျှတသော လုပ်ငန်းစဉ် (ဥပမာ- စွပ်စွဲ ဖြုတ်ချခြင်း - Impeachment) ဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်ရမည်။ ဤသည်မှာ တရားသူကြီးများအား ပြင်ပ ဖိအားများမှ ကာကွယ်ရန် ဖြစ်သည်။

၃။ ဘဏ္ဍာရေး လွတ်လပ်ခွင့် (Financial Autonomy):

တရားစီရင်ရေး စနစ်သည် ၎င်း၏ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုများအတွက် လုံလောက်သော ဘဏ္ဍာငွေကို လွတ်လပ်စွာ စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရမည်။ အုပ်ချုပ်ရေး သို့မဟုတ် ဥပဒေပြုရေး အဖွဲ့များက တရားစီရင်ရေး၏ ဘတ်ဂျက်ကို ထိန်းချုပ် ထားခြင်းဖြင့် ဩဇာ သက်ရောက်စေခြင်းမျိုး မဖြစ်စေရ။ တရားစီရင်ရေး စနစ်၏ ဘဏ္ဍာငွေကို ဥပဒေအရ ခွဲဝေ သတ်မှတ်ပေးပြီး တရားစီရင်ရေး ကဏ္ဍ ကိုယ်တိုင်က စီမံခန့်ခွဲခွင့် ရှိရမည်။

၄။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ အခွင့်အာဏာ (Constitutional Authority):

Commufemocratism ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် တရားစီရင်ရေး၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ် အာမခံမည်။ တရားရုံးများ၊ အထူးသဖြင့် ပြည်ထောင်စု တရားရုံးချုပ်သည် ဥပဒေပြု အဖွဲ့က ပြဋ္ဌာန်းသော ဥပဒေများ သို့မဟုတ် အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့၏ လုပ်ဆောင်ချက်များသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥဒေ သို့မဟုတ် အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေးများကို

ချိုးဖောက်ခြင်း ရှိ မရှိ စိစစ်ဆုံးဖြတ်နိုင်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့် (Judicial Review) ကို ရရှိမည်။ ဤသည်မှာ အစိုးရ အာဏာကို ထိန်းကျောင်းရန် အရေးပါသော ယန္တရား ဖြစ်သည်။

၅။ တရားမျှတမှုကို ဦးတည်သော အခန်းကဏ္ဍ (Justice-Focused Role):

တရားစီရင်ရေး စနစ်၏ အဓိက တာဝန်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ဥပဒေများကို လိုက်နာကျင့်သုံးစေရန် ဖြစ်သော်လည်း ၎င်းသည် ဥပဒေကို စာအုပ်အတိုင်း တောင့်တင်းစွာ လိုက်နာရုံသက်သက် မဟုတ်ဘဲ Commufemocratism ၏ ဘက်စုံ တရားမျှတမှု (လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ပြန်လည်ကုစားရေးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု - အခန်း ၄) ကို လက်တွေ့ ဖော်ဆောင်ရန် ဦးတည်မည်။ ပြစ်မှုနှင့် သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များတွင် ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူအား တာဝန်ခံမှု ရှိစေခြင်း၊ နစ်နာသူများအား ကုစားမှု ပေးခြင်း၊ ပြန်လည် ထူထောင်ရေးနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝန်း ပြန်လည် တည်ဆောက်ရေးတို့ကို အလေးပေး ထည့်သွင်း စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်မည်။

၆။ တရားသူကြီးများ၏ တာဝန်ခံမှု (Accountability of Judges):

တရားစီရင်ရေး၏ လွတ်လပ်မှုသည် မည်သည့် အဖွဲ့အစည်း သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုမျှ တာဝန်ခံရန် မလိုခြင်းကို မဆိုလိုပေ။ တရားသူကြီးများသည် ဥပဒေ၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ကျင့်ဝတ် စည်းကမ်းများနှင့် ပြည်သူလူထုအပေါ် တာဝန်ခံမှု ရှိရမည်။ တရားသူကြီးများ၏ ကျင့်ဝတ် စည်းကမ်းများကို ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် တာဝန် ပျက်ကွက်မှု သို့မဟုတ် အဂတိ လိုက်စားမှုများအတွက် စစ်ဆေး အရေးယူရန် လွတ်လပ်သော စုံစမ်း စစ်ဆေးရေးနှင့် စည်းကမ်း ထိန်းသိမ်းရေး အဖွဲ့များ ရှိမည်။ တရားရုံး လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု (ပုဂ္ဂလိက သို့မဟုတ် နစ်နာသူ၏ လုံခြုံမှုကို ထိန်းသိမ်း၍) ရှိစေခြင်းဖြင့်လည်း တရားသူကြီးများအား ပြည်သူ့ အမြင်ရှေ့မှောက်တွင် တာဝန်ခံမှု ရှိစေသည်။

ဤအချက်များသည် Commufemocratism ၏ လွတ်လပ်သော တရားစီရင်ရေး စနစ်သည် မည်သို့ ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်မည်၊ မည်သို့ ၎င်း၏ လွတ်လပ်မှုကို အာမခံမည်နှင့် မည်သို့ ပြည်သူ့ အခွင့်အရေးနှင့် တရားမျှတမှုကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်မည်ကို ဖော်ပြသည်။ ဤစနစ်သည် Commufemocratism လမ်းစဉ် အောင်မြင် အကောင်အထည်ဖော်ရေးနှင့် ဖိနှိပ်မှု စနစ်များ ပြန်လည် ခေါင်းထောင်လာခြင်းမှ ကာကွယ်ရေးအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သည်။

အစိုးရအတွင်း ကျား/မ နှင့် အခြား အချိုးအစား ညီမျှစွာ ကိုယ်စားပြုခြင်း (၅၀ : ၅၀ နှင့် သင့်လျော်သော အချိုးများ)

Commufemocratism လမ်းစဉ်သည် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း နက်ရှိုင်းစွာ အမြစ်တွယ်နေသော ဖိနှိပ်မှုများကို အသိအမှတ်ပြုပြီး အထူးသဖြင့် ဖိုဝါဒစနစ်နှင့် အမျိုးသမီးများ၊ LGBTQIA+ အပါအဝင် ကျား/မ ကွဲပြားသူများအပေါ် ဖိနှိပ်မှုများကို အဓိက တိုက်ဖျက်သည်။ နိုင်ငံရေး အာဏာနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သည့် အခန်းကဏ္ဍများတွင် အမျိုးသားများ သို့မဟုတ် အချို့သော လူမျိုးစု/အုပ်စုများက လွှမ်းမိုး ချုပ်ကိုင်ထားခြင်းသည် ဖိနှိပ်မှုစနစ်၏ ထင်ရှားသော လက္ခဏာ ဖြစ်သည်။ ဤမတရားမှုကို ပြုပြင်ပြီး စစ်မှန်သော တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ပါဝင်မှုကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် Commufemocratism အစိုးရသည် တာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဖွဲ့စည်းမှုတွင် ပြတ်သားသော မူဝါဒများ ချမှတ်မည်။

၁။ ရည်မှန်းချက် – ၅၀ : ၅၀ ကျား/မ ညီမျှမှုနှင့် အခြား အချိုးအစားများ (The Goal: 50:50 Gender Parity and Other Proportions)

Commufemocratism အစိုးရ၏ ပြတ်သားသော ရည်မှန်းချက်မှာ အစိုးရ၏ မည်သည့် အဆင့်၊ မည်သည့် ကဏ္ဍမဆို (ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ တရားစီရင်ရေး၊ လွတ်လပ်သော ကြီးကြပ်ရေး အဖွဲ့အစည်းများ) တွင် **ကျား/မ ကိုယ်စားပြုမှု ၅၀ အချိုး ၅၀** ရှိစေရန် ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးများကို အရေအတွက်အားဖြင့် တတ်နိုင်သမျှ တန်းတူ ရည်တူ ကိုယ်စားပြုစေခြင်း ဖြစ်ပြီး ကျား/မ ကွဲပြားသူ အခြားသူများ (LGBTQIA+ ပုဂ္ဂိုလ်များ) ကိုလည်း သင့်လျော်စွာ ထည့်သွင်း ကိုယ်စားပြုစေမည်။

ထို့အပြင် **လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ မတူကွဲပြားသော အခြား အမှတ်အသားများ (Other Identity Proportions)** (ဥပမာ- ပြည်ထောင်စုအတွင်းရှိ အဓိက တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၊ မသန်စွမ်းသူများ၊ လူငယ်များ စသည်) ကိုလည်း ၎င်းတို့၏ လူဦးရေ အချိုးအစား သို့မဟုတ် သမိုင်းအရ ကိုယ်စားပြုမှု နည်းပါးခဲ့ခြင်း အပေါ် အခြေခံ၍ သင့်လျော်သော၊ တရားမျှတသော **အချိုးအစားအလိုက် ကိုယ်စားပြုခြင်း** ကို ရည်မှန်းမည်။ ဤသည်မှာ နိုင်ငံတော်၏ ဦးဆောင်မှုနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုများတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ကွဲပြားမှု အားလုံး ထင်ဟပ်စေရန် ဖြစ်သည်။

၂။ အဘယ်ကြောင့် ဤသို့သော အချိုးအစား လိုအပ်သနည်း။ (Rationale: Why These Proportions?)

- **အခြေခံကျသော တန်းတူညီမျှမှု (Radical Equality) ကို လက်တွေ့ ဖော်ဆောင်ခြင်း:** ဤမူဝါဒသည် အခွင့်အလမ်း တန်းတူညီမျှမှု သက်သက်ထက် ပိုသည်။ ၎င်းသည် အာဏာနှင့်

ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှု ကဏ္ဍများတွင် ရလဒ် (Outcome) တွင်ပါ တန်းတူညီမျှမှုကို ရရှိစေရန် တိုက်ရိုက် ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

- **ဖိုဝါဒစနစ် (Patriarchy) နှင့် ဖိနှိပ်မှုများကို တိုက်ဖျက်ခြင်း:** ရာစုနှစ်များစွာ အမျိုးသားများက လွှမ်းမိုးထားသော နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားစီရင်ရေး ယန္တရားများကို အခြေခံကျကျ ပြောင်းလဲပစ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးများ၊ LGBTQIA+ နှင့် အခြား ကျား/မ ကွဲပြားသူများ၏ အတွေ့အကြုံများ၊ ရှုထောင့်များနှင့် ဦးစားပေးများကို ဦးဆောင်မှု အဆင့်တွင် ထည့်သွင်း စဉ်းစားစေမည်။

- **ဆက်နွယ် ပါဝင်မှု (Intersectional Inclusion):** ကျား/မ သက်သက် မဟုတ်ဘဲ လူမျိုး၊ လူတန်းစား၊ မသန်စွမ်းမှု စသည်ဖြင့် မတူညီသော အမှတ်အသားများ ပေါင်းစပ်နေသူများ၏ အသံကိုပါ ကိုယ်စားပြုစေခြင်းဖြင့် ဖိနှိပ်မှု၏ ရှုပ်ထွေးသော သဘောသဘာဝကို နားလည်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်မည်။

- **ပိုမို ကောင်းမွန်သော ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှု:** ကွဲပြားသော နောက်ခံ၊ အတွေ့အကြုံနှင့် ရှုထောင့်များမှ လာသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ပါဝင်သော အဖွဲ့များသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုလုံးအပေါ် သက်ရောက်မှုကို ပိုမို ပြည့်စုံ ကျယ်ပြန့်စွာ ထည့်သွင်း စဉ်းစားနိုင်ပြီး ပိုမို ထိရောက်သော၊ တရားမျှတသော၊ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ လိုအပ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီသော ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်မည်။

- **ပြည်သူ့ယုံကြည်မှုနှင့် တရားဝင်မှု (Public Trust and Legitimacy):** အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများသည် ၎င်းတို့ ဝန်ဆောင်မှု ပေးရမည့် ပြည်သူလူထု၏ ကွဲပြားမှုကို ထင်ဟပ်နေပါက ပြည်သူ့ ယုံကြည်မှုကို ပိုမို ရရှိပြီး တရားဝင်မှု ပိုမို ခိုင်မာစေမည်။

- **ပုံသကေ်တဆိုင်ရာ အရေးပါမှု (Symbolic Power):** ဤသို့သော ဖွဲ့စည်းမှုသည် လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွက် ခိုင်မာသော ပုံသကေ်တ ဖြစ်ပြီး ဖိနှိပ်မှု အတိတ်မှ ပြတ်သားစွာ ခွဲထွက်၍ တန်းတူညီမျှသော အနာဂတ်ဆီသို့ ဦးတည်နေကြောင်း ပြသသည်။ အနားသတ်ခံ အုပ်စုများမှ လူငယ်များအတွက် စံနမူနာကောင်းများ ဖန်တီးပေးသည်။

၃။ အကောင်အထည်ဖော်မည့် ယန္တရားများ (Implementation Mechanisms):

ဤသို့သော ကိုယ်စားပြုမှု အချိုးအစားကို အောက်ပါ နည်းလမ်းများဖြင့် လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်မည်။

- **အလွှာစုံ ကိုယ်စားပြုမှု (Multi-layered Representation):** ဥပဒေပြု လွှတ်တော်များတွင် ကျား/မ နှင့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများအတွက် သီးသန့် ကိုယ်စားပြု နေရာများ

သတ်မှတ်ခြင်း၊ အချိုးကျ ကိုယ်စားပြု စနစ် (Proportional Representation) ကို အသုံးပြုခြင်းနှင့် အခြား အနားသတ်ခံ အုပ်စုများအတွက် ကိုယ်စားပြုမှုပုံစံများ ချမှတ်ခြင်း (အခန်း ၆.၁.၁)။

- **ပူးတွဲဦးဆောင်မှု (Co-leadership) မော်ဒယ်များ:** အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့ (ပြည်ထောင်စု၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်) နှင့် ဥပဒေပြုရေး ကော်မတီများ ကဲ့သို့သော အရေးပါသည့် ဦးဆောင် ရာထူးများတွင် ကျား/မ ကွဲပြားသူများ (ဥပမာ- အမျိုးသား တစ်ဦးနှင့် အမျိုးသမီး တစ်ဦး) သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာ ဒေသရှိ အဓိက လူမျိုးစုများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပူးတွဲ တာဝန်ယူစေခြင်း (အခန်း ၆.၁.၃)။
- **တန်းတူညီမျှမှု စစ်ဆေးခြင်း (Equity Audits) နှင့် ပစ်မှတ်များ သတ်မှတ်ခြင်း:** အစိုးရ အဖွဲ့အစည်း အားလုံးတွင် တာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ကျား/မ၊ လူမျိုး စသည့် အချိုးအစားများကို စနစ်တကျ စစ်ဆေးပြီး လိုအပ်သော အချိုးအစား ရရှိစေရန် တိကျသော ရည်မှန်းချက်များ (Goals) သတ်မှတ်၍ အချိန်ကာလအတွင်း ဆောင်ရွက်စေခြင်း (အခန်း ၆.၂.၃)။
- **ပါဝင်မှုရှိသော ခန့်အပ်မှု လုပ်ငန်းစဉ်များ:** ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း မဟုတ်သော ရာထူးများ (ဥပမာ- တရားသူကြီးများ၊ လွတ်လပ်သော ကော်မရှင် အဖွဲ့ဝင်များ၊ အများပြည်သူ ဝန်ထမ်း ထိပ်တန်း ရာထူးများ) ခန့်အပ်ရာတွင် အရည်အချင်းအပြင် လိုအပ်သော ကိုယ်စားပြုမှု အချိုးအစား ရရှိစေရန် အလေးထား ထည့်သွင်း စဉ်းစားခြင်း။
- **အရည်အချင်း မြှင့်တင်ရေးနှင့် ပံ့ပိုးမှု:** သမိုင်းအရ ဦးဆောင်မှု အခွင့်အလမ်း နည်းပါးခဲ့သော အုပ်စုများ (အမျိုးသမီးများ၊ တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများ၊ မသန်စွမ်းသူများ) အတွက် နိုင်ငံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အရည်အချင်းများ မြှင့်တင်ပေးမည့် သင်တန်းများ၊ လေ့ကျင့်မှုများနှင့် အထောက်အပံ့များ ပေးအပ်ခြင်း။

ဤသို့သော ကိုယ်စားပြုမှု အချိုးအစား ညီမျှစေခြင်း မူဝါဒသည် Commufemocratism အစိုးရ၏ အရေးပါသော အင်္ဂါရပ် ဖြစ်ပြီး ၎င်းသည် စနစ်အတွင်း တန်းတူညီမျှမှု၊ ပါဝင်မှုနှင့် တရားမျှတမှုကို ထည့်သွင်း တည်ဆောက်ရန် ရည်သန်သည်။ ၎င်းသည် စိန်ခေါ်မှုများ ရှိနိုင်သော်လည်း Commufemocratism ၏ အခြေခံ တန်ဖိုးများကို လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် မဖြစ်မနေ ဆောင်ရွက်ရမည့် အရာ ဖြစ်သည်။

ပါတီစုံစနစ်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲ

Commufemocratism လမ်းစဉ်သည် လက်ရှိ ကမ္ဘာတွင် ကျင့်သုံးနေသော ပါတီစုံ ဒီမိုကရေစီ စနစ်များ၏ အားနည်းချက်များ (ဥပမာ- အာဏာ ပြိုင်ဆိုင်မှု၊ အဂတိ လိုက်စားမှု၊ ပြည်သူ့အသံထက် ပါတီ အကျိုးစီးပွားကို ဦးစားပေးမှု၊ အနားသတ်ခံ အုပ်စုများကို ထိရောက်စွာ ကိုယ်စားပြုနိုင်မှု နည်းပါးခြင်း) ကို ပြင်းထန်စွာ ဝေဖန်သည်။ Commufemocratism ၏ ဒီမိုကရေစီ အခြေခံမူမှာ အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ (Grassroots Democracy) နှင့် ပြည်သူ့ ပါဝင် ဆုံးဖြတ်ရေး (Participatory Decision-Making) ဖြစ်ပြီး အာဏာကို နိုင်ငံရေး ပါတီများ သို့မဟုတ် ဗဟို အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုတည်းက ချုပ်ကိုင်ခြင်းကို ဆန့်ကျင်သည်။

သို့သော် Commufemocratism အစိုးရ ပုံစံတွင် **ကိုယ်စားပြု လွှတ်တော်များ (Representative Assemblies)** သည် အဆင့်ဆင့် တည်ရှိမည် ဖြစ်သည် (ပြည်ထောင်စု၊ ပြည်နယ်/တိုင်း၊ ဒေသန္တရ အဆင့်) (အခန်း ၆.၁)။ ဤလွှတ်တော်များတွင် ပြည်သူ့ အသံကို ကိုယ်စားပြုရန် **ရွေးကောက်ပွဲ (Elections)** သည် ကိုယ်စားလှယ်များ ရွေးချယ်မည့် နည်းလမ်း တစ်ရပ် ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့သော် ၎င်းသည် ရိုးရာ ရွေးကောက်ပွဲ စနစ်မျိုး မဟုတ်ဘဲ **အလွှာစုံ ကိုယ်စားပြုမှု (Multi-layered Representation)** ကို အခြေခံမည် (ဥပမာ- ပထဝီဝင်အပြင် လူမျိုး၊ ကျား/မ၊ အခြား အနားသတ်ခံ အုပ်စုများကိုပါ အချိုးကျ သို့မဟုတ် သီးသန့် နေရာများဖြင့် ကိုယ်စားပြုစေခြင်း) (အခန်း ၆.၁.၁)။

နိုင်ငံရေး ပါတီများသည် တူညီသော နိုင်ငံရေး ယုံကြည်ချက်များ သို့မဟုတ် မူဝါဒများကို မျှဝေသူများ စုစည်းထားသည့် အဖွဲ့များ ဖြစ်သဖြင့် **Commufemocratism စနစ်တွင် နိုင်ငံရေး ပါတီများ ရှိနိုင်သော်လည်း** ၎င်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် သဘောသဘာဝသည် ရိုးရာ ပါတီစုံ စနစ်များထက် လုံးဝ ကွဲပြားခြားနားရမည်။ ပါတီများသည် အာဏာကို အဓိက ထိန်းချုပ်မည့် အဖွဲ့အစည်းများ မဟုတ်ဘဲ Commufemocratism ၏ အခြေခံမူများ၊ တန်ဖိုးများနှင့် ပြည်သူ့ ပါဝင် ဆုံးဖြတ်ရေး ယန္တရားများ (ဥပမာ- ပြည်သူ့လွှတ်တော်ငယ်များ) ၏ ဘောင်အတွင်းမှ လည်ပတ်ရမည်။ ပြည်သူ့ လှုပ်ရှားမှု (Grassroots Movement) သည် ပါတီများထက် ပိုမို အရေးပါသော၊ ပါတီများကို လမ်းညွှန် ထိန်းချုပ်နိုင်သော အင်အားစု ဖြစ်မည် (အခန်း ၈.၃.၃)။

ထို့ကြောင့် **ပါတီစုံစနစ်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲ ရှိနိုင်သော်လည်း** ၎င်းသည် Commufemocratism ၏ အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ၊ ပြည်သူ့ ပါဝင်မှုနှင့် အာဏာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်းတို့ဖြင့် အခြေခံကျကျ ပြုပြင်ထားသော၊ ရိုးရာ ပါတီများ၏ လွှမ်းမိုးမှုကို သိသိသာသာ လျော့ချထားသော စနစ် တစ်ရပ် ဖြစ်မည်။

Commufemocratism Party အနေဖြင့် မည်သို့ ပါဝင်မည်နည်း။

Commufemocratism လမ်းစဉ်ကြေညာချက်သည် Commufemocratism လှုပ်ရှားမှု၏ လမ်းပြမြေပုံ ဖြစ်သည်။ ဤလှုပ်ရှားမှုသည် လိုအပ်သော မဟာဗျူဟာ တစ်ရပ်အနေဖြင့် နိုင်ငံရေး ပါတီ တစ်ခု (Commufemocratism Party သို့မဟုတ် အလားတူ အမည်ဖြင့်) ကို ဖွဲ့စည်းရန် ဆုံးဖြတ်ကောင်း ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။ အကယ်၍ ပါတီ ဖွဲ့စည်းပါက ၎င်းသည် အောက်ပါအတိုင်း ပါဝင် ဆောင်ရွက်မည်။

၁။ **လူထု လှုပ်ရှားမှု၏ ကိရိယာ အဖြစ် ရပ်တည်ခြင်း:** Commufemocratism Party သည် ကိုယ်ပိုင် အာဏာ သို့မဟုတ် ရည်မှန်းချက် ရှိသော သီးခြား အဖွဲ့အစည်း မဟုတ်ဘဲ ပိုမို ကျယ်ပြန့်သော Commufemocratism အခြေခံ လူထု လှုပ်ရှားမှု၏ ဦးဆောင်မှု၊ မူများနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များအပေါ် လုံးဝ မှီခိုသော၊ လူထု၏ ရည်မှန်းချက်များ အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် တည်ထောင်ထားသော ကိရိယာ (Tool) သက်သက် ဖြစ်မည် (အခန်း ၈.၃.၁၊ ၈.၃.၃)။

၂။ **ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ပါဝင်ခြင်း:** ပါတီသည် အဆင့်ဆင့်သော ကိုယ်စားပြု လွှတ်တော်များ (ပြည်ထောင်စု၊ ပြည်နယ်/တိုင်း၊ ဒေသန္တရ) ရွေးကောက်ပွဲများတွင် Commufemocratism လမ်းစဉ်၊ မူဝါဒများနှင့် တန်ဖိုးများကို ကိုယ်စားပြု ယှဉ်ပြိုင်မည်။ လွှတ်တော်များတွင် နေရာ ရယူ၍ Commufemocratism ၏ အစီအစဉ်များကို ဥပဒေပြုရေးနှင့် မူဝါဒ ချမှတ်ရေးတွင် ထည့်သွင်းရန် ကြိုးပမ်းမည်။

၃။ **Commufemocratism မူဝါဒများ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း:** လွှတ်တော်များ သို့မဟုတ် အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့များတွင် ပါဝင်ခွင့် ရရှိပါက (ညွှန့်ပေါင်း အစိုးရ ပုံစံဖြင့် ဖြစ်စေ)၊ Manifesto တွင် ဖော်ပြထားသော နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ပညာရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ မူဝါဒများ (အခန်း ၆၊ ၇) ကို တက်ကြွစွာ အဆိုပြု အကောင်အထည်ဖော်မည်။

၄။ **ပြည်သူ့ ပါဝင် ဆုံးဖြတ်ရေး ယန္တရားများ ခိုင်မာစေခြင်း:** Commufemocratism Party ၏ အဓိက တာဝန် တစ်ရပ်မှာ ပါတီ၏ အာဏာထက် ပြည်သူ့ အာဏာကို ပိုမို ခိုင်မာစေရန် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ငယ်များ၊ ပြည်သူ့ ပါဝင် ဆုံးဖြတ်ရေး ဘတ်ဂျက် စနစ်များနှင့် အခြား ပြည်သူ့ ပါဝင်မှု ယန္တရားများကို တည်ထောင်ရန်နှင့် ၎င်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍကို မြှင့်တင်ရန် တက်ကြွစွာ လုပ်ဆောင်မည်။

၅။ **မဟာမိတ် ဖွဲ့ခြင်း:** လွှတ်တော်များအတွင်းနှင့် ပြင်ပတွင် Commufemocratism Party သည် တူညီသော ရည်မှန်းချက် သို့မဟုတ် တန်ဖိုးအချို့ကို မျှဝေသော အခြား ပါတီများ၊ တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့များ၊ လူမှု အဖွဲ့အစည်းများနှင့် မဟာမိတ် ဖွဲ့စည်းကာ ဘုံ ရည်မှန်းချက်များ အောင်မြင်ရေးအတွက် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မည် (အခန်း ၈.၄)။

၆။ **အတွင်း ဒီမိုကရေစီနှင့် တာဝန်ခံမှု:** Commufemocratism Party သည် ၎င်းကိုယ်တိုင် အတွင်းတွင် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ လည်ပတ်မည်။ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုများသည် ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး အဖွဲ့ဝင်များ၊ အထူးသဖြင့် အခြေခံ လူထု လှုပ်ရှားမှုထံ တာဝန်ခံမှု ရှိရမည်။

၇။ **အာဏာကို လွှမ်းမိုး ချုပ်ကိုင်ရန် မဟုတ်:** Commufemocratism Party ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ နိုင်ငံရေး အာဏာကို အခြား ပါတီများထက် ပိုမို ရယူ၍ လွှမ်းမိုး ချုပ်ကိုင်ရန် မဟုတ်ဘဲ Commufemocratism လမ်းစဉ်ဖြင့် တရားမျှတသော၊ လွတ်မြောက်သော၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချထားသော လူ့အဖွဲ့အစည်းသစ် တည်ဆောက်ရေးကို ကူညီရန် ဖြစ်သည်။

ဤသို့ဖြင့် Commufemocratism စနစ်တွင် ပါတီစုံစနစ်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲ ရှိနိုင်သော်လည်း ၎င်းတို့သည် ရိုးရာ ပုံစံနှင့် ကွဲပြားပြီး Commufemocratism Party သည်လည်း ရိုးရာ နိုင်ငံရေး ပါတီများ၏ အခန်းကဏ္ဍထက် ပိုမို နက်ရှိုင်းသော၊ အောက်ခြေ လူထု လှုပ်ရှားမှုအပေါ် အခြေခံသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင် ဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်သည်။

အာဏာမရရှိသေးသည့်ကာလတွင် Commufemocratism ၏ ဆက်လက် ရပ်တည် လုပ်ဆောင်မှု

Commufemocratism လမ်းစဉ်သည် နိုင်ငံတော် အာဏာကို ရယူခြင်းကို အန္တိမ ပန်းတိုင်အဖြစ် မရှုမြင်ပေ။ ၎င်း၏ အဓိက ရည်မှန်းချက်မှာ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အခြေခံ စနစ်များကို အခြေခံကျကျ ပြောင်းလဲပစ်ရန်နှင့် လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော၊ စောင့်ရှောက်မှုအပေါ် အခြေခံသည့် လူ့ဘောင်သစ် တည်ဆောက်ရန် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော် အာဏာသည် ထိုရည်မှန်းချက်များ အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် အရေးပါသော ကိရိယာ (Tool) ဖြစ်နိုင်သော်လည်း ၎င်းသည် တစ်ခုတည်းသော ကိရိယာ မဟုတ်သလို အာဏာရရှိခြင်း မရှိသည့်တိုင် Commufemocratism လှုပ်ရှားမှု၏ ရပ်တည်မှုနှင့် လုပ်ဆောင်မှုများ ရပ်တန့်သွားမည် မဟုတ်ပေ။

အကယ်၍ Commufemocratism အနေဖြင့် နိုင်ငံတော် အာဏာကို ချက်ချင်း ရရှိရန် မဖြစ်နိုင်သေးပါက သို့မဟုတ် အာဏာရရန်အတွက် လမ်းခရီးတွင် စိန်ခေါ်မှုများစွာ ရင်ဆိုင်နေရပါက **Commufemocratism သည် လူမှုကူညီရေး၊ အသိပညာပေးရေး၊ ပညာရေးနှင့် အခြား ဘက်စုံ အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုအဖြစ် ဆက်လက် ရပ်တည် လုပ်ဆောင်သွားမည် ဖြစ်သည်**။ ဤကာလအတွင်း အဓိက ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

၁။ **အသိပညာ ပြန့်ပွားရေးနှင့် အခြေခံလူထု လှုပ်ရှားမှု တည်ဆောက်ခြင်း (Consciousness Raising and Grassroots Movement Building):** ဤသည်မှာ အာဏာရသည်ဖြစ်စေ၊ မရသည်ဖြစ်စေ Commufemocratism ၏ အခြေခံ အကျဆုံး လုပ်ငန်း ဖြစ်သည် (အခန်း ၈.၁)။ ပြည်သူများအား

လက်ရှိ ဖိနှိပ်မှု စနစ်များ၏ အရင်းခံကို နားလည်စေရန်၊ မိမိတို့၏ အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်များကို သိရှိစေရန်နှင့် ဘုံ ရည်မှန်းချက်များအတွက် စုစည်း လှုပ်ရှား လာစေရန်အတွက် လေ့လာမှု အဖွဲ့များ၊ ဆွေးနွေးပွဲများ၊ လူထု ပညာပေး အစီအစဉ်များနှင့် မီဒီယာ နည်းလမ်းများဖြင့် အသိပညာကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြန့်ပွားစေမည်။

၂။ **နမူနာ အသိုက်အဝန်းများ တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် အခြားရွေးချယ်စရာ အဆောက်အအုံများ ဖန်တီးခြင်း (Building Pilot Communities and Alternative Structures):** လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော လူ့ဘောင်သစ်၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကို လက်ရှိတွင်ပင်၊ နိုင်ငံတော် အာဏာ မရှိဘဲ သေးငယ်သော အတိုင်းအတာဖြင့် လက်တွေ့ တည်ဆောက်ပြမည် (Prefigurative Politics - အခန်း ၈.၂)။ သမဝါယမ လုပ်ငန်းများ၊ အသိုက်အဝန်းပိုင် စီမံကိန်းများ၊ ဒေသန္တရ အခြေခံ ဝန်ဆောင်မှုများ (လူမှု ကူညီရေး ကွန်ရက်များ၊ အသိုက်အဝန်း ပညာရေး ဗဟိုများ) ကို တည်ထောင် လည်ပတ်ခြင်းဖြင့် Commufemocratism ၏ တန်ဖိုးများ (စောင့်ရှောက်မှု၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု၊ ဒီမိုကရေစီ ဆုံးဖြတ်မှု) လက်တွေ့ အလုပ်လုပ်ကြောင်း ပြသမည်။ ၎င်းသည် ပြည်သူ့ အင်အားကို တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် အနာဂတ်အတွက် လေ့ကျင့် ပြင်ဆင်ခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။

၃။ **လူမှု ကူညီရေးနှင့် ဘက်စုံ ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးအပ်ခြင်း (Social Assistance and Multi-sector Services):** အာဏာ မရှိသေးသည့်တိုင်အောင် လူမှုအသိုက်အဝန်းများအတွင်း အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ကူညီ ထောက်ပံ့ခြင်း (Mutual Aid) ကို မြှင့်တင်မည်။ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များ ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရေးအတွက် ဒေသန္တရ အဆင့်တွင် စွမ်းနိုင်သမျှ လူမှု ကူညီရေး လုပ်ငန်းများ (စားနပ်ရိက္ခာ ထောက်ပံ့မှု၊ အခြေခံ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု၊ ပညာရေး အကူအညီ) ကို စီစဉ် ဆောင်ရွက်မည်။ ဤသည်မှာ Commufemocratism ၏ စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ် (Ethics of Care) ကို လက်တွေ့ ကျင့်သုံးခြင်း ဖြစ်သည်။

၄။ **မဟာမိတ် ဖွဲ့ခြင်း (Alliance Building):** တူညီသော ရည်မှန်းချက်များ ရှိသော အခြား လူမှု အဖွဲ့အစည်းများ၊ တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့များ၊ အလုပ်သမား သမဂ္ဂများ၊ အမျိုးသမီး အဖွဲ့အစည်းများ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် လှုပ်ရှားသူများ အပါအဝင် ကွဲပြားသော လှုပ်ရှားမှုများနှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှု (မဟာမိတ်များ) ကို ခိုင်မာအောင် တည်ဆောက်မည် (အခန်း ၈.၄)။ ဤသည်မှာ အာဏာ ပြင်ပမှ ဘုံ အင်အားကို တည်ဆောက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

၅။ **စည်းရုံး လှုံ့ဆော်မှုနှင့် ခုခံ တွန်းလှန်မှု (Advocacy and Resistance):** နိုင်ငံတော် အာဏာကို မရရှိသေးသည့် ကာလတွင် ရှိရင်းစွဲ ဖိနှိပ်သော စနစ်နှင့် အာဏာပိုင်များ၏ မတရားမှုများ၊ မူဝါဒများကို စဉ်ဆက်မပြတ် ဝေဖန် ထောက်ပြမည်။ Commufemocratism ၏ အခြေခံ မူဝါဒများနှင့် တန်ဖိုးများ (လူ့အခွင့်အရေး၊ တရားမျှတမှု၊ ပတ်ဝန်းကျင် ကာကွယ်ရေး စသည်) အတွက်

အများပြည်သူ ထောက်ခံမှု ရရှိရန် စည်းရုံး လှုံ့ဆော်မှုများ (Public Advocacy) ကို ဆောင်ရွက်မည်။ အကြမ်းမဖက် ခုခံတွန်းလှန်ရေး နည်းလမ်းများ (Nonviolent Resistance) ကို အသုံးပြု၍ ဖိနှိပ်မှုများကို တွန်းလှန်မည် (အခန်း ၇.၂၊ ၈.၅)။

Commufemocratism သည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အခြေခံ စနစ်များကို ပြောင်းလဲလိုသော လမ်းစဉ် ဖြစ်သည့်အတွက် ၎င်း၏ လုပ်ဆောင်မှုများသည် မည်သည့်အခါမျှ **"နိုင်ငံရေး မပါဘဲ"** လုံးဝ ရပ်တည်၍ မရနိုင်ပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဖိနှိပ်မှု စနစ်များကို တိုက်ဖျက်ခြင်း၊ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် တရားမျှတမှုကို တည်ဆောက်ခြင်း၊ အာဏာကို ပြန်လည် ပုံဖော်ခြင်းတို့သည် ၎င်းတို့သည် လူမှုရေး ကိစ္စများ ဖြစ်သော်လည်း အရင်းခံအားဖြင့် **နိုင်ငံရေး ကိစ္စရပ်များ** ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

သို့သော် နိုင်ငံတော် အာဏာ မရရှိသေးသည့် ကာလတွင် Commufemocratism သည် ရိုးရာ နိုင်ငံရေး ပါတီများ လုပ်ဆောင်လေ့ရှိသည့် ရွေးကောက်ပွဲ ဝင်ရောက်ခြင်း၊ အစိုးရ ရာထူးများနောက်လိုက်ခြင်း ကဲ့သို့သော **ပုံမှန် နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းများ (Formal State Politics)** ကို ဦးစားမပေးဘဲ အထက်တွင် ဖော်ပြထားသော အသိပညာ ပြန့်ပွားရေး၊ လူမှု ကူညီရေးနှင့် အခြားရွေးချယ်စရာ အဆောက်အအုံများ တည်ဆောက်ခြင်း ကဲ့သို့သော **အာဏာ ပြင်ပမှ နိုင်ငံရေး အလုပ်များ (Politics Outside State Power)** ကို အဓိက အာရုံစိုက် ဆောင်ရွက်မည်ကို ဆိုလိုသည်ဟု မှတ်ယူပါသည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် Commufemocratism သည် အာဏာရသည်ဖြစ်စေ၊ မရသည်ဖြစ်စေ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အခြေခံ ပြောင်းလဲရေးအတွက် ဆက်လက် ရပ်တည် တိုက်ပွဲဝင်မည် ဖြစ်သည်။ အာဏာ မရရှိသေးသည့် ကာလတွင် ၎င်းသည် လူမှု ကူညီရေး၊ ပညာရေး၊ အသိပညာ ပြန့်ပွားရေးနှင့် နမူနာ လူ့ဘောင်သစ်ငယ်များ တည်ဆောက်ရေး ကဲ့သို့သော လုပ်ငန်းများကို အားသွန်ခွန်စိုက် ဆောင်ရွက်ရင်း၊ ဖိနှိပ်မှု မှန်သမျှကို ခုခံ တွန်းလှန်ရင်း၊ အာဏာ ပြင်ပမှ ပြည်သူ့ အင်အားကို စဉ်ဆက်မပြတ် တည်ဆောက်သွားမည် ဖြစ်သည်။ ထိုလုပ်ငန်းများသည် **နိုင်ငံရေး မပါသည် မဟုတ်ဘဲ** လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော အနာဂတ်အတွက် မဖြစ်မနေ လိုအပ်သော နိုင်ငံရေး အလုပ်များပင် ဖြစ်သည်။ အာဏာရရေးသည်သာ နိုင်ငံရေးမဟုတ်။ ဤလူ့ဘောင်တိုးတက်ရေးသည် နိုင်ငံရေးဖြစ်သည်။

နိဒါန်း

ဤ Commufemocratism လမ်းစဉ်ကြေညာချက် (The Commufemocratism Manifesto) သည် ခေတ်သစ်ကြီး၏ အနက်ရှိုင်းဆုံး အကျပ်အတည်းများကို ရင်ဆိုင်ရာမှ ပေါ်ပေါက်လာသော လမ်းသစ်တစ်ခု၏ ရှင်းလင်းပြတ်သားသည့် ကြေညာချက် ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ နေထိုင်သော ကမ္ဘာကြီးသည် စနစ်များ၏ နွံနစ်မှု၊ နာကျင်စွာ အော်ဟစ်သံများ၊ ဖိနှိပ်မှုပုံစံ အမျိုးမျိုး၏ အရိပ်မည်းများနှင့် မျှော်လင့်ချက်မဲ့ခြင်းတို့ဖြင့် လွှမ်းခြုံလျက်ရှိသည်။ အရင်းရှင်စနစ်၏ အမြတ်ထုတ်မှု၊ ဖိုဝါဒစနစ်၏ ချုပ်ချယ်မှု၊ လူမျိုးရေးနှင့် အခြား ပုံစံမျိုးစုံသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ၊ အာဏာရှင်စနစ်၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ဖိနှိပ်မှုတို့သည် လူသားမျိုးနွယ်နှင့် သက်ရှိအားလုံး၏ တည်ရှိမှုကို ခြိမ်းခြောက်နေသည်။ မြန်မာပြည်သည် ဤကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဒုက္ခသံသရာ၏ ရှေ့တန်း တစ်နေရာတွင် ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းသော ဖိနှိပ်မှုများ၊ ပဋိပက္ခများနှင့် မတရားမှုများကို ရင်ဆိုင်ရင်း ရပ်တည်နေရသည်။ ရှိရင်းစွဲ ဝါဒဟောင်းများ၊ အတွေးအခေါ်ဟောင်းများနှင့် စနစ်ဟောင်းများသည် ဤရှုပ်ထွေးပွေလီသော၊ အချင်းချင်း ဆက်စပ်နေသော အကျပ်အတည်းများကို ဖြေရှင်းရန် လုံလောက်မှု မရှိတော့သည်ကို သမိုင်းနှင့် လက်ရှိ အခြေအနေက သက်သေပြနေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် လမ်းဆုံ လမ်းခွတွင် ရောက်ရှိနေကြပြီ ဖြစ်သည်။ အတိတ်၏ ကျရှုံးမှုများထဲတွင် နစ်မွန်းနေမည်လား သို့မဟုတ် လုံးဝ အသစ်သော လမ်းကြောင်းကို ရဲရင့်စွာ ဖောက်လုပ်မည်လား။

ဤအခြေအနေမှ Commufemocratism သည် မွေးဖွားလာခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ရှိရင်းစွဲ ဝါဒများ (ကွန်မြူနစ်ဝါဒ၊ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ၊ လစ်ဘရယ် ဒီမိုကရေစီ၊ အမျိုးသမီးဝါဒ၊ ဂေဟဗေဒဝါဒ စသည်) ၏ အကောင်းဆုံး အစိတ်အပိုင်းများကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ်ဖြင့် သင်ယူကာ ပေါင်းစပ် (Synthesize) သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ၎င်းတို့၏ ကန့်သတ်ချက်များ၊ အတွင်း သဘောထားကွဲလွဲမှုများ(Internal Contradictions) များနှင့် ကျရှုံးမှုများကို ကျော်လွှန် (Transcend) သည်။ ဤသို့ ပေါင်းစပ်ကျော်လွှန်ခြင်းဖြင့် Commufemocratism သည် ဖိနှိပ်မှုအားလုံး၏ ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု ချိတ်ဆက်မှု (Intersectional Nature) ကို နားလည်သော၊ "စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ်" (Ethics of Care) ကို နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုဘဝတွင် ဗဟိုပြုသော၊ အစွန်းရောက်မှု မှန်သမျှနှင့် Passive Centrism ကို ငြင်းပယ်ပြီး တရားမျှတမှုကို ရှေးရှုသော တက်ကြွသည့် အလယ်လမ်း (Active Middle Path) ကို ကျင့်သုံးသော ထူးခြားသည့် ဒဿနိက အခြေခံများကို တည်ထောင်သည်။

ဤဒဿန အုတ်မြစ်ပေါ်တွင် Commufemocratism သည် ခိုင်မာသော အခြေခံ တန်ဖိုးများကို ပုံဖော်သည်။ လူသားတစ်ဦးချင်းစီ လွတ်မြောက်မှုနှင့် အများစု ကောင်းကျိုးအကြား ဟန်ချက်ကို ရှာဖွေသော လူမှုအသိုက်အဝန်း (Community)၊ အာဏာ ဆက်ဆံရေးများနှင့် ကျား/မ ဖိနှိပ်မှုကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားသော အမျိုးသမီးဝါဒ အမြင် (Feminist Lens)၊ လိင်/လိင်စိတ်နှင့် ကျား/မ

ကွဲပြားသူများ အားလုံး၏ တည်ရှိမှုနှင့် အခွင့်အရေးကို အပြည့်အဝ အသိအမှတ်ပြု ကာကွယ်သော LGBTQIA+ အားလုံး အကျုံးဝင်မှု (LGBTQIA+ Inclusivity)၊ ဖွဲ့စည်းပုံအရ မညီမျှမှုများကို ဖယ်ရှားပြီး ရလဒ်များတွင်ပါ တရားမျှတမှုကို ရှေးရှုသော အခြေခံကျသော တန်းတူညီမျှမှု (Radical Equality)၊ အာဏာကို အောက်ခြေ ပြည်သူလက်သို့ အပ်နှင်းသော အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ (Grassroots Democracy)၊ လူသား အခွင့်အရေး အားလုံးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အပါအဝင် သက်ရှိအားလုံး၏ အခွင့်အရေး (Rights of All Beings)၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ပြန်လည်ကုစားရေးဆိုင်ရာ ဘက်စုံ တရားမျှတမှု (Justice)၊ နှင့် ဖိနှိပ်မှုများကို မေးခွန်းထုတ်ရဲသော အသိပညာနှင့် ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ် (Knowledge and Critical Thinking) တို့သည် Commufemocratism ကို ဦးဆောင် လမ်းညွှန်သော ကြယ်တာရာများ ဖြစ်ကြသည်။

ဤဒဿနနှင့် တန်ဖိုးများက Commufemocratism ၏ ရည်မှန်းချက်များကို ပုံဖော်သည်။ အန္တိမ ပန်းတိုင်မှာ ဖိနှိပ်မှု ယန္တရားအားလုံး ချုပ်ငြိမ်းခြင်း၊ လူသားတိုင်း ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ နေထိုင်ခွင့် ရရှိခြင်း၊ ဒီမိုကရေစီနည်းကျ စုပေါင်း ဆုံးဖြတ်မှုဖြင့် အုပ်ချုပ်ခြင်း၊ အမြတ်ထုတ်မှု ကင်းရှင်းသော စီးပွားရေး တည်ထောင်ခြင်းနှင့် "စောင့်ရှောက်မှု" ကို အဓိက မောင်းနှင်အားအဖြစ် ထားရှိခြင်းဖြင့် လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော၊ ဂေဟစနစ်နှင့် သဟဇာတဖြစ်သော၊ စောင့်ရှောက်မှုအပေါ် အခြေခံသော လူ့ဘောင်သစ် တစ်ရပ်ကို ထူထောင်ရန် ဖြစ်သည်။ မြန်မာပြည်အတွက်မူ စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေး၊ အမျိုးသား ရင်ကြားစေ့ရေးနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းရေး တရားမျှတမှု၊ ဖိုဝါဒစနစ်ကို အဓိက တိုက်ဖျက်ရေးနှင့် မြေယာနှင့် သယံဇာတ တရားမျှတမှုတို့သည် အရေးပေါ် ဦးစားပေး ရည်မှန်းချက်များ ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အဆင့်တွင်မူ နိုင်ငံနယ်နိမိတ် ကင်းစင်သော တန်းတူညီမျှမှု၊ စစ်မဲ့ဇုန်များနှင့် ဂေဟစနစ် လေးစားမှုနှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုတို့သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ရည်မှန်းချက်များ ဖြစ်သည်။

ဤရည်မှန်းချက်များကို အောင်မြင်ရန်အတွက် Commufemocratism သည် လက်တွေ့ကျသော နည်းလမ်းများကို ချမှတ်ထားသည်။ အသိပညာ ပြန့်ပွားရေးနှင့် အခြေခံလူထု လှုပ်ရှားမှု တည်ဆောက်ခြင်းသည် အဓိက အင်အားစု ဖြစ်သည်။ နမူနာ အသိုက်အဝန်းများ တည်ဆောက်ခြင်းဖြင့် အနာဂတ်ကို ယခုပင် စတင် ပုံဖော်မည်။ နိုင်ငံရေး ပါဝင်မှုကို မဟာဗျူဟာမြောက် အသုံးပြုမည်။ ကွဲပြားသော နောက်ခံရှိ ပြည်တွင်းပြည်ပ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် မဟာမိတ် ဖွဲ့စည်းမည်။ လမ်းပေါ်တွင် ရင်ဆိုင်ရမည့် ဖိနှိပ်မှု၊ ကွဲပြားအောင် သွေးခွဲမှုနှင့် အရင်းအမြစ် နည်းပါးခြင်း ကဲ့သို့သော စိန်ခေါ်မှု မှန်သမျှကို ကြိုတင် ပြင်ဆင်ပြီး ရဲရင့်စွာ၊ ဇွဲလုံ့လဖြင့် စည်းလုံးညီညွတ်စွာ ကျော်လွှားမည်။

ဤ Manifesto သည် အဆုံးအဖြတ်ပေးသော လမ်းဆုံတွင် ရောက်ရှိနေသော လူသားမျိုးနွယ်အား လွတ်မြောက်ရေး၊ တရားမျှတမှုနှင့် အနာဂတ်ဆီသို့ ခေါ်ဆောင်မည့် လမ်းပြ ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည်

ဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူ အားလုံး၊ မတရားမှုကို မုန်းတီးသူ အားလုံး၊ တရားမျှတသော ကမ္ဘာကို တောင့်တသူ အားလုံးအတွက် ရည်ရွယ်သည်။ စာမျက်နှာတိုင်းတွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ ဝေဖန်ချက်များ၊ အမြင်များ၊ တန်ဖိုးများနှင့် အစီအစဉ်များကို တင်ပြထားသည်။ ယခု လိုအပ်သည်မှာ ဤအမြင်ကို လက်ခံခြင်း၊ ဤတန်ဖိုးများကို ယုံကြည်ခြင်းနှင့် ဤလမ်းစဉ်အတိုင်း လက်တွေ့ လုပ်ဆောင်ရန် ရဲစွမ်း သတ္တိ ရှိခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဤသည်ကား ကြေညာချက် ဖြစ်သည်။ ဤသည်ကား နိုးထရန်၊ စုစည်းရန်၊ တိုက်ပွဲဝင်ရန် ခေါ်သံ ဖြစ်သည်။ သင် တစ်ဦးတည်း မဟုတ်။ ကမ္ဘာတဝှမ်းရှိ သန်းပေါင်းများစွာသော ပြည်သူတို့သည် တူညီသော ဒုက္ခများကို ခံစားနေရပြီး တူညီသော မျှော်လင့်ချက်ကို ပိုင်ဆိုင်ထားသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ ကွဲပြားမှုများကြားမှ ဘုံ လူသားဆန်မှု၊ ဘုံ လိုလားချက်များဖြင့် စုစည်းကြပါစို့။ အသိပညာ ပြန့်ပွားပါစေ။ အခြေခံ လူထု လှုပ်ရှားမှုများ အားကောင်းလာပါစေ။ မဟာမိတ်များ ခိုင်မာလာပါစေ။ ရင်ဆိုင်ရမည့် အခက်အခဲများကို မကြောက်ရွံ့ပါနှင့်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် အတိတ်၏ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများမှ လွတ်မြောက်ပြီး အနာဂတ်ကို ဖန်တီးမည့်သူများ ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ စုပေါင်း အင်အားသည် မည်သည့် ဖိနှိပ်မှု ယန္တရားထက်မဆို ကြီးမားသည်။

Commufemocratism – လွတ်မြောက်ရေး၊ တရားမျှတမှု၊ အနာဂတ်။

ဖိနှိပ်မှု ချုပ်ငြိမ်းပါစေ !

အခြေခံကျသော တန်းတူညီမျှမှု အောင်ရမည် !

ဂေဟစနစ်နှင့် သဟဇာတဖြစ်သော ကမ္ဘာ တည်ဆောက်အံ့ !

စောင့်ရှောက်မှုကို ရှေ့ရှုသော လူဘောင်သစ် ဆီသို့ !

ပြည်သူ့အာဏာ ပြည်သူ့လက်ထဲသို့ !

ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ညီညွတ်ရေး အောင်ရမည် !

ရှေ့သို့... ရှေ့သို့... လွတ်မြောက်သော အနာဂတ်ဆီသို့ !

မှတ်စုများ

ဤ Commufemocratism လမ်းစဉ်ကြေညာချက် (The Commufemocratism Manifesto) ကို ဖတ်ရှု လေ့လာရာတွင် အောက်ပါ မှတ်စုများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားစေလိုပါသည်။

၁။ ဤကြေညာချက်၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် သဘောသဘာဝ

ဤစာတမ်းသည် Commufemocratism လမ်းစဉ်၏ အခြေခံ ဒဿန၊ တန်ဖိုးများ၊ ရည်မှန်းချက်များနှင့် လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်မည့် နည်းဗျူဟာများကို ပြည့်စုံစွာ တင်ပြထားသော လမ်းပြ မြေပုံနှင့် အခြေခံ မူဘောင် တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ခိုင်မာသော အတွေးအခေါ် အုတ်မြစ်များပေါ်တွင် ရပ်တည်သော်လည်း မည်သည့်အခါမျှ လူပ်ရှားမှု သို့မဟုတ် အတွေးအခေါ်ကို ချုပ်ချယ်မည့် ခြောက်သွေ့ သေနေသော ဒေါက်ထောက်ရာ ဝါဒ (Dogma) မဟုတ်ပေ။ လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် ကမ္ဘာကြီး၏ အခြေအနေများ ပြောင်းလဲလာသည်နှင့်အမျှ လက်တွေ့ ရုန်းကန်မှုများ၊ သင်ယူမှုများနှင့် ပြည်သူများ၏ ဘုံ အသိတရားအပေါ် အခြေခံ၍ Commufemocratism လမ်းစဉ်သည် ဆက်လက် ပြောင်းလဲ တိုးတက် ရှင်သန်နေမည့် စာတမ်း (Living Document) ဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းပါ အယူအဆများနှင့် မူဝါဒများသည် လွတ်လပ်စွာ ဝေဖန် ဆွေးနွေးရန်၊ နားလည်အောင် ကြိုးစားရန်နှင့် လက်တွေ့ဘဝတွင် အဓိပ္ပါယ် ပြည့်ဝစွာ ကျင့်သုံးရန်အတွက် ဖြစ်ပြီး မည်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်ကမျှ အတင်းအဓမ္မ လက်ခံ စေခိုင်းနိုင်သည့် အရာများ မဟုတ်ပေ။

၂။ အဓိက ဝေါဟာရများအပေါ် မှတ်စု

ဤကြေညာချက်တွင် Commufemocratism ၏ ထူးခြားသည့် အယူအဆများကို ဖော်ပြရန် "Commufemocratism"၊ "တက်ကြွသော အလယ်လမ်း (Active Middle Path)"၊ "စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ် (Ethics of Care)"၊ "အခြေခံကျသော တန်းတူညီမျှမှု (Radical Equality)"၊ "ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု ဖိနှိပ်မှု (Intersectional Oppression)"၊ "ဂေဟစနစ် တရားမျှတမှု (Ecological Justice)" ကဲ့သို့သော ဝေါဟာရများကို အသုံးပြုထားပါသည်။ ဤဝေါဟာရများသည် ရှိရင်းစွဲ စနစ်များနှင့် ဝါဒများ၏ ကန့်သတ်ချက်များကို ကျော်လွန်သော Commufemocratism ၏ ဆန်းသစ်သော ရှုထောင့်များကို ကိုယ်စားပြုသည်။ ၎င်းတို့၏ ပြည့်စုံသော အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်နှင့် နောက်ခံ အကြောင်းအရာများကို သက်ဆိုင်ရာ အခန်းများတွင် အသေးစိတ် ရှင်းလင်း တင်ပြထားပြီး ဖြစ်ရာ ၎င်းတို့၏ နက်ရှိုင်းသော အနှစ်သာရကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် နားလည်နိုင်ရန် ထိုအခန်းများကို ပြန်လည် ဖတ်ရှု လေ့လာရန် အထူး တိုက်တွန်းပါသည်။

၃။ မြန်မာပြည် အခြေအနေအပေါ် မှတ်စု

Commufemocratism သည် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဖိနှိပ်မှု မှန်သမျှကို တိုက်ဖျက်ပြီး လူသားအားလုံး၏ လွတ်မြောက်ရေးကို ရှေးရှုသော အတွေးအခေါ်နှင့် လှုပ်ရှားမှု ဖြစ်သော်လည်း ဤကြေညာချက်တွင် ဖော်ပြထားသော အချို့သော ဦးစားပေး ရည်မှန်းချက်များ (ဥပမာ- စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု၊ အမျိုးသား ရင်ကြားစေ့ရေး) နှင့် လက်တွေ့ ချဉ်းကပ်မှုများသည် မြန်မာပြည်၏ သီးခြား သမိုင်းဝင် အခြေအနေ၊ လက်ရှိ ကြုံတွေ့နေရသော အာဏာရှင်စနစ်၏ အကျပ်အတည်းများနှင့် ဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူတို့၏ ရုန်းကန်မှုများအပေါ် နက်ရှိုင်းစွာ အခြေခံထားပါသည်။ အခြား ဒေသ သို့မဟုတ် နိုင်ငံများမှ စာဖတ်သူများသည် ဤနေရာတွင် တင်ပြထားသော အခြေခံမူများနှင့် တန်ဖိုးများကို မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင် အခြေအနေများနှင့် လိုအပ်ချက်များနှင့်အညီ ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ်ဖြင့် လိုက်လျောညီထွေအောင် အသုံးပြုနိုင်ပြီး မိမိတို့၏ ဒေသဆိုင်ရာ Manifesto များကို ကိုယ်တိုင် ရေးသား ပြုစုနိုင်ပါသည်။

၄။ လက်တွေ့ လုပ်ဆောင်မှုနှင့် ဆွေးနွေးမှုအပေါ် မှတ်စု

ဤကြေညာချက်သည် အတွေးအခေါ် သက်သက် မဟုတ်။ ၎င်းသည် လွတ်မြောက်ရေးနှင့် တရားမျှတသော လူ့ဘောင်သစ် တည်ဆောက်ရေးအတွက် လက်တွေ့ လုပ်ဆောင်ရန် ပြင်းပြသော တောင်းဆိုချက် ဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းကို ဖတ်ရှု လေ့လာပြီးနောက် စာဖတ်သူများအား မိမိတို့၏ အသိုက်အဝန်းများ၊ လုပ်ငန်းခွင်များနှင့် အခြား သက်ဆိုင်ရာ နယ်ပယ်များတွင် အခန်း (၈) တွင် ဖော်ပြထားသော နည်းဗျူဟာများအတိုင်း (ဥပမာ- လေ့လာမှု အဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ နမူနာ စီမံကိန်းများ စတင်ခြင်း၊ မဟာမိတ်များ ဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပါဝင်ခြင်း) တက်ကြွစွာ ပါဝင် လုပ်ဆောင်ရန် အထူး တိုက်တွန်းပါသည်။ ကွဲပြားသော အမြင်များကို လေးစားစွာ နားထောင်ခြင်း၊ constructive ဆွေးနွေးငြင်းခုံခြင်းနှင့် အချင်းချင်း သင်ယူခြင်းတို့သည် ဤလမ်းစဉ် အောင်မြင်ရေးအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်သည်ကို သတိပြုစေလိုပါသည်။

ဝေါဟာရ ရှင်းလင်းချက် (Glossary)

ဤဝေါဟာရ ရှင်းလင်းချက်တွင် Commufemocratism လမ်းစဉ်ကြေညာချက်ပါ အဓိက အသုံးအနှုန်းများကို ရှင်းလင်းထားပါသည်။ အချို့ ဝေါဟာရများသည် Commufemocratism အတွက် သီးသန့် တီထွင်ထားသော သို့မဟုတ် ထူးခြားသော အဓိပ္ပါယ်ဖြင့် အသုံးပြုထားသော စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

- **Commufemocratism (ကွန်မြူဖယ်မိုကရက်တစ်ဝါဒ):** ရှိရင်းစွဲ ဝါဒများ၏ အကောင်းဆုံး အစိတ်အပိုင်းများကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ်ဖြင့် သင်ယူပေါင်းစပ်ကာ ၎င်းတို့၏ ကန့်သတ်ချက်များကို ကျော်လွန်၍ တည်ထောင်ထားသော၊ ဖိနှိပ်မှု မှန်သမျှကို အမြစ်ဖြတ်ပြီး လွတ်မြောက်သော၊ တရားမျှတသော၊ ဂေဟစနစ်နှင့် သဟဇာတဖြစ်သော၊ စောင့်ရှောက်မှုအပေါ် အခြေခံသည့် လူ့ဘောင်သစ် တည်ဆောက်ရေးကို ရည်သန်သော ဒဿန၊ လှုပ်ရှားမှုနှင့် လမ်းစဉ်။

  Commufemocratism (noun) – name of ideology

  Commufemocratist (noun) – a person who believes in or advocates for Commufemocratism.

  Commufemocratic (adjective) – describing something aligned with or related to the principles of Commufemocratism.

  Commufemocratically (adverb) – describing how something is done in accordance with the ideals of Commufemocratism.

  Commufemocratization (noun) – the process of implementing or spreading the principles of Commufemocratism.

  Commufemocratize (verb) – to apply or adapt something to align with Commufemocratism.

- **ဝဲသီဒီမိုကရေစီ (Wàe Thī Democracy):** အောက်ခြေ ပြည်သူလူထုထံမှ မြစ်ဖျားခံသော၊ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ မတူကွဲပြားသော အလွှာပေါင်းစုံ (လူမျိုး၊ ကျား/မ၊ အတန်းအစား၊ အခြား) ၏ အသံများနှင့် အတွေ့အကြုံများကို ကျယ်ပြန့်စွာ ပါဝင် ယက်လုပ်ထားသော၊ အာဏာကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချကာ အများစု ကောင်းကျိုးအတွက် စုပေါင်း ဆုံးဖြတ်သော ဒီမိုကရေစီ ပုံစံ။ (အခန်း ၄၊ ၅၊ ၆ ပါ အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ၊ အလွှာစုံ ကိုယ်စားပြုမှုတို့နှင့် ဆက်စပ်)

- **မေတ္တာ့လက်များ (Myittāp Myat Lat Myar):** စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ် (Ethics of Care) ကို လူမှုအသိုက်အဝန်းနှင့် နိုင်ငံရေးစနစ်၏ အဓိက မောင်းနှင်အားအဖြစ် လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။ အချင်းချင်း ဂရုစိုက်ခြင်း၊ စာနာခြင်း၊ အပြန်အလှန် ဖေးမကူညီခြင်းနှင့် စုပေါင်း တာဝန်ယူခြင်းတို့ဖြင့် လူသားချင်း စာနာမှုနှင့် ပံ့ပိုးမှုကို တည်ဆောက်သော လက်တွေ့ လုပ်ဆောင်မှုများ။ (အခန်း ၃၊ ၄၊ ၅၊ ၆ ပါ စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ်၊ စောင့်ရှောက်မှုကို စီးပွားရေးအရ တန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းတို့နှင့် ဆက်စပ်)

- **ရွှေစည်ဘုံ (Shwé Hsī Bom):** စီးပွားရေး အမြတ်ထုတ်မှု ကင်းရှင်းသော၊ ဓနဥစ္စာနှင့် အရင်းအမြစ်များကို လူအနည်းငယ်က လက်ဝါးကြီးအုပ်ခြင်း မရှိဘဲ လူ့အဖွဲ့အစည်း အားလုံးက တရားမျှတစွာ ခံစားပိုင်ခွင့်ရှိသော၊ လူ့ဘောင်၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ဂေဟစနစ် ရေရှည်တည်တံ့မှုကို ဦးစားပေးသော စုပေါင်း ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုအပေါ် အခြေခံသည့် စီးပွားရေးစနစ် သို့မဟုတ် လူမှု ပတ်ဝန်းကျင်။ (အခန်း ၅၊ ၇ ပါ အမြတ်ထုတ်မှု ကင်းရှင်းသော စီးပွားရေး၊ စီးပွားရေး တရားမျှတမှု၊ အသိုက်အဝန်း ကြွယ်ဝမှု တည်ဆောက်ရေးတို့နှင့် ဆက်စပ်)

- **လွတ်ငြိမ်းကြိုး (Lut Ñein Kyoe):** ကမ္ဘာနှင့် မြန်မာပြည်ရှိ ဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူ အားလုံး၏ လွတ်မြောက်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် တိုက်ပွဲများသည် ကွဲပြားသော်လည်း အချင်းချင်း ဆက်စပ် ယှက်နွယ်နေသည်ကို ဖော်ညွှန်းသော အမြင်။ ကွဲပြားသော လှုပ်ရှားမှုများ (တိုင်းရင်းသား၊ ကျား/မ၊ လူတန်းစား၊ ဂေဟစနစ် စသည်) အချင်းချင်း ညီညွတ်စွာ လက်တွဲ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် အောင်မြင်မှု ရယူနိုင်မည်ဟူသော ယုံကြည်ချက်။ (အခန်း ၂ ပါ ဆက်နွယ် ဖိနှိပ်မှု၊ အခန်း ၈ ပါ မဟာမိတ် ဖွဲ့ခြင်းတို့နှင့် ဆက်စပ်)

- **ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု (Intersectional Oppression):** လူတစ်ဦး သို့မဟုတ် အုပ်စုတစ်စုသည် ၎င်းတို့၏ မတူကွဲပြားသော အမှတ်အသားများ (ဥပမာ- ကျား/မ၊ လူမျိုး၊ လူတန်းစား၊ လိင်စိတ်ခံယူမှု) ပေါင်းစပ် ထပ်ဆင့်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဖိနှိပ်မှု ပုံစံမျိုးစုံကို တစ်ပြိုင်နက်၊ သို့မဟုတ် ပိုမို ပြင်းထန်စွာ ရင်ဆိုင်ရသော အခြေအနေ။ (အခန်း ၂)

- **ဖိုဝါဒစနစ် (Patriarchy):** အမျိုးသားများက လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု ကဏ္ဍများတွင် အဓိက အာဏာကို ဆုပ်ကိုင်ထားပြီး အမျိုးသမီးများ၊ အမျိုးသားစံနှုန်းနှင့် မကိုက်ညီသော ကျား/မ များအား ဖိနှိပ် ခွဲခြားဆက်ဆံသော လူမှုရေး တည်ဆောက်ပုံ။ (အခန်း ၂၊ ၅၊ ၆)

- **ဂေဟစနစ် ဖိနှိပ်မှု (Ecological Oppression):** လူသားများ၊ အထူးသဖြင့် အရင်းရှင်စနစ်က သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သက်ရှိ ကမ္ဘာကို မိမိတို့ အကျိုးစီးပွားအတွက် အလွန်အကျွံ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း၊ ပျက်စီးအောင် ပြုလုပ်ခြင်း။ (အခန်း ၂)
- **ပေါင်းစပ်ထားသော (Synthesized):** ကွဲပြားသော အယူအဆများ၊ ဝါဒများ သို့မဟုတ် အတွေ့အကြုံများမှ အဖိုးတန်သော ထိုးထွင်းသိမြင်မှုများ၊ သင်ခန်းစာများကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ်ဖြင့် ရယူ စုစည်း ပေါင်းစပ်ထားခြင်း။ (အခန်း ၃)
- **ကျော်လွန်သော (Transcendent):** ရှိရင်းစွဲ အယူအဆများ သို့မဟုတ် စနစ်များ၏ ကန့်သတ်ချက်များ၊ အားနည်းချက်များနှင့် အတွင်း သဘောထားကွဲလွဲမှုများ(Internal Contradictions) များကို ကျော်လွန်၍ ပိုမို ပြည့်စုံသော၊ အဆင့်မြင့်သော အမြင်သစ်၊ လမ်းစဉ်သစ်ကို ဖန်တီးနိုင်ခြင်း။ (အခန်း ၃)
- **စောင့်ရှောက်မှု ကျင့်ဝတ် (Ethics of Care):** လူသားချင်း ဆက်ဆံရေးများ၊ စာနာမှု၊ အပြန်အလှန် မှီခိုမှုနှင့် လိုအပ်မှုများကို တုံ့ပြန်ခြင်းအပေါ် အခြေခံသော ဒဿနနှင့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်မှု။ Commufemocratism တွင် နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုရေး၏ အဓိက မောင်းနှင်အားအဖြစ် ရှုမြင်သည်။ (အခန်း ၃၊ ၄၊ ၅၊ ၆၊ ၇)
- **တက်ကြွသော အလယ်လမ်း (Active Middle Path):** အစွန်းရောက်ဝါဒများ (ညာ သို့မဟုတ် ဘယ်) နှင့် အခြေအနေကို တုံ့ဆိုင်းစွာ လက်ခံသော သဘောရိုး အလယ်အလတ်ရပ်တည်မှု (Passive Centrism) နှစ်ခုစလုံးကို ငြင်းပယ်ပြီး တရားမျှတမှုနှင့် လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ခိုင်မာသော အခြေခံမူများ၊ ပါဝင်မှုနှင့် လက်တွေ့ကျင့်သုံးမှုကို အခြေခံသော ဒိုင်နမစ်ကျသည့် လမ်းစဉ်။ (အခန်း ၃၊ ၈)
- **တုံ့ဆိုင်းစွာ လက်ခံသော သဘောရိုး အလယ်အလတ်ရပ်တည်မှု (Passive Centrism):** ပြင်းထန်သော ရပ်တည်ချက်များ မယူဘဲ ပဋိပက္ခများကို ရှောင်ရှားပြီး လက်ရှိ အခြေအနေ (Status Quo) ကို ထိန်းသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းခြင်း။ မတရားမှုကို တိုက်ဖျက်ရန် တက်ကြွစွာ လုပ်ဆောင်မှု မရှိခြင်း။ (အခန်း ၃)
- **အမျိုးသမီးဝါဒ အမြင် (Feminist Lens):** လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ စနစ်များ၊ ဆက်ဆံရေးများနှင့် ပြဿနာများ အားလုံးကို ကျား/မ နှင့် အာဏာ ဆက်ဆံရေး ရှုထောင့်မှ ဝေဖန်ပိုင်းခြား စစ်ဆေးသော နည်းလမ်း။ Commufemocratism တွင် ဆက်နွယ်ဖိနှိပ်မှု ရှုထောင့်ပါ ပေါင်းစပ် အသုံးပြုသည်။ (အခန်း ၄၊ ၆)

- **အခြေခံကျသော တန်းတူညီမျှမှု (Radical Equality):** ဥပဒေရှေ့မှောက်တွင် တန်းတူညီမျှမှု သို့မဟုတ် အခွင့်အလမ်း တန်းတူညီမျှမှု သက်သက်ထက် ပိုမို နက်ရှိုင်းစွာ၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် အခြား နယ်ပယ်များတွင် ရလဒ်များ (Outcome) တွင်ပါ တရားမျှတမှု ရရှိစေရန်၊ စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ မညီမျှမှုများ၏ အရင်းခံများကို ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းသော ချဉ်းကပ်မှု။ (အခန်း ၄၊ ၅၊ ၆)
- **အောက်ခြေမှ ဒီမိုကရေစီ (Grassroots Democracy):** အာဏာကို အထက်မှ အောက်သို့ စီးဆင်းစေခြင်းထက် အောက်ခြေရှိ ဒေသခံ ပြည်သူလူထုထံမှ မြစ်ဖျားခံစေသော၊ ပြည်သူ့ ပါဝင်မှုနှင့် ဒေသန္တရ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုကို အလေးထားသော ဒီမိုကရေစီ ပုံစံ။ (အခန်း ၄၊ ၅၊ ၆)
- **သက်ရှိအားလုံး၏ အခွင့်အရေး (Rights of All Beings):** လူသား တစ်ဦးချင်းစီနှင့် စုပေါင်း အုပ်စုများ၏ အခွင့်အရေးများအပြင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ ဂေဟစနစ်များနှင့် အခြား သက်ရှိမျိုးစိတ်များ၏ တည်ရှိခွင့်နှင့် ကောင်းကျိုးချမ်းသာအတွက် မွေးရာပါ အခွင့်အရေးများ ရှိသည်ဟူသော အသိအမှတ်ပြုမှု။ (အခန်း ၄၊ ၅၊ ၇)
- **ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု (Environmental Justice):** ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုများ (ညစ်ညမ်းမှု၊ သဘာဝဘေး) ၏ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို လူ့အဖွဲ့အစည်း အစိတ်အပိုင်းများအကြား တရားမျှတစွာ ခွဲဝေခြင်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် အနားသတ်ခံ အသိုင်းအဝန်းများ၏ ပါဝင်မှုကို သေချာစေခြင်း။ (အခန်း ၄၊ ၅၊ ၇)
- **စီးပွားရေး တရားမျှတမှု (Economic Justice):** ဓနဥစ္စာ၊ ဝင်ငွေနှင့် အရင်းအမြစ်များကို တရားမျှတစွာ ခွဲဝေခြင်း၊ စီးပွားရေး အမြတ်ထုတ်မှု ကင်းရှင်းစေခြင်းနှင့် စီးပွားရေးစနစ်အား လူ့ဘောင်၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ကောင်းကျိုးချမ်းသာအတွက် ဦးတည်စေခြင်း။ (အခန်း ၄၊ ၅၊ ၇)
- **လူမှုရေး တရားမျှတမှု (Social Justice):** လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း တရားမျှတမှု ရှိစေခြင်း။ စနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မှန်သမျှ (လူမျိုး၊ ကျား/မ၊ လူတန်းစား စသည်) ကို ဖယ်ရှားခြင်းနှင့် လူတိုင်း အခြေခံ လိုအပ်ချက်များနှင့် အခွင့်အလမ်းများကို တရားမျှတစွာ ရရှိစေခြင်း။ (အခန်း ၄၊ ၅၊ ၆)
- **ပြန်လည်ကုစားရေးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု (Restorative Justice):** ရာဇဝတ်မှု သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ထိခိုက် နစ်နာမှုများကို ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းထက် ပြန်လည် ပြင်ဆင် ကုစားခြင်း၊ နစ်နာသူနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝန်း၏ လိုအပ်ချက်များကို ဦးစားပေးခြင်းနှင့်

လူမှုအသိုင်းအဝန်းကို ပြန်လည် တည်ထောင်ခြင်းကို အလေးပေးသော တရားစီရင်မှု ချဉ်းကပ်မှု။ (အခန်း ၄၊ ၅၊ ၆)

- **အာဏာကို အောက်ခြေသို့ ပြန်လည်အပ်နှင်းခြင်း (Radical Devolution):** ဗဟိုအစိုးရမှ အာဏာ၊ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှု လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ဘဏ္ဍာရေး အရင်းအမြစ်များကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်နှင့် အခြေခံ အသိုက်အဝန်း အဆင့်များသို့ အခြေခံကျကျ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း။ (အခန်း ၆)

- **ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဝင်ယ်များ (Citizens' Assemblies):** သီးခြား ရွေပ်ထွေးသော မူဝါဒ ကိစ္စရပ်များအပေါ် လေ့လာ သုံးသပ် ဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် သာမန် ပြည်သူများကို လူဦးရေ၏ မတူကွဲပြားမှုအတိုင်း ကျပန်းစနစ်ဖြင့် ရွေးချယ် ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့အစည်း။ (အခန်း ၆)

- **ပူးတွဲဦးဆောင်မှု (Co-leadership):** အရေးပါသော ဦးဆောင် ရာထူးများ သို့မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများတွင် ကွဲပြားသော နောက်ခံရှိသူများ (ဥပမာ- အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး) ကို ပူးတွဲ တာဝန်ယူစေသော မော်ဒယ်များ။ (အခန်း ၆)

- **စောင့်ရှောက်မှု ကို စီးပွားရေးအရ တန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်း (Economizing Care):** အခကြေးငွေ မရသော သို့မဟုတ် နိမ့်ကျသော စောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများ (ကလေးပြုစုခြင်း၊ သက်ကြီးရွယ်အို ပြုစုခြင်း စသည်) ကို လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် အရေးပါသော၊ စီးပွားရေးအရ တန်ဖိုးရှိသော လုပ်ငန်းအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုပြီး လူမှုဖူလုံရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှုများ ပေးအပ်ခြင်း။ (အခန်း ၆)

- **ဈေးကွက်မှ ဖယ်ထုတ်ခြင်း (Decommodification):** လူသား၏ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များ (အိမ်ရာ၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ ရေ၊ စွမ်းအင်) ကို ဝယ်ယူနိုင်စွမ်းအပေါ် မူတည်သော ဈေးကွက်၏ အကျိုးအမြတ် ရှာဖွေမှုမှ ဖယ်ထုတ်၍ လူတိုင်း ရပိုင်ခွင့်ရှိသော အခြေခံ အခွင့်အရေးများအဖြစ် အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုများအဖြစ် ပေးအပ်ခြင်း။ (အခန်း ၇)

- **လုပ်အားခ (Living Wage):** အလုပ်သမား တစ်ဦး မိမိနှင့် မိမိ၏ မိသားစု အခြေခံ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပြီး ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ နေထိုင်နိုင်ရန် လုံလောက်သော လုပ်အားခ။ အနိမ့်ဆုံး လုပ်အားခထက် ပိုမို မြင့်မားသည်။ (အခန်း ၇)

- **လုပ်ငန်းခွင် ဒီမိုကရေစီ (Workplace Democracy):** လုပ်သားများ မိမိတို့ အလုပ်လုပ်ကိုင်ရာ လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်း၏ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုများတွင် အဓိပ္ပါယ် ပြည့်ဝစွာ ပါဝင်ခွင့် ရှိခြင်း။ (အခန်း ၇)

- **GDP အလွန် တိုင်းတာရေး (Beyond GDP):** နိုင်ငံတော်၏ တိုးတက်မှုကို စီးပွားရေး ကိန်းဂဏန်း (GDP) သက်သက်ဖြင့် မဟုတ်ဘဲ လူမှုရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနှင့် အခြား လူ့ဘောင်၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ ညွှန်းကိန်းများ (Alternative Indicators) ဖြင့် ဘက်စုံ တိုင်းတာခြင်း။ (အခန်း ၇)

- **လွတ်မြောက်ရေး ပညာရေး (Liberation Education):** ကျောင်းသား/သူများအား မိမိတို့၏ ကမ္ဘာကြီးကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ်ဖြင့် ကြည့်တတ်စေရန်၊ ဖိနှိပ်မှုများကို မေးခွန်းထုတ်တတ်စေရန်နှင့် လူမှုရေး ပြောင်းလဲမှုများအတွက် ပါဝင် လုပ်ဆောင်တတ်စေရန် ရည်ရွယ်သော ပညာရေး ချဉ်းကပ်မှု။ (အခန်း ၇)

- **ဘက်စုံ ကျန်းမာရေး (Holistic Health):** ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေး သက်သက် မဟုတ်ဘဲ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လူမှုရေးနှင့် နာမ်ဝိညာဉ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကောင်းကျိုးချမ်းသာပါ ပါဝင်သော ကျန်းမာရေး အမြင်နှင့် ချဉ်းကပ်မှု။ (အခန်း ၇)

- **အားလုံးအသုံးပြုနိုင်သော ဒီဇိုင်း (Universal Design):** အဆောက်အဦများ၊ ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ကုန်ပစ္စည်းများကို အစကနဦး ကတည်းက မည်သူမဆို (အသက်၊ မသန်စွမ်းမှု၊ အခြား အခြေအနေ မခွဲခြားဘဲ) လွယ်ကူစွာ အသုံးပြုနိုင်ရန် ဒီဇိုင်းဆွဲခြင်း။ (အခန်း ၆)

- **အမျိုးသမီးဝါဒ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လုံခြုံရေး (Feminist Peace and Security):** ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လုံခြုံရေး ကိစ္စရပ်များတွင် ကျား/မ ကွဲပြားမှု (Gender) နှင့် အာဏာ ဆက်ဆံရေးများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားပြီး အမျိုးသမီးများ၊ LGBTQIA+ နှင့် အခြား ဖိနှိပ်ခံ ကျား/မ များ၏ ပါဝင်မှုနှင့် လူသား လုံခြုံရေးကို အလေးပေးသော ချဉ်းကပ်မှု။ (အခန်း ၇)

- **တက်ကြွသော ဘက်မလိုက်မှု (Active Non-Alignment):** မည်သည့် နိုင်ငံကြီးများ၏ အင်အားစုနှင့်မျှ ဘက်မလိုက်ဘဲ နိုင်ငံ၏ အချုပ်အခြာ အာဏာနှင့် အကျိုးစီးပွားအပြင် တရားမျှတမှု၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေး အခြေခံမူများပေါ်တွင် ရပ်တည်သော နိုင်ငံခြားရေး မူဝါဒ။ (အခန်း ၇)

- **ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တောင်ခြမ်း ညီညွတ်ရေး (Global South Solidarity):** ကိုလိုနီ သမိုင်းနှင့် အရင်းရှင် စနစ်၏ ဒဏ်ကို ခံခဲ့ရသော ကမ္ဘာ့ တောင်ခြမ်းနိုင်ငံများရှိ လူပ်ရှားမှုများနှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ပြီး ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုအတွက် စုပေါင်း တောင်းဆို တိုက်ပွဲဝင်ခြင်း။ (အခန်း ၇)

- **အသိပညာ ပြန့်ပွားရေး (Consciousness Raising):** တစ်ဦးချင်းစီ မိမိတို့ ကြုံတွေ့ရသော ပြဿနာများ၊ ဖိနှိပ်မှုများသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ စနစ်များကြောင့် ဖြစ်သည်ကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားစိတ်ဖြင့် နားလည် သဘောပေါက်လာစေသော လုပ်ငန်းစဉ်။ (အခန်း ၈)
- **အခြေခံလူထု လှုပ်ရှားမှု (Grassroots Movement):** အစိုးရ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းကြီးများ၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် မရှိဘဲ အခြေခံ ပြည်သူများ ကိုယ်တိုင် မိမိတို့၏ လိုလားချက်များနှင့် ဒေသတွင်း ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန် စုစည်း ဖွဲ့စည်းထားသော လှုပ်ရှားမှု။ (အခန်း ၈)
- **နမူနာ အသိုက်အဝန်းများ တည်ဆောက်ခြင်း / လက်တွေ့ပုံဖော် နိုင်ငံရေး (Pilot Communities / Prefigurative Politics):** Commufemocratism ၏ အခြေခံမူများကို လက်ရှိတွင်ပင် သေးငယ်သော အတိုင်းအတာဖြင့် လက်တွေ့ ကျင့်သုံးခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြင့် အနာဂတ် လူ့ဘောင်သစ်၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကို ပြသခြင်း။ (အခန်း ၈)
- **အသိုက်အဝန်း ကြွယ်ဝမှု တည်ဆောက်ရေး (Community Wealth Building):** ဓနဥစ္စာနှင့် စီးပွားရေး အခွင့်အလမ်းများကို လူအနည်းငယ်ထံ စုစည်းခြင်းထက် ဒေသခံ လူမှုအသိုက်အဝန်းများတွင် အမြစ်တွယ်စေပြီး အသိုက်အဝန်း၏ ကောင်းကျိုးအတွက် အသုံးပြုသော စီးပွားရေး ချဉ်းကပ်မှု။ (အခန်း ၇)
- **အများပြည်သူပိုင် ဘဏ်များ (Public Banks):** အများပြည်သူ အဖွဲ့အစည်းက ပိုင်ဆိုင်ပြီး အများပြည်သူ အကျိုးစီးပွား (အခြေခံ အဆောက်အအုံ၊ ဒေသတွင်း စီးပွားရေး ပံ့ပိုးမှု စသည်) ကို ဦးစားပေး လုပ်ဆောင်သော ဘဏ်များ။ (အခန်း ၇)

!!Commufemocratism ကြွေးကြော်ချက်!!

ကမ္ဘာကြီးမှာ ဒုက္ခသံသရာ၊ နာကျင်မှုများ ပြည့်နှက်ကာ။

စနစ်ဟောင်းတွေ ပြိုလဲခဲ့ပြီ၊ လမ်းသစ်ဆီသို့ အတူချီ။

ဖိနှိပ်မှုများ ရှုပ်ထွေးစွာ၊ လူမျိုး၊ ကျား/မ၊ အတန်းပါ။

အရင်းရှင်နဲ့ အာဏာရှင်၊ လူဂုဏ်သိက္ခာ နင်းခြေချင်။

ဝါဒဟောင်းတွေ မထူးခြား၊ Commufemocratism ပေါ်ထွက်လား။

ပေါင်းစပ်ကာ ဝါဒသစ်၊ တရားမျှတမှု ပန်းတိုင်ရစ်။

စောင့်ရှောက်ခြင်းကို အခြေခံ၊ လူသားအားလုံး ကောင်းစားရန်။

အောက်ခြေလူထု အသံပြု၊ ဆုံးဖြတ်ချက်တွင် ပါဝင်မှု။

ဖိနှိပ်ခံတွေ အားလုံးမှာ၊ မျှော်လင့်ချက်သစ် ရရှိကာ။

လွတ်မြောက်ရေးကို ဦးတည်ပြီ၊ တောက်ပတဲ့နောင်ရေး ရောက်စေမည်။

ကမ္ဘာမြေကြီး ပန်းမာန်ချီ၊ သဟဇာတဖြစ်စေမည်။

ကြွေးကြော်ကြ Commufemocratism၊ အမှောင်ခေတ်ကို အဆုံးသတ်စမ်း။

တရားမျှတ လူဘောင်သစ်၊ အတူတကွ တည်ဆောက်ရစ်။

ဖိနှိပ်မှု ချုပ်ငြိမ်းပါစေ !

အခြေခံကျသော တန်းတူညီမျှမှု အောင်ရမည် !

ဂေဟစနစ်နှင့် သဟဇာတဖြစ်သော ကမ္ဘာ တည်ဆောက်အံ့ !

စောင့်ရှောက်မှုကို ရွေ့ရှူသော လူဘောင်သစ် ဆီသို့ !